

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ
GMINY LIPSK**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA	4
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	4
2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE	15
2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE	22
2.4. WALORY PRZYRODNICZE.....	39
2.4.1. LASY.....	39
2.4.2. OBSZARY CHRONIONE.....	40
2.4.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	77
2.4.4. STAN POWIETRZA, KLIMAT I PROGNOZOWANE JEGO ZMIANY.....	93
2.4.5. SUSZA.....	97
2.5. WALORY KULTUROWE	102
2.6. LOKALNI TWÓRCY, POSTACIE ŚWIATA KULTURY	113
2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	114
3. SFERA SPOŁECZNA	115
3.1. DEMOGRAFIA.....	115
3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	130
3.3. MIESZKALNICTWO.....	138
3.4. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY, ŹRÓDŁA UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW	145
3.5. BEZROBOCIE	148
4. SFERA GOSPODARCZA	152
4.1. ROLNICTWO.....	152
4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	154
4.3. TERENY INWESTYCYJNE.....	160
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	161
5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA	161
5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	164
5.3. GOSPODARKA ODPADAMI	175
5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA.....	178
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	180
6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	180
6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA	184
6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY	186
6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ	203
6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	207
7. FINanse SAMORZĄDOWE	208
8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY	213
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO.....	213

8.2. ANALIZA SWOT.....	228
9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW.....	233

1. WPROWADZENIE

Opracowana w ramach przedmiotowego dokumentu „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lipsk” będzie stanowiła punkt wyjścia i bazę dla opracowania strategii rozwoju gminy zgodnie z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1259).

Diagnoza została podzielona na trzy główne sfery, w ramach których zawarto opis poszczególnych dziedzin życia w gminie: sferę przestrzenno-środowiskową, społeczną i gospodarczą, ponadto opisano infrastrukturę techniczną, społeczną oraz finanse samorządowe. Diagnoza zawiera także podsumowanie wyników badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na terenie Gminy Lipsk wśród jej mieszkańców.

Diagnoza przygotowana została w dwóch wariantach:

- 1) Dynamicznym – przeprowadzona została analiza trendów/tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach. Diagnoza została zatem przeprowadzana w układzie dynamicznym (kilkuletnim), który pozwolił na uzyskanie informacji o dokonujących się zmianach.
- 2) Porównawczym – w diagnozie zastosowane zostały porównania, które pozwoliły umiejscowić gminę w szerszym kontekście, a jednocześnie mogą posłużyć jako podstawa do samodoskonalenia. Kluczowy w tym przypadku był dobór tła porównawczego. Gminę przedstawiono na tle powiatu, województwa, a niekiedy również kraju. Ponadto dokonano porównań gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu augustowskiego.

Na sam koniec warto wspomnieć, że diagnoza nie jest w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowi podstawę do dalszych prac. Ma ona bowiem umożliwić podejmowanie właściwych decyzji strategicznych, takich jak: określenie wizji rozwoju gminy, ustalenie celów, ukierunkowanie działań i instrumentów realizacyjnych, zdefiniowanie oczekiwanych rezultatów i wskaźników ich osiągnięcia, wskazanie obszarów strategicznej interwencji.

2. SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE

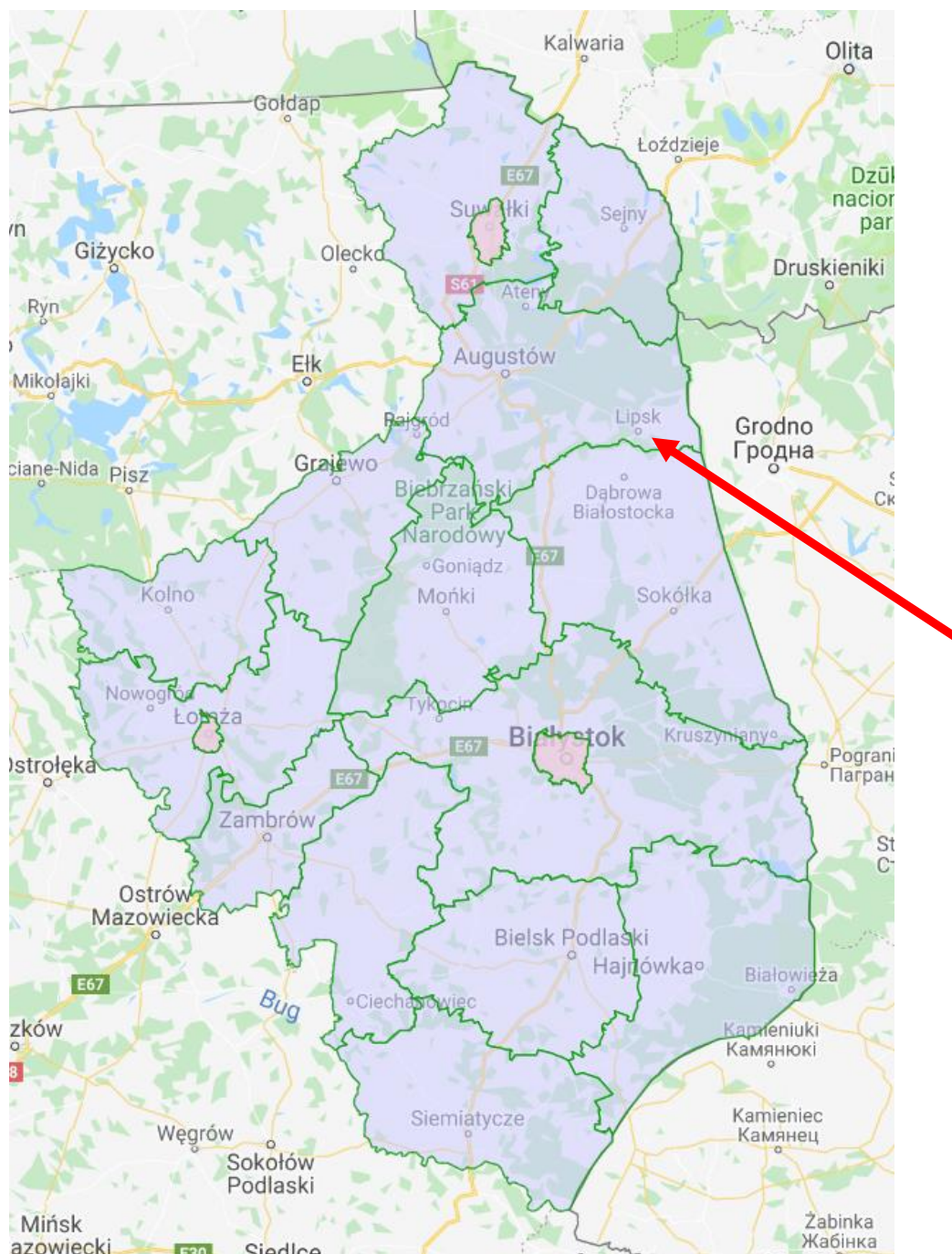
Gmina Lipsk położona jest w rejonie przygranicznym północno – wschodniej części kraju, w województwie podlaskim, w odległości 87 km od Białegostoku i 77 km od Suwałk. Od północy sąsiaduje z Gminą Płaska, od zachodu z Gminą Sztabin, od południa z gminami Dąbrowa Białostocka i Nowy Dwór, na wschodzie graniczy z Białorusią.

Rysunek 1. Położenie Gminy Lipsk na tle powiatu augustowskiego

Źródło: <https://administracja.mac.gov.pl>

Rysunek 2. Lokalizacja w województwie podlaskim

Źródło: www.zpp.pl

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjętego uchwałą Nr XXXVII/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. wskazano iż istnieje potrzeba stworzenia drogowego przejścia granicznego w miejscowości Lipszczany (ważne przygotowanie infrastruktury do potencjalnej obsługi ruchu turystycznego).

Powierzchnia gminy, zgodnie z danymi GUS, wynosi 184 km². W stosunku do powierzchni całego województwa podlaskiego, a także powierzchni powiatu augustowskiego, powierzchnia gminy to odpowiednio 0,91% oraz 11,09%.

Administracyjnie obszar gminy dzieli się na 30 sołectw oraz Miasto Lipsk. Wykaz sołectw przedstawia się następująco: Bartniki, Kolonie Bartniki, Dolinczany Nowe, Dolinczany Stare, Dulkowszczyzna, Jaczniki, Jasionowo, Jałowo, Kolonie Lipsk, Kopczany, Krasne, Kurianka, Lichosielce, Lubinowo, Lipszczany, Nowe Leśne Bohatery, Nowy Lipsk, Nowy Rogożyn, Podwołkuszne, Rakowicze, Rogożynek, Rygałówka, Siółko, Skieblewo, Stare Leśne Bohatery, Starożyńce, Stary Rogożyn, Wołkusz, Wyżarne, Żabickie.

Tabela 1. Mieszkańcy poszczególnych miejscowości położonych na terenie gminy

b) LIPSK	2159
c) AL. 400-LECIA	104
c) BATOREGO	192
c) BRONISŁAWA JERMAKOWICZA	9
c) CICHA	9
c) DOLNA	15
c) GÓRNA	49
c) GRODZIĘSKA	33
c) JAŚMINOWA	29
c) KASZTANOWA	61
c) KONWALIOWA	3
c) KOŚCIELNA	186
c) KRÓTKA	16
c) LEŚNA	17
c) LIPOWA	40
c) MIEJSKA	87
c) NOWODWORSKA	445
c) OGRODOWA	51
c) PUSTA	298
c) RYBACKA	18
c) RYNEK	75
c) RZEMIEŚLNICZA	18
c) SAPERÓW	130
c) SŁONECZNA	56
c) STOLARSKA	22
c) SZKOLNA	72
c) WESOŁA	45
c) ZACISZE	16
c) ZAMIEJSKA	36
c) ŻŁOBIKOWSKIEGO	27

b) BARTNIKI	165
c) <bez ulicy>	165
b) DOLINCZANY	102
c) <bez ulicy>	102
b) DULKOWSZCZYŻNA	104
c) <bez ulicy>	104
b) JACZNIKI	149
c) <bez ulicy>	149
b) JAŁOWO	66
c) <bez ulicy>	66
b) JASIONOWO	28
c) <bez ulicy>	28
b) KOLONIE LIPSK	95
c) <bez ulicy>	95
b) KOPCZANY	156
c) <bez ulicy>	156
b) KRASNE	188
c) <bez ulicy>	188
b) KURIANKA	245
c) <bez ulicy>	245
b) LICHOSIELCE	23
c) <bez ulicy>	23
b) LIPSK MUROWANY	16
c) <bez ulicy>	16
b) LIPSZCZANY	51
c) <bez ulicy>	51
b) LUBINOWO	29
c) <bez ulicy>	29
b) NOWE LEŚNE BOHATERY	42
c) <bez ulicy>	42
b) NOWY LIPSK	122
c) <bez ulicy>	122
b) NOWY ROGOŻYŃ	52
c) <bez ulicy>	52
b) PODWOŁKUSZNE	37
c) <bez ulicy>	37
b) RAKOWICZE	141
c) <bez ulicy>	141
b) ROGOŻYNEK	26
c) <bez ulicy>	26

b) RYGAŁÓWKA	46
c) <bez ulicy>	46
b) SIÓŁKO	107
c) <bez ulicy>	107
b) SKIEBLEWO	246
c) <bez ulicy>	246
b) SOŁOJEWSZCZYŻNA	21
c) <bez ulicy>	21
b) STARE LEŚNE BOHATERY	56
c) <bez ulicy>	56
b) STAROŻYŃCE	89
c) <bez ulicy>	89
b) STARY ROGOŻYŃ	110
c) <bez ulicy>	110
b) WOŁKUSZ	49
c) <bez ulicy>	49
b) WYŻARNE	12
c) <bez ulicy>	12
b) ŻABICKIE	71
c) <bez ulicy>	71

b-miejscowość

c-ulica

Źródło: dane Gminy Lipsk, dane na dzień 31.12.2022 r.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjętego uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. uznano, że Miasto Lipsk pełni ważne funkcje o ponadlokalnym zasięgu oddziaływania, w tym obsługi turystyki o znaczeniu regionalnym. Jest to jedno z małych miast i wsi gminnych, które koncentrują funkcje usług publicznych podstawowych z zakresu: administracji, szkolnictwa, opieki zdrowotnej i społecznej, kultury i sportu oraz gospodarcze, produkcyjno-usługowe i mieszkalnictwa. Miasto wymieniono także wśród wsi i miejscowości o standardowych funkcjach podstawowych (mieszkaniowo-rolniczych) z funkcjami ponadlokalnymi. Dokładnie wymieniono go wśród wsi i miejscowości pełniących funkcje związane z kultem religijnym i turystyką pielgrzymkową o znaczeniu regionalnym, a niektóre i ponadregionalnym.

Tabela 2. Zestawienie nieruchomości według rodzajów (powierzchnia w metrach kwadratowych)

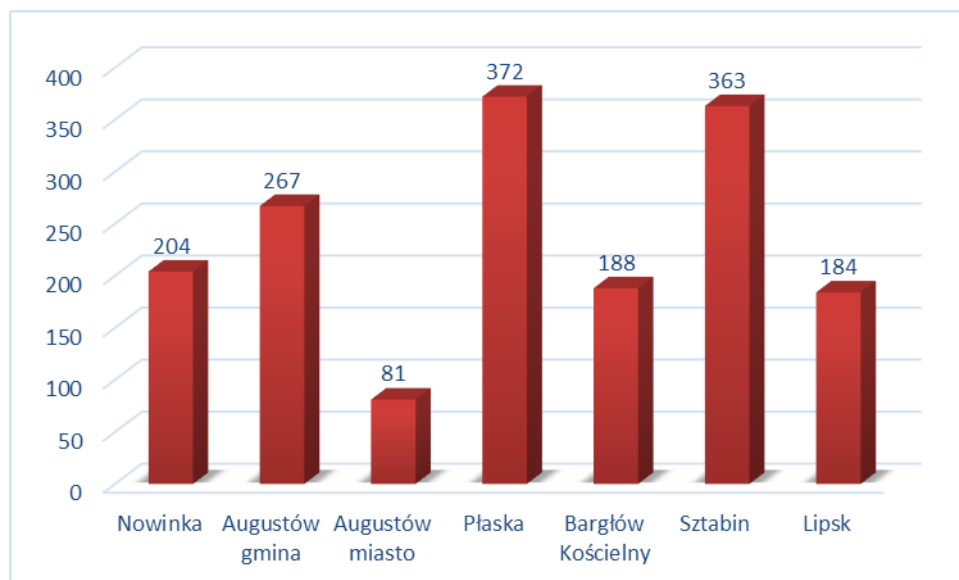
Nazwa miejscowości	Grunty pod dział. gospod.	Grunty pozostałe	Nie użytki	Razem
Bartniki	-	89,00	31140,00	31229,00
Bartniki Kolonia	21054,00	359,00	1941,00	23354,00
Dolinczany Nowe	-	-	21620,00	21620,00
Doliczany Stare	-	-	6570,00	6570,00
Dulkowszczyzna	-	1643,00	246686,00	248329,00
Jaczniki	22,54	-	101364,00	101386,54
Jałowo	-	118,00	1071800,00	1071918,00
Jasionowo	-	1229,00	34960,00	36189,00
Kolonia Lipsk	11337,25	60,00	333463,00	344860,25
Kopczany	2893	600,00	22533,00	26026,00
Krasne	480	3395,00	28900,00	32775,00
Kurianka	240	1864,49	637119,00	639223,49
Lichosielce	-	-	22710,00	22710,00
Lipsk	84416,39	106105,64	3903699,00	4094221,03
Lipszczany	232,04	300,00	54550,00	55082,04
Lubinowo	-	-	48570,00	48570,00
Nowe Leśne Bohatery	296,4	593,00	17523,00	18412,40
Nowy Lipsk	180,00	397,00	726001,00	726578,00
Nowy Rogożyn	48,00	-	622600,00	622648,00
Podwołkuszne	-	899,00	38170,00	39069,00
Rakowicze	2300,00	-	59970,00	62270,00
Rogożynek	-	26,00	1022550,00	1022576,00
Rygałówka	41483,00	-	4880,00	46363,00
Siółko	1,00	17,00	69080,00	69098,00
Skieblewo	-	200,00	221335,00	221535,00
Stare Leśne Bohatery	-	844,00	122021,00	122865,00
Starożyńce	2931,19	-	24040,00	26971,19
Stary Rogożyn	-	144,00	307840,00	307984,00
Wołkusz	647	-	59179,00	59826,00
Wyżarne	-	190,00	9270,00	9460,00
Żabickie	7941	-	11625,00	19566,00

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na dzień 01.01.2023 r.

Pod względem powierzchni Gmina Lipsk zajmuje drugie od końca miejsce w powiecie augustowskim, mniejszą powierzchnię zajmuje jedynie Gmina Miasto Augustów. Na wykresie 2 zaprezentowano zestawienie miejscowości i sołectw zlokalizowanych w poszczególnych gminach. Na terenie powiatu augustowskiego najwięcej miejscowości znajduje się w Gminie

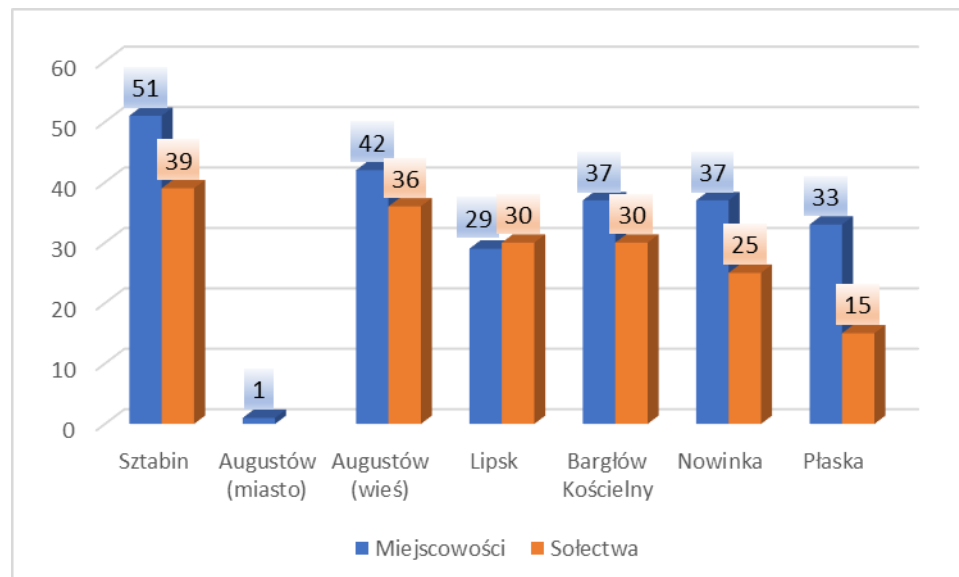
Sztabin (dane GUS), najmniej zaś w Gminie Lipsk (nie biorąc pod uwagę Gminy Miasto Augustów).

Wykres 1. Powierzchnia gmin w powiecie augustowskim

Źródło: dane GUS za 2022 r.

Wykres 2. Sołectwa i miejscowości w gminach powiatu augustowskiego

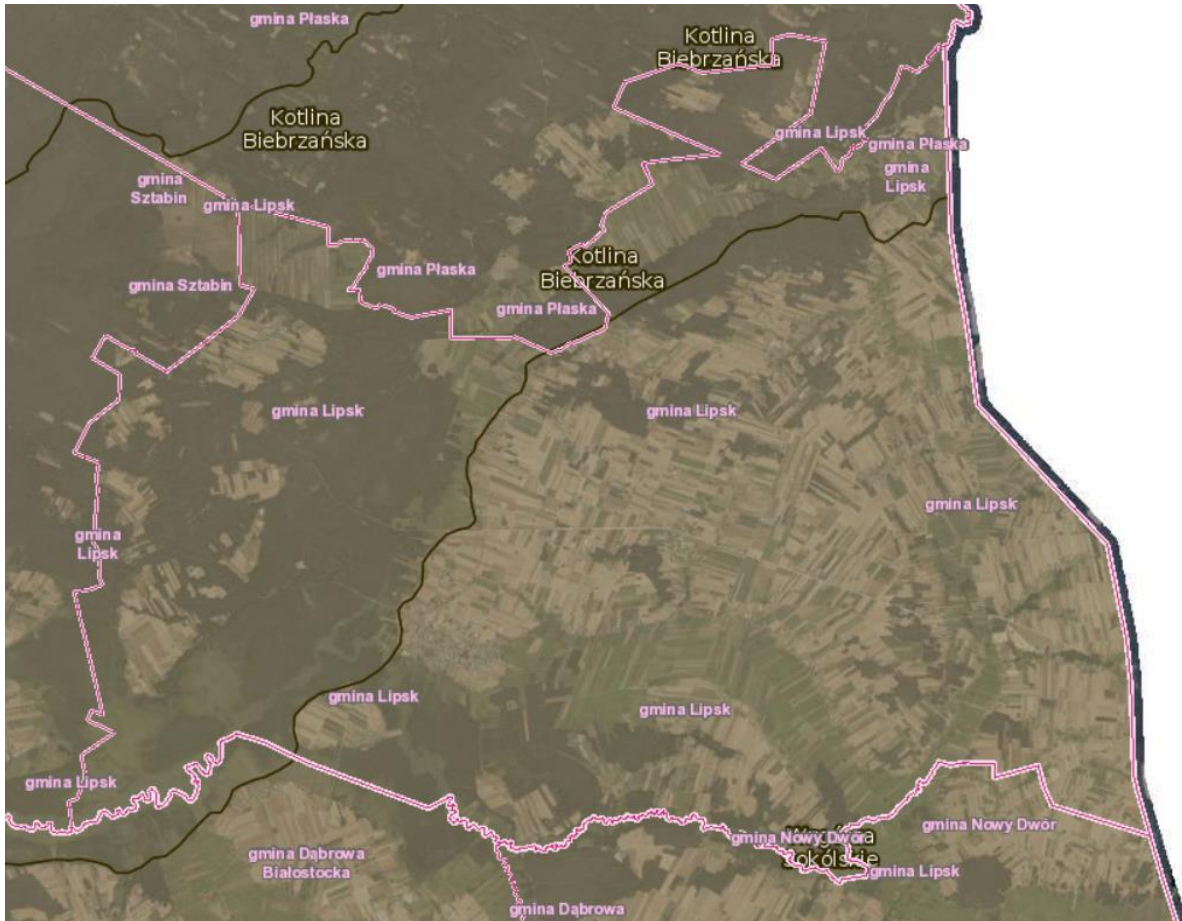
Źródło: dane GUS za 2022 r.

W podziale fizyczno – geograficznym Gmina Lipsk położona jest w granicach:

- Mezoregionów: Wzgórza Sokólskie i Kotlina Biebrzańska;
- Makroregionu: Nizina Północnopodlaska;

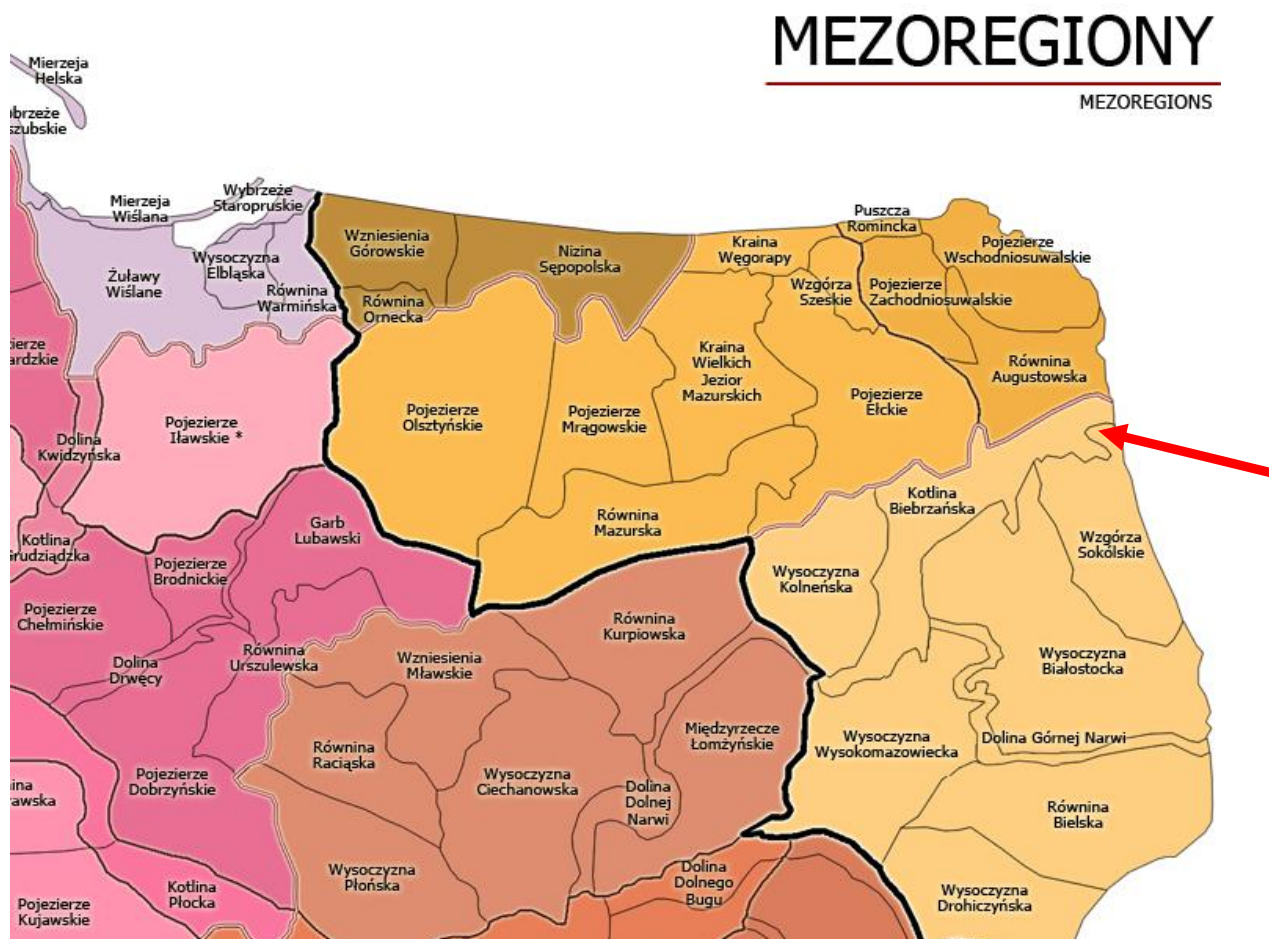
- Podprovincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie;
- Prowincji: Niż Wschodniobałtycko - Białoruski;
- Megaregionu: Niż Wschodnioeuropejski.

Rysunek 3. Położenie Gminy Lipsk na tle regionów fizycznogeograficznych, cz. 1

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl/mapy

Rysunek 4. Położenie Gminy Lipsk na tle regionów fizycznogeograficznych, cz. 2

Źródło: Kondracki J., „Geografia regionalna Polski”, PWN, 2002 r.

Obszar Gminy Lipsk wznosi się średnio od 140 – 150 m n.p.m. Najwyższy punkt położony jest na wschód od wsi Skieblewo i wynosi 176 m n.p.m., najniższy punkt 108,5 m n.p.m. znajduje się w dolinie rzeki Wołkuszanki. Deniwelacje terenu przekraczają 67 m.

Na terenie gminy występują różne formy terenu, od płaskich dolin rzecznych, poprzez płaskie i faliste obszary moren dennych, do falistych i pagórkowatych wzgórz w strefie moreny czołowej. Wyróżnić tu należy równinne obszary sandrowe lekko zwydmione, pokryte przeważnie lasami. Występujące na terenie gminy ciągi wzgórz moreny czołowej mają przebieg z zachodu na wschód, są to wzgórza leżące na terenie wsi: Skieblewo, Żabickie, Starożyńce i Bartniki. Następny ciąg moren czołowych występuje w okolicach wsi: Kurianka, Jaczniki, Rygałówka, Siółko i Kopczany. Ciągi moren czołowych oddzielone są od siebie obszarami moren dennych płaskich i falistych. Największe obszary moren dennych występują w okolicach wsi: Kopczany, Rakowicze i Siółko oraz na południowy - wschód od wsi Skieblewo

i w okolicach Lipska. Miasto położone jest na tzw. „Wyspie Lipskiej” otoczonej od zachodu, południa i wschodu obniżeniami Kotliny Biebrzańskiej. Wyspa ta jest ostańcem wysoczyzny morenowej powstałej w wyniku deglacjacji zaniku lądolodu. W obrębie Wyspy Lipskiej wyróżniono wysoczyznę morenową falistą, pagórki i tarasy kemowe oraz równinę erozyjno – akumulacyjną. Część północna, zachodnia i południowa gminy charakteryzuje się monotonną rzeźbą. Wyróżnić tu można dwa typy krajobrazu:

- płaskie, przeważnie zatorfione, niekiedy zakrzaczone, dna doliny rzeki Biebrzy i Wołkuszanki,
- zróżnicowane, piaszczyste poziomy tarasowe, na których występują wydmy porośnięte lasami. Poziomy te wznoszą się o 4 - 5 m i 10 – 15 m ponad dno dolin rzecznych i wiążą się z dwoma fazami odpływu sandrowego w czasie zlodowacenia bałtyckiego.

Można stwierdzić, że na obszarze gminy dominuje rzeźba pagórkowata, udział poszczególnych form rzeźby przedstawia się następująco:

- płaskorówninna powstała w wyniku działalności wód roztopowych. Kotlina Biebrzy stanowi rozległe obniżenie. Kotlina pełniła rolę pradoliny odprowadzającej wody lądolodów na południe i południowy - zachód, występują w niej tarasy zalewowe – 32%,
- niskofalista i niskopagórkowata – 12%,
- falista i pagórkowata wysoczyzna morenowa ze spadkami terenu nawet do 15% z pagórkami kemowymi – 54%.

Budowa geologiczna Polski północno - wschodniej, a więc i leżącej w jej obszarze Gminy Lipsk, wynika z położenia na skraju starej monolitycznej prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Obszar gminy znajduje się w obrębie dużej jednostki tektonicznej, jaką stanowi wyniesienie mazursko- suwalskie. Fundament krystaliczny zalega tu bardzo płytko pod powierzchnią terenu i pokryty jest co najwyżej kilkusetmetrową warstwą skał osadowych. Utwory powierzchniowe związane są ze zlodowaceniem środkowopolskim, a w niewielkim stopniu na północnym skraju gminy ze zlodowaceniem bałtyckim (piaski sandrowe). Są to w większości:

- środkowopolskie gliny morenowe w postaci glin piaszczystych w partii stropowej silnie spiaszczone,
- środkowopolskie piaski, żwiry i głazy lodowcowe wykształcone w postaci silnie zburzonych przemieszanych piasków różnej frakcji w stropie często zaglinionych,
- środkowopolskie piaski i żwiry wodno-lodowcowe brzeżnej strefy sandru augustowskiego (wieś Lubinowo, Wolkusz, Bohatery Leśne Nowe),

- północnopolskie piaski rzeczno-tarasowe występujące na niewielkich powierzchniach wzdłuż rzeki Biebrzy i Wołkuszanki.

Na terenie Gminy Lipsk występują też utwory holoceniowe reprezentowane przez osady aluwialne w dolinach rzek i obniżeniach terenu, reprezentowane przez torfy, namuły, piaski i żwiry rzeczno-bagiennie. Wszystkie wyżej wymienione twory są skalami macierzystymi dla różnych typów gleb. Torfy pradoliny Biebrzy tworzą torfy torfowisk niskich, słabo rozłożone, o dużej chłonności. Procesy torfotwórcze w pradolinie trwają do dziś i doprowadziły do wytworzenia się kilkumetrowej warstwy torfu. W torfie w okolicach Lipska na głębokości od 30 do 360 cm spotyka się przewarstwienia gytii. Gytie świadczą o istnieniu kopalnych jezior. Osady deluwialne i bagiennie stanowią grunty słabonośne i nie nadają się do bezpośredniego posadowienia budynków.

2.2. GLEBY ORAZ ZASOBY GEOLOGICZNE

Gleby

Jakość gleb na terenie gminy w istotny sposób wpływa na jej potencjał. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Gleby położone na terenie Gminy Lipsk utworzone są z piasków luźnych i słabogliniastych, piasków gliniastych lekkich, glin średnich i lekkich. Występują też osady eoliczne, deluwialne oraz organiczne występujące jako torfy.

Na obszarach wysoczyzny morenowej i równiny sandrowej (w części północnej gminy) przeważają gleby brunatne wylugowane oraz czarne ziemie zdegradowane. W zagłębieniach terenowych występują gleby murszowe. Dna dolin rzecznych a także obniżeń bezodpływowych wypełniają mady, czarne ziemie, gleby mułowo – torfowe oraz mursze i torfy. Użytki zielone charakteryzują gleby torfowe, murszowe, czarne ziemie, mułowo – torfowe i mady w przewadze zabagnione.

Tabela 3. Zestawienie gruntów według klas użytków

Grupa	Powierzchnia (ha)
Grunty orne	
I	-
II	-
IIIa	0,9049
IIIb	193,5958
IVa	1741,3481
IVb	2027,7566
V	2240,8809
VI	1612,2364
VIz	2,5975
Łąki i pastwiska	
I	-
II	-
III	56,0727
IV	2188,0352
V	738,1335
VI	888,5978
grunty bez klasy	77,0075
Razem	11769,1777

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na dzień: 01.01.2023 r.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie na terenie Gminy Lipsk nie występują grunty orne o wysokiej klasie przydatności rolniczej I i II, czyli grunty najlepsze, zasobne we wszystkie składniki pokarmowe roślin, mające dobrą naturalną strukturę, nawet na znacznej głębokości, będące łatwe do uprawy.

Na terenie gminy występują nieznaczne użytki klasy IIIa, które mają wyraźnie gorsze właściwości fizyczne i chemiczne lub występują w gorszych warunkach fizjograficznych od gleb klasy I i II. Odnosi się to przede wszystkim do stosunków wodnych. Dlatego wybór roślin, które mogą być uprawiane, jest mniejszy. Wysokość plonów waha się w szerokich granicach w zależności od stopnia kultury, umiejętności uprawy i nawożenia, a także w pewnym stopniu od warunków atmosferycznych. Większość gleb wykazuje już pewne oznaki procesu degradacji, jednakże nie można ich nazwać glebami wadliwymi, gdyż ujemne Grunty klasy IV stanowią gleby o zdecydowanie mniejszym wyborze roślin uprawnych niż gleby poprzednich, wyższych klas. Na ogół uzyskuje się na nich średnie plony, nawet wówczas, gdy stosuje się dobrą agrotechnikę. Plony roślin w znacznym stopniu uzależnione są od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych, szczególnie w okresie wegetacyjnym.

Na obszarze Gminy Lipsk dominują grunty klasy V. Są to gleby orne słabe, mało żyzne, słabo urodzajne i zawodne.

Grunty klasy VI są najslabszymi glebami ornymi. Gleby te są słabe, wadliwe i zawodne, plony uprawianych na nich roślin są bardzo niskie i niepewne.

Grunty klasy IIIa występują jedynie w Jałowie i Lipsku, natomiast klasy IIIb - w Bartnikach, Dulkowszczyźnie, Jacznikach, Jałowie, Kolonii Lipsk, Kopczanach, Kuriankach, Lichosielcach, Lipsku, Lipszczanach, Nowych i Starych Leśnych Bohaterach, Nowym Rogożynie, Rakowiczach, Rygałówce, Siółku, Skieblewie, Starożyńcach, Starym Rogożynie. Grunty klasy IVa występują na powierzchni całej gminy oprócz miejscowości: Lubinowo, Podwołkuszne, Rogożynek. Najslabsze grunty klasy IVb, V i V występują w każdej miejscowości, jedynie w Jałowie nie występują grunty klasy VI. Gleby klasy VIz występują jedynie w miejscowości Lipsk.

Badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez przeprowadziła natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Białymstoku. W latach 2011-2014 przebadano 974 próbki glebowe pobrane z użytków rolnych na terenie powiatu augustowskiego. W tabeli 4 zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań.

Tabela 4. Zestawienie zasobności gleb na terenie powiatu augustowskiego w latach 2011-2014

Liczba gospodarstw (szt.)		364
Liczba prób (szt.)		974
Zbadana powierzchnia (ha)		1606,03
pH (%)	bardzo kwaśny	23
	kwaśny	30
	lekko kwaśny	22
	obojętny	19
	zasadowy	6
Potrzeby wapnowania (%)	konieczne	19
	potrzebne	19
	wskazane	13
	ograniczone	11
	zbędne	38
Zawartość fosforu (%)	bardzo niska	13
	niska	31

	średnia	23
	wysoka	14
	bardzo wysoka	19
Zawartość potasu (%)	bardzo niska	21
	niska	37
	średnia	25
	wysoka	9
	bardzo wysoka	8
Zawartość magnezu (%)	bardzo niska	9
	niska	13
	średnia	27
	wysoka	21
	bardzo wysoka	30

Źródło: Wyniki badań odczynu i zasobności gleb na terenie poszczególnych powiatów woj. podlaskiego w latach 2011 – 2014

Jednym z podstawowych wskaźników oceny jest odczyn gleb. Zależy on od wielu czynników m.in. rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, warunków przyrodniczych oraz zabiegów agrotechnicznych. Na terenie powiatu występuje 30% gleb kwaśnych, 22% - lekko kwaśnych i 23% - bardzo kwaśnych. Odczyn środowiska glebowego wpływa w znacznym stopniu na życie roślin, mikroorganizmów ale również na egzystencje fauny glebowej. Decyduje tym samym o aktywności biologicznej gleby. Częściej spotykane kwaśne odczyny gleb, powodują obniżanie plonowania roślin. Ułatwiają one również przyswajanie przez rośliny metali ciężkich. Z odczynem gleb ściśle związana jest także potrzeba ich wapnowania. Wapnowanie poprawiające właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb, jest zabiegiem agrotechnicznym, który powinien być stosowany na tych terenach, w których procentowy udział gleb wymagających wapnowania w przedziale koniecznym i potrzebnym przekroczył 30%. Na terenie powiatu augustowskiego dla 38% przebadanych gleb nie dostrzeżono potrzeby wapnowania.

Zawartość w glebie przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu jest ważnym wskaźnikiem pozwalającym ustalić poziom racjonalnego nawożenia.

Fosfor jest składnikiem niezbędnym dla rozwoju roślin, pełniąc ważne funkcje w procesach życiowych roślin: reguluje podziały komórek, rozwój korzeni, ma wpływ na procesy kwitnienia, zawiązywanie nasion oraz procesy dojrzewania. Potas jest jednym z trzech, obok wspomnianych wcześniej azotu i fosforu, makroskładników o zasadniczym znaczeniu w żywieniu roślin. Pierwiastek ten odgrywa istotną rolę w gospodarce wodnej rośliny, aktywuje

enzymy, bierze udział w procesie fotosyntezy i transportu asymilatów oraz warunkuje wrażliwość na stres wodny związany z suszą. Z kolei magnez jest składnikiem o dużym znaczeniu fizjologicznym dla roślin. Podstawowa rola magnezu w roślinie jest związana z jego obecnością w cząsteczce chlorofilu, a zatem wpływem na procesy fotosyntezy. Ponadto magnez aktywuje enzymy i reguluje gospodarkę azotem w roślinie. Pierwiastek ma istotne znaczenie w kształtowaniu jakości produktów roślinnych, z punktu widzenia ich wartości żywieniowej dla zwierząt i człowieka.

Procentowy udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu (P_2O_6) na terenie powiatu wynosi 44%. Udział gleb o zawartości potasu (K_2O) bardzo niskiej i niskiej wynosi 58%, a magnezu - 22%. Określenie zasobności gleb w makroelementy jest podstawą do ustalenia optymalnych dawek nawozów sztucznych.

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, szósta tura monitoringu przypadła na lata 2020 – 2022 i była realizowana przez Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na terenie województwa podlaskiego przeprowadzono badanie w 6 punktach, jeden z nich zlokalizowany został na obszarze powiatu sejneńskiego, czyli w powiecie sąsiadującym z powiatem augustowskim:

- Miejscowość: Hołny Wolmera (Gmina Sejny),
- Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)); Typ: AP (gleby płowe); Klasa bonitacyjna: IIIb,
- Gatunek gleby wg: BN-78/9180-11: pglp (piasek gliniasty lekki pylasty), PTG 2008: pg (piasek gliniasty),
- Wyniki pomiarów za 2020 r.:
 - Próchnica – 2,31%,
 - Węgiel organiczny - 1,34%,
 - Azot ogólny – 0,138%,
 - Radioaktywność – 747 Bq*kg⁻¹,
 - Zasolenie - 39 mg KCl*100g⁻¹,
 - Sód - 0,002%.

Co prawda punkt ten nie obejmuje bezpośrednio obszaru Gminy Lipsk, jednak należy stwierdzić, że jakość gleb na analizowanym terenie jest zbliżona do tej występującej w punkcie pomiarowym.

Nadmierna koncentracja soli powoduje zmniejszenie dostępności wody dla roślin, zniekształcenie równowagi jonowej w glebach oraz zwiększenie zawartości soli w roślinach i obniżenie ich wartości użytkowej. Do oceny zasolenia gleb stosuje się parametr przewodności elektrolitycznej właściwej, który wyraża się również jako równoważną zawartość chlorku potasu. Przeciętne wartości przewodności elektrolitycznej nie zmieniły się w kolejnych okresach badań monitoringowych i pozostawały na niskim, nieszkodliwym dla roślin i jakości gleb poziomie.

Próchnica glebowa jest mieszaniną substancji o skomplikowanej budowie i zróżnicowanych właściwościach, zależnych od stopnia humifikacji. Powstaje w wyniku biochemicznych przemian produktów biologicznego rozkładu związków organicznych, wchodzących w skład roślin i organizmów glebowych. Ubytek próchnicy jest ważnym wskaźnikiem pogorszenia warunków siedliskowych oraz żyzności gleb.

W warunkach Polski do oceny zasobności gleb w próchnicę najczęściej stosowane są następujące przedziały zawartości:

- <1% - niska;
- 1-2% - średnia;
- 2-3,5% - wysoka;
- >3,5% - bardzo wysoka.

W analizowanym punkcie odnotowano więc wysoką zawartość próchnicy.

Jako przedział optymalny dla procesów biologicznych, związanych z metabolizmem większości gatunków roślin i mikroorganizmów glebowych przyjmuje się wartości pH od 5,5 do 7,2 mierzone w 1M KCl. Zgodnie z informacjami z szóstej tury monitoringu w omawianym punkcie:

- odczyn „pH” w zawiesinie H₂O wynosił 7,20,
 - odczyn „pH” w zawiesinie KCl wynosił 6,7 (był najwyższy od 1995 r.),
- a więc mieści się w przedziale optymalnym.

Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane oraz informacje wynikające z opracowania: „Stan Środowiska w Polsce. Raport 2018” można stwierdzić, że na terenie powiatu augustowskiego,

a więc i Gminy Lipsk, jakość gleb ulega pewnej poprawie. Nadal jednak istnieje potrzeba realizacji różnych działań, aby stan gleb był jak najlepszy.

Zgodnie ze „Stanem Środowiska w Polsce. Raport 2018” można zauważyć, iż historyczne zanieczyszczenia gleb pozostałościami środków ochrony roślin nie stanowią znacznego problemu dla produkcji rolniczej i zdrowia ludzi. Należy jednak zwrócić uwagę, że aktualnie następuje stały wzrost zużycia środków ochrony roślin w Polsce. Ten ogólny trend można również uznać za obecny na terenie gminy i wymagać on będzie dalszej obserwacji.

„Stan Środowiska w Województwie Podlaskim. Raport 2020” nie dotyczy bezpośrednio tematu gleby i jej stanu na terenie województwa. Wspomina się o niej przy okazji nielegalnych praktyk w zakresie demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, jakości wód, wskazując na powiązanie stanu gleb z tymi zagadnieniami. Nie jest to jednak problem istotny na terenie Gminy Lipsk.

Złoża zasobów geologicznych

Zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r.” na terenie gminy występują złoża piasku i żwiru. Zestawienie posiadanych złóż zaprezentowano w tabeli 5.

Tabela 5. Złoża zasobów geologicznych na terenie Gminy Lipsk, 2021 r.

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Wykaz złóż piasków i żwirów - tys. t					
1	Bartniki*	Z	260	-	-
2	Bartniki II*	Z	147	-	-
3	Bartniki III*	E	213	-	0
4	Bartniki IV*	E	782	-	37
5	Bohatery Stare*	Z	177	-	-
6	Jasionowo*	T	212	-	-
7	Jasionowo I*	E	57	-	4
8	Jasionowo VI*	E	87	-	10
9	Kopczany*	E	461	-	0
10	Kurianka	Z	673	-	-
11	Lipsk*	R	664	-	-
12	Lipsk I*	Z	211	-	-
13	Lipsk III*	E	342	-	7
14	Lipsk IV*	E	106	-	9

L.p.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
15	Lipsk Kolonie*	Z	540	-	-
16	Lipsk Kolonie II	E	388	-	4
17	Lipszczany*	Z	1 091	-	-
18	Lipszczany II*	Z	1 251	-	-
19	Rakowicze*	E	515	-	37
20	Rakowicze I*	E	42	-	5
21	Rygałówka	M	-	-	-
22	Skieblewo*	E	399	399	8
23	Starożyńce*	R	64	64	-
24	Starożyńce I*	Z	153	-	-
25	Starożyńce II*	T	329	-	-
26	Żabickie I*	E	561	-	7
27	Żabickie II*	T	193	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r.

Objaśnienia do tabeli:

*złoża zawierające piasek ze żwirem

Z - złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane

T - złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

R - złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo

E - złożo eksploatowane

M - złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

Na terenie gminy występują surowce mineralne. Konieczne jest podejmowanie działań mających na celu ochronę już dostępnych zasobów - zadbania o nie i efektywne ich wykorzystywanie (w razie takiej potrzeby) tak by pozostały one dla przyszłych pokoleń.

2.3. POŁOŻENIE KOMUNIKACYJNE

Przez teren gminy przebiegają:

- droga wojewódzka Nr 664 Augustów – Lipsk - gr. państwa, klasa techniczna G (od km 23+400- 31+298) i Z (od km 31+298 do km 43+116 o nawierzchni mineralno-bitumicznej, długość drogi wojewódzkiej na terenie gminy wynosi 19,716 km,
- droga wojewódzka Nr 673 Lipsk – Dąbrowa Białostocka – Sokółka, klasa techniczna G (od km 0+000 do 5+490) o nawierzchni mineralno-bitumicznej, długość drogi wojewódzkiej na terenie gminy wynosi 5,490 km (Gmina Lipsk 3,390 km, Miasto Lipsk 2,100 km).

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie Gminy Lipsk to 25,206 km.

- drogi powiatowe – zaprezentowano w tabeli 6 i tabeli 7.
- drogi gminne – zaprezentowano w tabeli 8.

Tabela 6. Wykaz dróg powiatowych zamiejskich

Lp.	Nr. drogi	Nazwa i przebieg drogi	Długość odcinka (km)	Rodzaj nawierzchni
1	1228B	Sztabin – Krasnybór – Jastrzębna – Lipsk	21,87	bitumiczna
			Gmina Lipsk-5,75	
2	1231B	Od dr. 664-Krasne	3,4	powierzchniowe utwalenie
3	1234B	Gruszki-Rubcowo-Skieblewo-do dr.664	16,601	bitumiczna
			Gmina Lipsk-3,60	
4	1235B	Kuriani-Starożyńce-Bartniki-do 1237B	5,87	bitumiczna
5	1236B	Lipsk-Rogożynek	2,871	powierzchniowe utwalenie
6	1237B	Kopczany – Bartniki – Wołkusz – Sołojewszczyzna	11,08	bitumiczna (0,00 - 5+340), pow. Utwalenie (5340 - 6+220), bitumiczna (6+220 - 7+220), pow. Utwalenie (7+220 - 9+118), brukowcowa (9+118 - 9+401), gruntowa ulepszona (9+401 - 11+080)
7	1238B	Kopczany – Dulkowiszczyzna – Stary Rogożyn – Rogożynek	7,25	bitumiczna (0+000 - 2+600), pow. Utwalenie (2+600 - 7+250)
8	1239B	Rakowicze – Lichosielce	3,08	pow. Utwalenie (0+000 - 0+850), bitumiczna (0+850 - 1+474), gruntowa ulepszona (1+474 - 3+080)
9	1240B	Rygałówka – Dolinczany – Ponarlica – Dubaśno – do dr.670	3,5	powierzchniowe utwalenie
Razem:			46,401	

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na 31.12.2022 r.

Tabela 7. Wykaz dróg powiatowych miejskich w Gminie Lipsk

Lp.	Nr. drogi	Nazwa i przebieg drogi	Długość odcinka (km)	Rodzaj nawierzchni
1	2568B	Aleja 400 - lecia	0,844	bitumiczna
2	2569B	Kościelna	1,762	bitumiczna
3	2570B	Miejska	0,403	bitumiczna
4	2571B	Rynek	0,733	bitumiczna

Lp.	Nr. drogi	Nazwa i przebieg drogi	Długość odcinka (km)	Rodzaj nawierzchni
5	2572B	Saperów	1,434	bitumiczna
6	2573B	Stolarska	0,5	bitumiczna
7	2574B	Zamiejska	0,909	bitumiczna
Razem:			6,585	

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na 31.12.2022 r.

Tabela 8. Drogi gminne

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 731	Ul. Szkolna	0,252	0,252	5,8												
102 732	Ul. Nowodworska	0,402	0,402	6,3 - 7,0												
102 733	Ul. Leśna	0,338									0,338	2,5				
	Ul. Zacisze	0,432				0,004	3,0				0,428	2,5-3,0				
102 734	Ul. Lipowa	0,422	0,422	5,0												
	Ul. Pusta	1,018	1,018	5,8 - 6,0												
	Ul. Ogrodowa	0,390	0,390	6,0												
102 735	Ul. Rybacka	0,630	0,16	3,5		0,198	3,0	0,080	5,0 - 5,3	0,192	2,5 - 3,2					
102 736	Ul. Cicha	0,180				0,180	4,5									
102 737	Ul. Żłobikowskiego	0,245	0,245	5,7 - 5,9												
102 738	Ul. Słoneczna	0,348	0,348	6,0												
102 739	Ul. Zakościelna	0,640	0,640	4,0 - 5,8												
102 740	Ul. Krótka	0,090	0,090	6,0												
102 741	Ul. Górna	0,234	0,234	5,8												
102 742	Ul. Dolna	0,247	0,247	5,6 - 6,0												
102 743	Ul. Rzemieśnicza	0,210	0,210	4,8												
102 744	Ul. Wesoła	0,220	0,220	5,8												
102 807	Ul. Jaśminowa	0,352	0,352	5												
102 808	Ul. Augustowska	0,730	0,12	5							0,610	3,5-4,0				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 745	Ul. Kasztanowa	0,311	0,311	6,2												
102 746	od drogi woj. Nr 673 - ul. Jermakowicza - do drogi woj. Nr 664	1,570	1,570	5,0 - 6,0									1	9,0	60	1,400
102 747	Ul. Grodzieńska - do drogi woj. Nr 664	2,404	2,404	5,2 - 7,6									1	9,0	60	3,700
102 748	Nowe Leśne Bohatery - Stare Leśne Bohatery - droga pow. Nr 1237B	1,045	1,045	5,0												
102 749	Nowe Leśne Bohatery - droga pow. Nr 1237B	1,080	0,930	5,0							0,150	3,5				
102 750	od drogi nr 102782 - Bartniki - granica państw.	3,660							2,700	3,5 - 4,0	0,960	2,8 - 3,2				
102 751	Skieblewo (od drogi pow. Nr 1234B) do drogi pow. Nr 1235B	3,690	3,690	5,0									3	29,0	40	
102 752	Kolonia Lipsk (od drogi woj. Nr 664) do drogi G102778	0,790							0,340	4,0	0,450	3,0				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 753	od drogi pow. Nr 1228B - Nowy Lipsk	3,240							2,000	3,0 - 3,5	1,240	2,5				
102 754	od drogi pow. Nr 1239B - Rakowicze (granica państwa)	0,830							0,770	3,0 - 4,8	0,060	3,0				
102 755	od drogi pow. Nr 1239B - Lipszczany - do drogi woj. Nr 664	1,680							1,680	4,0			1	8,0	60	
102 756	we wsi Rakowicze (od drogi pow. Nr 1239B - do granicy państwa)	1,975	1,175	3,5					0,800	3,0						
102 757	od drogi pow. Nr 1240B - Rygałówka - Jaczniki Kol.	2,065							2,065	3,8						
102 758	od drogi G 102760 (Jaczniki) - Jaczniki Kol.	1,170	0,465	5,0					0,705	5,0			1	8,0	60	
102 759	od drogi Nr G102760 (Dulkowszczyzna) - do drogi G102760 (Siółko)	3,230							0,745	3,5	2,485	2,8 - 3,2				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 760	Lipsk - Kurianka - Dulkowszczyzna - Jaczniki - Siółko	9,951	9,951	5,0									16	169,0	60-150	10,260
102 761	Jaczniki (od drogi G 102760) - do drogi woj. Nr 664 (przystanek PKS)	1,805							1,805	3,5 - 4,0			1	10,0	40	0,840
102 762	od drogi pow. Nr 1238B - wieś Stary Rogożyn - do drogi G 102766	1,874	1,874	3,5 - 5,0									2	14	40	
102 763	od drogi pow. Nr 1238B (Stary Rogożyn) - Rogożyn Konce - do drogi pow. Nr 1238B	2,595							2,595	4,0			10	80,0	60	1,880
102 764	Stary Rogożyn (od drogi G 102762) do mostu na rz. Biebrza (gran. gminy)	2,290							2,290	4,2 - 5,0						
102 765	od drogi pow. Nr 1238B do drogi G 102 764	1,980									1,980	2,8 - 3,0				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 766	Jaczniki (od drogi G 102758) - Stary Rogożyn	1,590							1,590	3,5 - 5,0			2	16	60	2,460
102 767	od drogi G 102 766 - droga do wsi Stary Rogożyn (do drogi wewn.)	0,350							0,350	4,5						
102 768	granica gminy - wieś Lubinowo - granica gminy	1,800							1,735	3,5	0,065	3,0				
102 769	Lubinowo - granica gminy	1,285							0,645	3,5 - 4,0	0,640	3,0				
102 770	od drogi pow. Nr 1237B (Wołkusz) - Sołojewszczyzna - rz. Wołkuszanka	1,430							0,925	2,8-4,0	0,505	2,8 - 3,2	1	6,0	80	
102 771	Starożyńce (od drogi G 102805) - rzeka Wołkuszanka	3,265							1,070	2,6-3,0	2,195	2,6 - 3,0	1	6,0	40	
102 772	od drogi nr G 102773 (Dulkowszczyzna) - do drogi pow. Nr 1237B	1,060							0,605	3,0 - 3,2	0,455	2,5 - 2,8				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 773	od drogi woj. Nr 664 - Kurianka kol.	2,405							1,700	4,0 - 4,5	0,705	2,5				
102 774	od drogi pow. Nr 1235B - Kurianka Kol.	2,320							0,750	3,5 - 4,5	1,570	3,0				
102 775	od drogi pow. Nr. 1234B - Żabickie - Starożyńce	4,560	1,940	3,7 - 4,0					2,620	3,8 - 5,0			1	8,0		
102 776	od drogi pow. Nr 1234B do granicy obrębu wsi Kurianka	2,910							0,800	3,5	2,110	2,5 - 3,0				
102 777	od drogi woj. Nr 664 do drogi G 102 751 (grunty wsi Kurianka)	0,910							0,440	4,0-4,5	0,470	4,0				
102 778	od drogi pow. Nr 1234B (Skieblewo) do drogi G 102777 (Kurianka)	2,940							2,940	3,0						
102 779	od drogi pow. Nr 1231B (Krasne) - do wsi Podwołkuszne	1,800							1,800	4,5						3,600

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 780	wieś Kopczany, od drogi G 102781 (równoległa do drogi pow. Nr 1237B) - do granicy państwa	2,555							2,205	3,0 - 4,0	0,350	2,5	1	6,0	40	
102 781	Kopczany (przyst. PKS) - Kopczany - do drogi G 102787	2,375							0,200	3,5	2,175	2,5 - 3,0				
102 782	Kopczany (od drogi pow. Nr 1237B) do Bartniki kol. (droga G 102 783)	2,715							0,600	3,0	2,115	2,5 - 3,0				
102 783	od drogi pow. Nr 1235B - Bartniki kol. - do drogi pow. Nr 1235B	2,195							2,195	3,5 - 4,0			1	6,0	40	
102 784	od drogi pow. Nr 1235B do drogi G 102782	1,875							0,220	4,0	1,655	2,8 - 3,2				
102 785	Rakowicze (od drogi woj. Nr 664) - droga pow. Nr 1240B - Lipszczany (wieś) - do drogi Nr 664	2,855							2,575	3,0 - 6,4	0,280	3,5 - 4,0	1	6,0	40	

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 786	Kopczany (od drogi pow. Nr 1237B) do granicy państwa	1,045							1,045	2,8 - 3,3						
102 787	Kopczany (od drogi pow. Nr 1237B) do drogi woj. Nr 664 (Siółko)	4,590	4,590	4,0									13	120	60-80	4,150
102 788	od drogi G 102747 - Kolonia Lipsk	2,370							1,860	3,0	0,510	3,0				
102 789	Jasionowo (od drogi wojew. Nr 664) - do drogi G 102791	0,810									0,810	3,0				
102 790	Nowy Lipsk (od drogi pow. Nr 1228B) - droga woj. Nr 664	2,770							2,285	3,5-4,5	0,485	3,0-3,5	1	6,0		
102 791	Jasionowo (od drogi woj. Nr 664) - Krasne (do drogi G 102779)	2,010							0,890	3,0	1,120	3,0				
102 792	od drogi pow. Nr 1231B - Krasne	0,730	0,200	2,5							0,530	2,5 - 3,0				
102 793	Wyżarne - Krasne (do drogi pow. Nr 1231B)	1,885							0,350	3,0 - 3,5	1,535	3,0				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 794	od drogi wojew. Nr 664 - Wyżarne	1,225							1,225	3,0 - 4,0						
102 795	Wołkusz (od drogi pow. Nr 1237B) do granicy gminy (most na rz. Wołkuszance)	0,145			0,145	5,0										
102 796	od drogi pow. Nr 1228B do Jasionowo Kol.	1,430							1,430	3,0-3,5						
102 797	od drogi G 102803 - Dolinczany Nowe - granica gminy	1,613	1,613	3,5 - 3,8									3	18	30	
102 798	od drogi D 102803 - Dolicznany - granica państwa	0,875							0,610	2,6 - 3,0	0,265	2,5				
102 799	od drogi pow. Nr 1240B - Dolicznany Stare	1,760	0,660	5,0					0,685	3,0 - 5,0	0,415	3,0-3,5				1,100
102 800	Wieś Jałowo (od drogi woj. Nr 673)	0,780	0,650	2,7 - 5,3							0,130	4,0				
102 801	Wieś Jałowo (od drogi woj. Nr 673)	0,730							0,400	4,2 - 4,7	0,330	3,0				0,800
102 802	Wieś Jałowo (od drogi woj. Nr 673)	0,550									0,550	2,5				

Nr drogi	Przebieg drogi	Długość całkowita	Naw.bitum. - długość	szerokość	Naw.brukowc. - długość	szerokość	Naw.płyty bet. - długość	szerokość	Naw.żwir. - długość	szerokość	Naw.grunt. - długość	szerokość	Przepusty (szt.)	Długość (mb)	Średnica (cm)	Długość rowów (km)
102 803	Lipszczany (od dr.woj Nr 664) - Dolinczany - granica gminy	2,800	2,800	4,5 - 4,7									3	24	60-80	1,570
102 804	Starożyńce (od drogi pow. Nr 1235B) - Stare Leśne Bohatery (do drogi pow. Nr 1237B)	1,705									1,705	3,0				
102 805	Starożyńce (od drogi pow. Nr 1235B) do drogi G 102775	1,955							1,955	3,2- 3,5						
102 806	od drogi G 102760 - wieś Kurianka - do drogi woj. Nr 664	1,250	1,250	6,0									3	26	20-60	
		132,838	42,468		0,145		0,382		57,275		32,568		67	584		31,76

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na 31.12.2022 r.

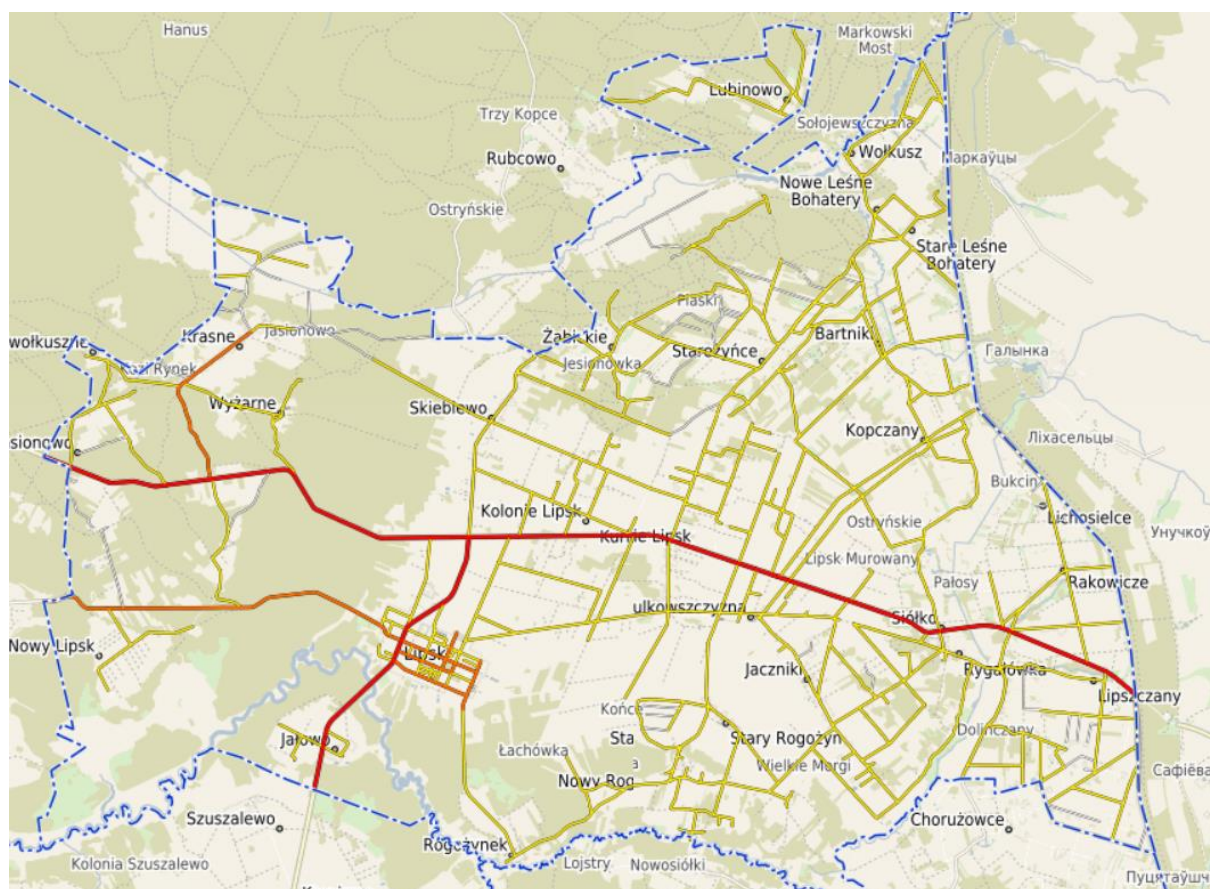
Stan techniczny niektórych dróg wciąż jest niezadowalający.

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. drogi dla rowerów ogółem na terenie gminy miały długość 13,9 km.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe.

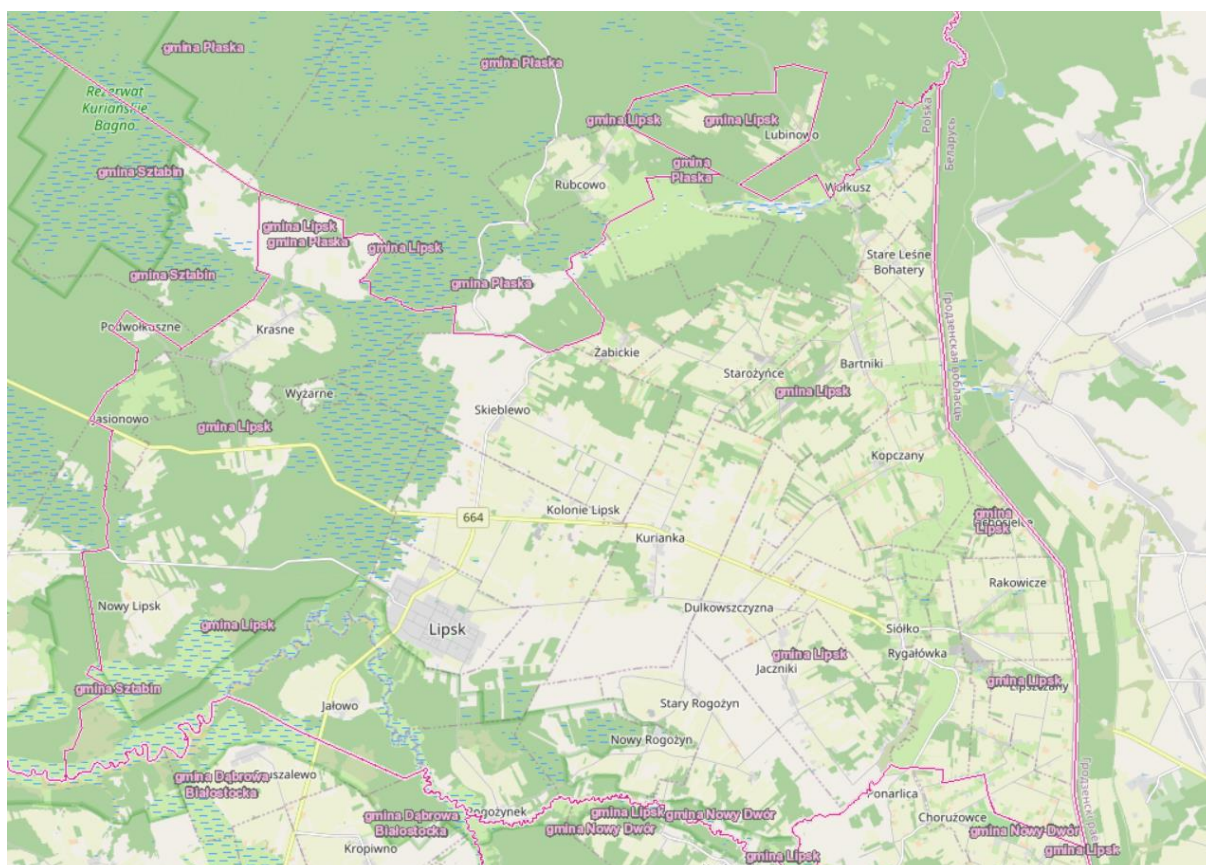
Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. w zakresie transportu publicznego mieszkańcy mogli skorzystać z 42 przystanków autobusowych.

Rysunek 5. Szlaki komunikacyjne, cz. 1

Źródło: lipsk.e-mapa.net

Rysunek 6. Szlaki komunikacyjne, cz. 2

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipsk” przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne, związane bezpośrednio z niepowtarzalnymi walorami przyrodniczymi Biebrzańskiego Parku Narodowego. Jednym z nich jest szlak kajakowy. Przez Gminę Lipsk przebiegają następujące etapy szlaku kajakowego: Rogożynek - Lipsk 7,5 km (początek szlaku kajakowego rzeki Biebrzy). Dogodne miejsce rozpoczęcia spływu znajduje się na prywatnej działce naprzeciw skrzyżowaniu w lewo drogi lokalnej prowadzącej przez wieś Rogożynek; częściowo Lipsk - Kamienna Nowa 16,6 km (24,1 km). W odległości 3 km od rzeki znajduje się leśniczówka BPN - Trzyrzeczki i ścieżka przyrodnicza "Las".

Miasto i Gmina Lipsk położone są na ważnym szlaku komunikacyjnym do Grodna na Białorusi. Z terenem gminy związany jest system ścieżek rowerowych składający się z następujących tras:

1) Międzynarodowy szlak turystyki rowerowej z Polski na Białoruś (Biała Piska) – granica województwa – Augustów – Lipszczany – Grodno (planowany do realizacji);

2) „Pierścień rowerowy Suwalszczyzny R65” - szlak o charakterze transgranicznym, oznakowany tabliczkami z symbolem R-65. Przez Suwalszczyznę prowadzi w okolicy dwóch przejść granicznych z Litwą (Budzisko i Ogrodniki) oraz w terenie nadgranicznym z Białorusią i rosyjskim Obwodem Kaliningradzkim. Ma długość 316,3 km i tworzy zamkniętą pętlę z dwoma głównymi węzłami w Dowspudzie k. Raczek i w Żegarach k. Sejn, gdzie krzyżuje się z innymi ważnymi szlakami rowerowymi. Trasa na kompleksowe poznanie całego regionu Suwalszczyzny w kilka dni. Na trasie m.in.: Góry Sudawskie i Wiżajny, Puszcza Romincka i wiadukty w Stańczykach, Dolina Rospudy i Dowspuda z romantycznymi ruinami pałacu hrabiego Paca, a także Kanał Augustowski, Dolina Górnej Biebrzy, Puszcza Augustowska, Ziemia Sejneńska z Puńskiem i Sejnami. Na terenie Gminy Lipsk odcinek szlaku R65 przebiega przez: Nowy Lipsk - Lipsk - Kurianka - Dulcowszczyzna - Siółko - Kopczany - Bartniki - Starożyńce - Żabickie;

3) Podlaski Szlak Bociani - najdłuższy znakowany szlaki rowerowy województwa podlaskiego liczący 412,5 km, łączący najpiękniejsze miejsca województwa, w tym 4 parki narodowe: Białowiecki – najstarszy polski park narodowy, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości - ostoja żubra, Narwiański - nazywany polską Amazonią, Biebrzański – największy park narodowy w Polsce - ostoja łosia oraz raj dla ornitologów, Wigierski – zespół jezior stanowiący jeden z najciekawszych i bezcennych krajobrazów naszego kraju. Nadrzędnym walorem szlaku obrazującym jego unikatowość jest występowanie wielu skupisk bocianów, trwale wpisanych w krajobraz Podlasia.

Podlaski Szlak Bociani należy do sieci Zielonych Szlaków - Greenways w Polsce. Greenways to szlaki dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, tworzone wzdłuż rzek, tradycyjnych, historycznych tras handlowych, naturalnych korytarzy przyrodniczych i kolei. Zielone szlaki łączą regiony, atrakcje turystyczne i lokalne inicjatywy społeczne, wspierają rozwój turystyki przyjaznej dla środowiska i rekreacji oraz promują zdrowy i aktywny styl życia.

Na terenie Gminy Lipsk odcinek Podlaskiego Szlaku Bocianiego przebiega przez: Podwołkuszne - Lipsk - Skieblewo - Żabickie - Starożyńce - Bartniki - Bohatery Nowe - Wołkusz;

4) Zachodni szlak turystyczny Lipsk – Jałowo – Szuszałewo – Kamienna Stara i Nowa – Ostrowie Biebrzańskie – Nowy Lipsk – Lipsk. Długość szlaku wynosi ok. 33 km. Szlak jest dostępny dla rowerów i w zasadzie dla samochodów osobowych. Szlak na odcinku od Lipska do mostu na Biebrzy w Ostrowie Biebrzańskim, pokrywa się ze szlakiem “niebieskim” wytyczonym przez pracowników Biebrzańskiego Parku Narodowego. Od mostu na Biebrzy do Lipska szlak pokrywa się ze szlakiem “zielonym” BPN. Szlak prowadzi północną częścią Gminy Dąbrowa Białostocka i południowo-zachodnimi terenami Gminy Lipsk. W części

„zielonej” obok szlaku znajdują się unikalne i nieznane w Polsce ekosystemy otwartych turzycowisk i mechowisk, karłowatych lasów bagiennych i zbiorowisk żurawin na torfowiskach wysokich. Cały szlak prowadzi wokół środkowego odcinka biegu górnej Biebrzy. Pod względem botanicznym, z punktu widzenia fitocenozy, jest to jedno z najciekawszych miejsc w Polsce;

5) Trasa Niedźwiedzicy - szlak rowerowy dolinami górnej Biebrzy, Niedźwiedzicy i Nurki. Długość całkowita trasy około 33,2 km, szlak dostępny jest również dla samochodów. Lipsk - Kurianka - Jaczniki - Rygałówka - Ponarlica - Koniuszki - Rogożyn Nowy - Rogożynek - Lipsk. Szlak nie jest zagospodarowany turystycznie. Walory przyrodnicze i krajobrazowe szlaku określa dolina górnej Biebrzy przy jej źródłach oraz doliny rzek Niedźwiedzica i Nurka. Na podkreślenie zasługują walory etnograficzne i historyczne miejscowości, przez które prowadzi szlak. Wieś Ponarlica jest najstarszą siedzibą ludzką na tych terenach – wymieniana w dokumencie lokacyjnym z 1498 r. wydanym przez Wielkiego Księcia Litewskiego Aleksandra Jagiellończyka.

6) Trasa rzeki Wołkuszanka - szlak turystyczny dolinami Hacıłówki i Wołkuszanki, Lipsk - Skieblewo - Wołkusz - Bartniki - Starożyńce - Kurianka. Szlak prowadzi północną częścią Gminy Lipsk. Długość szlaku ok. 40 km, dostępny dla rowerzystów i samochodów. Szlak nie jest zagospodarowany turystycznie. Walory przyrodnicze i krajobrazowe szlaku określają doliny rzeki: Hacıłówki, Wołkuszanki, Perstunki oraz Biebrzy, a także południowo-wschodni fragment Biebrzy. Z zabytków kultury materialnej do obejrzenia pozostały nieliczne już obiekty drewnianych zabudowań wiejskich, zwłaszcza we wsiach Wołkusz i Starożyńce. Zbiory etnograficzne możemy obejrzeć w Społecznym Muzeum Regionalnym w Lipsku. Ewenementem na skalę ogólnopolską są położone wzdłuż szlaku, na odcinku od Lipska po Wołkusz, schrony bojowe, zbudowane przez Armię Czerwoną w latach 1940 – 1941. Stanowią one pozostały w granicach polskich fragment tzw. Grodzieńskiego Rejonu Umocnionego, który był częścią „linii Mołotowa” wybudowanej na zachodnich granicach przedwojennego ZSRR.

7) Trasa Biebrza – Wigry. Długość całkowita trasy 60,1 km; Trasa prowadzi od Lipska nad Biebrzą przez Puszcę Augustowską do Wigierskiego Parku Narodowego. Godne obejrzenia po drodze liczne schrony bojowe „Linii Mołotowa” z lat 1940-1941, gustowne budownictwo wiejskie. Szlak ociera się o rezerваты „Kurjańskie Bagno”, „Mały Borek”, „Perkuć”, prowadzi na dwukomorową śluzę Paniewo na Kanale Augustowskim i następną Gorczycę, biegnie wzdłuż wyjątkowo pięknego jeziora Serwy, obok jeziora Tobołowo, a potem panoramy jeziora Wigry. Na terenie Gminy Lipsk odcinek Trasy Biebrza – Wigry przebiega przez: Lipsk - Kolonia Lipsk - Skieblewo - granica gminy.

2.4. WALORY PRZYRODNICZE

2.4.1. LASY

Lasy na terenie Gminy Lipsk wchodzą w skład dwóch Nadleśnictw: Augustów i Płaska. Zwarte kompleksy leśne na terenie gminy występują w części północno zachodniej (Jasionowo, Krasne, Wyżarne, Podwołkuszne, Skieblewo), dominuje wśród nich bór świeży. Drzewostan tworzy głównie sosna z nielicznym udziałem świerku i brzozy. W obniżeniach terenu występuje ols z olszą w drzewostanie. Dość znaczną powierzchnię w tym kompleksie zajmuje bór bagienny na torfowisku wysokim. Gatunkiem najliczniej występującym na tym terenie jest brzoza ze znacznym udziałem sosny, a niekiedy świerku.

Drugi większy kompleks leśny znajduje się w północnej części gminy, w rejonie wsi Żabickie, Starożyńce, Bohatery Leśne, Nowe i Lubinowo. Przeważają tu bory sosnowe świeże z fragmentami boru suchego. Drzewostan tworzy sosna z udziałem brzozy i na niewielkich powierzchniach - świerku. Drobne kompleksy w dolinie Biebrzy tworzy brzoza i olsza. Wiek drzewostanów waha się od 10 do 70 lat. Lasy spełniają głównie funkcję gospodarczą oraz glebochronną (zapobiegając erozji wodnej i eolicznej głównie na glebach pochodzenia wydumowego).

W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie powierzchni lasów w poszczególnych miejscowościach położonych na terenie gminy.

Tabela 9. Zestawienie powierzchni lasów

Nazwa miejscowości	Lasy do 40 lat	Lasy ogółem
Barniki	13,0311 ha	91,3261 ha
Bartniki Kolonia	1,3540 ha	11,7724 ha
Dolinczany Nowe	-	3,4100 ha
Doliczany Stare	-	1,1000 ha
Dulkowszczyzna	3,7850 ha	45,9430 ha
Jaczniki	10,7963 ha	64,0038 ha
Jałowo	5,4255 ha	31,0340 ha
Jasionowo	9,6320 ha	35,9690 ha
Kolonia Lipsk	18,1020 ha	143,3054 ha
Kopczany	5,9900 ha	23,5369 ha
Krasne	14,9771 ha	86,2198 ha
Kurianka	17,2845 ha	151,2593 ha
Lichosielce	0,3800 ha	3,2230 ha
Lipsk	158,9733 ha	938,2182 ha
Lipszczany	1,5970 ha	8,6670 ha

Nazwa miejscowości	Lasy do 40 lat	Lasy ogółem
Lubinowo	5,7440 ha	41,0929 ha
Nowe Leśne Bohatery	3,6490 ha	55,5740 ha
Nowy Lipsk	37,1252 ha	217,3798 ha
Nowy Rogożyn	26,0080 ha	94,0803 ha
Podwołkuszne	0,6014 ha	2,9204 ha
Rakowicze	4,0443 ha	10,9315 ha
Rogożynek	7,5900 ha	46,9900 ha
Rygałówka	2,9950 ha	26,2300 ha
Siółko	1,3985 ha	32,7525 ha
Skieblewo	28,5611 ha	275,0215 ha
Stare Leśne Bohatery	1,5600 ha	133,2873 ha
Starożyńce	18,2000 ha	113,9883 ha
Stary Rogożyn	14,6100 ha	69,7247 ha
Wołkusz	13,8449 ha	113,3558 ha
Wyżarne	15,9330 ha	30,8250 ha
Żabickie	16,9500 ha	112,3300 ha
Razem	460,1422 ha	3 015,4719 ha

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na dzień 11.04.2023 r.

2.4.2. OBSZARY CHRONIONE

Na terenie Gminy Lipsk występują następujące formy ochrony przyrody:

- Biebrzański Park Narodowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy”;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie”;
- 4 obszary NATURA 2000 – „Dolina Biebrzy”, „Ostoja Augustowska”, „Puszcza Augustowska”, „Ostoja Biebrzańska”;
- 1 pomnik przyrody – grupa drzew pod nazwą „Modrzewie Jesionowskie”.

Tabela 10. Pomniki przyrody – „Modrzewie Jesionowskie”

Twory przyrody	Data utworzenia pomnika przyrody	Akty prawe	Położenie	Opis
Grupa drzew - modrzew europejski szt. 9	12.03.1980 r.	Zarządzenie Nr 12/80 Wojewody Suwalskiego z 12.03.1980 r (Dz. Urz.WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10), Uchwała nr XXV/184/21 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 29 września 2021 r. w sprawie pomnika przyrody "Modrzewie Jesionowskie"	Drzewa tworzące pomnik przyrody znajdują się na terenie Leśnictwa Jesionowo, oddział 334 fx	Wieloobiektowy pomnik przyrody składający się z 9 drzew z gatunku modrzew europejski. Jedno z drzew (9) jest wyrwcone w wyniku wichury w roku 2004; pozostawione do samoistnego, całkowitego rozpadu.

Źródło: crfop.gdos.gov.pl, dostęp: 30.05.2023 r..

Biebrzański Park Narodowy – został on utworzony na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 09.09.1993 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 86, poz. 399). Inne akty związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 marca 2003 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej zwierząt łownych w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 2003 r. Nr 67, poz. 630), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 lutego 2013 r. w sprawie nadania statutu Biebrzańskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Osowcu-Twierdzy (Dz.U. z 2013 r., poz. 303), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 marca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania statutu Biebrzańskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Osowcu-Twierdzy (Dz.U. z 2014 r., poz. 347), Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania statutu Biebrzańskiemu Parkowi Narodowemu z siedzibą w Osowcu-Twierdzy (Dz.U. 2022, poz. 1647).

Obszar podlega ochronie ze względu na występowanie unikalnych w skali Europy zespołów roślinności bagiennej, rozlewisk oraz starorzeczy, które stanowią naturalne siedliska dla ptaków jak i zwierząt. Teren Parku to miejsce lęgowe wielu gatunków ptaków, w tym między innymi: batalionów, żurawi, błotniaków, bocianów, czapli oraz kaczek itd. Doliczono się tu 263 gatunków ptaków, w tym 21 gatunków z nich pochodzą z tzw. „Czerwonej Księgi” zwierząt ginących.

Na obszarze Parku zabrania się:

- 1) polowania, rybołówstwa, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, zbierania poroży zwierzyny płowej, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich, wybierania jaj,
- 2) wędkowania na:
 - a) rzece Biebrzy od mostu kolejowego w Osowcu do ujścia rzeki Wissy i wszystkich starorzeczach,
 - b) rzece Jegrzni od mostu w miejscowości Ciszewo w dół biegu rzeki,
 - c) rzece Ełk od połączenia z rzeką Jegrznią do połączenia z rzeką Biebrzą,
- 3) pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzania drzew i innych roślin,
- 4) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza,
- 5) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków,
- 6) wydobywania skał, minerałów i torfu,
- 7) niszczenia gleby,
- 8) biwakowania, poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 9) wypalania roślinności oraz palenia ognisk poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 10) stosowania środków chemicznych w gospodarce rolnej, leśnej, zadrzewieniowej i łowieckiej,
- 11) prowadzenia działalności przemysłowej, usługowej lub handlowej poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 12) zbioru dziko rosnących roślin, w szczególności owoców i grzybów poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 13) ruchu pojazdów poza drogami do tego wyznaczonymi,
- 14) umieszczania bez zgody dyrektora Parku tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- 15) zakłócania ciszy,
- 16) używania łodzi motorowych,
- 17) używania motolotni i lotni,
- 18) wykonywania lotów cywilnymi statkami powietrznymi poniżej 2000 metrów wysokości względnej nad obszarem chronionym, z wyjątkiem lotów patrolowych i interwencyjnych statków powietrznych Lasów Państwowych oraz lotów szybowcowych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- 1) zabiegów ochronnych, hodowlanych i pielęgnacyjnych, w tym renaturalizacji stosunków wodnych,
- 2) prowadzenia badań naukowych za zgodą dyrektora Parku, a na obszarach objętych ochroną konserwatorską również za zgodą wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- 3) prowadzenia prac archeologicznych, wykopaliskowych i konserwatorskich na terenach objętych ochroną konserwatorską za zezwoleniem wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- 4) prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej na gruntach nie objętych ochroną ścisłą i częściową,
- 5) prowadzenia akcji ratowniczej,
- 6) wykonywania zadań z zakresu obronności, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zakaz, o którym mowa w pkt 16, nie dotyczy statków i łodzi pływających po rzece Biebrzy i Kanale Augustowskim, należących do:

- 1) administratora rzeki, policji, inspektoratów żeglugi śródlądowej i Parku,
- 2) podmiotów gospodarczych wykonujących prace techniczne na rzekach i kanałach,
- 3) ośrodków badawczo-inspekcyjnych z zakresu ochrony środowiska.

Zadania ochronne na tym obszarze zostały ustanowione na podstawie: Zarządzenie Nr 20 Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie zadań ochronnych dla Biebrzańskiego Parku Narodowego (Dziennik Urzędowy Ministra Środowiska z 2013 r. poz. 30), Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie zadań ochronnych dla Biebrzańskiego Parku Narodowego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Środowiska z dnia 18 stycznia, poz. 13), Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zadań ochronnych dla Biebrzańskiego Parku Narodowego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Środowiska poz. 20).

W dniu 14 stycznia 2021 r. Minister Klimatu i Środowiska podpisał zadania ochronne dla Biebrzańskiego Parku Narodowego na lata 2021-2023 (Dz. Urz. Ministerstwa Klimatu i Środowiska z 2021 poz. 4).

Zadania ochronne na tym terenie obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do wspomnianego zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do tegoż zarządzenia;

- 3) opis sposobów ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do tego zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia;
- 6) ustalenie miejsc udostępnianych w celu połowu ryb, stanowiące załącznik nr 6 do tego zarządzenia.

Tabela 11. Zadania ochronne ustanowione dla Biebrzańskiego Parku Narodowego

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zadań ochronnych
I. Sposoby czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt na obszarach ochrony ścisłej		
Ochrona czynna gatunków zwierząt		
1.	1. Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>). 2. Orlik grubodzioby (<i>Clanga clanga</i>). 3. Orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>). 4. Puchacz (<i>Bubo bubo</i>). 5. Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>).	1. Budowa platform lęgowych. 2. Zabezpieczanie gniazd przed presją drapieżników. 3. Monitoring.
II. Sposoby czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt na obszarach ochrony czynnej		
Ochrona czynna gatunków roślin		
1.	Leniec bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>)	1. Koszenie ręczne runi łąkowej. 2. Wypas. 3. Usuwanie ekspansywnych gatunków zielnych, podrostu drzew oraz malin. 4. Usuwanie podrostu drzew. 5. Wycięcie pojedynczych drzew.
2.	Sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>)	1. Usuwanie krzewów i podrostu drzew. 2. Usuwanie ekspansywnych gatunków zielnych, podrostu drzew oraz malin. 3. Wycięcie drzew i podrostu drzew. 4. Wypas zwierząt gospodarskich. 5. Przygotowanie miejsc dogodnych do kiełkowania i rozwoju siewek sasanki. 6. Eksperymentalne wypalanie.
3.	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	1. Usuwanie drzew i krzewów. 2. Usuwanie malin i ekspansywnych gatunków roślin zielnych. 3. Usuwanie osobników niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>). 4. Koszenie runi. 5. Stworzenie potencjalnych miejsc rozrodu dla owadów zapylających.
4.	1. Skalnica torfowiskowa (<i>Saxifraga hirculus</i>).	1. Usuwanie podrostu drzew i krzewów. 2. Koszenie ręczne runi.

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zadań ochronnych
	2. Lipiennik Loesela (<i>Liparis loeselii</i>).	3. Koszenie fragmentów stanowisk skalnicy torfowiskowej i lipiennika Loesela zarastających trzcina pospolitą (<i>Phragmites australis</i>) i palką szerokolistną (<i>Typha latifolia</i>) 4. Usunięcie kolczurki klapowanej (<i>Echinocystis lobata</i>).
5.	Szachownica kostkowata (<i>Fritillaria meleagris</i>)	Koszenie ręczne runi łąkowej wraz z usunięciem biomasy.
6.	Wierzba lapońska (<i>Salix lapponum</i>)	Usuwanie podrostu drzew i krzewów.
7.	Brzoza niska (<i>Betula humilis</i>)	1. Usuwanie podrostu drzew i krzewów. 2. Koszenie ręczne runi.
8.	Podejźrzon rutolistny (<i>Botrychium multifidum</i>)	1. Usuwanie czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>). 2. Koszenie ręczne runi
9.	Niebielistka trwała (<i>Swertia perennis</i>)	Usuwanie podrostu drzew i krzewów oraz koszenie.
10.	Gatunki roślin objęte ochroną gatunkową występujące na wniesieniach mineralnych, w szczególności: 1) arnika górską (<i>Arnica montana</i>); 2) kosaciec bezlistny (<i>Iris aphylla</i>); 3) buławnik czerwony (<i>Cephalanthera rubra</i>); 4) podkolan biały (<i>Platanthera bifolia</i>); 5) gółka długoostrogowa (<i>Gymnadenia conopsea</i>); 6) kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i>), 7) pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i>).	1. Usuwanie drzew i krzewów. 2. Usuwanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych oraz koszenie ręczne runi.
Ochrona czynna gatunków zwierząt		
1.	1. Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>). 2. Błotniak łąkowy (<i>Circus pygargus</i>). 3. Orlik grubodzioby (<i>Clanga clanga</i>). 4. Derkacz (<i>Crex crex</i>). 5. Kszyk (<i>Gallinago gallinago</i>). 6. Dubelt (<i>Gallinago media</i>). 7. Rycyk (<i>Limosa limosa</i>). 8. Kulik wielki (<i>Numenius arquata</i>). 9. Krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>). 10. Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>). 11. Wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>). 12. Cietrzew (<i>Tetrao tetrix</i>). 13. Czajka (<i>Vanellus vanellus</i>)	1. Koszenie runi. 2. Wypas zwierząt gospodarskich. 3. Wycięcie drzew i krzewów.
2.	1. Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>).	1. Budowa platform lęgowych. 2. Zabezpieczanie gniazd przed presją drapieżników.

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zadań ochronnych
	2. Orlik grubodzioby (<i>Clanga clanga</i>). 3. Orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>). 4. Puchacz (<i>Bubo bubo</i>). 5. Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>).	3. Monitoring.
3.	1. Rycyk (<i>Limosa limosa</i>). 2. Krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>). 3. Rybitwa białowąsa (<i>Chlidonias hybrida</i>). 4. Rybitwa czarna (<i>Chlidonias niger</i>). 5. Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>).	1. Ograniczenie liczebności populacji norki amerykańskiej (<i>Neovision vision</i>). 2. Ochrona kolonii lęgowych. 3. Monitoring.
4.	1. Rycyk (<i>Limosa limosa</i>). 2. Krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>). 3. Kulik wielki (<i>Numenius arquata</i>). 4. Czajka (<i>Vanellus vanellus</i>). 5. Kszyk (<i>Gallinago gallinago</i>). 6. Dubelt (<i>Gallinago media</i>). 7. Derkacz (<i>Crex crex</i>). 8. Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>). 9. Cietrzew (<i>Lyrurus tetrix</i>)	Ograniczenie liczebności drapieżników: lis (<i>Vulpes vulpes</i>), jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>).
5.	Cietrzew (<i>Tetrao tetrax</i>)	1. Redukcja osobników konkurencyjnego gatunku obcego – bażanta (<i>Phasianus colchicus</i>). 2. Zasilanie populacji dodatkowymi osobnikami.
6.	Żuraw (<i>Grus grus</i>)	Ograniczenie przebywania ludzi na noclegowiskach żurawia w godzinach nocnych.
7.	1. Wilk (<i>Canis lupus</i>). 2. Ryś (<i>Lynx lynx</i>).	1. Zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych w BbPN. 2. Optymalizacja środowiska leśnego.
8.	Konik polski (<i>Equus ferus caballus</i>)	Prowadzenie hodowli zachowawczej w Ośrodku Hodowli Zwierząt.
9.	1. Gatunki ptaków. 2. Gatunki ssaków: 1) wilk (<i>Canis lupus</i>); 2) łasicowate (<i>Mustelidae</i>); 3) łoś (<i>Alces alces</i>); 4) sarna (<i>Capreolus capreolus</i>); 5) dzik (<i>Sus scrofa</i>); 6) borsuk (<i>Meles meles</i>); 7) jeleń szlachetny (<i>Cervus elaphus</i>); 8) jeż europejski (<i>Erinaceus europaeus</i>). 9) gryznie (<i>Rodentia</i>), 10) nietoperze (<i>Chiroptera</i>), 11) ryjówkowskie (<i>Soricomorpha</i>), 12) zająkowskie (<i>Lagomorpha</i>), 13) ryś (<i>Lynx lynx</i>), 14) żbik (<i>Felis silvestris</i>).	Prowadzenie Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt.

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zadań ochronnych
10.	1. Sum (Silurus glanis). 2. Sandacz (Sander lucioperca).	Ochrona bierna osobników suma i sandacza w ciekach w granicach BbPN.
11.	1. Trzmiel (Bombus sp.). 2. Pszczoły dziko żyjące (pszczoły samotnice), w szczególności: 1) murarka ogrodowa (Osmia rufa); 2) przedstawiciele rodzin lepiarkowatych (Colletidae) oraz misierkowatych (Megachilidae).	Tworzenie zastępczych miejsc przebywania owadów oraz utrzymywanie żerowisk.
12.	Czerwończyk fioletek (Lycaena helle)	Usuwanie krzewów i podrostu drzew.
13.	Przeplatka maturna (Euphydryas maturna)	1. Usuwanie krzewów i podrostu drzew. 2. Koszenie ręczne runi.
14.	Niepylak mnemosyna (Parnassius mnemosyne)	Usuwanie podrostu drzew i krzewów.
15.	Strzępotek edypus (Coenonympha oedippus)	Ochrona przed nielegalnymi odłowami na potrzeby kolekcjonerstwa.
16.	Wstęgówka bagienka (Catocala pacta)	Ochrona przed nielegalnymi odłowami na potrzeby kolekcjonerstwa.
17.	Łoś (Alces alces)	1. Ograniczanie płoszenia łosia w ostojach w okresie bukowiska (w okresie godowym). 2. Wzbogacenie zasobności bazy pokarmowej łosia zimą. 3. Zmniejszanie śmiertelności łosia na drogach i liniach kolejowych oraz ograniczanie szkód w uprawach leśnych i młodnikach.
III. Obszary objęte ochroną krajobrazową		
Ochrona czynna gatunków roślin		
1.	Sasanka otwarta (Pulsatilla patens)	1. Przygotowanie miejsc dogodnych do kiełkowania i rozwoju siewek sasanki otwartej. 2. Eksperymentalne wypalanie.
2.	Sasanka łąkowa (Pulsatilla pratensis)	Koszenie roślinności zielnej na poboczach Carskiej Drogi.
3.	Lipiennik Loesela (Liparis loeselii)	Usunięcie gatunków obcych inwazyjnych, w tym kolczurki klapowanej (Echinocystis lobata), nawłoci późnej (Solidago gigantea) oraz nawłoci kanadyjskiej (Solidago canadensis).
Ochrona czynna gatunków zwierząt		
1.	1. Błotniak stawowy (Circus aeruginosus). 2. Błotniak łąkowy (Circus pygargus). 3. Orlik grubodzioby (Clanga clanga). 4. Orlik krzykliwy (Clanga pomarina). 5. Derkacz (Crex crex). 6. Kszyk (Gallinago gallinago). 7. Dubelt (Gallinago media). 8. Rycyk (Limosa limosa). 9. Kulik wielki (Numenius arquata). 10. Krwawodziób (Tringa totanus).	1. Koszenie runi. 2. Wypas zwierząt gospodarskich. 3. Wycięcie drzew i krzewów.

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zadań ochronnych
	11. Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>). 12. Wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>). 13. Czajka (<i>Vanellus vanellus</i>)	
2.	1. Rycyk (<i>Limosa limosa</i>). 2. Krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>). 3. Rybitwa białowąsa (<i>Chlidonias hybrida</i>). 4. Rybitwa czarna (<i>Chlidonias niger</i>). 5. Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>).	1. Ograniczenie liczebności populacji norki amerykańskiej (<i>Neovision vision</i>). 2. Ochrona kolonii lęgowych. 3. Monitoring.
3.	Cietrzew (<i>Tetrao tetrix</i>)	1. Redukcja osobników konkurencyjnego gatunku obcego – bażanta (<i>Phasianus colchicus</i>). 2. Zasilanie populacji dodatkowymi osobnikami.
4.	1. Rycyk (<i>Limosa limosa</i>). 2. Krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>). 3. Kulik wielki (<i>Numenius arquata</i>). 4. Czajka (<i>Vanellus vanellus</i>). 5. Kszyk (<i>Gallinago gallinago</i>). 6. Dubelt (<i>Gallinago media</i>). 7. Derkacz (<i>Crex crex</i>). 8. Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>). 9. Cietrzew (<i>Lyrurus tetrix</i>).	Ograniczenie liczebności drapieżników: lis (<i>Vulpes vulpes</i>), jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>).
5.	Żuraw (<i>Grus grus</i>)	Ograniczenie przebywania ludzi na noclegowiskach żurawia w godzinach nocnych.
6.	1. Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>). 2. Orlik grubodzioby (<i>Clanga clanga</i>). 3. Orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>). 4. Puchacz (<i>Bubo bubo</i>). 5. Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>).	1. Budowa platform lęgowych. 2. Zabezpieczanie gniazd przed presją drapieżników. 3. Monitoring.
7.	1. Wilk (<i>Canis lupus</i>). 2. Ryś (<i>Lynx lynx</i>).	1. Zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych. 2. Optymalizacja środowiska leśnego.
8.	Gatunki płazów	1. Ograniczenie śmiertelności płazów podczas sezonowych wędrówek. 2. Monitoring różnorodności gatunkowej oraz liczebności migrujących płazów.
7.	Wszystkie gatunki roślin i zwierząt ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów ochrony obszarów sieci Natura 2000 Dolina Biebrzy PLH200008 i Ostoja Biebrzańska PLB200006	Wykup gruntów.

Źródło: Zarządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie zadań ochronnych dla Biebrzańskiego Parku Narodowego na lata 2021–2023

Ochrona fauny realizowana na obszarze BPN, zgodnie z danymi zaprezentowanymi na stronie parku (biebrza.org.pl), ma na celu m.in.:

- ochronę różnorodności biologicznej i procesów jej sprzyjających,

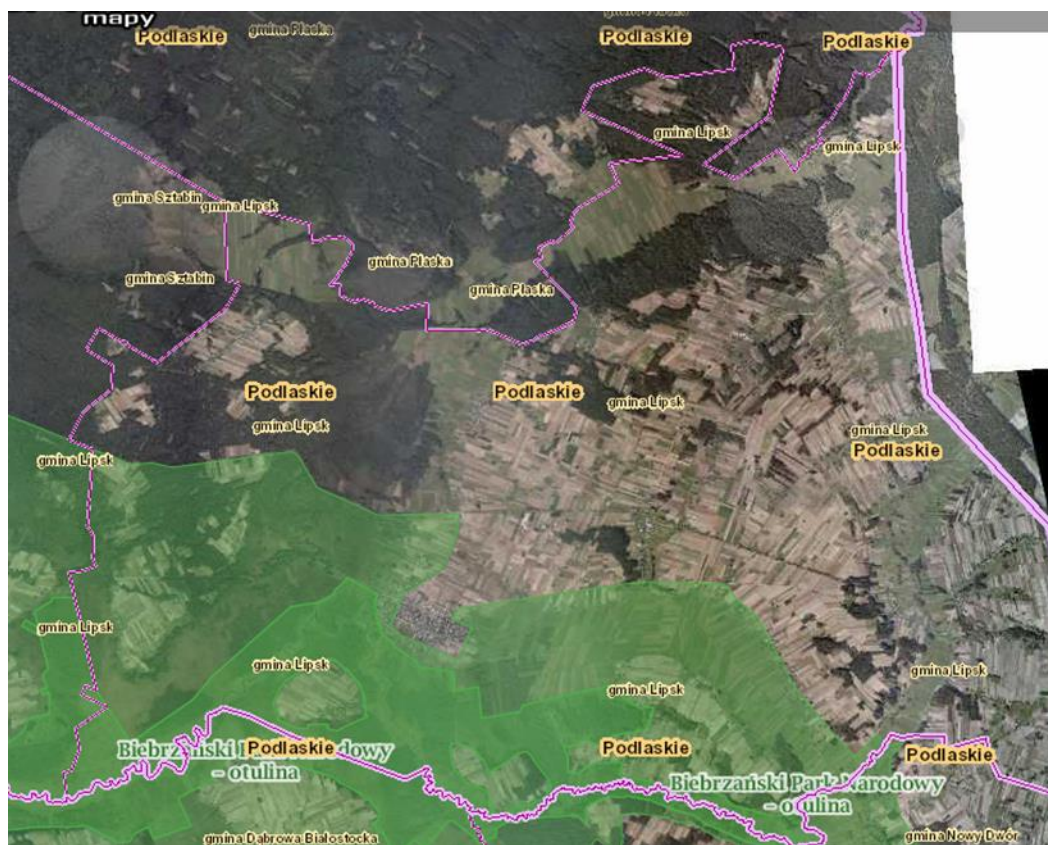
- zapewnienie ciągłości występowania wszystkich rodzimych gatunków zwierząt,
- utrzymanie rzadkich w skali regionalnej i globalnej populacji zwierząt oraz zapewnienie warunków do wzrostu liczebności gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem,
- ochronę środowisk mokradłowych, sprzyjających występowaniu cennych gatunków i zgrupowań kręgowców i bezkręgowców,
- niedopuszczanie do introdukcji oraz rozprzestrzeniania się gatunków obcych,
- stworzenie odpowiednich warunków do wykorzystania zasobów faunistycznych dla celów naukowych i edukacyjnych.

Od momentu powstania Biebrzański Park Narodowy realizuje program działań ochronnych w ekosystemach leśnych. Corocznie realizowane są zabiegi z zakresu pielęgnacji lasu w ramach zabiegów o charakterze czyszczeń i trzebieży mające na celu poprawę struktury drzewostanów. Nie prowadzi się zalesień, zdejając się w tym zakresie na spontaniczne siły przyrody.

Dolina Biebrzy wymaga realizacji działań niezbędnych do zapobiegania negatywnym skutkom zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym. Jednym z takich działań, realizowanych przez Biebrzański Park Narodowy jest renaturyzacja zdegradowanych siedlisk bagiennych poprzez poprawę i odtworzenie stosunków wodnych.

W skali całego Parku najważniejsze są dwa czynniki stanowiące zagrożenie bytu wielu ekosystemów i ich walorów przyrodniczych: odwodnienie terenu i zaniechanie ekstensywnego użytkowania łąk bagiennych oraz wypasu bydła przez lokalną ludność.

Rysunek 7. Położenie Biebrzańskiego Parku Narodowego na terenie gminy

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” – akt prawny związany z utworzeniem: Rozporządzenie Nr 6/91 Wojewody Suwalskiego z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu i wokół jezior województwa suwalskiego (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego z 1991 r. Nr 17, poz. 167). Inne akty prawne związane z obszarem: Rozporządzenie Nr 82/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Woj. Suwalskiego z 1998 r. Nr 36, poz. 194), Rozporządzenie Nr 18/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na Obszarach Chronionego Krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2004 r. Nr 142, poz. 1901), Rozporządzenie Nr 21/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Puszcza i Jeziora Augustowskie" (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2005 r. Nr 54, poz. 734), Rozporządzenie Nr 64/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Puszcza i Jeziora Augustowskie" (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2005 r. Nr 180, poz. 2099), jak również Uchwała Nr XII/89/15 Sejmiku

Województwa Podlaskiego z dnia 22.06.2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r., poz. 2117) ze zmianami wprowadzonymi przez: Uchwałę nr L/467/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2018 r. poz. 2905) oraz Uchwałę nr LI/486/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 10 września 2018 r. w sprawie sprostowania błędu pisarskiego w uchwale Nr L/467/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 25 czerwca 2018 r. zmieniającej uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza i Jeziora Augustowskie” w brzmieniu opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z 29 czerwca 2018 r. pod pozycją 2905 (Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2018 r. poz. 3723).

Powierzchnia tego Obszaru wynosi 69 574,99 ha, z czego 4 723,98 ha znajduje się na terenie Gminy Lipsk. Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej.

Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

- a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b. *zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 nie dotyczy:

1) tworzących zadrzewienia śródpolne:

a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,

b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:

– 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,

– 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz płatanu klonolistnego,

– 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew,

– których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;

2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów);

Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;

3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;

4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz.U. 2023, poz. 151).

Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 nie dotyczy:

- 1) części Obszaru, dla których w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 2) obszarów i terenów przewidzianych pod zabudowę w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, na których dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem możliwości wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków, z wyłączeniem obiektów małej architektury, na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2023, poz. 977);
- 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 4) obiektów budowlanych na terenach ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych niezbędnych do ich funkcjonowania;
- 5) odbudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania istniejącej linii zabudowy na działce do brzegów wód, a także nie zwiększania istniejącej powierzchni budynku:
 - a) o nie więcej niż 10 m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m²;
- 6) terenów wokół sztucznych zbiorników wodnych, o których mowa w powyższym pkt 7 lit. B*, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;
- 7) terenów w granicach administracyjnych miasta Augustowa;
- 8) obiektów małej architektury w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2023, poz. 682 z późn. zm.), bez możliwości ich rozbudowy i zmiany użytkowania.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” działa obecnie na mocy Uchwały Nr XII/93/15 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22.06.2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2015 r., poz. 2121).

Zmienionej przez Uchwałę nr IV/24/18 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 20 grudnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2018 r., 5415).

Inne akty związane z terenem: Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży z dnia 27 kwietnia 1982 r., Rozporządzenie Nr 6/91 Wojewody Suwalskiego z dnia 2 maja 1991 r.

w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu i wokół jezior województwa suwalskiego (Dz. Urz. Województwa Suwalskiego z 1991 r. Nr 17, poz. 167), Rozporządzenie Nr 82/98 Wojewody Suwalskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na obszarach chronionego krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Województwa Suwalskiego z 1998 r. Nr 36, poz. 194), Rozporządzenie Nr 18/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad gospodarki przestrzennej na Obszarach Chronionego Krajobrazu województwa suwalskiego (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 20 września 2004 r. Nr 142, poz. 1901), Rozporządzenie Nr 15/05 Wojewody Podlaskiego z 25 lutego 2005 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Doliny Biebrzy" (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 8 marca 2005 r. Nr 54, poz. 728), Rozporządzenie Nr 58/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 21 lipca 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Biebrzy" (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 2 sierpnia 2005 r. Nr 180, poz. 2093).

Powierzchnia Obszaru wynosi jakieś 28 442,27 ha. Czynna ochrona ekosystemów Obszaru polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinie rzeki Biebrzy, nad Kanałem Augustowskim oraz w dolinie rzeki Netty.

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
 - 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a. a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b. b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy:

1) tworzących zadrzewienia śródpolne:

a) krzewów rosnących w skupisku, o powierzchni do 25 m²,

b) drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:

- 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,

- 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,

- 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew,

– których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych;

2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów).

Zakazy, o których mowa w pkt 3 i pkt 4 nie dotyczą części obszaru, na których położone są złoża skał:

1) udokumentowane do dnia 31 grudnia 2004 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;

2) udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2004 r.;

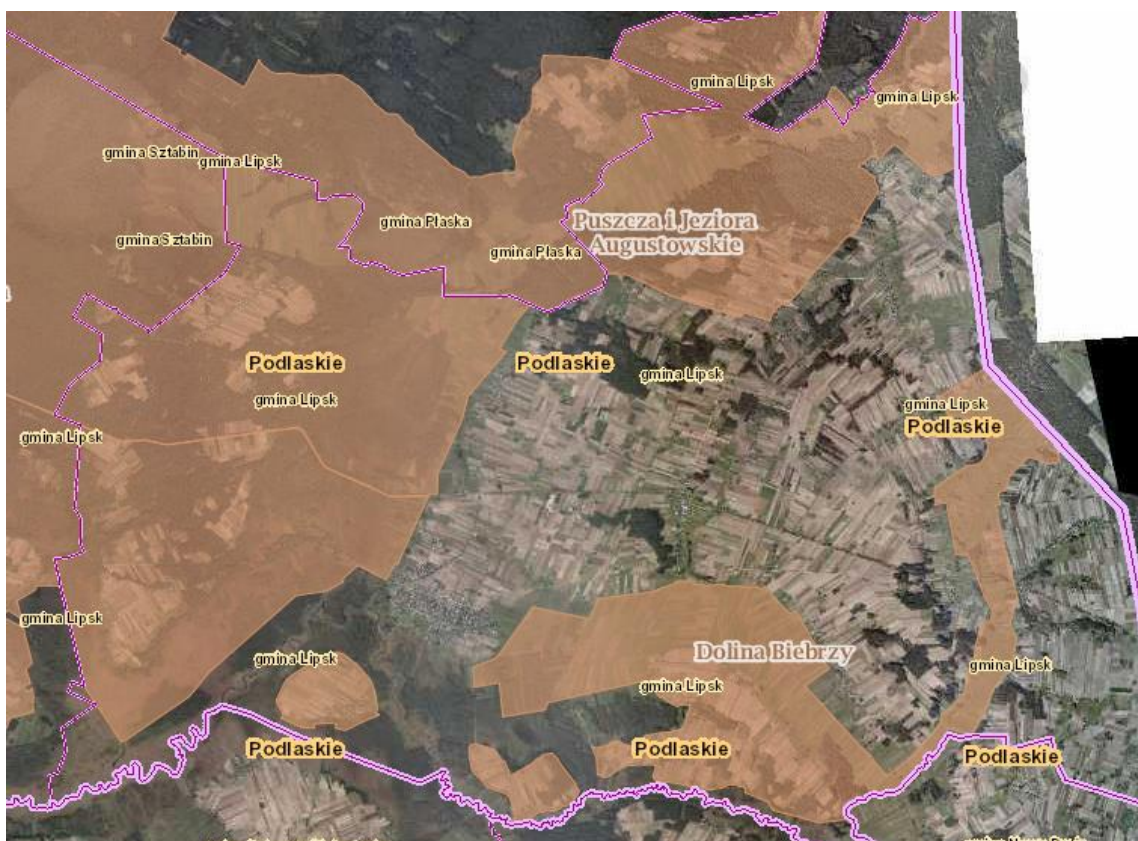
3) udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2004 r.;

4) wykorzystywanych do celów leczniczych w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. 2023, poz. 151).

Zakaz, o którym mowa w pkt 7 nie dotyczy:

- 1) części Obszaru, dla których w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub ich zmiany w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 2) obszarów i terenów przewidzianych pod zabudowę w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, na których dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej, usługowej i letniskowej pod warunkiem możliwości wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków, z wyłączeniem obiektów małej architektury, na przylegających działkach w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2023, poz. 977);
- 3) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o objekty do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód;
- 4) obiektów budowlanych na terenach ogólnodostępnych kąpielisk, plaż i przystani wodnych niezbędnych do ich funkcjonowania;
- 5) odbudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących obiektów letniskowych, mieszkalnych, usługowych oraz o funkcji mieszanej w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie przybliżania istniejącej linii zabudowy na działce do brzegów wód, a także nie zwiększania istniejącej powierzchni budynku:
 - a) o nie więcej niż 10m² w przypadku budynków o powierzchni mniejszej lub równej 100 m²,
 - b) o nie więcej niż 10% w przypadku budynków o powierzchni powyżej 100 m² ;
- 6) terenów wokół sztucznych zbiorników wodnych, o których mowa w pkt 7 lit. b, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha i o głębokości nie większej niż 3 m;
- 7) obiektów małej architektury w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz.U. 2023, poz. 682 z późn. zm.), bez możliwości ich rozbudowy i zmiany użytkowania.

Rysunek 8. Położenie obszarów chronionego krajobrazu na terenie Gminy Lipsk

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszary NATURA 2000 na terenie Gminy Lipsk:

- Puszcza Augustowska PLB200002 (obszar specjalnej ochrony ptaków) - występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej a 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej takich gatunków ptaków jak: bąk (PCK), błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew (PCK), dzięcioł biało-grzbiety (PCK), dzięcioł trójpalczasty (PCK), dzięcioł zielonosiwy, gadożer (PCK), głuszc (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), kraska (PCK), łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy (PCK), żuraw, włochatka (PCK), podgorzałka (PCK), puchacz (PCK), trzmielojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik (PCK). Ptaki obszaru wymagają lepszego zbadania.

Akt prawny związany z utworzeniem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313).
Inne akty prawne związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011,

Nr. 25 poz. 133).

Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony ani planu ochrony. Nie obowiązuje tu ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

- Ostoja Biebrzańska PLB200006 (obszar specjalnej ochrony ptaków) - w ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest jedną z najważniejszych i to zarówno w Polsce jak i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce oraz jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka oraz rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w lata o wysokim poziomie wody). Jest to też bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer oraz orzeł przedni i orzełek). Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochrony ani planu ochrony, jak również nie obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego.

Akt prawny związany z utworzeniem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U.04.229.2313). Inne akty prawne związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 179, poz. 1275), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 198, poz. 1226), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, Nr. 25 poz. 133).

Ustanowione tymczasowe cele ochrony dla ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Ostoja Biebrzańska PLB200006 na podstawie Obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego z dnia 26 kwietnia 2022 r. (znak: WPN.6323.36.1.2022.MC).

Tabela 12. Tymczasowe cele ochrony dla obszaru NATURA 2000 Ostoja Biebrzańska
PLB200006

Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
A021 bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 50 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 2 500 ha
A022 bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 10 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 bądź lepszym na powierzchni co najmniej 1000 ha
A027 czapla biała <i>Ardea alba</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 30 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 ha
A030 bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 10 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na łącznej powierzchni co najmniej 10 000 ha obszarów leśnych (biotop lęgowy) i 15 000 ha pozostałych (biotop żerowiskowy)
A031 bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 350 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 40 000 ha
A037 łabędź czarnodzioby <i>Cygnus bewickii</i> (<i>Cygnus columbianus</i>) – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 60 osobników
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na łącznej powierzchni co najmniej 10 000 ha
A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 50 000 osobników
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na łącznej powierzchni co najmniej 10 000 ha
A050 świstun <i>Anas penelope</i> – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 8 000 osobników
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 8 000 ha
A054 rożeniec <i>Anas acuta</i> – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 500 - 5 000 osobników
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na łącznej

Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
		powierzchni co najmniej 8 000 ha
A072 trzmiełojad Pernis apivorus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 30 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 15 000 ha obszarów leśnych (biotop lęgowy)
A075 bielik Haliaeetus albicilla	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 12 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 8 500 ha obszarów leśnych (biotop lęgowy)
A081 błotniak stawowy Circus aeruginosus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 60 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A084 błotniak łąkowy Circus pygargus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 30 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A089 orlik krzykliwy Clanga pomarina	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 20 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony na powierzchni co najmniej 5 000 ha obszarów leśnych (biotop lęgowy) i 7 000 ha pozostałych (biotop żerowiskowy)
A090 orlik grubodzioby Clanga clanga	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 8 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony na powierzchni co najmniej 10 000 ha obszarów leśnych (biotop lęgowy) i 15 000 ha pozostałych (biotop żerowiskowy)
A119 kropiatka Porzana porzana	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 300 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A120 zielonka Porzana parva	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 20 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 1 000 ha

Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
A122 derkacz Crex crex	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 400 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 20 000 ha
A127 żuraw Grus grus – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 5 000 os.
	Siedlisko	Utrzymanie dwóch wskaźników stanu siedliska (GR_ws1 lub GR_ws2) w stanie ochrony FV na łącznej powierzchni co najmniej 2 500 ha
A127 żuraw Grus grus – populacja lęgowa	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 300 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 15 000 ha
A151 batalion Philomachus pugnax – populacja wędrowna	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 10 000 os.
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A153 kszuk Gallinago gallinago	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 5 000 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A154 dubelt Gallinago media	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 100 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A156 rycyk Limosa limosa	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 100 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 2 000 ha
A160 kulik wielki Numenius arquata	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 25 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A162 krwawodziób Tringa totanus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 200 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony

Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
		siedliska na powierzchni co najmniej 2 000 ha
A193 rybitwa rzeczna Sterna hirundo	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 1 - 5 par
	Siedlisko	Utrzymanie trzech wskaźników stanu siedliska (STH_s3, STH_s4, STH_s5) co najmniej w stanie U1
A196 rybitwa białowąsa Chlidonias hybrida	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 100 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 2 000 ha
A197 rybitwa czarna Chlidonias niger	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 120 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 2 000 ha
A198 rybitwa białoskrzydła Chlidonias leucopterus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 0-500 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 5 000 ha
A215 puchacz Bubo bubo	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 5 par.
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony na powierzchni co najmniej 12 000 ha
A222 uszatka błotna Asio flammeus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 0-5 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 10 000 ha
A224 lelek Caprimulgus europaeus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 100 pa
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony na powierzchni co najmniej 5 000 ha
A234 dzięcioł zielonosiwy Picus canus	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 30 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub

Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony
		poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 6 000 ha
A238 dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 200 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 5 000 ha
A239 dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 80 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 8 000 ha
A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 300 par
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 4 000 ha
A294 wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 2 500 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony FV na powierzchni co najmniej 5 000 ha
A320 mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 50 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 1 000 ha
A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie co najmniej 10 samców
	Siedlisko	Utrzymanie siedliska w stanie ochrony U1 lub poprawa stanu ochrony siedliska na powierzchni co najmniej 10 000 ha

Źródło: Obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego z dnia 26 kwietnia 2022 r. (znak: WPN.6323.36.1.2022.MC)

- Ostoja Augustowska PLH200005 (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk zatwierdzony przez Komisję Europejską) – jest to Ostoja wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia *Lynx lynx* i wilka *Canis lupus* (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), także wydry *Lutra lutra* i bobra *Castor fiber*. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady

92/43/EWG. Na terenie ostoi występuje 7 gatunków roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z czego dla czterech - aldrowandy pęcherzykowatej, skalnicy torfowiskowej, lipiennika Loesela i sasanki otwartej obszar ma zasadnicze znaczenie w skali Polski, a tutejsze populacje stanowią znaczącą część krajowych zasobów, będąc często najobfitszymi w Polsce (populacje lipiennika i skalnicy nad Rospudą, populacje aldrowandy w ciągu jezior Kanału Augustowskiego). Liczne są stanowiska rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków roślin naczyniowych (35 gatunków z polskiej czerwonej księgi i czerwonej listy). Występują tu 24 gatunki storczykowatych, w tym chociażby, na torfowiskach nad Rospudą - *Herminium monorchis* na jedynym naturalnym stanowisku w Polsce. Bogata jest lichenoflora (w tym kilka gatunków brodaczek - *Usnea*) i bryoflora (liczne relikty glacialne). Najwięcej rzadkich gatunków związanych jest z mszysto-turzycowymi torfowiskami niskimi i przejściowymi, a tutejsze populacje wielu zagrożonych roślin torfowiskowych są największe w Polsce. Do najrzadszych gatunków z tej grupy należą, oprócz lipiennika Loesela oraz skalnicy torfowiskowej: *Eriophorum gracile*, *Baeothryon alpinum*, *Saxifraga hirculus*, *Carex chordorrhiza*, *Hammarbya paludosa*, *Betula humilis*, *Salix lapponum* (wszystkie one znajdują się w polskiej czerwonej księdze). Na torfowiskach występuje niezwykle obfita w gatunki ginące bryoflora, z takimi gatunkami jak np. *Meesia triquetra*, *Pseudocalliergon trifarium* i *Paludella squarrosa*.

Akt związany z utworzeniem obszaru: Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43 str. 63). Inne akty związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Augustowska (PLH200005) (Dz.U. 2021 poz. 1397).

Dla przedmiotowego obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Nr 27/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31.12.2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2014 r. poz. 137)). Zostało ono zmienione przez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego 2020 poz. 4651).

W ramach planu określone zostały cele działań ochronnych wymienione w tabeli 13.

Tabela 13. Cele działań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 Ostoja Augustowska

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
2.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U2.
3.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedliska.
4.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
5.	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arcostaphylion</i>)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
6.	6120 Ciepłolubne śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1.
7.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U2. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
8.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej U1. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
9.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Odtworzenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony przez wprowadzenie ochrony czynnej (usuwanie drzew i krzewów) na wszystkich płatach siedliska. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
10.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Odtworzenie i utrzymanie właściwego stanu ochrony przez wprowadzenie ochrony czynnej (usuwanie drzew i krzewów) na wszystkich płatach siedliska. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
11.	9170 Grąd subkontynentalny (<i>Tilio-Carpinetum</i> , <i>Melitti Carpinetum</i>)	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Doprowadzenie zniekształconych płatów siedlisk do stanu właściwego przy zastosowaniu określonych zabiegów hodowlano-ochronnych dostosowanych do fazy rozwojowej drzewostanu. Utrzymanie siedliska w stanie niepogorszonym. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
12.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-</i>	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Wyłączenie z użytkowania rębego.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
	<i>Pinetum, LedoSphagnetum, Sphagno girgensohniiPiceetum</i> i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
13.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albofragilis, Populetum albae, FraxinoAlnetum</i> olsy źródłiskowe)	Utrzymanie części siedlisk jako bazy propagul przy zastosowaniu ochrony biernej (dotyczy płatów siedliska w rezerwatach). Doprowadzenie zniekształconych płatów siedlisk do stanu właściwego przy zastosowaniu odpowiednich zabiegów hodowlano-ochronnych dostosowanych do fazy rozwojowej drzewostanu. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich płatów siedliska, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
14.	1393 Sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i> (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	Ochrona miejsc występowania gatunku.
15.	1437 Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
16.	1477 Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
17.	1516 Aldrowanda pęcherzykowata <i>Aldrowanda vesiculosa</i>	Utrzymanie stanu populacji na obecnym właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.
18.	1528 Skalnica torfowiskowa <i>Saxifraga hirculus</i>	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku.
19.	1902 Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceos</i>	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
20.	1903 Lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Ochrona i niepogorszenie stanu siedlisk gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
21.	1939 Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	Utrzymanie stanu populacji na obecnym właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia wszystkich stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
22.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie.
23.	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.
24.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Utrzymanie obecnego trendu populacji gatunku oraz niepogarszanie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych w sensie ilościowym i jakościowym.
25.	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	Utrzymanie stanu populacji na obecnym, właściwym poziomie. Monitoring stanu ochrony gatunku.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
26.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
27.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
28.	1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Utrzymanie obecnego trendu populacji gatunku oraz niepogarszanie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych w sensie ilościowym i jakościowym.
29.	1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
30.	1013 Poczwarówka Greyera <i>Vertigo geyeri</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
31.	1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.
32.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, celem wyznaczenia stanowisk gatunku, oceny jego stanu oraz zaplanowania działań ochronnych.

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 4 listopada 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005

- Dolina Biebrzy PLH200008 (projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk zatwierdzony przez Komisję Europejską) - na terenie obszaru NATURA 2000 wyróżniono na przykład następujące siedliska: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, murawy kserotermiczne, murawy bliźniczkowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne, łąki selernicowe, torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (torfowiska alkaliczne), bory oraz lasy bagienne, ciepłolubne dąbrowy. Występują tu także następujące gatunki chronione: obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*, sasanka otwarta *Pulsatilla patens*, lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, skalnica torfowiskowa *Saxifraga hirculus*, haczykowiec (sierpowiec) błyszczący *Drepanocladus vernicosus*, skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*, poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*, poczwarówka Greyera *Vertigo geyeri*, zalotka większa *Leucorhina pectoralis*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, czerwończyk fioletek *Lycaena helle*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, przeplatka maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna*, strzępotek edypus *Coenonympha oedippus*, boleń *Aspius aspius*, koza *Cobitis taenia*, piskorz *Misgurnus fossilis*, różanka *Rhodeus sericeus*, minóg ukraiński *Eudontomyzon*

mariae, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, mopek *Barbastella barbastellus*, nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*, wilk *Canis lupus*.

Akt związany z ustanowieniem obszaru: Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 12 str. 383). Inne akty prawne związane z obszarem: Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Biebrzy (PLH200008) (Dz.U. 2022, poz. 362).

Tabela 14. Tymczasowe cele ochrony dla obszaru NATURA 2000 Dolina Biebrzy PLH200008, cz. 1 – ogólne cel ochrony

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
2330 Wydmę śródlądowe z murawami napiaskowymi	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1) 70% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadowolającego (U1) w obrębie 30% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub poprawę aktualnego stanu poszczególnych wskaźników oraz zasięgu siedliska. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na brak procesów eolicznych kształtujących ten typ siedliska. Jedynie w dwóch płatach siedliska występują czynne procesy eoliczne w pozostałych stwierdzono ślady dawnych procesów eolicznych lub ich brak. Większość płatów zlokalizowana jest w obrębie wydm już utrwalonych
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i>	Zachowanie w stanie co najmniej niezadowolającym (U1) 70% stanowisk siedliska w obszarze.	Obecna ocena siedliska to U1/U2 na co decydujący wpływ miały obniżone oceny Wskaźnika przezroczystości. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżone oceny wskaźnika przezroczystości. Parametr dotyczy 141 płatów (w tym

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
		116 w granicach BbPN), które stanowią 70% stanowisk w obszarze
3270 Zalewane muliste brzegi rzek	-	Przedmiot ochrony wymaga uzupełnienie stanu wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia oceny stanu ochrony siedliska i zaplanowania działań ochronnych
6120* Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1) 70% stanowisk siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadowolającego (U1) w obrębie 30% stanowisk siedliska w obszarze	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez zbiorowiska muraw ze związku Koelerion glaucae. Obecna ocena U1/U2 uwarunkowana jest znacznym rozproszeniem oraz izolacją niewielkich płatów. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu FV.
6210* Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea)	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1) 64% oraz osiągnięcie stanu niezadowolającego (U1) 36% powierzchni siedliska w obszarze	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez kałużowe zbiorowiska nawapiennych muraw z klasy Festuco-Brometea. Obecna ocena U1 uwarunkowana jest zubożeniem florystycznym (wynikającej także z niewielkiej powierzchni płatów siedliska oraz izolacji regionalnej). Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu FV ze względu na zubożenie florystyczne, niewielką powierzchnię płatów oraz izolację regionalną.
6230* Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardetalia – płaty bogate florystycznie)	Zachowanie w stanie co najmniej niezadowolającym (U1) 70% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadowolającego (U1) w obrębie 30% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników.
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	Zachowanie w stanie co najmniej niezadowolającym (U1) 65% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
	niezadawalającego (U1) w obrębie 35% powierzchni siedliska w obszarze.	aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na zubożenie florystyczne części płatów, wykształconych na glebach potorfowych.
6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium)	-	Siedlisko nie inwentaryzowane w ramach przygotowywania PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Biebrzy. Wymaga weryfikacji występowania w obszarze i uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony, w celu przeprowadzenia oceny stanu ochrony i zaplanowania działań ochronnych
6440 Łąki selernicowe	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 80% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 20% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżoną wartość wskaźników gatunki dominujące i gatunki ekspansywne
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 70% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 30% powierzchni siedliska w obszarze.	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżoną wartość wskaźnika gatunki charakterystyczne
7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV) ze względu na przesuszenie będące konsekwencją zmian klimatycznych (suszy) oraz zubożenie florystyczne

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 85% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 15% siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV) ze względu na przesuszenie będące konsekwencją zmian klimatycznych (suszy)
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 80% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 20% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV) ze względu na przesuszenie będące konsekwencją zmian klimatycznych (suszy)
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 85% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 15% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Osiągnięcie właściwego stanu (FV) jest możliwe, ale dopiero w dłuższej perspektywie czasowej (>50 lat). Z uwagi na stosunkowo krótki, jak na rozwój ekosystemu leśnego, okres obowiązywania ochrony ścisłej w granicach BbPN, struktura i funkcja ekosystemu nie powróciły jeszcze do stanu naturalnego
91D0* Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi- Pinetum, Pino mugo- Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzoźowo sosnowe bagienne lasy borealne	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 80% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) w obrębie 20% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników, jeśli pozwolą na to naturalne procesy. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) siedliska ze względu na przesuszenie wywołane zmianami klimatycznymi (susze)
91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1) 78% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników,

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
	niezadowolającego (U1) w obrębie 22% powierzchni siedliska w obszarze	jeśli pozwolą na to naturalne procesy. Osiągnięcie właściwego stanu (FV) jest możliwe, ale dopiero w dłuższej perspektywie czasowej (>40 lat). Z uwagi na stosunkowo krótki, jak na rozwój ekosystemu leśnego, okres obowiązywania ochrony ścisłej w granicach BbPN, struktura i funkcja ekosystemu nie powróciły jeszcze do stanu naturalnego
9110* Ciepłolubna dąbrowa	Zachowanie w stanie właściwym (FV) 90% stanowisk siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników
91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (Cladonio-Pinetum i chrobotkowa postać Peucedano-Pinetum)	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1) 60% powierzchni siedliska oraz osiągnięcie stanu niezadowolającego (U1) w obrębie 40% powierzchni siedliska w obszarze	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) siedliska ze względu na naturalną eutrofizację siedliska skutkującą zwiększeniem udziału mszaków i roślin zielnych w runie i zanikaniem porostów
6216 haczykowiec (sierpowiec) błyszczący Hamatocaulis vernicosus	-	Przedmiot ochrony wymaga uzupełnienia stanu wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia oceny stanu ochrony gatunku i zaplanowania działań ochronnych. W obszarze Natura 2000 Dolina Biebrzy haczykowiec błyszczący spotykany był stosunkowo często w płatach siedliska 7230 w Dolnym i Górnym Basenie doliny Biebrzy. Informacje o występowaniu gatunku w poszczególnych płatach znajdują się w kartach obserwacji siedliska 7230, lipiennika Loesela i skalnicy torfowiskowej oraz w zdjęciach fitosocjologicznych dokumentujących skład gatunkowy siedliska

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Ogólny cel ochrony	Uwaga
		7230 oraz siedlisk ww. gatunków

Źródło: Obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego z dnia 26 kwietnia 2022 r. (znak: WPN.6323.36.1.2022.MC)

Tabela 15. Tymczasowe cele ochrony dla obszaru NATURA 2000 Dolina Biebrzy
PLH200008, cz. 2

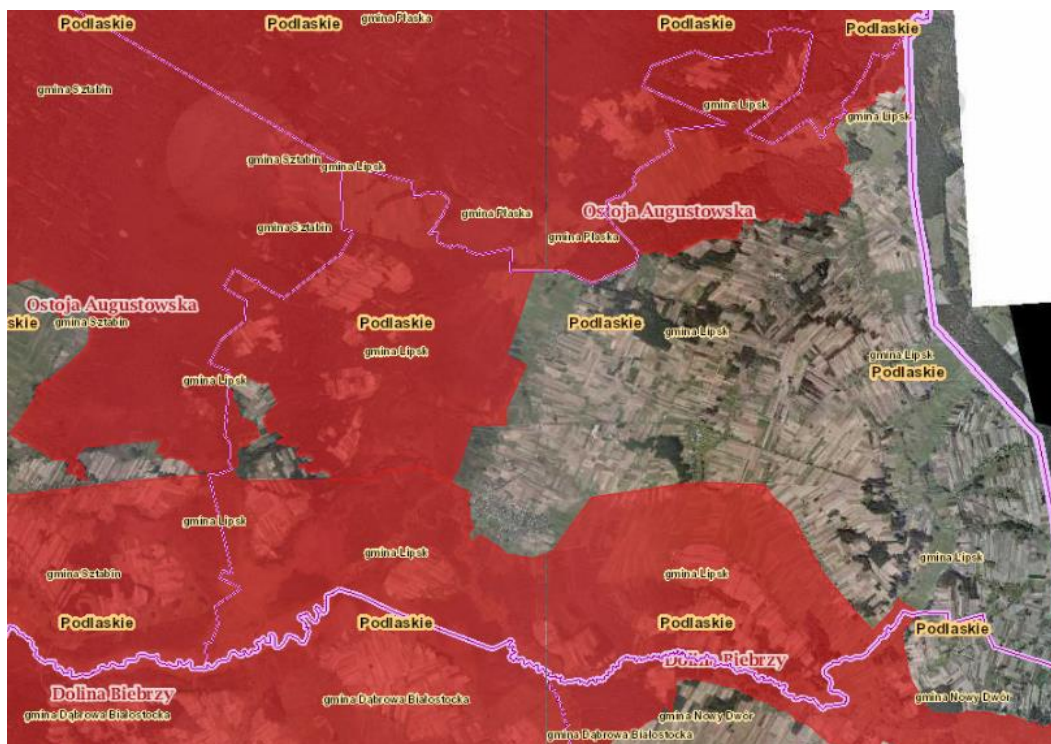
Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Cel ochrony
1437 leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na 12 stanowiskach, w ilości co najmniej 150 000 osobników. Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze na poziomie oceny FV na 4 stanowiskach, osiągnięcie oceny FV na 5 stanowiskach i osiągnięcie co najmniej oceny U1 na 1 stanowisku
1477 sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na 17 stanowiskach, w ilości co najmniej 2500 osobników (rozet) Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze na poziomie oceny FV na 7 stanowiskach, osiągnięcie oceny FV na 2 stanowiskach i utrzymanie oceny U1 na 8 stanowiskach
1528 skalnica torfowiskowa <i>Saxifraga hirculus</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na 5 stanowiskach, w ilości co najmniej 20 000 osobników Siedlisko - Poprawa siedliska gatunku w obszarze do poziomu oceny U1 na 5 stanowiskach
1902 obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na co najmniej 23 stanowiskach, w ilości co najmniej 1500 osobników Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze na poziomie oceny U1 na 14 stanowiskach, poprawa siedliska gatunku do poziomu oceny U1 na 9 stanowiskach
1903 lipiennik <i>Loesela Liparis loeselii</i>	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na 9 stanowiskach, w ilości co najmniej 25 000 osobników Siedlisko - Utrzymanie siedliska gatunku w obszarze na poziomie oceny U1 na 6 stanowiskach, osiągnięcie oceny U1 na 3 stanowiskach
1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Stan populacji - Utrzymanie niezadawalającej struktury wiekowej (brak młodych osobników, ale obecnych 3 lub więcej osobników w wieku rozrodczym) oraz struktury wielkości ciała (brak osobników z jednej lub dwu klas wielkości) na co najmniej 7 stanowiskach Siedlisko – Utrzymanie niezadawalającego stanu siedlisk na wszystkich stanowiskach gatunku w obszarze. Koryto o szerokości

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Cel ochrony
	5-150 m; brzegi słabo ocienione <40% lub całkiem ocienione >80%, o głębokości <0,3 do 2 m, o urozmaiconym profilu
1013 poczwarówka Geyera <i>Vertigo geyeri</i>	Stan populacji - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Zachowanie bagiennego charakteru znanych stanowisk.
1014 poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Stan populacji - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Zachowanie bagiennego charakteru znanych stanowisk.
1016 poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	Stan populacji - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Zachowanie bagiennego charakteru znanych stanowisk.
1042 zalotka większa <i>Leucorhina pectoralis</i>	Populacja - Utrzymanie co najmniej 10 stanowisk gatunku w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedlisk na poziomie oceny FV na co najmniej 10 stanowiskach w obszarze.
1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Populacja - Utrzymanie gatunku na 6 stanowiskach w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie oceny FV na 6 stanowiskach.
4038 czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Populacja - Utrzymanie gatunku na co najmniej 9 stanowiskach w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze co najmniej na poziomie oceny U1 na 9 stanowiskach.
1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Populacja - Utrzymanie stanu populacji na poziomie FV w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedliska na poziomie oceny FV w obszarze.
6169 przeplatka maturna <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i>	Populacja - Utrzymanie gatunku na 9 stanowiskach w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie oceny FV na co najmniej 9 stanowiskach.
1071 strzępotek edypus <i>Coenonympha oedippus</i>	Populacja - Utrzymanie gatunku na 2 stanowiskach w obszarze. Siedlisko - Utrzymanie stanu ochrony siedliska w obszarze na poziomie co najmniej oceny U1 na 2 stanowiskach.
1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	Populacja - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.
1149 koza <i>Cobitis taenia</i>	Populacja - Utrzymanie co najmniej 10 stanowisk gatunku w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.
1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Populacja - Utrzymanie co najmniej 10 stanowisk gatunku w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.

Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Cel ochrony
5339 różanka Rhodeus amarus	Populacja - Utrzymanie co najmniej 20 stanowisk gatunku w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.
2484 minóg ukraiński Eudontomyzon mariae	Populacja - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Nie określa się.
1166 traszka grzebieniasta Triturus cristatus	Populacja - Utrzymanie co najmniej 20 stanowisk w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.
1188 kumak nizinny Bombina Bombina	Populacja - Utrzymanie co najmniej 50 stanowisk w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie właściwego FV stanu ochrony siedliska gatunku w obszarze.
1308 mopek Barbastella barbastellus - populacja rozrodcza	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie ochrony U1 na co najmniej 5 stanowiskach w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie co najmniej oceny niezadowolającej U1 stanu ochrony siedliska w obszarze.
1308 mopek Barbastella barbastellus – populacja zimująca	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w stanie ochrony U1 na 13 stanowiskach (schronieniach zimowych). Stan siedliska - Utrzymanie co najmniej oceny niezadowolającej U1 stanu ochrony siedliska w obszarze.
1318 nocek łydkowłosy Myotis dasycneme - populacja osiadła i zimująca	Populacja - Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska - Utrzymanie co najmniej oceny niezadowolającej U1 stanu ochrony siedliska w obszarze.
1337 bóbr europejski Castor fiber	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze w ilości 300 rodzin bobrowych. Stan siedliska - Utrzymanie oceny właściwej FV stanu ochrony siedliska w obszarze.
1355 wydra Lutra lutra	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na poziomie oceny właściwej FV (zagęszczenie populacji na poziomie ≥ 2 os/10 km). Stan siedliska - Utrzymanie oceny właściwej FV stanu ochrony siedliska w obszarze.
*1352 wilk Canis lupus	Populacja - Utrzymanie populacji gatunku w obszarze na poziomie oceny właściwej FV (Zagęszczenie populacji $[N/100\text{km}^2]$ na poziomie $>2,5/100 \text{ km}^2$, liczba watah $[N/100\text{km}^2]$ na poziomie oceny $>0,5/\text{km}^2$). Stan siedliska - Utrzymanie oceny właściwej FV stanu ochrony siedliska w obszarze.
1361 ryś euroazjatycki Lynx lynx	Populacja – Utrzymanie obecności gatunku w obszarze. Stan siedliska – Brak oceny dla parametru.

Źródło: Obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Dyrektora Biebrzańskiego Parku Narodowego z dnia 26 kwietnia 2022 r. (znak: WPN.6323.36.1.2022.MC)

Rysunek 9. Położenie obszarów NATURA 2000 (obszary siedliskowe) na terenie Gminy Lipsk

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 10. Położenie obszarów NATURA 2000 (obszary ptasie) na terenie Gminy Lipsk

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Przez teren gminy przebiegają także dwa korytarze ekologiczne:

- GKPN-1 Dolina Biebrzy;
- GKPN-4 Puszcza Augustowska.

2.4.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Przez obszar Gminy Lipsk, w odległości ok. 2 km od Lipska, przebiega dział wodny I – go rzędu między dorzeczem Wisły a Niemna. Część północna należy do dorzecza Niemna (Wołkuszanka z dopływami), pozostała część gminy - do dorzecza Wisły (Biebrza z dopływami).

Obszar gminy objęty jest dość gęstą siecią odpływu wód powierzchniowych (rzeki, strumienie, rowy melioracyjne). Brak jezior jest wynikiem braku zagłębień bezodpływowych. Naturalny odpływ wód powierzchniowych jest zróżnicowany. W części południowo – zachodniej odpływ jest znacznie utrudniony w wyniku małych spadków terenu w szeroko zabagnionej dolinie rzeki Biebrzy. W części pozostałej gminy odpływ wód jest dobry.

Podstawową sieć hydrograficzną stanowi rzeka Biebrza z Niedźwiedzicą, Wołkuszanka z Hacıłówką i Pierstunką z całym systemem drobnych bezimiennych cieków i rowów. Wszystkie bezimienne cieki charakteryzuje mały przepływ roczny wód. Jedynie rzeka Biebrza charakteryzuje się większymi przepływami.

Biebrza jest prawostronnym dopływem Narwi o długości 155,3 km. Biebrza posiada charakter rzeki nizinnej z licznymi meandrami i starorzeczami. Kotlina Biebrzańska jest największym w Polsce kompleksem stosunkowo mało zmienionych przez człowieka torfowisk niskich z fragmentami torfowisk wysokich i przejściowych, mineralnych wysoczyzn, grądów śródbagiennych i nizinnych, meandrujących dopływów Biebrzy z licznymi starorzeczami. W większości dolina rzeki jest zabagniona, miejscami zakrzaczona i trudno dostępna.

Wołkuszanka jest prawostronnym dopływem Czarnej Hańczy o długości 25,2 km. Zlewnia o powierzchni ok. 230 km² to w znacznej części tereny zalesione oraz podmokłe i zmeliorowane łąki. Rzeka od źródeł do granicy państwa została zmeliorowana, naturalny charakter zachował odcinek granicy polsko-białoruskiej. Główne dopływy Wołkuszanki to Wołkuszek (Perstunka), płynący z Białorusi i Hacıłówka (Wielki Kanał).

Rzeka Niedźwiedzica na całej długości jest uregulowana.

Tabela 16. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lipsk

KOD JCWP	Nazwa JCWP
RW200017262154	Dopływ spod m. Końce
RW200023262151	Biebrza od źródeł do Kropiwej
RW200023262152	Kropiwna
RW200023262156	Dopływ spod Nowego Lipska
RW200024262179	Biebrza od Kropiwej do Horodnianski
RW80001764749	Wołkuszanka

Źródło: www.kzgw.gov.pl

Na terenie Gminy Lipsk w ostatnich latach umiejscawiano punkty badawcze wód powierzchniowych. Poniższe tabele przedstawiają wyniki przeprowadzanych badań - monitoring - z lat 2014 – 2019.

Tabela 17. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Lipsk – elementy fizykochemiczne

Kod ppk	Nazwa ppk	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)			Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)		
				Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa
PL01S0801_3433	Biebrza - Stary Rogożyn	PLRW200023262151	Biebrza od źródeł do Kropiwej	2017	2019	>2	2017	2017	2
PL01S0801_2074	Kropiwna - ujście Ostrowo	PLRW200023262152	Kropiwna	2017	2019	>2	2017	2019	2
PL01S0801_3434	Biebrza - Ostrowie Biebrzańskie	PLRW200024262179	Biebrza od Kropiwej do Horodnianki	2017	2019	>2	2017	2017	2
PL07S0801_3029	Wołkuszanka - Wołkusz	PLRW80001764749	Wołkuszanka	2018	2018	>2	2018	2018	2

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Tabela 18. Jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Lipsk – stan ekologiczny i chemiczny

Kod jcw	Nazwa jcw	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego				Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu jcw		
		Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Klasa	Stan/potencjał ekologiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan chemiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Ocena
PLRW20 00232621	Biebrza od źródeł do Kropiwej	2017	2019	4	słaby stan ekologiczny	2014	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2014	2019	zły stan wód
PLRW20 00232621	Kropiwna	2017	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny	2016	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2016	2019	zły stan wód
PLRW2000 24262179	Biebrza od Kropiwej do Horodniarki	2014	2019	3	umiarkowany stan ekologiczny	2014	2019	stan chemiczny poniżej dobrego	2014	2019	zły stan wód
PLRW80 00176474	Wołkuszanka	2018	2018	3	umiarkowany stan ekologiczny	2014	2018	stan chemiczny poniżej dobrego	2014	2018	zły stan wód

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu

Zgodnie z „Syntetycznym Raportem z Klasyfikacji i Oceny Stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Wykonanej za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019” w odniesieniu do JCWP rzecznych w wyniku wykonanej oceny JCWP, 91,6% wód wykazało zły stan.

Wskazano, że stan ten wynika w 55,4% przypadków ze stanu chemicznego, który utrzymuje się na poziomie poniżej dobrego oraz stanu lub potencjału ekologicznego umiarkowanego albo gorszego. W 31,8% przypadków stan wód oceniono jako zły ze względu na stan bądź potencjał ekologiczny określony na poziomie poniżej dobrego. W 7,8% przypadków zły stan wód wynikał zaś z umiarkowanego lub gorszego stanu bądź potencjału ekologicznego (oraz dobrego stanu chemicznego). 5,0% przypadków oceniono jako zły stan wód z powodu, że ich stan chemiczny został określony jako: poniżej dobrego.

W dokumencie wśród wskaźników w największym stopniu decydujących o klasyfikacji stanu chemicznego poniżej dobrego wskazano: benzo(a)piren (28,9% przypadków) oraz difenyletery bromowane identyfikowane w matrycy biota (21,3% przypadków). Wśród elementów, które w największym stopniu decydowały o stanie/ potencjale ekologicznym poniżej dobrego wyróżniono pewne elementy fizykochemiczne i biologiczne. Najbardziej decydujące znaczenie miało zasolenie (37,7% przypadków) oraz substancje biogenne (35,6% przypadków).

Wyniki monitoringu przedstawione w „Syntetycznym Raportie...” wskazują, że ogólny stan wód rzecznych jest na stosunkowo złym poziomie. Na ten stan mają wpływ wszystkie powyżej wspomniane czynniki.

Zgodnie więc z tymi danymi oraz wynikami „Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014 - 2019 na podstawie monitoringu” można wywnioskować, że stan rzek na terenie gminy oraz w jej sąsiedztwie (co ma wpływ również na stan wód na terenie gminy) jest na niezadawalającym poziomie. Za jeden z problemów można uznać obecność benzo(a)pirenu i/lub difenyletery bromowane identyfikowane w matrycy biota – w większości stan chemiczny wód na terenie gminy został uznany na poziomie poniżej dobrego. W mniejszym stopniu problematyczne jest zasolenie i obecność substancji biogennych (ze względu na fakt, że potencjał ekologiczny większości rzek położonych na terenie Gminy Lipsk uznano za umiarkowany).

W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu

ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).

Tabela 19. Stan rzek – 2020 r.

Nazwa jcwp	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 - 3.5)				Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)				Dorzecze	Region wodny
	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	PoM	Klasa	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	PoM	Klasa		
Dopływ spod m. Końce	2020	2020	0,508071	>2	2020	2020	0,999199	2	obszar Dorzecza Wisły	region wodny Narwi
Biebrza od źródeł do Kropiwnej	2020	2020	0,166523	>2					obszar Dorzecza Wisły	region wodny Narwi
Kropiwna									obszar Dorzecza Wisły	region wodny Narwi
Dopływ spod Nowego Lipska	2020	2020	0,49263	>2					obszar Dorzecza Wisły	region wodny Narwi
Biebrza od Kropiwnej do Horodnianki	2020	2020	0,405055	>2					obszar Dorzecza Wisły	region wodny Narwi
Wołkuszanka									obszar Dorzecza Niemna	region wodny Niemna

Źródło: Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020

W 2021 r. nie przeprowadzono badań dotyczących jakości osadów w rzekach na terenie Gminy Lipsk.

Zgodnie Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna (Dz.U. 2023, poz. 114) postawiono następujące cele środowiskowe dla JCWP położonych na terenie gminy (cel środowiskowy na cykl 2022 –2027):

- Wołkuszanka (nowy kod JCWP RW80001064749) - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren (w), związki tributyllocyny (w) - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz.U. 2023, poz. 300) postawiono cele środowiskowe zawarte w tabelach 20 – 21.

Tabela 20. Cele środowiskowe jcwp, cz. 1

Kod jcwp (układ jednostek planistycznych aPGW)	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Kod punktu pomiarowo- kontrolnego (2016-2021)	Kod punktu pomiarowo- kontrolnego (2022-2027)	jcwpd (ID jcwpd)	Cel środowiskowy jcwp na lata 2022-2027	
						Cel środowiskowy stan/potencjał ekologiczny	Cel środowiskowy stan chemiczny
RW200023262151	RW200015262151	Biebrza do Kropiwej	PL01S0801_3433	PL01S0801_3433	PLGW200032	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200023262152	RW200015262152	Kropiwna	PL01S0801_2074	PL01S0801_2074	PLGW200032	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200024262179	RW200016262179	Biebrza od Kropiwej do Horodnianki	PL01S0801_3434	PL01S0801_3434	PLGW200032	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny, dla złagodzonych wskaźników - poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Tabela 21. Cele środowiskowe jcwp, cz. 2

Kod jcwp	Odstępstwa			Wskaźnik w przypadku którego cel środowiskowy jcwp może być odroczone w czasie	Wskaźnik w przypadku którego ustalono mniej rygorystyczny cel środowiskowy jcwp	Klasa wskaźnika w przypadku którego ustalono mniej rygorystyczny cel środowiskowy jcwp
	art. 4.4 RDW	art. 4.5 RDW	art. 4.7 RDW			Wskaźniki chemiczne (poniżej stanu dobrego)
RW200015262151	TAK	TAK	NIE	MMI, EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b), heptachlor(b)	związki tributyllocyny(w)	związki tributyllocyny(w)
RW200015262152	TAK	TAK	NIE	fosfor ogólny, fosforany, Miedź; IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b)	benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)	benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)
RW200016262179	TAK	TAK	NIE	benzo(a)piren(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b),	związki tributyllocyny(w)	związki tributyllocyny(w)

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Stan wód na terenie Gminy Lipsk wciąż wymaga przeprowadzania wielu prac polepszających ich stan.

Susza, korzystanie z zasobów dyspozycyjnych

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy” (przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Dz. U. 2021, poz. 1615) na terenie Polski na 38,95% obszarów dorzeczy występuje normalny stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych (eksploatacja wód nie wyczerpuje całych zasobów wodnych), na 37,50% obszarów dorzeczy stopień jest intensywny (eksploatacja wody na poziomie maksymalnej dostępności zasobów), a na 23,55% bardzo intensywny (eksploatacja przewyższa ilość zasobów wodnych). Zlewnie o intensywnym stopniu wykorzystania są zlokalizowane m.in. we wschodniej części Niziny Północnopodlaskiej.

Ocenę możliwości korzystania z zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych w czasie suszy determinuje wskaźnik stanu nienaruszalnych zasobów wód powierzchniowych. Uzyskane wyniki wskazują, iż podczas suszy hydrologicznej na 70,23% obszaru Polski zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostają wyeksploatowane. Oznacza to, że mimo niskich stanów wód, wszyscy użytkownicy wód zlewni nie mają problemu z pojawiającym się brakiem wody. Również ekosystemy wodne i od wód zależne funkcjonują prawidłowo. Nie oznacza to jednak, że sytuacja nie może ulec pogorszeniu, np. w wyniku zwiększenia liczby użytkowników wód w zlewni (co przyczyni się do większego poboru) albo nałożenia się innych negatywnych czynników (np. wysoka temperatura wody, która uniemożliwi pracę elektrowni używających do procesów technologicznych zasobów wód powierzchniowych; zmniejszenie się zawartości tlenu w wodzie skutkującego przyduszą ryb oraz obniżeniem parametrów jakościowych wód płynących).

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że nawet w przypadku wystąpienia suszy zasoby nienaruszalne wód powierzchniowych nie zostają wyeksploatowane. Choć teren gminy nie leży na obszarze zlewni o intensywnym stopniu wykorzystania wód jest on w stosunkowo dobrej sytuacji. Wraz ze zmianami klimatycznymi sytuacja hydrologiczna terenu może się pogorszyć i stać się niebezpieczną dla zdrowia oraz życia jej mieszkańców.

Istnieje potrzeba przeprowadzenia prac polepszających stan wód powierzchniowych oraz zabezpieczeniem mieszkańców przed brakiem wody. Ważne jest przygotowanie na potencjalne zmiany klimatyczne, które mogłyby pogorszyć obecną stosunkowo zadawalającą sytuację w tym zakresie.

Wody podziemne

Gmina Lipsk położona jest w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) wskazanej w tabeli 22. Nie występuje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 22. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) na terenie Gminy Lipsk

Kod JCWPd	Nazwa JCWPd
PLGW800022	22
PLGW200032	32

Źródło: Opracowanie własne

JCWPd 22:

Liczba pięter wodonośnych: 3.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 38%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (16% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

JCWPd 32:

Liczba pięter wodonośnych: 3.

Udział zasilania podziemnego w odpływie całkowitym rzek w obrębie JCWPd: 48%.

Ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych: Mokradła (52% powierzchni obszarów chronionych).

Leje depresji (lej regionalny-lokalny) związane z poborem wód podziemnych, odwodnieniami kopalnianymi, wpływem aglomeracji itp.: Nie występują.

Badania monitoringowe w 2019 r. nie zostały przeprowadzone na terenie Gminy Lipsk. Były jednak przeprowadzone na terenie innej jednostki samorządu terytorialnego położonego na terenie powiatu augustowskiego – Gminy Sztabin.

Klasa jakości 2019 końcowa punktu w miejscowości Kamień wyniosła: III (wody zadowalającej jakości).

W 2020 r. i 2021 r. nie badano wód podziemnych na terenie województwa podlaskiego (tym samym także nie przeprowadzono badań na terenie Gminy Lipsk). W 2022 r. przeprowadzono badanie na terenie Gminy Lipsk, oceniono wody jako wody dobrej jakości (II).

Stan wód podziemnych w JCWPd nr 22 i nr 32 zgodnie z informacjami zawartymi na stronie Monitoringu jakości wód podziemnych w 2019 r. (tak jak w latach poprzednich) był dobry.

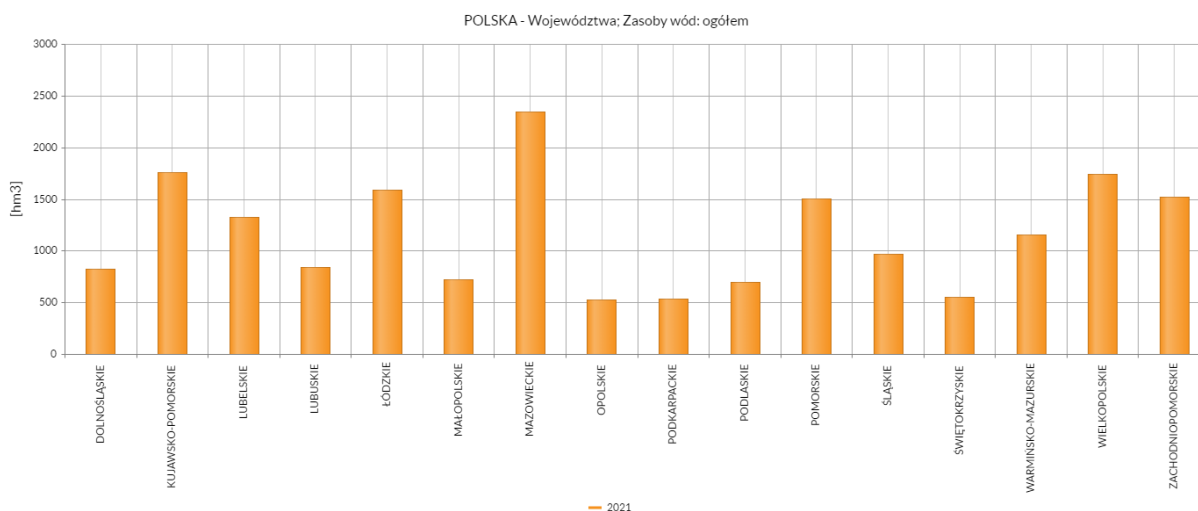
Tabela 23. Cele środowiskowe JCWPd

Kod	jcwpd	Dorzecze	Ocena stanu jcwpd			Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu		Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu	Zestawy działań	
			Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ogólna ocena stanu	S. ilościowy	S. chemiczny			Zestawy działań	Kody działań IIaPGW w zestawie danej jcwpd
PLGW200032	32	Wisła	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	niezagrożona	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	niezagrożona	brak zestawów działań dla jcwpd	nie ustala się indywidualnych działań dla jcw, obowiązuje realizacja działań krajowych
PLGW800022	22	Niemen	dobry	dobry	dobry	niezagrożona	niezagrożona	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	niezagrożona	brak zestawów działań dla jcwpd	nie ustala się indywidualnych działań dla jcw, obowiązuje realizacja działań krajowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 grudnia 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna

Stan wód jak i ich ilość w JCWPd 22 i 32 uznano za dobry.

Wykres 3. Zasoby wód podziemnych w województwach, 2021

Źródło: dane GUS

Na wykresie 3 zaprezentowano zasób wód w poszczególnych województwach w 2021 r., niższy od województwa podlaskiego poziom zasobów wód podziemnych wystąpił w województwach: opolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w województwie podlaskim wyniosły 695 hm³ i był odrobinę wyższy niż w roku 2020 (w którym wyniósł 692,7 hm³).

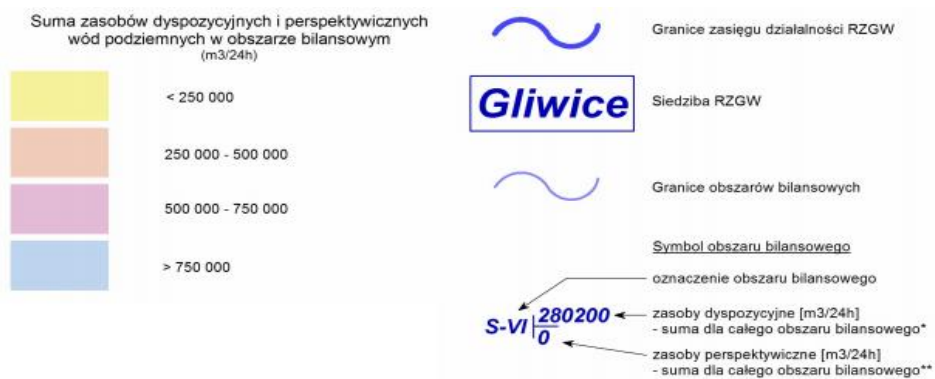
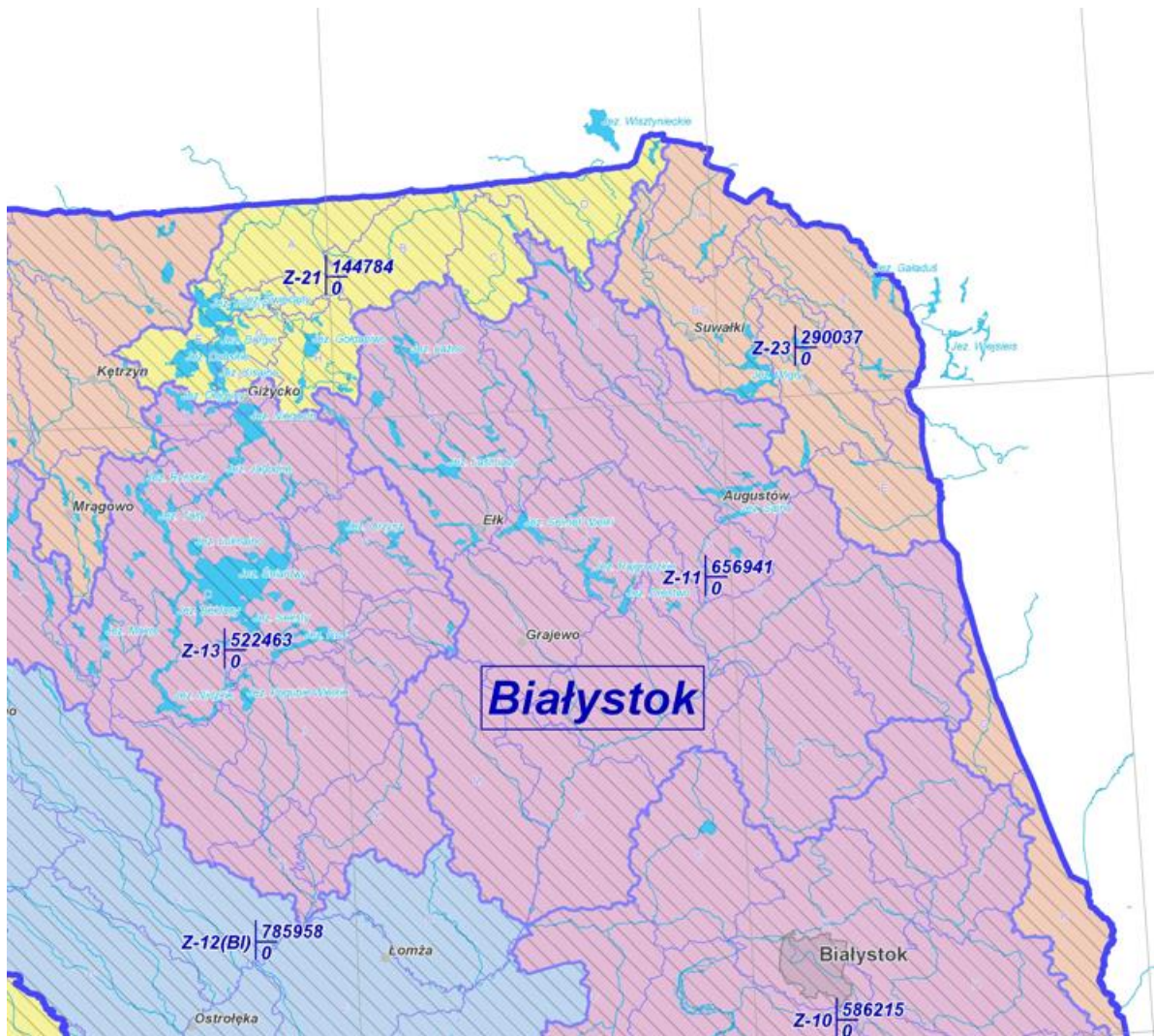
Można uznać, że sytuacja na terenie gminy i powiatu w porównaniu do innych części kraju (podobnie jak w przypadku całego województwa, na którego terenie są położone) mogłaby być jeszcze lepsza.

Istnieje potrzeba zadbania o posiadane zasoby i promowania oszczędzania zużycia wody.

Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych na terenie gminy znajdują się jeszcze na satysfakcjonującym poziomie. Należy nadal prowadzić prace służące zadbaniu o posiadane zasoby i rozsądne z nich korzystanie.

Mapę dotyczącą zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych na terenie Gminy Lipsk i jej otoczeniu prezentuje Rysunek 11.

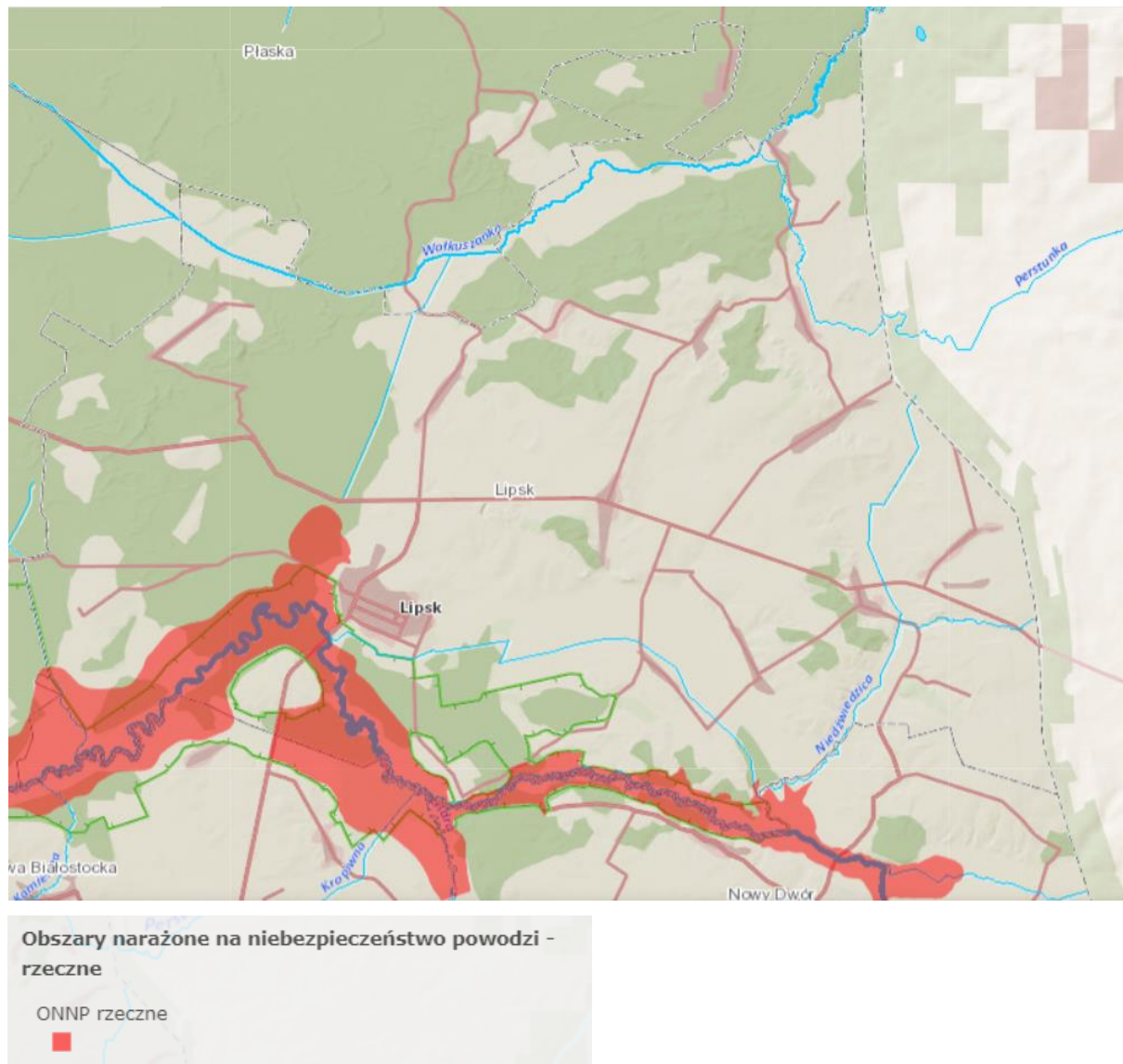
Rysunek 11. Mapa zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych stan na 31.12.2021 r.

Źródło: www.pgi.gov.pl

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) na terenie gminy występuje ryzyko powodziowe.

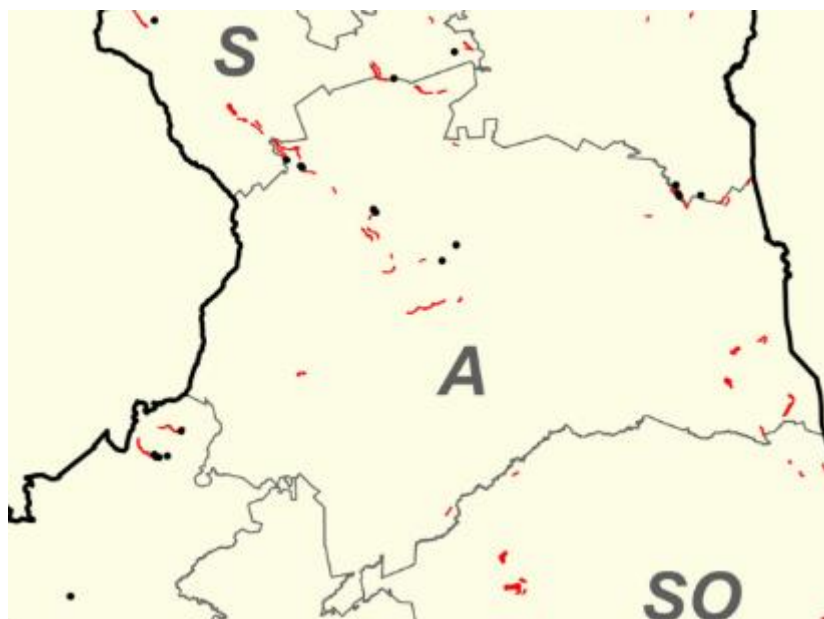
Rysunek 12. Mapa ryzyka powodziowego

Źródło: wody.isok.gov.pl

Na terenie Gminy Lipsk wykryto obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych w przyszłości.

Rysunek 13. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w powiecie augustowskim (A)

OBJAŚNIENIA

- Osuwiska istniejące
- Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych
- Granice powiatów
- A** Symbole nazw powiatów: A - augustowski

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

2.4.4. STAN POWIETRZA, KLIMAT I PROGNOZOWANE JEGO ZMIANY

W Zestawieniu gmin, na obszarze których wystąpiło przekroczenie, które zawarto w „Rocznej Ocenie Jakości Powietrza w Województwie Podlaskim. Raport Wojewódzki za rok 2021” Gmina Lipsk została wymieniona jako gmina, na której terenie występuje przekroczenie poziom celu długoterminowego O₃ (ozon) pod względem ochrony roślin.

W zawartym w „Rocznej ocena jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2022” Zestawieniu gmin na obszarze których wystąpiło przekroczenie wskazano Gminę Lipsk jako teren, w którym zanotowano przekroczenia w przypadku poziom celu długoterminowego O₃ (ozon) pod względem ochrony zdrowia i ochrony roślin.

Potrzeba więc przeprowadzenia działań służących jego poprawie.

Klimat Gminy Lipsk ma cechy przejściowo-kontynentalne, leży w zasięgu oddziaływania klimatu Krainy Biebrzańskiej, co wiąże się z nieco łagodniejszymi warunkami klimatycznymi. Odnotowuje się tu małą przewagę opadów letnich nad zimowymi oraz wiosennych nad jesiennymi.

Amplituda średnich miesięcznych temperatur dla okresu 1971-2021 wyniosła 65,8°C (na Stacji w Suwałkach).

Średnia temperatura miesięcy zimowych jest jedną z najniższych w Polsce. Średnia roczna temperatura powietrza w 2021 r. wynosiła 7,1°C.

Czas, w ciągu którego bezpośrednie promieniowanie słoneczne docierało do powierzchni ziemi na stacji meteorologicznej w Suwałkach w 2021 r. wynosił średnio 1603 h/rok.

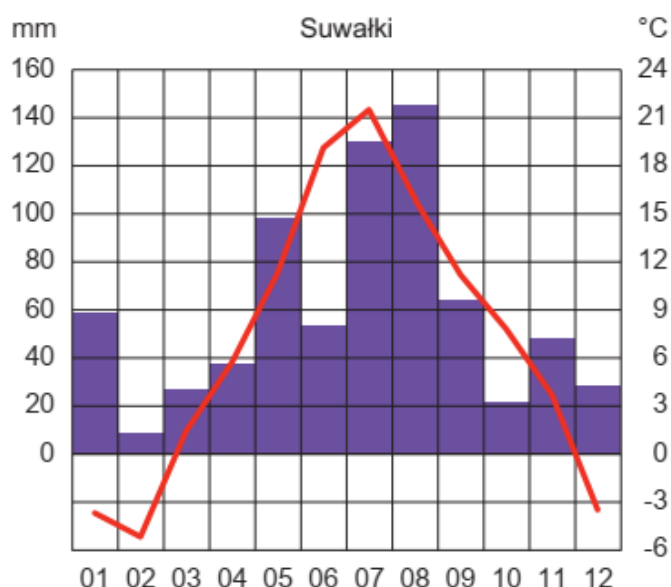
W stacji meteorologicznej w Suwałkach, zgodnie z danymi „Rocznika Statystyczny Województwa Podlaskiego 2022”, w 2021 r. usłonecznienie w godzinach wyniosło 1603.

Dominującą postacią fizyczną zasilania atmosferycznego w regionie są opady deszczu. W 2021 r. roczna suma opadów wyniosła 720 mm.

Średnia roczna prędkość wiatru w 2021 r. osiągała wartość do 3,5 m/s w Suwałkach.

Dane z wyżej wymienionej stacji mają swoje przełożenie na sytuację w Gminie Lipsk i można uznać, że reprezentują warunki meteorologiczne na niej występujące.

Wykres 4. Temperatury powietrza i opady atmosferyczne w stacji meteorologicznej w Suwałkach, 2021 r.

Suma opadów w mm

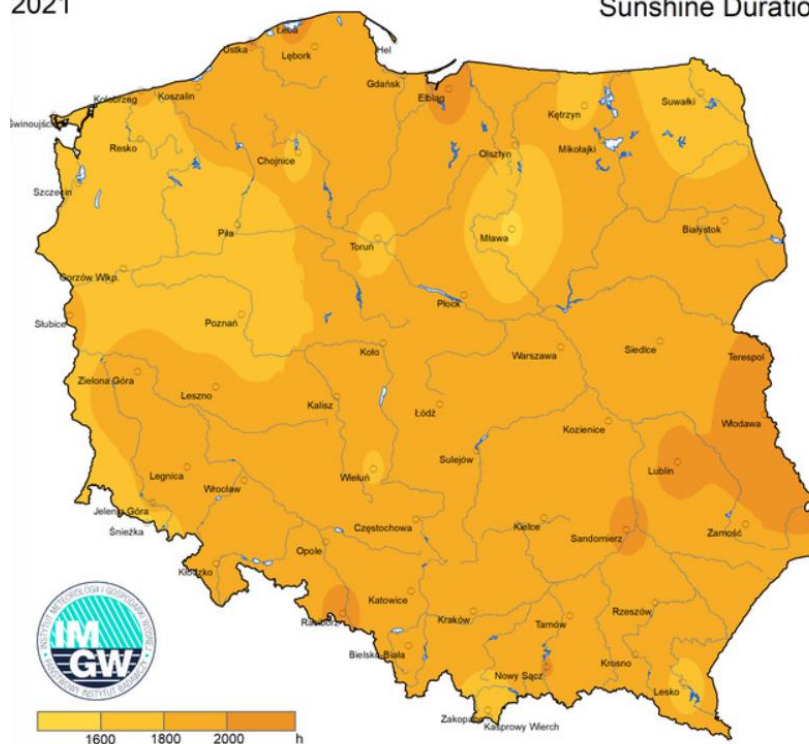
Średnia temperatura w °C

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2022

Rysunek 14. Usłonecznienie

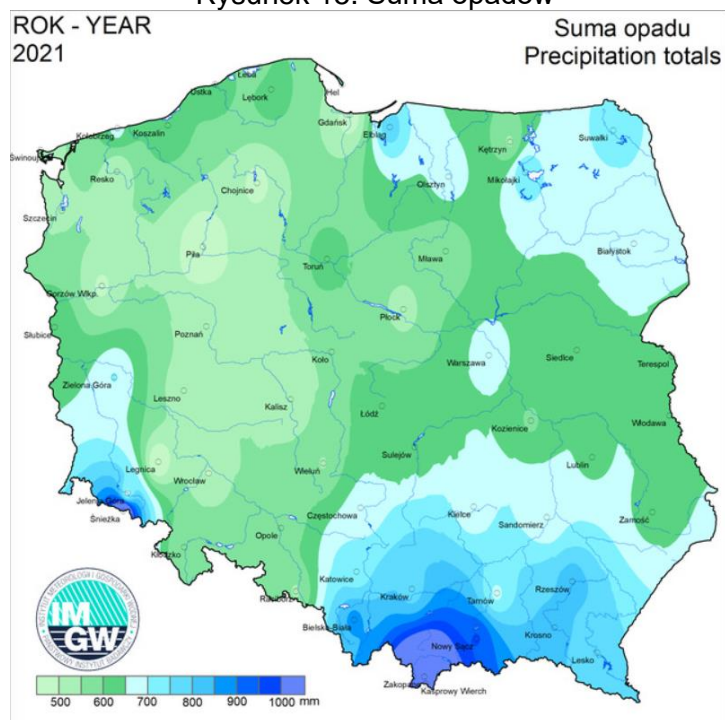
ROK - YEAR
2021

Usłonecznienie
Sunshine Duration

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Rysunek 15. Suma opadów

Źródło: <https://klimat.imgw.pl/pl>

Poziom usłonecznienia zapewnia opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej takich jak instalacje fotowoltaiczne.

W kolejnych latach na terenie Gminy Lipsk będzie miało miejsce nasilenie występowania katastrof i zdarzeń wynikających ze zmian klimatycznych. Obserwując zachodzące trendy, można się spodziewać zwiększenia liczby nagłych pożarów, powodzi czy innych zdarzeń nadzwyczajnych. Zgodnie bowiem z zapisami „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” w regionie północno – wschodnim do 2030 r.:

- zwiększy się średnia roczna temperatura oraz liczba dni z temperaturą $>25^{\circ}\text{C}$;
- nastąpi zmniejszenie liczby dni z pokrywą śnieżną;
- zwiększy się długość okresów suchych;
- przewidywane sumy roczne opadów nie wykazują żadnego wyraźnego trendu zmian do 2030 r. Dokument wskazuje jednak, że należy się liczyć ze wzrastającą częstością występowania opadów ulewnych, szczególnie w dwóch najbliższych dekadach. Tak duża niestabilność intensywnych opadów może przyczyniać się do wywołania podtopień, jak i lokalnych gwałtownych powodzi.

Tabela 24. Zmiany warunków klimatycznych w regionie północno-wschodnim do 2030 r.

Wskaźniki klimatyczne	2000-2010	2010-2020	2020-2030
Temperatura średnia roczna	7,0	7,6	7,6
Liczba dni z temperaturą <0°C	121	115	115
Liczba dni z temperaturą >25°C	24	30	31
Liczba stopniodni <17°C	3748	3581	3582
Długość okresu wegetacyjnego >5°C (w dniach)	216	220	221
Max opad dobowy (w mm)	25	24	26
Długość okresów suchych <1 mm (w dniach)	20	23	23
Długość okresów mokrych >1 mm (w dniach)	8,0	8,0	8,1
Liczba dni z pokrywą śnieżną	104	93	93

Źródło: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Wzrost dobowych temperatur, któremu będzie towarzyszyć wzrost sum opadów o charakterze nawałnym, wpłynie na zwiększenie intensywności i częstotliwości występowania susz. Wysokie sumy dobowe z opadów nawałnych, przy wskazywanym wzroście temperatury nie zrównoważą bowiem intensywnej letniej wielkości parowania. Opisane kierunki możliwych zmian wskazują na pogorszenie klimatycznego bilansu wodnego dla sezonu letniego i jesiennego oraz powodują konieczność realizacji projektu mających na celu zwiększenie retencji w granicach Gminy Lipsk.

2.4.5. SUSZA

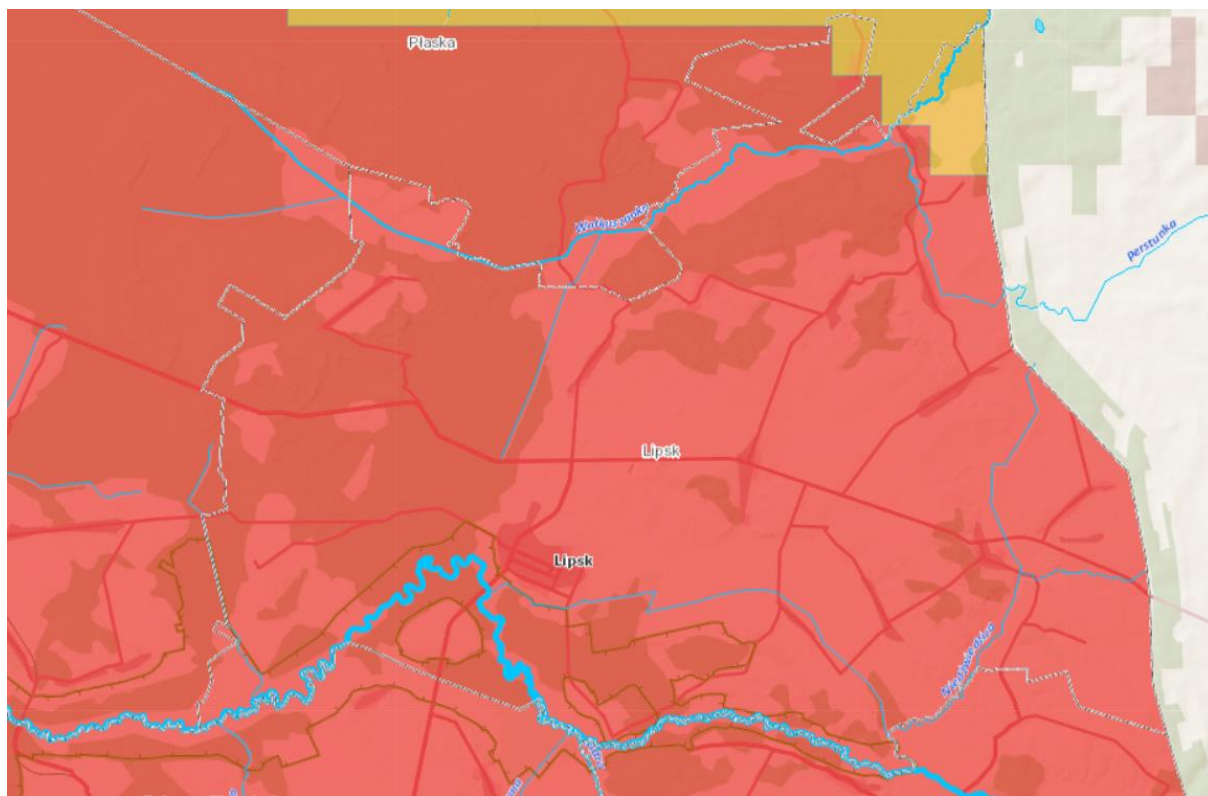
Zgodnie z zapisami „Planu przeciwdziałania skutkom suszy”, susza rozumiana jest jako: „zjawisko naturalne, wywołane przez długotrwały brak opadów atmosferycznych, przejawiający się okresowym obniżeniem poziomu wód powierzchniowych lub podziemnych, mogące skutkować ograniczeniami w możliwości korzystania z wód, dostępu do usług wodnych lub możliwości prowadzenia produkcji rolnej lub leśnej. W zależności od jej typów, tj. od tego, czy mamy do czynienia z suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną czy hydrogeologiczną, prowadzi ona do powstawania różnorodnych skutków w zakresie korzystania z zasobów wodnych. Wspólnym mianownikiem skutków suszy jest wielkość dostępnych zasobów wodnych przeznaczonych do użytkowania i zabezpieczających funkcjonowanie ekosystemów”.

„Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać po zakończeniu okresu bezopadowego”. „Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych”.

W „Planie przeciwdziałania skutkom suszy” określono klasy zagrożenia suszą dla poszczególnych terenów Polski. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na rysunkach 16 – 19, obszar Gminy Lipsk zaliczono do terenów:

- ekstremalnie zagrożonych suszą atmosferyczną (prawie cały obszar gminy);
- od słabego po ekstremalnie zagrożonych suszą rolniczą (z przewagą ekstremalnego zagrożenia);
- umiarkowanie zagrożonych suszą hydrologiczną;
- słabo i umiarkowanie zagrożonych suszą hydrogeologiczną.

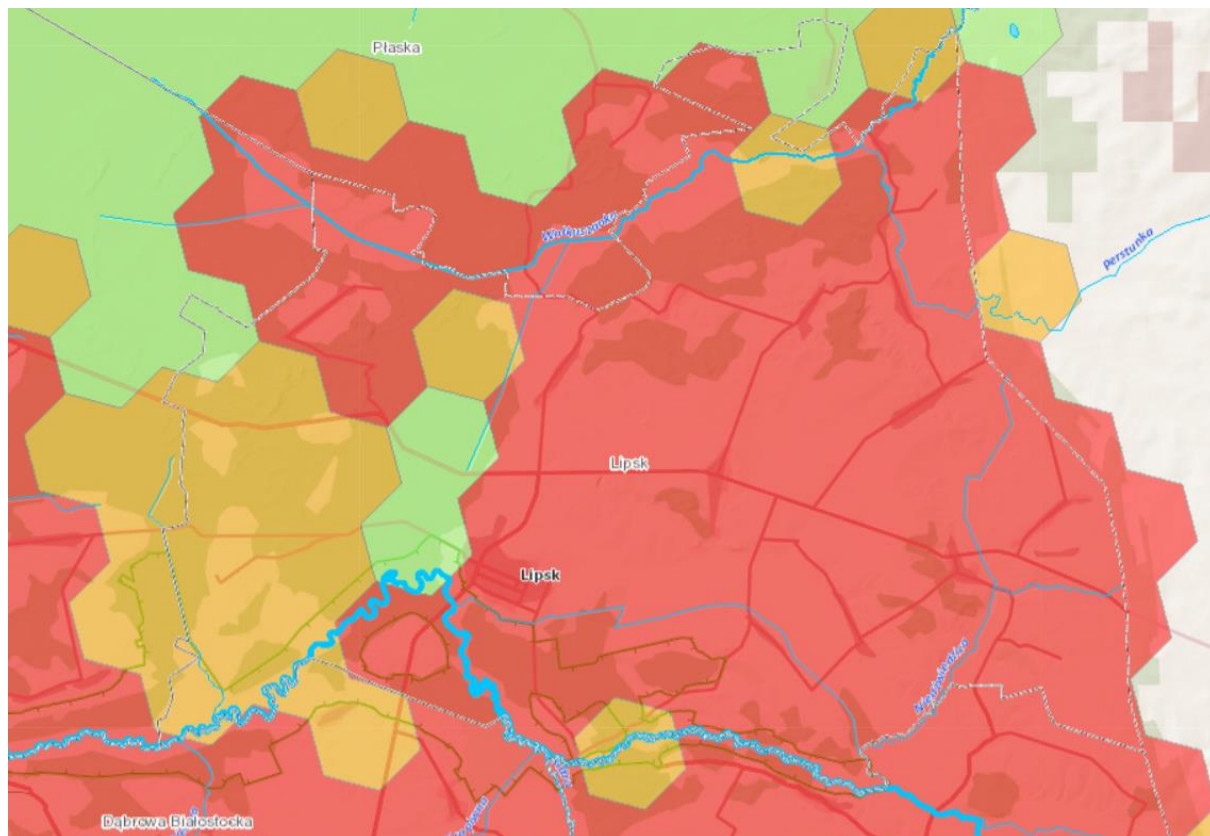
Rysunek 16. Zagrożenie suszą atmosferyczną

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

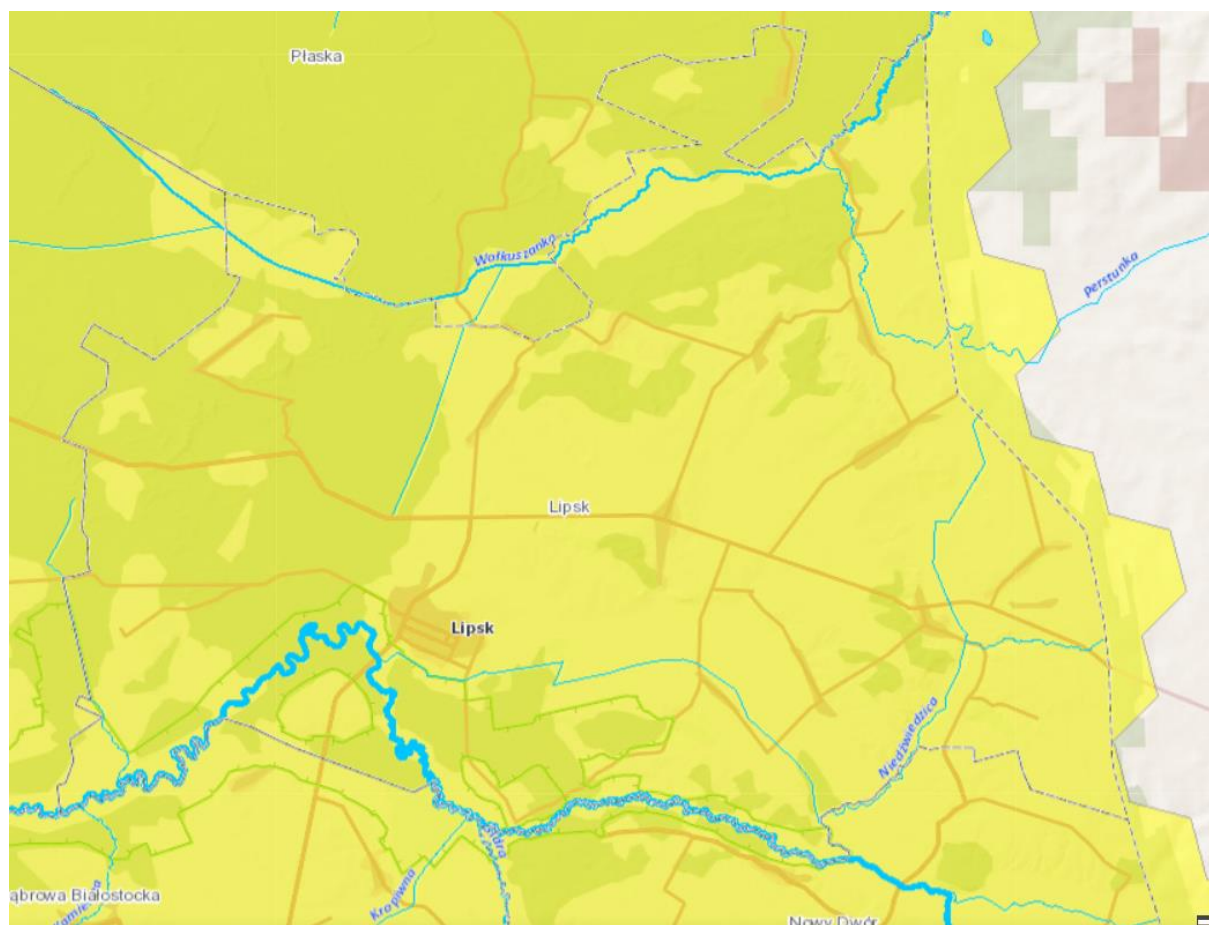
Rysunek 17. Zagrożenie suszą rolniczą

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

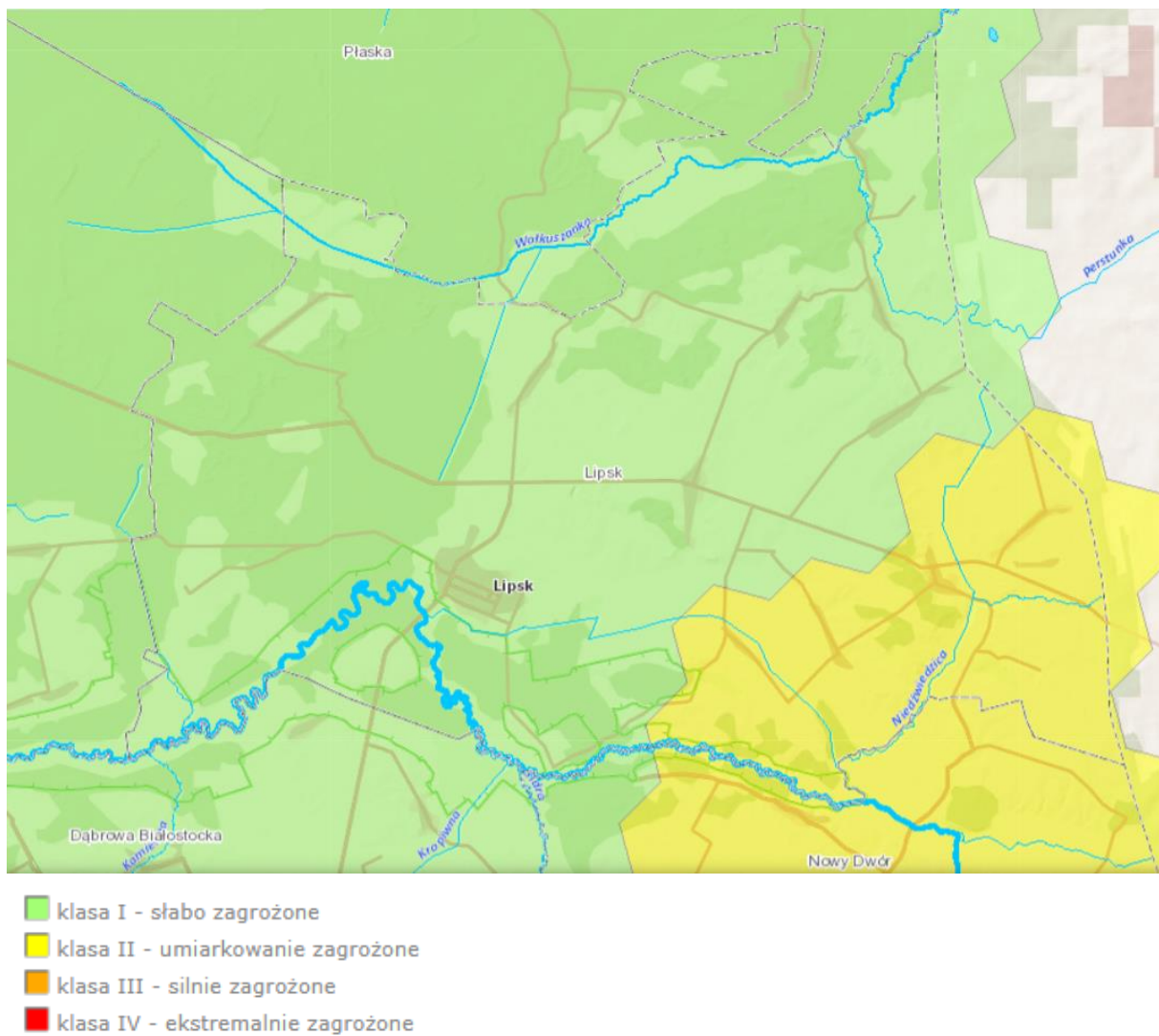
Rysunek 18. Zagrożenie suszą hydrologiczną

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

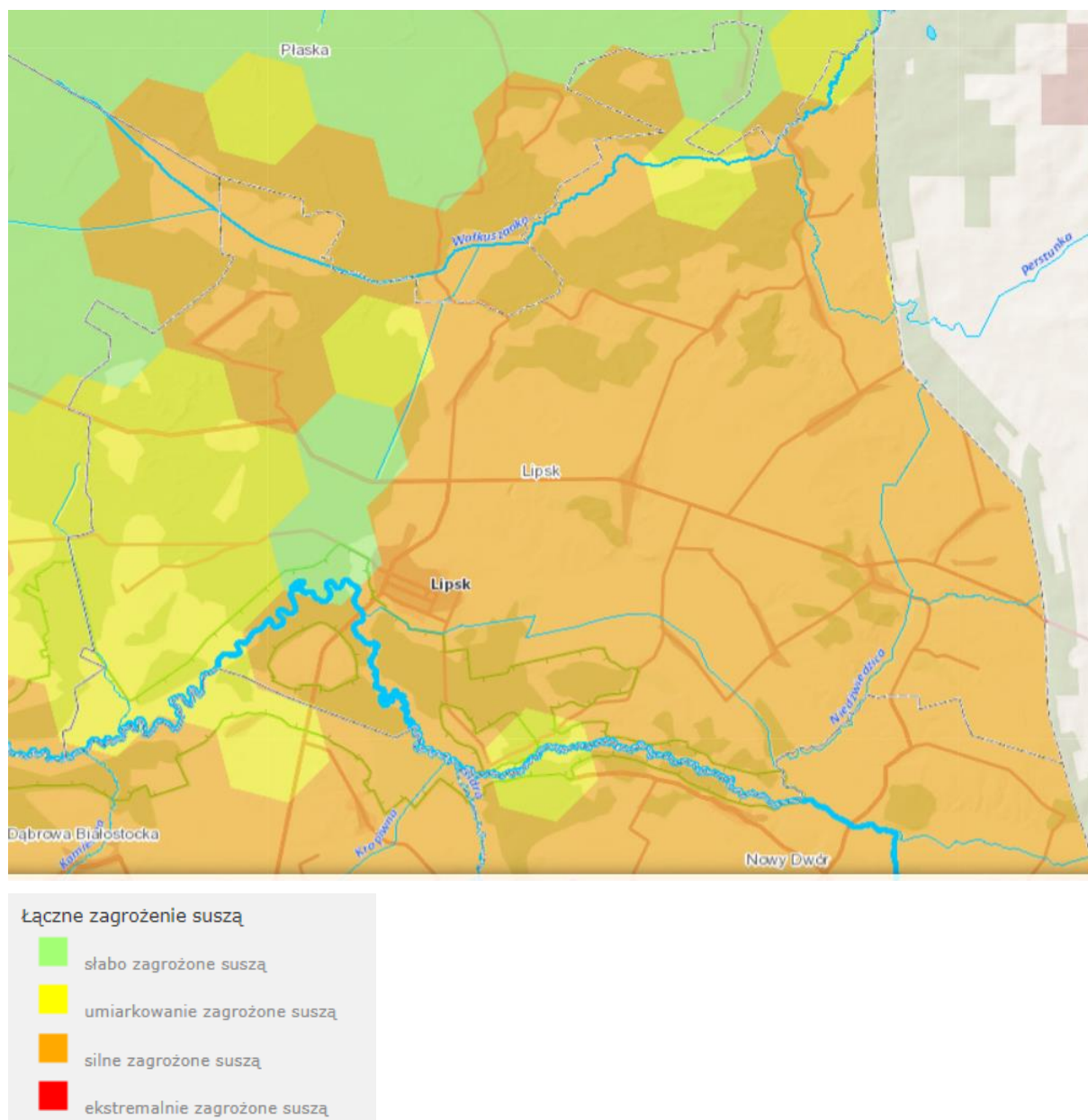
Rysunek 19. Zagrożenie suszą hydrogeologiczną

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

Na Rysunku 20 przedstawiono łączne zagrożenie suszą terenu Gminy Lipsk. Znaczny obszar gminy zaliczono do terenów silnie zagrożonych suszą. W związku z tym konieczna jest realizacja działań mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, do których można zaliczyć m.in. zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych.

Rysunek 20. Łączne zagrożenie suszą terenu Gminy Lipsk

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpSIGW

2.5. WALORY KULTUROWE

Zgodnie z Rejestrem A - Wykaz zabytków nieruchomych województwa podlaskiego, według stanu na dzień 10 listopada 2022 r. na terenie Gminy Lipsk zlokalizowane są następujące zabytki:

- Krasne

- dom nr 6, drewn., 1928, nr rej.: 508 z 27.06.1986,

- Lipsk

- układ urbanistyczny części miasta, k. XVI, nr rej.: 436 z 28.11.1985,
- kościół par. p.w. MB Anielskiej, pocz. XX, 1923, nr rej.: 656 z 10.03.1989,
- cmentarz żydowski, nr rej.: A-881 z 22.11.1991,

- Rygałówka

- cerkiew prawosławna, ob. kościół rzym.-kat. par. p.w. Przemienienia Pańskiego, 1879-1904, nr rej.: A-1058 z 18.09.1996.

Tabela 25. Zabytki nieruchome zgodnie z Wojewódzką ewidencją zabytków nieruchomych

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Bartniki	Bartniki nr 26	budynek mieszkalny- chałupa nr 26			
Bartniki	Bartniki nr 52	budynek gospodarczy- obora w zagrodzie nr 52			
Bartniki	Bartniki nr 55	budynek mieszkalny- chałupa nr 55			
Krasne	Krasne nr 6	budynek mieszkalny nr 6	x	508 z dn. 27.06.1986 r.	KL.WKZ 534/508/d/86
Krasne	Krasne nr 14	budynek mieszkalny- chałupa nr 14			
Krasne	Krasne nr 39	budynek mieszkalny nr 39	x	509 z dn. 27.06.1986 r.	KL.WKZ 534/509/d/86
Krasne	Krasne nr 39	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 39			
Krasne	Krasne nr 39	budynek gospodarczy- obora, chlew w zagrodzie nr 39			
Lipisk		układ urbanistyczny części miasta	x	436 z dn. 28.11.1985 r.	KL.WKZ 534/436/d/85
Lipisk	ul. Kościelna	kościół parafialny p.w. MB Anielskiej	x	656 z dn. 10.03.1989 r.	KL.WKZ 534/656/d/89
Lipisk	ul. Kościelna nr 28	budynek mieszkalny, plebania			
Lipisk		cmentarz żydowski	x	881 z dn. 22.11.1991 r.	KL.WKZ 534/881/d/91
Lipisk		cmentarz rzymskokatolicki			
Lipisk	ul. 400-lecia nr 30	budynek gospodarczy- kurnik w zagrodzie nr 30			
Lipisk	ul. 400-lecia nr 30	budynek gospodarczy- obora w zagrodzie nr 30			
Lipisk	ul. Batorego nr 25	budynek mieszkalny- chałupa nr 25			
Lipisk	ul. Kościelna 16, ob. nr 28	budynek gospodarczy- spichrz piwnica w zagrodzie nr 28			
Lipisk	ul. Kościelna 22A, ob. nr 36	budynek mieszkalny- chałupa nr 22 a			
Lipisk	ul. Kościelna 22A, ob. nr 36	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 22 a			
Lipisk	ul. Kościelna nr 25	budynek gospodarczy- suszarnia w zagrodzie nr 25			

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Lipsk	ul. Kościelna nr 30	Dom ludowy			
Lipsk	ul. Kościelna nr 44	budynek mieszkalny- chałupa nr 44			
Lipsk	ul. Lipowa nr 4	budynek mieszkalny- chałupa nr 4			
Lipsk	ul. Lipowa nr 10	budynek mieszkalny- chałupa nr 10			
Lipsk	ul. Miejska nr 5	budynek mieszkalny- chałupa nr 5			
Lipsk	ul. Miejska 7, ob. nr 11	budynek mieszkalny- chałupa nr 7			
Lipsk	ul. Miejska 7, ob. nr 11	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 7			
Lipsk	ul. Ogrodowa nr 1	budynek mieszkalny- chałupa nr 1			
Lipsk	ul. Ogrodowa nr 1	budynek gospodarczy- spichlerz w zagrodzie nr 1			
Lipsk	ul. Ogrodowa nr 1	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 1			
Lipsk	ul. Ogrodowa nr 5	budynek mieszkalny- chałupa nr 5			
Lipsk	ul. Ogrodowa nr 5	budynek mieszkalny- chałupa nr 5			
Lipsk	ul. Rynek 14, ob. nr 13	budynek mieszkalny- chałupa nr 14			
Lipsk	ul. Rynek nr 17	budynek mieszkalny- chałupa nr 17			
Lipsk	ul. Zacisze nr 6	budynek mieszkalny- chałupa nr 6			
Lipsk	ul. Zamiejska nr 2	budynek mieszkalny- chałupa nr 2			
Lipsk	ul. Zamiejska nr 3	budynek gospodarczy- obora w zagrodzie nr 3			
Lipsk	ul. Zamiejska nr 5	budynek mieszkalny- chałupa nr 5			
Lipszczany	Lipszczany nr 4	budynek mieszkalny- chałupa nr 4			
Lipszczany	Lipszczany nr 4	budynek gospodarczy- spichrz w zagrodzie nr 4			
Lipszczany	Lipszczany nr 10	budynek gospodarczy- spichrz w zagrodzie nr 10			
Lipszczany	Lipszczany nr 10	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 10			
Lipszczany	Lipszczany nr 10	budynek gospodarczy- obora w zagrodzie nr 10			
Lipszczany	Lipszczany nr 11	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 11			

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Lipszczany	Lipszczany nr 12	budynek mieszkalny- chałupa w nr 12			
Lipszczany	Lipszczany nr 13	budynek mieszkalny- chałupa w nr 13			
Nowe Leśne Bohatery	Nowe Leśne Bohatery 14	budynek mieszkalny- chałupa, chlew nr 14			
Nowy Rogożyn	Nowy Rogożyn nr 4	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 4			
Nowy Rogożyn	Nowy Rogożyn 5	budynek mieszkalny- chałupa nr 5			
Nowy Rogożyn	Nowy Rogożyn nr 6	budynek mieszkalny- chałupa nr 6			
Nowy Rogożyn	Nowy Rogożyn nr 10	budynek mieszkalny- chałupa nr 10			
Nowy Rogożyn	Nowy Rogożyn nr 10	budynek gospodarczy- obora, chlew w zagrodzie nr 10			
Rakowicze	Rakowicze nr 9	budynek mieszkalny- chałupa nr 9			
Rakowicze	Rakowicze nr 24	budynek mieszkalny- chałupa nr 24			
Rakowicze	Rakowicze nr 26	budynek mieszkalny- chałupa nr 26			
Rakowicze	Rakowicze nr 27	budynek mieszkalny- chałupa nr 27			
Rakowicze	Rakowicze nr 28	budynek mieszkalny- chałupa nr 28			
Rakowicze	Rakowicze nr 34	budynek mieszkalny nr 34			
Rakowicze	Rakowicze nr 39	piwnica nr 39			
Rakowicze	Rakowicze nr 39	budynek gospodarczy- obora, chlew, spichlerz w zagrodzie nr 39			
Rakowicze	Rakowicze nr 80	budynek mieszkalny- chałupa nr 80			
Rogożynek	Rogożynek nr 2	budynek mieszkalny- chałupa nr 2			
Rogożynek	Rogożynek nr 3	budynek mieszkalny- chałupa nr 3			
Rogożynek	Rogożynek nr 13	budynek mieszkalny- chałupa nr 13			
Rogożynek	Rogożynek nr 14	budynek mieszkalny- chałupa nr 14			
Rygałówka		cerkiew prawosławna ob. kościół rzymskokatolicki p.w. Przemienienia Pańskiego	x	1058 z dn. 18.09.1996 r.	WKZ 534/1058/d/96
Rygałówka	Cmentarz rzymskokatolicki	kaplica cmentarna			

miejsowość	adres	zabytek	wpisany do rejestru	nr rej	I dz
Rygałówka		cmentarz rzymskokatolicki			
Rygałówka	Rygałówka nr 8	budynek mieszkalny- chałupa nr 8			
Rygałówka	Rygałówka nr 18	budynek mieszkalny- chałupa nr 18			
Rygałówka	Rygałówka nr 18	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 18			
Rygałówka	Rygałówka nr 18	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 18			
Skieblewo	Skieblewo nr 9	budynek mieszkalny- chałupa nr 9			
Skieblewo	Skieblewo nr 10	budynek mieszkalny- chałupa nr 10			
Skieblewo	Skieblewo nr 10	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 10			
Skieblewo	Skieblewo nr 16	budynek mieszkalny- chałupa nr 16			
Skieblewo	Skieblewo nr 20	budynek gospodarczy- spichrz w zagrodzie nr 20			
Skieblewo	Skieblewo nr 21	budynek mieszkalny- chałupa nr 21			
Skieblewo	Skieblewo nr 29	budynek mieszkalny- chałupa nr 29			
Skieblewo	Skieblewo nr 35	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 35			
Skieblewo	Skieblewo nr 48	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 48			
Starożyńce	Starożyńce nr 7	budynek mieszkalny- chałupa nr 7			
Starożyńce	Starożyńce nr 13	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 13			
Starożyńce	Starożyńce nr 18	piwnica w zagrodzie nr 18			
Starożyńce	Starożyńce nr 18	budynek gospodarczy- chlew w zagrodzie nr 18			
Starożyńce	Starożyńce nr 25	budynek mieszkalny- chałupa nr 25			
Starożyńce	Starożyńce nr 25	budynek gospodarczy- obora w zagrodzie nr 25			
Starożyńce	Starożyńce nr 27	budynek mieszkalny- chałupa nr 27			
Starożyńce	Starożyńce nr 30	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 30			
Wołkusz	Wołkusz nr 20	budynek mieszkalny- chałupa			
Wołkusz	Wołkusz nr 20	budynek gospodarczy- obora chlew nr 20			
Wołkusz	Wołkusz nr 20	budynek gospodarczy- stodoła w zagrodzie nr 20			

Źródło: Wojewódzka ewidencja zabytków nieruchomych. Stan na 8.12.2022 roku

Zgodnie z danymi gminy na jej terenie znajdują się następujące stanowiska archeologiczne:

1. miejscowość: Dolinczany – osada, nowożytność,
2. miejscowość: Jaczniki - ślad osadnictwa, epoka kamienia,
3. miejscowość: Jaczniki - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
4. miejscowość: Jaczniki - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
5. miejscowość: Jaczniki - ślad osadnictwa, nowożytność,
6. miejscowość: Jaczniki - ślad osadnictwa, nowożytność,
7. miejscowość: Jałowo - osada, późna faza wczesnego średniowiecza; osada, nowożytność,
8. miejscowość: Jałowo - osada, nowożytność,
9. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
10. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
11. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, późna faza wczesnego średniowiecza; osada, nowożytność,
12. miejscowość: Jałowo - osada, późna faza wczesnego średniowiecza; ślad osadnictwa, nowożytność,
13. miejscowość: Jałowo - osada/obozowisko, mezolit – wczesna epoka żelaza; ślad osadnictwa, późne średniowiecze,
14. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, mezolit – wczesna epoka żelaza,
15. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, późne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
16. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, epoka kamienia,
17. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, późne średniowiecze,
18. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, nowożytność,
19. miejscowość: Jałowo - ślad osadnictwa, nowożytność,
20. miejscowość: Lipsk - osada, nowożytność,
21. miejscowość: Lipszczany - osada, wczesne średniowiecze,
22. miejscowość: Lipszczany - ślad osadnictwa, średniowiecze,
23. miejscowość: Lipszczany - ślad osadnictwa, średniowiecze,
24. miejscowość: Lipszczany - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
25. miejscowość: Lipszczany - ślad osadnictwa, nowożytność,
26. miejscowość: Lipszczany - ślad osadnictwa, nowożytność,
27. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, późny okres wpływów rzymskich,
28. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, nowożytność,

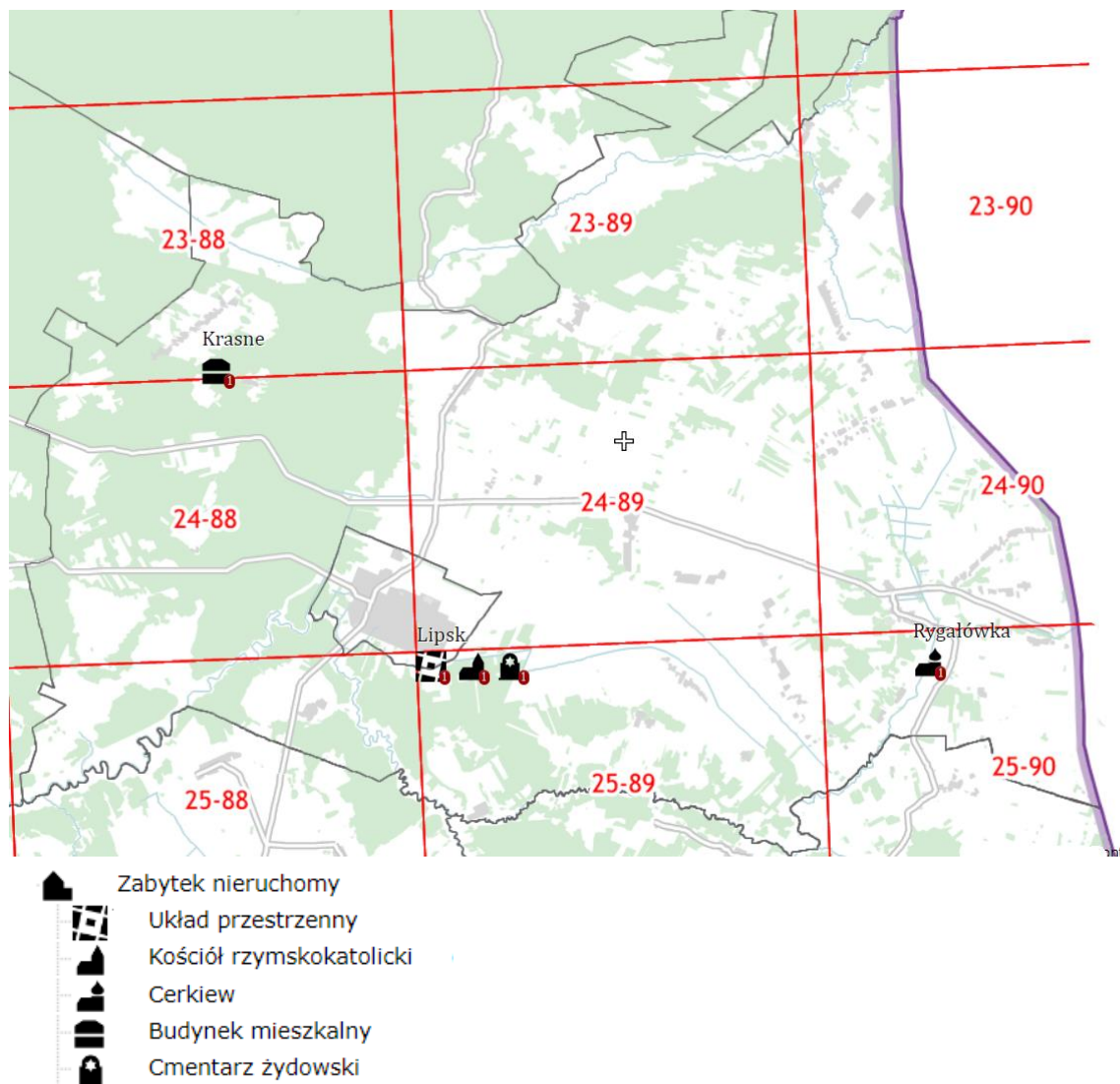
29. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
30. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, nowożytność,
31. miejscowość: Rakowicze - osada, nowożytność,
32. miejscowość: Rakowicze - cmentarzysko, chronologia nieokreślona,
33. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
34. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze,
35. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, nowożytność,
36. miejscowość: Rakowicze - ślad osadnictwa, neolit – wczesna epoka brązu,
37. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, nowożytność,
38. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
39. miejscowość: Rygałówka - osada, średniowiecze; osada, nowożytność,
40. miejscowość: Rygałówka - osada, nowożytność,
41. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, neolit; osada, nowożytność,
42. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, epoka kamienia; ślad osadnictwa, późne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
43. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, neolit – wczesna epoka brązu; ślad osadnictwa, nowożytność,
44. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, epoka kamienia; ślad osadnictwa, późny okres wpływów rzymskich,
45. miejscowość: Rygałówka - osada, późne średniowiecze, nowożytność,
46. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, neolit – wczesna epoka brązu; osada, późny okres wpływów rzymskich; osada, nowożytność,
47. miejscowość: Rygałówka - osada, późne średniowiecze – nowożytność,
48. miejscowość: Rygałówka - osada, późne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
49. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, epoka kamienia; osada, okres wpływów rzymskich; osada, nowożytność,
50. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, schyłek neolitu – wczesna epoka brązu; osada, późny okres wpływów rzymskich; osada, późne średniowiecze – nowożytność,
51. miejscowość: Rygałówka - ślad osadnictwa, epoka kamienia; osada, okres wpływów rzymskich; osada, średniowiecze,
52. miejscowość: Rygałówka - osada, okres wpływów rzymskich; osada, średniowiecze,

53. miejscowość: Rygałówka - osada, średniowiecze; osada, późne średniowiecze – nowożytność,
54. miejscowość: Rygałówka - osada, okres wpływów rzymskich,
55. miejscowość: Siółko - osada, wczesne średniowiecze; ślad osadnictwa, nowożytność,
56. miejscowość: Siółko - osada, nowożytność,
57. miejscowość: Siółko - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze; osada, późne średniowiecze – nowożytność,
58. miejscowość: Siółko - osada, wczesne średniowiecze; osada, nowożytność,
59. miejscowość: Siółko - ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze; osada, nowożytność.

W Gminnej Ewidencji Zabytków wpisane są:

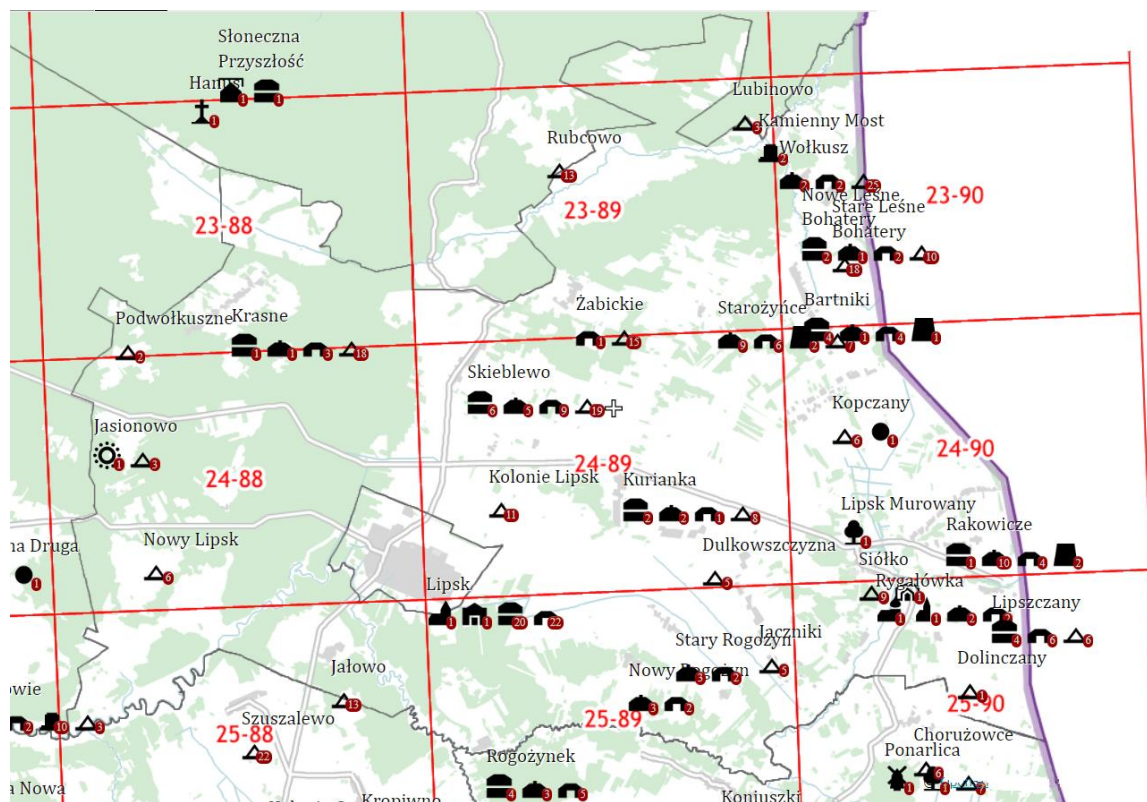
- w miejscowości Krasne - dom drewniany (Krasne 6),
- w miejscowości Krasne – dom drewniany (Krasne 39),
- w miejscowości Lipsk - układ urbanistyczny miejscowości,
- w miejscowości Lipsk - kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Anielskiej (ul. Kościelna, Lipsk),
- w miejscowości Lipsk - cmentarz rzymskokatolicki, parafialny (na północno-wschodnim skraju miejscowości, ok. 5 km od kościoła parafialnego),
- w miejscowości Lipsk - dom katolicki (ul. Kościelna 30, Lipsk),
- w miejscowości Lipsk - cmentarz żydowski (na północnym skraju miasta),
- w miejscowości Lipszczany - dom drewniany (Lipszczany 4),
- w miejscowości Lipszczany - spichlerz drewniany (Lipszczany 4),
- w miejscowości Lipszczany - stodoła kamienno-drewniana (Lipszczany 5),
- w miejscowości Lipszczany - obora drewniana (Lipszczany 10),
- w miejscowości Lipszczany - stodoła drewniana (Lipszczany 10),
- w miejscowości Lipszczany - spichlerz drewniany (Lipszczany 10),
- w miejscowości Lipszczany - dom drewniany (Lipszczany 12),
- w miejscowości Rygałówka - kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego,
- w miejscowości Rygałówka - cmentarz rzymskokatolicki, parafialny (około 400 metrów od kościoła, na wschodnim skraju wsi),
- w miejscowości Wołkusz - dwór murowany (Wołkusz 1).

Rysunek 21. Zabytki wpisane do rejestru zabytków wraz z sekcjami Archeologicznego Zdjęcia Polski

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

Rysunek 22. Zabytki wpisane do ewidencji zabytków wraz z sekcjami Archeologicznego Zdjęcia Polski

- Zabytek nieruchomy
- Zespół
- Kościół rzymskokatolicki
- Cerkiew
- Kaplica
- Budynek użyteczności publicznej
- Budynek mieszkalny
- Chałupa
- Budynek gospodarczy
- Wiatrak
- Budowla
- Cmentarz
- Cmentarz rzymskokatolicki
- Cmentarz obrządku wschodniego
- Cmentarz żydowski
- Zieleń komponowana
- Zabytek archeologiczny
- Grodzisko
- Osada
- Cmentarzysko
- Kurhan/Cmentarzysko kurhanowe
- Kopiec
- Dwór
- pozostałe zabytki archeologiczne

Źródło: <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/>

2.6. LOKALNI TWÓRCY, POSTACIE ŚWIATA KULTURY

Lokalni twórcy ludowi zrzeszeni są w dwóch stowarzyszeniach: Ogólnopolskim Stowarzyszeniu Twórców Ludowych poprzez istniejące w Lipsku Koło STL należące do Suwalskiego Oddziału STL, które także ma swoją siedzibę w Lipsku. Do Koła STL przynależy 15 osób z Gminy Lipsk (w tym dwie osoby zamieszkują poza terenem gminy) oraz Zespół Regionalny „Lipsk”, który jest członkiem zbiorowym STL od 1996 r.

Istnieje także Stowarzyszenie Miłośników Lipskiej Pisanki i Tradycji, które skupia w swoich szeregach 22 osoby, w większości są to pisankarki. W tej grupie jedna osoba zajmuje się wypiekami pieczywa obrzędowego – korowaju weselnego, jedna osoba wykonuje tradycyjne palmy wielkanocne oraz jedna osoba robi „pająki”, czyli dawne ozdoby chałup wiejskich.

Na terenie naszej gminy działają trzy zespoły folklorystyczne: Zespół Regionalny „Lipsk” (13 członków), Rodzinny Zespół Śpiewaczy z Rakowicz (5 osób) i nieformalna grupa śpiewacza prowadzona przez śpiewaka ludowego Marcina Lićwinko.

Tabela 26. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Lipsk

L.p.	Nazwa organizacji	Branża działania	Adres kontaktowy
1.	Towarzystwo Przyjaciół Lipska	Rozwój lokalny	ul. Szkolna 4, 16-315 Lipsk
2.	Stowarzyszenie „Pomóż sobie”	Osoby niepełnosprawne	ul. Szkolna 4, 16-315 Lipsk
3.	Stowarzyszenie Twórców Ludowych, Oddział Suwalski	Twórczość ludowa	ul. Rynek 23, 16-315 Lipsk
4.	Ludowo – Uczniowski Klub Sportowy „Biebrza”	Sport	ul. Szkolna 1, 16-315 Lipsk
5.	Stowarzyszenie „Farmer”	Rozwój lokalny	Krasne 5A, 16-315 Lipsk
6.	Stowarzyszenie Miłośników Lipskiej Pisanki i Tradycji	Twórczość ludowa	ul. Nowodworska 5/1, 16-315 Lipsk
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bartnikach	Ochrona przeciwpożarowa	Bartniki, 16-315 Lipsk
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krasnem	Ochrona przeciwpożarowa	Krasne, 16-315 Lipsk
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kuriance	Ochrona przeciwpożarowa	Kurianka, 16-315 Lipsk
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipsku	Ochrona przeciwpożarowa	ul. Stolarska 21, 16-315 Lipsk
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Siółko	Ochrona przeciwpożarowa	Siółko, 16-315 Lipsk
12.	KGW Siółko	Rozwój lokalny	Rygałówka 3 16-315 Lipsk
13.	KGW Krasne	Rozwój lokalny	Krasne 5a,

L.p.	Nazwa organizacji	Branża działania	Adres kontaktowy
			16-315 Lipsk
14.	KGW Dulkowszczyzna	Rozwój lokalny	Dulkowszczyzna 18, 16-315 Lipsk
15.	KGW Skieblewo	Rozwój lokalny	Skieblewo 22, 16-315 Lipsk

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na kwiecień 2023 r.

Zgodnie z Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich na terenie Gminy Lipsk funkcjonują:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Skieblewie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Siółku,
- Koło Gospodyń Wiejskich Dulkowszczyzna,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Krasnem.

2.7. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina nie posiada programu rewitalizacji.

Na terenie Gminy Lipsk, zgodnie z danymi gminy, obowiązują plany zagospodarowania przestrzennego takie jak:

- Uchwała nr XXXI/191/98 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 31 marca 1998 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w terenie w rejonie ulicy Pustej i Stolarskiej w Lipsku;
- Uchwała Nr V/38/07 Rady Miejskiej w Lipsku z dn. 26 marca 2007 r. uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w części terenów wsi Lipszczany związanych z drogowym przejściem granicznym.

Miejscowe plany powinny być sporządzone w oparciu o zasady i kolejność sporządzania, ustalone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipsk. Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostało przyjęte Uchwała Nr XIII/96/16 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 28 kwietnia 2016 r.

Planowane są prace nad aktualizacją miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. DEMOGRAFIA

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój Gminy Lipsk jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmian.

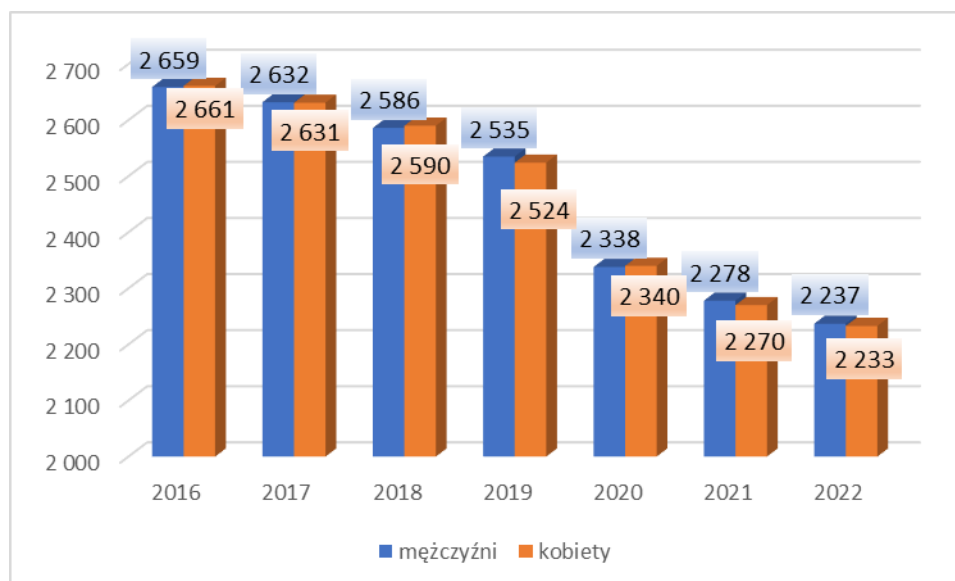
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2022 r. teren Gminy Lipsk był zamieszkiwany przez 4 470 osób. Liczba mieszkańców w analizowanych latach spadała. Więcej mieszkańców posiadał obszar wiejski (stan na 31.12). W 2021 r. i w 2022 r. ogółem więcej było mężczyzn niż kobiet, zaś w 2020 r. było więcej kobiet (brak jednolitej tendencji).

Tabela 27. Stan ludności zamieszkującej teren Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność wg grup wieku i płci								
ogółem	osoba	5 320	5 263	5 176	5 059	4 678	4 548	4 470
mężczyźni	osoba	2 659	2 632	2 586	2 535	2 338	2 278	2 237
kobiety	osoba	2 661	2 631	2 590	2 524	2 340	2 270	2 233
Ludność wg miejsca zamieszkania i płci w podziale na miasto i wieś								
w miastach								
stan na 30 czerwca								
ogółem	osoba	2 411	2 382	2 371	2 326	2 201	2 151	2 105
mężczyźni	osoba	1 182	1 165	1 154	1 144	1 063	1 037	1 013
kobiety	osoba	1 229	1 217	1 217	1 182	1 138	1 114	1 092
stan na 31 grudnia								
ogółem	osoba	2 406	2 376	2 350	2 310	2 168	2 131	2 091
mężczyźni	osoba	1 176	1 161	1 145	1 131	1 046	1 024	1 006
kobiety	osoba	1 230	1 215	1 205	1 179	1 122	1 107	1 085
na wsi								
stan na 30 czerwca								
ogółem	osoba	2 926	2 906	2 857	2 803	2 509	2 465	2 390
mężczyźni	osoba	1 491	1 483	1 456	1 424	1 288	1 270	1 245
kobiety	osoba	1 435	1 423	1 401	1 379	1 221	1 195	1 145
stan na 31 grudnia								
ogółem	osoba	2 914	2 887	2 826	2 749	2 510	2 417	2 379
mężczyźni	osoba	1 483	1 471	1 441	1 404	1 292	1 254	1 231
kobiety	osoba	1 431	1 416	1 385	1 345	1 218	1 163	1 148

Źródło: Dane GUS

Wykres 5. Ludność zamieszkująca teren gminy według płci, stan na 31.XII.

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi gminy na koniec 2022 r. na jej terenie było więcej kobiet niż mężczyzn. Wśród mieszkańców w wieku 0 – 2 więcej było kobiet niż mężczyzn. Szczegóły zaprezentowano w tabeli poniżej.

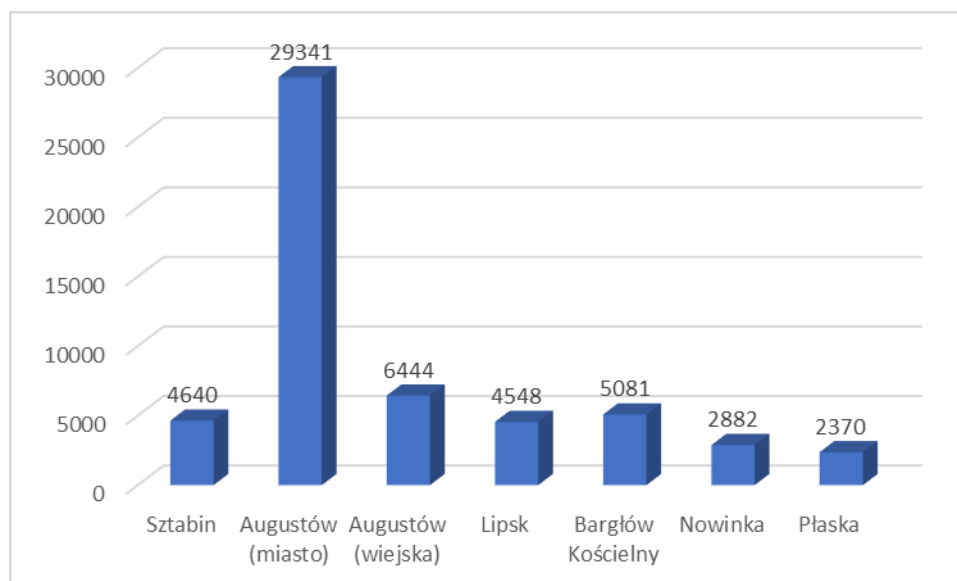
Tabela 28. Mieszkańcy gminy według płci i wieku, 2022 r.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	42	44	86
3	20	7	27
4-5	35	36	71
6	20	17	37
7	20	12	32
8-12	107	84	191
13-15	77	55	132
16-17	41	45	86
18	22	15	37
19-65	1635	0	1635
19-60	0	1339	1339
> 65	371	0	371
> 60	0	759	759

Źródło: dane Gminy Lipsk, stan na dzień 31.12.2022 r.

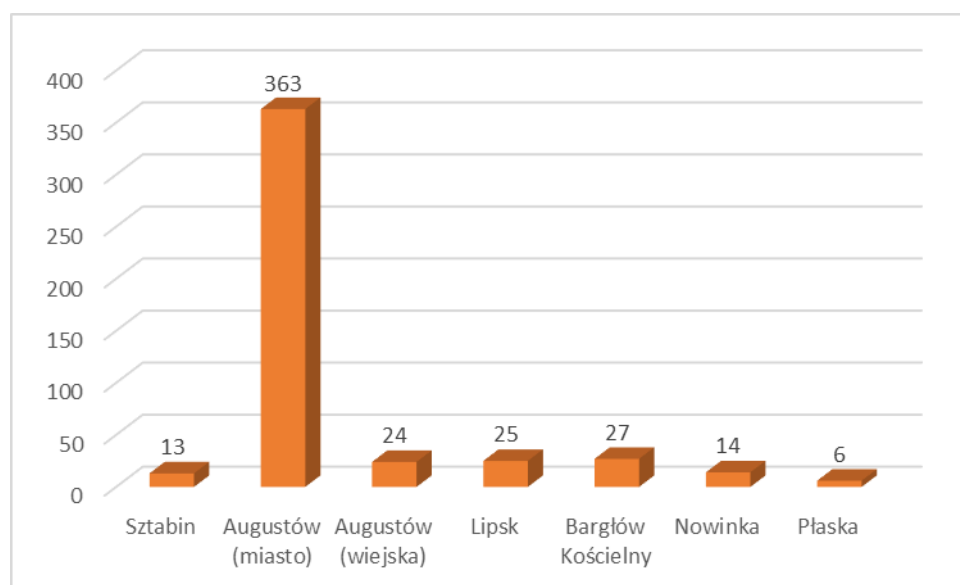
Na tle innych gmin leżących na terenie powiatu augustowskiego (patrzac na dane z 2021 r.) Gmina Lipsk zajmowała piąte miejsce (trzecie od końca) pod względem liczby ludności. Najwięcej mieszkańców miała Gmina Miasto Augustów oraz Gmina Augustów, najmniej zaś Gmina Płaska.

Wykres 6. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

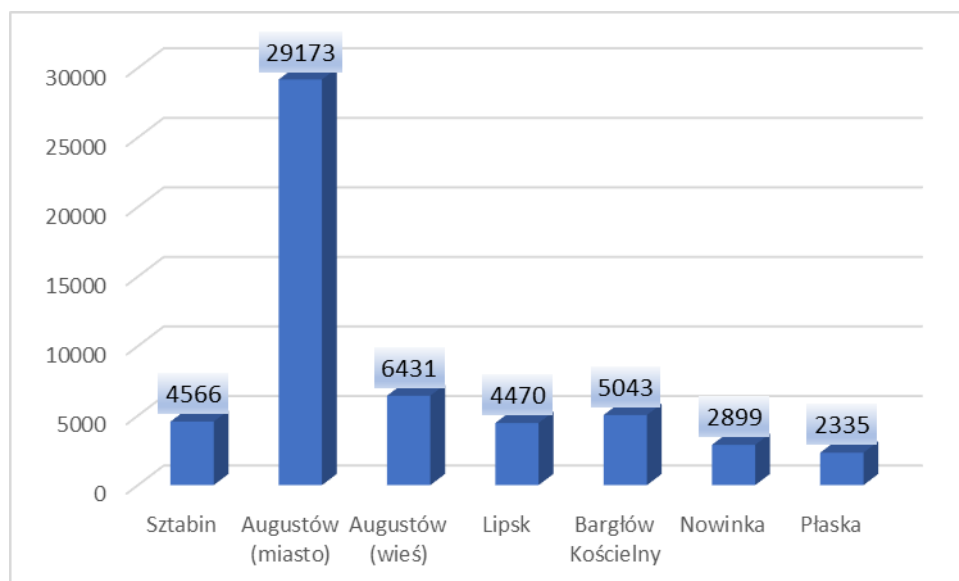
Wykres 7. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Gęstość zaludnienia przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego porównywalna jest do większości gmin wiejskich z terenu powiatu augustowskiego. Nie da się jednak nie zauważyć, że w 2021 r. zajmowała trzecie miejsce z jedną z najwyższych poziomów gęstości zaludnienia. Najniższą gęstość zaludnienia miała Gmina Płaska zaś najwyższą Gmina Miasto Augustów oraz Gmina Bargłów Kościelny.

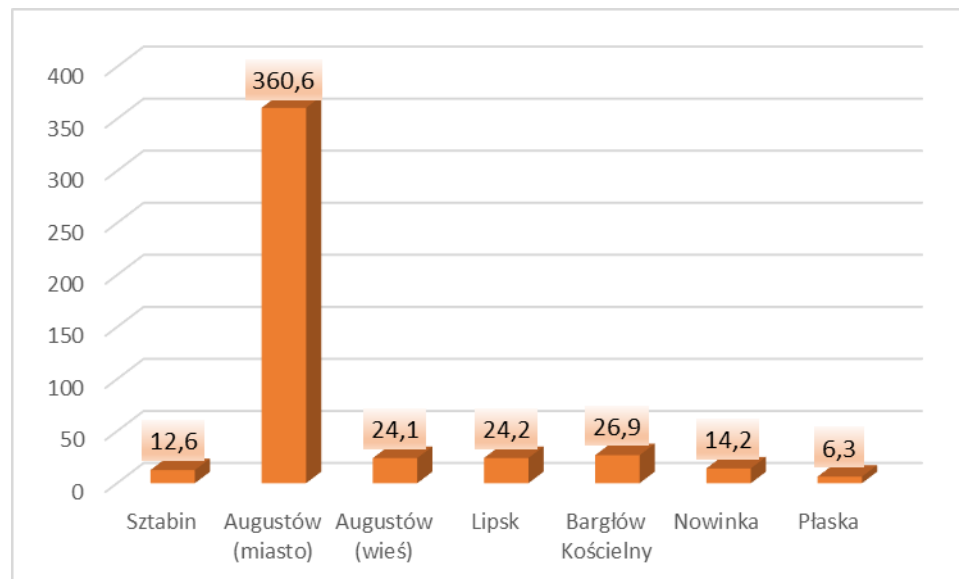
Wykres 8. Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

W 2022 r. Gmina Lipsk wciąż zajmowała piąte miejsce (trzecie od końca) pod względem liczby ludności oraz trzecie miejsce z jedną z najwyższych poziomów gęstości zaludnienia.

Wykres 9. Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn), według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2016 – 2022 wynosił 100 osób.

Gęstość zaludnienia w 2021 r. wyniosła 25 osób na 1 km² i była taka sama jak w 2020 r. Najwyższa gęstość zaludnienia gminy wystąpiła w latach 2016 – 2017 i wynosiła 29 osób na 1 km². W 2022 r. gęstość zaludnienia wyniosła 24,2 osoby na 1 km², tym samym była niższa niż w 2021 r.

Tabela 29. Ludność na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	15,2	14,4	14	13,4	13,9	13,5	13,1
w wieku produkcyjnym	%	63	63	62,9	62,9	60,9	60,7	60
w wieku poprodukcyjnym	%	21,9	22,6	23,1	23,8	25,2	25,9	26,9
Współczynnik feminizacji								
ogółem	osoba	100	100	100	100	100	100	100
Gęstość zaludnienia oraz wskaźniki								
ludność na 1 km ²	osoba	29	29	28	27	25	25	24,2
zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	osoba	-7,3	-10,71	-16,53	-22,6	-75,31	-27,79	-17,15
ludność w tysiącach	tys. osób	5,32	5,26	5,18	5,06	4,68	4,55	4,47
ludność w tysiącach mężczyźni	tys. osób	2,66	2,63	2,59	2,54	2,34	2,28	2,24
ludność w tysiącach kobiety	tys. osób	2,66	2,63	2,59	2,52	2,34	2,27	2,23

Źródło: Dane GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie Gminy Lipsk w 2020 r. odnotowano największy ujemny przyrost naturalny w analizowanych latach (2016 – 2022). W 2021 r. przyrost naturalny wyniósł -57 i był trochę bardziej korzystny niż w 2020 r. W 2022 r. przyrost naturalny osiągnął poziom -52, był bardziej korzystny niż w poprzednim roku. We wszystkich latach analizy przyrost naturalny na terenie gminy był ujemny co przyczynia się do zmniejszenia liczby ludności. Ujemny przyrost naturalny oznacza, że więcej było zgonów niż urodzeń. Dodatni sytuację odwrotną.

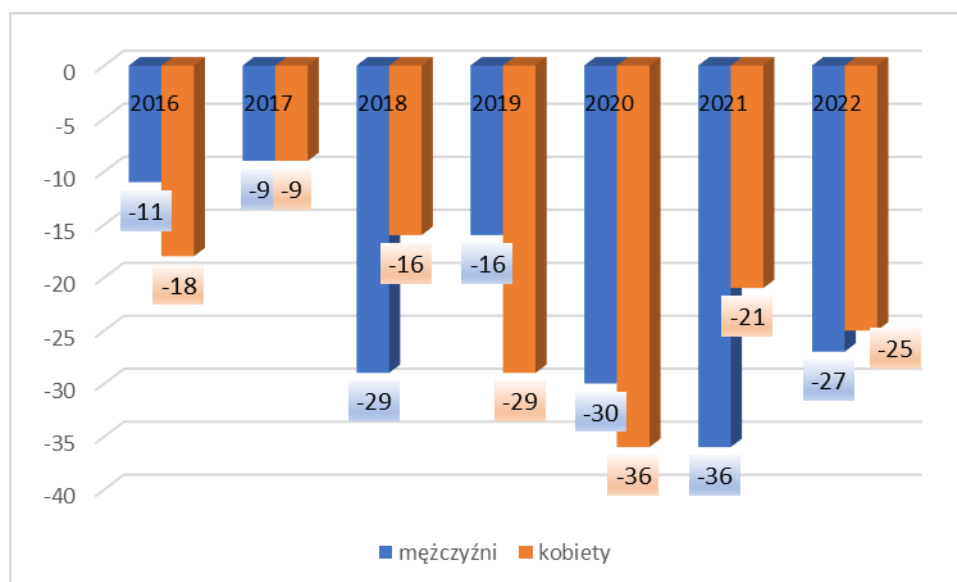
Tabela 30. Ruch naturalny na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Urodzenia żywe							
ogółem	34	41	31	27	22	30	22
mężczyźni	21	20	10	22	13	14	11
kobiety	13	21	21	5	9	16	11

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zgony ogółem							
ogółem	63	59	76	72	88	87	74
mężczyźni	32	29	39	38	43	50	38
kobiety	31	30	37	34	45	37	36
Zgony niemowląt							
ogółem	0	2	0	0	0	0	1
mężczyźni	0	2	0	0	0	0	1
Przyrost naturalny							
ogółem	-29	-18	-45	-45	-66	-57	-52
mężczyźni	-11	-9	-29	-16	-30	-36	-27
kobiety	-18	-9	-16	-29	-36	-21	-25

Źródło: Dane GUS

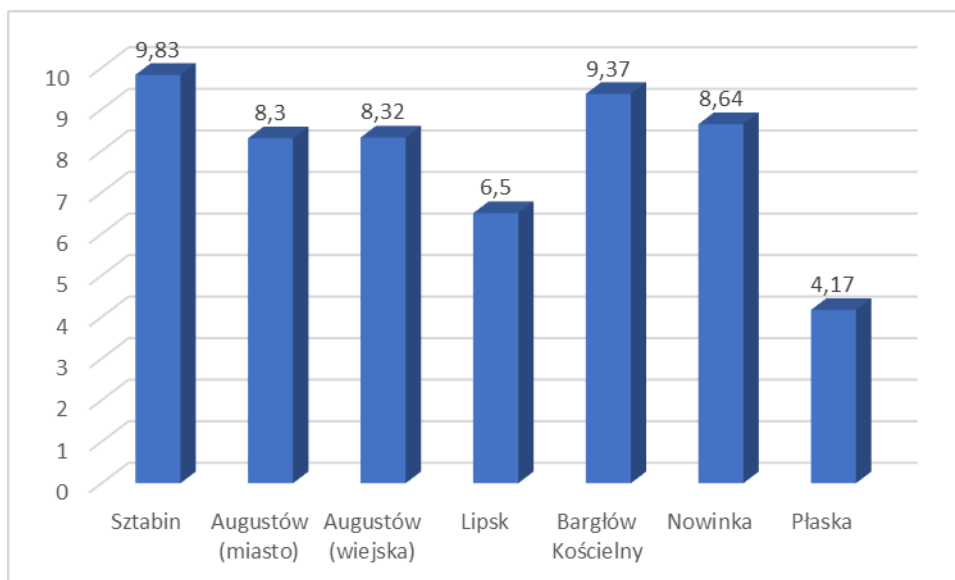
Wykres 10. Przyrost naturalny według płci w latach 2016 – 2022

Źródło: Dane GUS

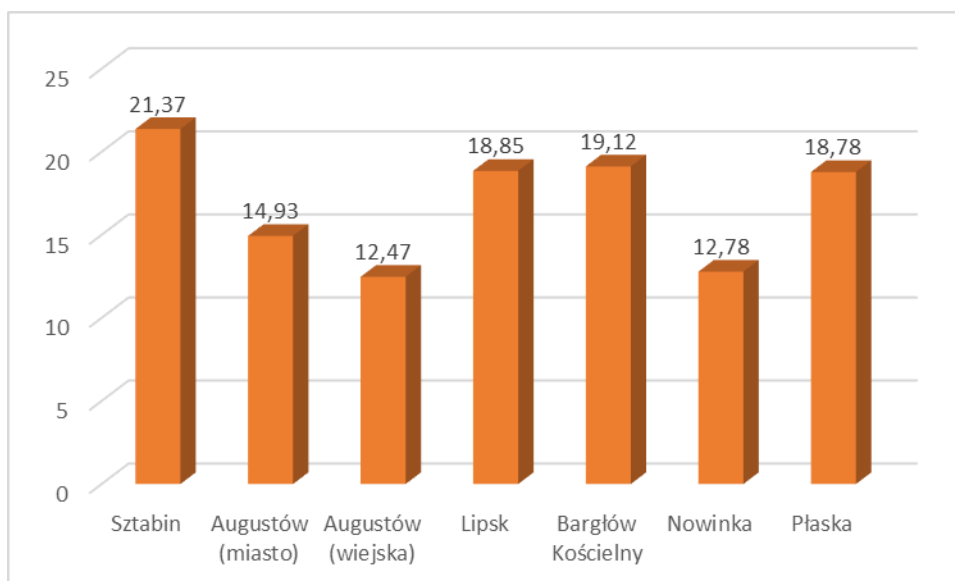
Porównując wskaźniki (dane za 2021 r.) dotyczące urodzeń żywych na 1000 mieszkańców można zauważyć, że Gmina Lipsk zajmowała przedostatnie miejsce w powiecie augustowskim i trzecie w przypadku liczby zgonów na 1000 mieszkańców. Biorąc pod uwagę przyrost naturalny na 1000 mieszkańców analizowana jednostka samorządu terytorialnego zajmowała 2 od końca miejsce w powiecie (tylko w jednej gminie przyrost ten osiągnął gorszy poziom). Choć sytuacja na terenie Gminy Lipsk nie odbiega znacząco od sytuacji w innych gminach położonych na terenie powiatu to mogłaby ulec polepszeniu. Nie jest ona zadawalająca.

Wykres 11. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

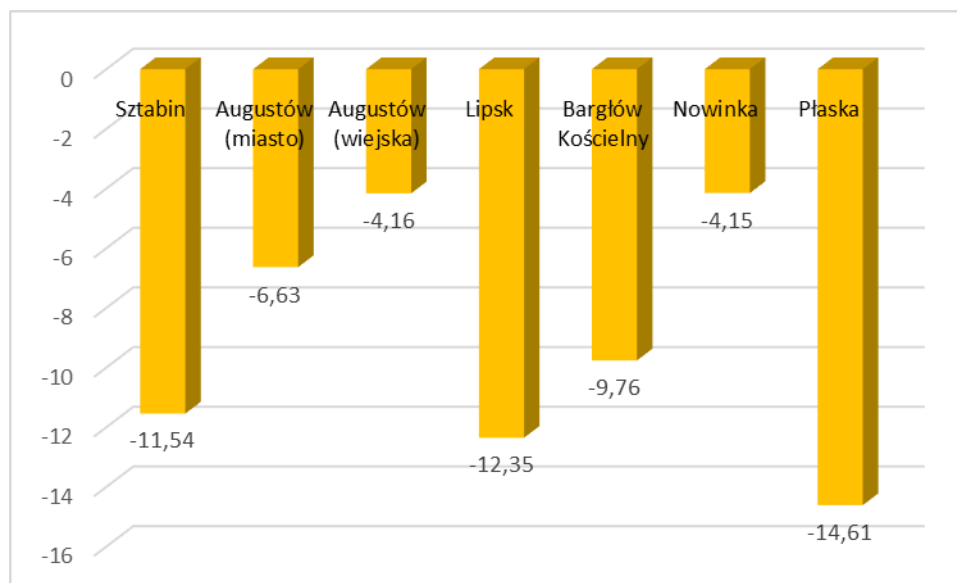
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Wykres 12. Zgony na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

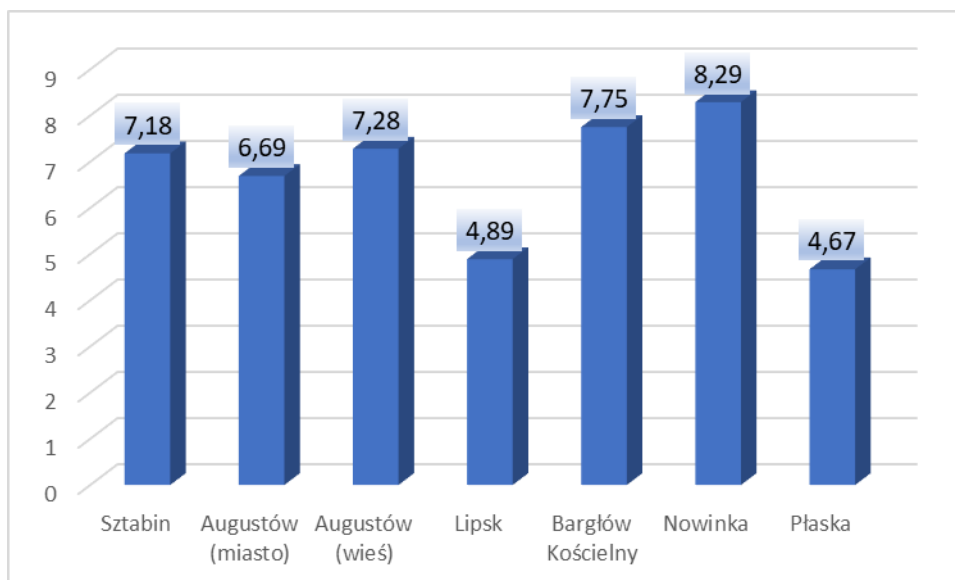
Wykres 13. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

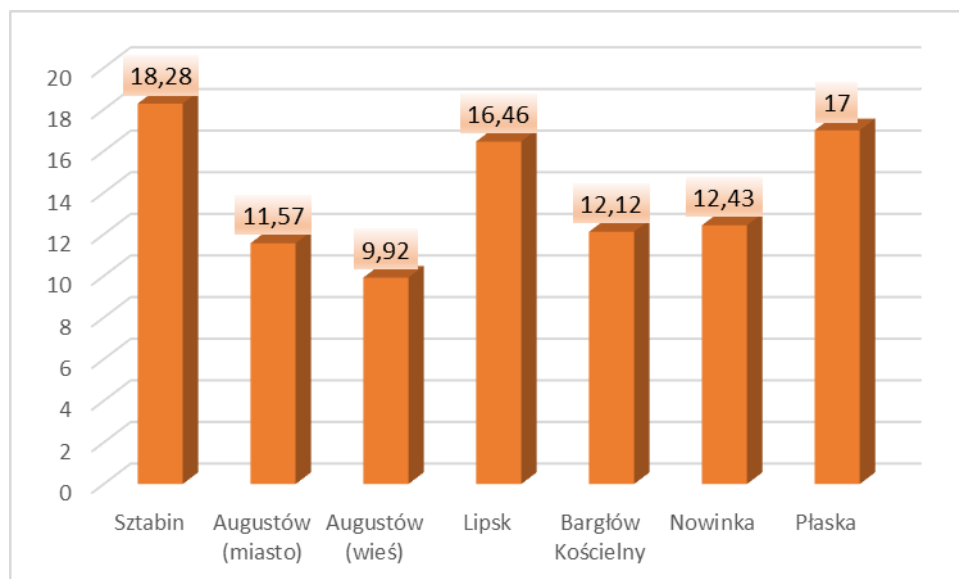
Analizując wspomniane wskaźniki pośród gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego w 2022 r. zauważyć można, że Gmina Lipsk wciąż zajmowała przedostatnie miejsce w przypadku urodzeń żywych na 1000 mieszkańców, trzecie miejsce w przypadku zgonów na 1000 mieszkańców. W przypadku przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gmina Lipsk zajmowała przedostatnie miejsce w powiecie. Tym samym sytuacja Gminy Lipsk w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego w 2022 r. nie uległa zmianie w porównaniu do 2021 r.

Wykres 14. Urodzenia żywe na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

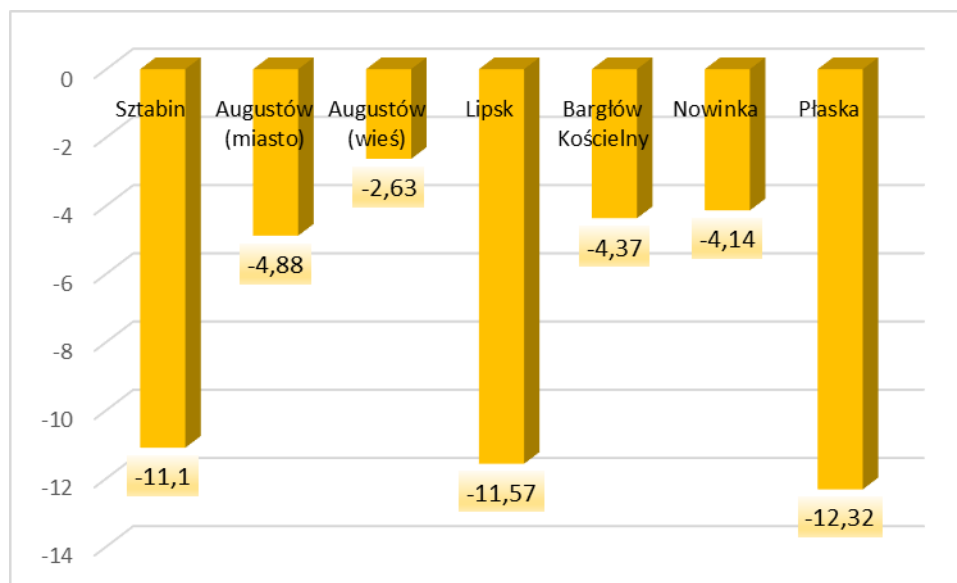
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Wykres 15. Zgony na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

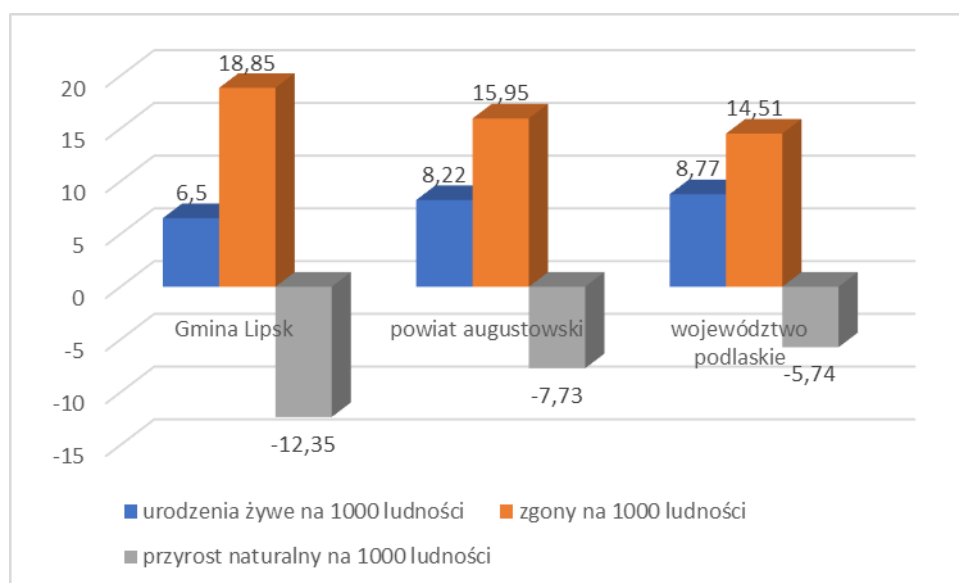
Wykres 16. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Z kolei porównując wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego za 2021 r. można zauważyć, że Gmina Lipsk charakteryzowała się najniższym przyrostem naturalnym.

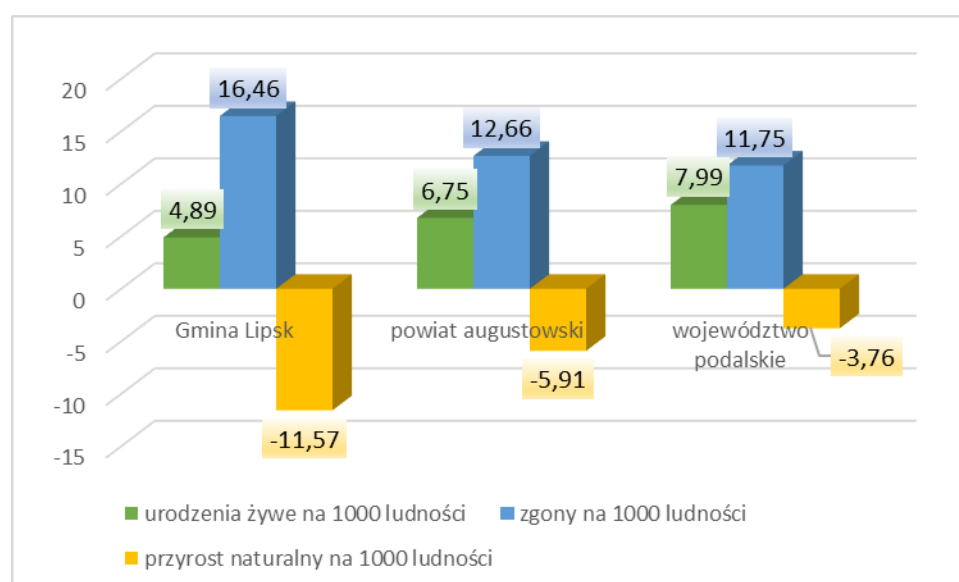
Wykres 17. Wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

W 2022 r. Gmina Lipsk nadal cechowała się najmniejszym przyrostem naturalnym w porównaniu do sytuacji powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego.

Wykres 18. Wskaźniki urodzeń żywych, zgonów oraz przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Saldo migracji wewnętrznych w 2021 r. w Gminie Lipsk, według danych GUS, wyniosło -78, w 2022 r. sytuacja ta była trochę lepsza, a saldo osiągnęło poziom -29. Migracje zagraniczne w analizowanych latach odgrywały marginalną rolę i miały jedynie niewielki wpływ na saldo migracji ogółem (saldo migracji zagranicznych w 2021 r. wyniosło 0, w 2022 r. zaś 1). Biorąc pod uwagę zaprezentowane dane należy zauważyć, że liczba osób zamieszkujących teren gminy się zmniejsza (saldo migracji we wszystkich analizowanych lat było ujemne) co wraz z ujemnym przyrostem naturalnym – ma zasadniczy wpływ na zmniejszenie liczby mieszkańców Gminy Lipsk.

Tabela 31. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2016 - 2022

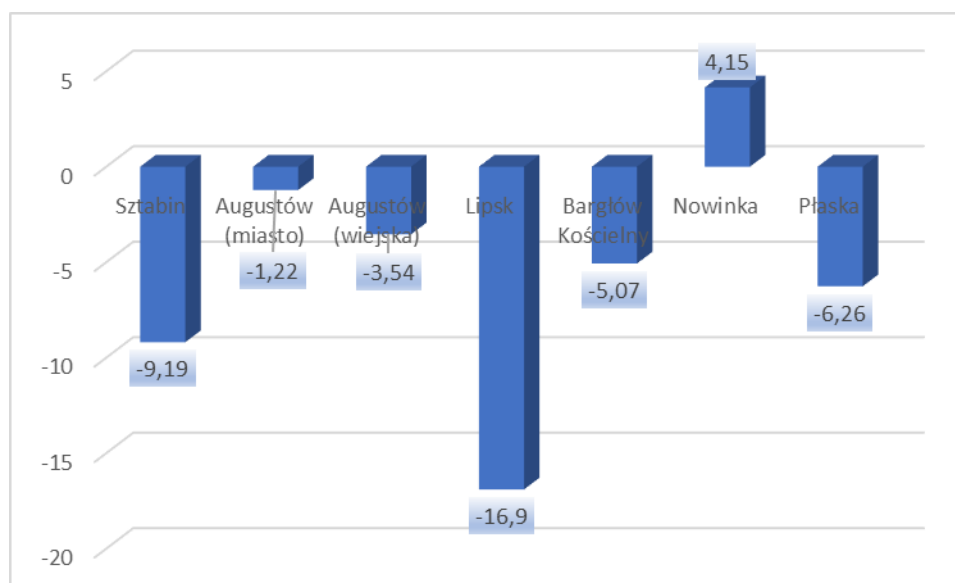
	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
zameldowania w ruchu wewnętrznym								
ogółem	osoba	43	41	45	47	37	21	41
mężczyźni	osoba	16	20	20	19	14	12	18
kobiety	osoba	27	21	25	28	23	9	23
zameldowania z zagranicy								
ogółem	osoba	0	0	0	0	2	1	1
mężczyźni	osoba	0	0	0	0	2	1	0
kobiety	osoba	0	0	0	0	0	0	1
zameldowania ogółem								
ogółem	osoba	43	41	45	47	39	22	42
mężczyźni	osoba	16	20	20	19	16	13	18
kobiety	osoba	27	21	25	28	23	9	24
wymeldowania w ruchu wewnętrznym								
ogółem	osoba	65	88	85	98	89	99	71
mężczyźni	osoba	27	36	46	39	37	42	34
kobiety	osoba	38	52	39	59	52	57	37
wymeldowania za granicę								
ogółem	osoba	0	0	0	0	1	1	0
mężczyźni	osoba	0	0	0	0	1	0	0
kobiety	osoba	0	0	0	0	0	1	0
wymeldowania ogółem								
ogółem	osoba	65	88	85	98	90	100	71
mężczyźni	osoba	27	36	46	39	38	42	34
kobiety	osoba	38	52	39	59	52	58	37
saldo migracji wewnętrznych								
ogółem	osoba	-22	-47	-40	-51	-52	-78	-30
mężczyźni	osoba	-11	-16	-26	-20	-23	-30	-16
kobiety	osoba	-11	-31	-14	-31	-29	-48	-14
saldo migracji zagranicznych								

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	osoba	0	0	0	0	1	0	1
mężczyźni	osoba	0	0	0	0	1	1	0
kobiety	osoba	0	0	0	0	0	-1	1
saldo migracji ogółem								
ogółem	osoba	-22	-47	-40	-51	-51	-78	-29
mężczyźni	osoba	-11	-16	-26	-20	-22	-29	-16
kobiety	osoba	-11	-31	-14	-31	-29	-49	-13

Źródło: Dane GUS

Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Lipsk na tle innych gmin leżących na terenie powiatu augustowskiego jest niezadawalające. W 2021 r. gmina zajmowała ostatnie miejsce z największym ujemnym wynikiem. Najlepiej sytuacja wyglądała w Gminie Nowinka, gdzie w jako jedynej gminie z terenu powiatu augustowskiego saldo to osiągnęło wynik dodatni.

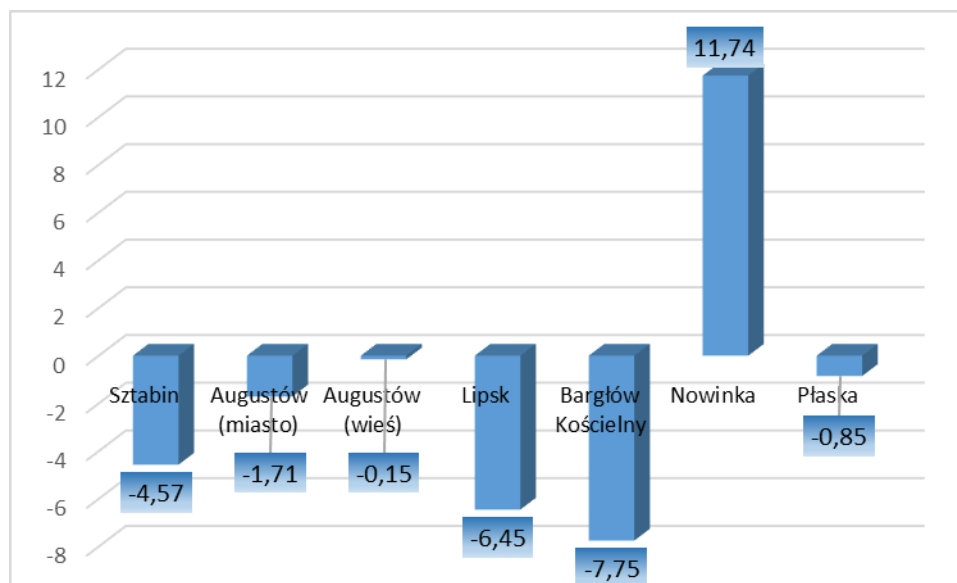
Wykres 19. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

W 2022 r. analizując saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców Gmina Lipsk zajmowała drugie od końca miejsce wśród gmin na terenie powiatu augustowskiego. Sytuacja ta była więc odrobinę lepsza niż w 2021 r. wciąż jednak była niesatysfakcjonująca.

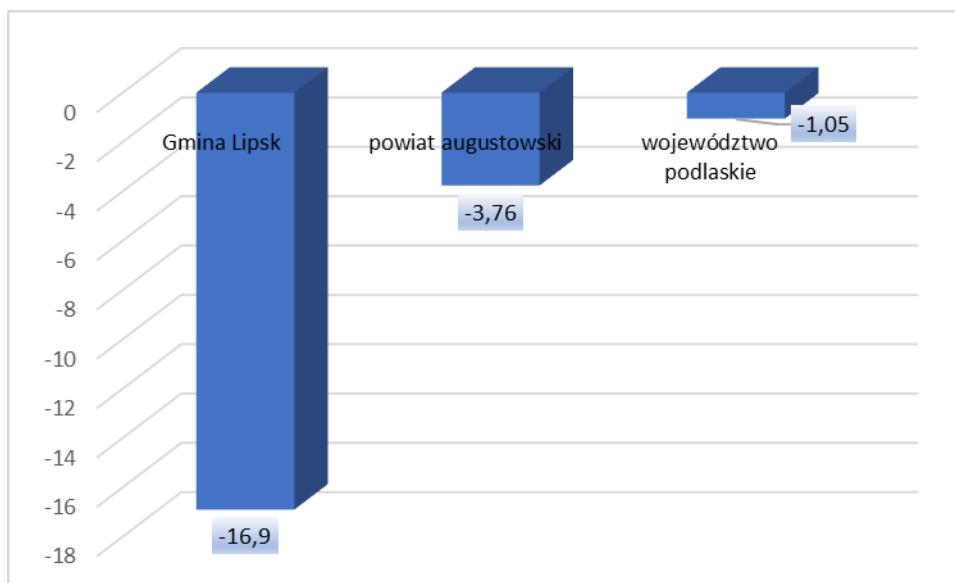
Wykres 20. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Porównując dane gminy ze statystykami dla powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego (w 2021 r.) trzeba stwierdzić, że najmniej korzystnie sytuacja przedstawiała się w odniesieniu do Gminy Lipsk. Zdecydowanie najmniejszy odpływ ludności odnotowano na terenie województwa.

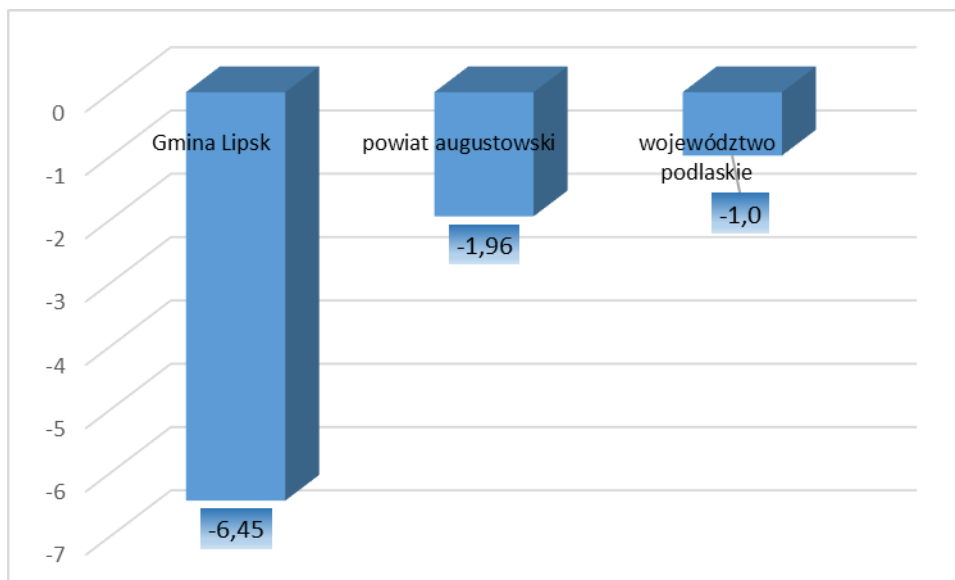
Wykres 21. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Również w 2022 r. sytuacja gminy wygląda najmniej korzystnie w porównaniu do danych dla powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego.

Wykres 22. Saldo migracji ogółem na 1000 mieszkańców Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Analizując dane dotyczące liczby ludności na terenie Gminy Lipsk należy stwierdzić, że dynamika zmian liczby ludności nie jest korzystna, a zatem istotne jest podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, dla których istotne znaczenie ma między innymi stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność do podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej.

Niekorzystne są dane zarówno dotyczące przyrostu naturalnego, jak i salda migracji. Jeśli więc nie zostaną zahamowane występujące obecnie trendy związane ze zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy, można się spodziewać, że w kolejnych latach liczba osób zamieszkujących tę część województwa podlaskiego będzie nadal malała.

3.2. WIEK I STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2021 zanotowano spadek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, w 2022 r. tendencja ta się utrzymała. W latach 2016 – 2019 odnotowano wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2019 r. liczba osób w tym wieku zaczęła spadać by w 2021 r. osiągnąć ilość niewiele wyższą od tej w 2016 r. (13 osób więcej). W 2022 r. ich liczba ponownie wzrosła, w porównaniu do 2016 r. było ich o 40 osób więcej. Ogólnie analizując rok 2016 i rok 2021 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 194 osoby, w wieku produkcyjnym spadła o 971 osoby a w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 13 osób. Świadczy to o zmniejszaniu się zasobów pracy. Porównując zaś 2016 i rok 2022 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 220 osób a w wieku produkcyjnym o 670 osób.

Największy odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem wystąpił w 2022 r. Powyżej przedstawione zmiany – zmniejszanie się osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz ogólny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym - spowodować mogą zwiększenie zapotrzebowania na usługi społeczne.

Dalsze występowanie takiej sytuacji spowoduje, że gmina będzie musiała coraz większą ilość środków przeznaczyć na zaspokojenie potrzeb tej grupy mieszkańców, włączając w to wydatki na pomoc społeczną. W celu przyrostu liczby osób w wieku produkcyjnym ważne jest przeprowadzanie inwestycji mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, infrastruktury oraz zaplecza usługowego w celu dalszego przyciągania na teren gminy

młodych, dobrze wykształconych mieszkańców, którzy zapewnią dodatkowe przychody dla budżetu gminy.

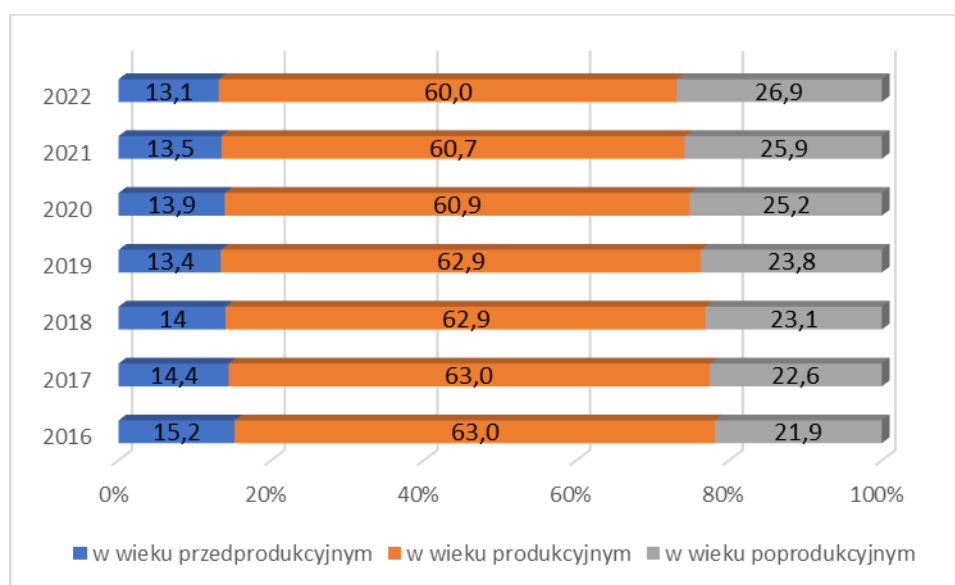
Tabela 32. Grupy wiekowe ludności w latach 2016 – 2022

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
w wieku przedprodukcyjnym								
ogółem	osoba	806	759	725	677	650	612	586
mężczyźni	osoba	431	403	381	362	358	339	323
kobiety	osoba	375	356	344	315	292	273	263
w wieku produkcyjnym								
ogółem	osoba	3350	3315	3257	3180	2848	2759	2680
mężczyźni	osoba	1830	1825	1799	1766	1587	1546	1501
kobiety	osoba	1520	1490	1458	1414	1261	1213	1179
w wieku poprodukcyjnym								
ogółem	osoba	1164	1189	1194	1202	1180	1177	1204
mężczyźni	osoba	398	404	406	407	393	393	413
kobiety	osoba	766	785	788	795	787	784	791
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem								
w wieku przedprodukcyjnym	%	15,2	14,4	14	13,4	13,9	13,5	13,1
w wieku produkcyjnym	%	63	63	62,9	62,9	60,9	60,7	60
w wieku poprodukcyjnym	%	21,9	22,6	23,1	23,8	25,2	25,9	26,9
Wskaźniki obciążenia demograficznego								
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	58,8	58,8	58,9	59,1	64,3	64,8	66,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	144,4	156,7	164,7	177,5	181,5	192,3	205,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	34,7	35,9	36,7	37,8	41,4	42,7	44,9
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	osoba	26,6	27,2	27,7	28,4	30,9	32,1	34
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	18,5	18,9	19,2	19,7	21	21,6	22,6
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem - mężczyźni	osoba	15	15,3	15,7	16,1	16,8	17,3	18,5
odsetek osób w wieku 65 lat	osoba	21,9	22,5	22,8	23,3	25,1	25,9	26,8

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
i więcej w populacji ogółem - kobiety								

Źródło: Dane GUS

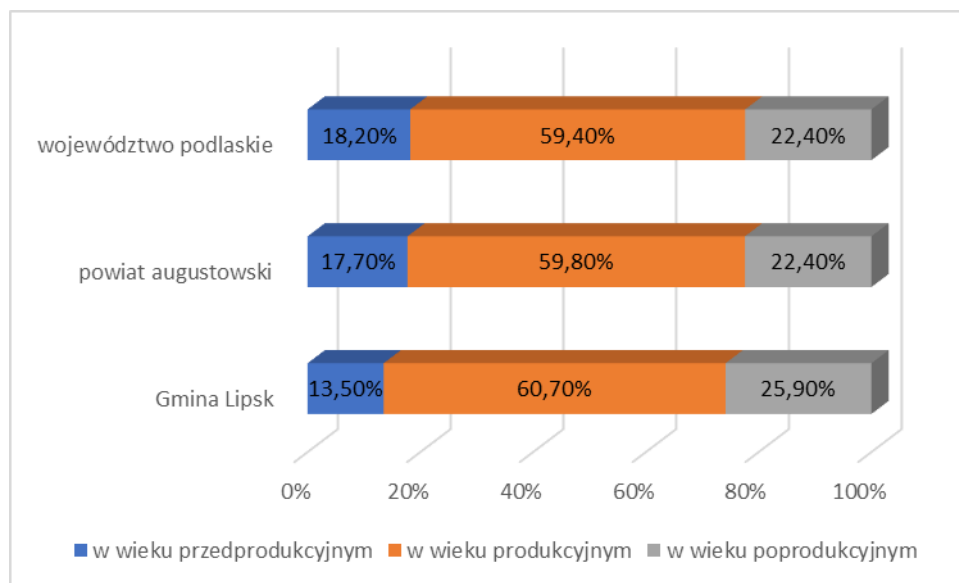
Wykres 23. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (2016 – 2022)

Źródło: Dane GUS

Struktura wiekowa Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego znajduje się na podobnym poziomie. W 2021 r. patrząc na ilość osób w wieku przedprodukcyjnym sytuacja gminy była gorsza niż w powiecie i województwie. W przypadku osób w wieku produkcyjnym w gminie było ich trochę więcej niż w powiecie i w województwie. Analizując liczbę osób w wieku poprodukcyjnym to największy ich odsetek występował w Gminie Lipsk. Odsetek ten w powiecie i województwie znajdował się na takim samym poziomie.

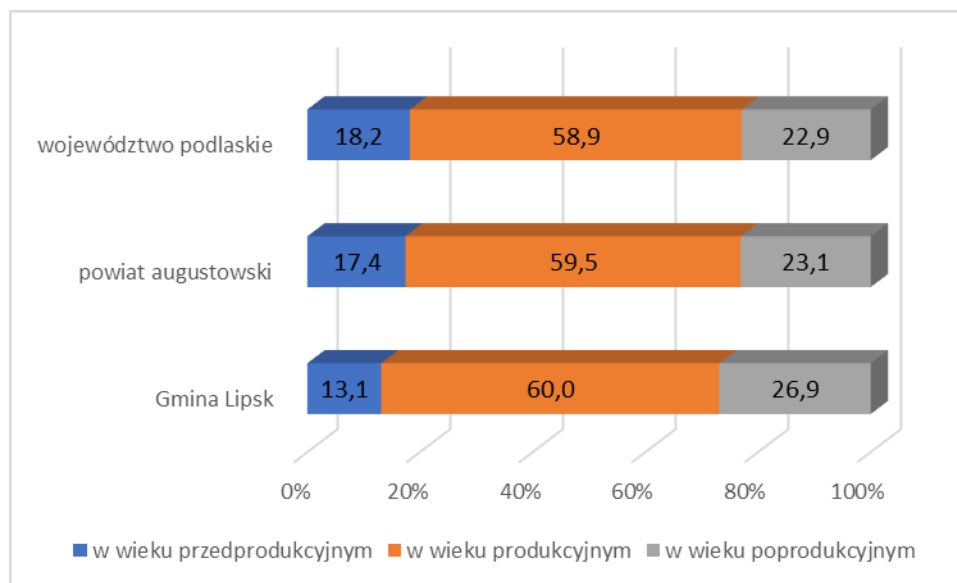
Wykres 24. Struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim i województwie podlaskim, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2021 r.

Patrząc na dane za 2022 r. w przypadku ludności wieku przedprodukcyjnym najmniejszy ich odsetek występuje w Gminie Lipsk, w porównaniu do sytuacji w powiecie augustowskim i województwie podlaskim. Najmniejszy odsetek osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym występuje zaś na terenie województwa (w porównaniu do sytuacji Gminy Lipsk i powiatu augustowskiego).

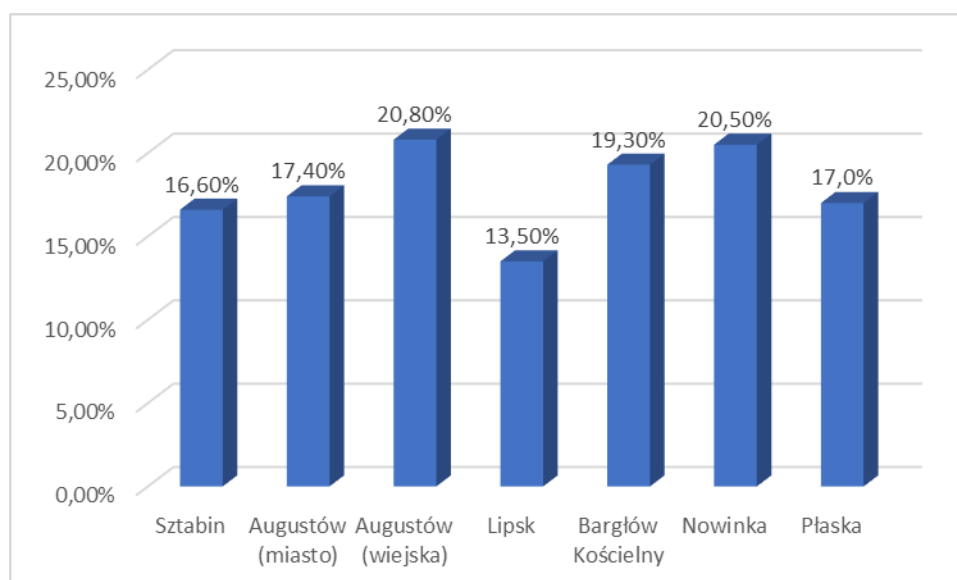
Wykres 25. Struktura ludności w podziale na główne grupy wiekowe w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim i województwie podlaskim (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

W powiecie augustowskim patrząc na dane za 2021 r. najmłodsze społeczeństwo posiadała Gmina Augustów (20,8% populacji w wieku 0-17 lat w 2021 r.), zaś Gmina Lipsk zajmowała ostatnie miejsce (13,5% populacji w wieku 0-17 lat).

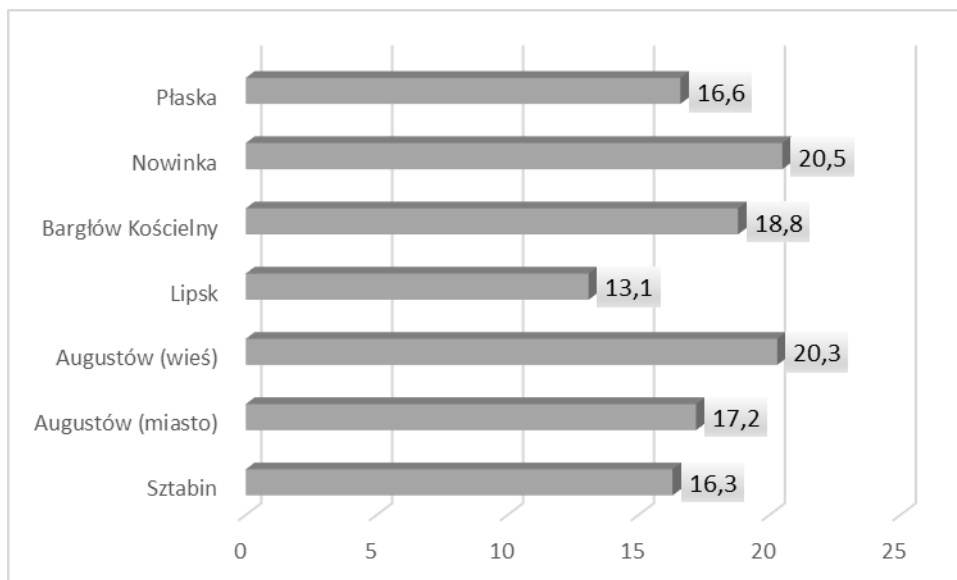
Wykres 26. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2021 r.

Patrząc na rok 2022 największy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym miała Gmina Nowinka. Najmniejszy zaś Gmina Lipsk.

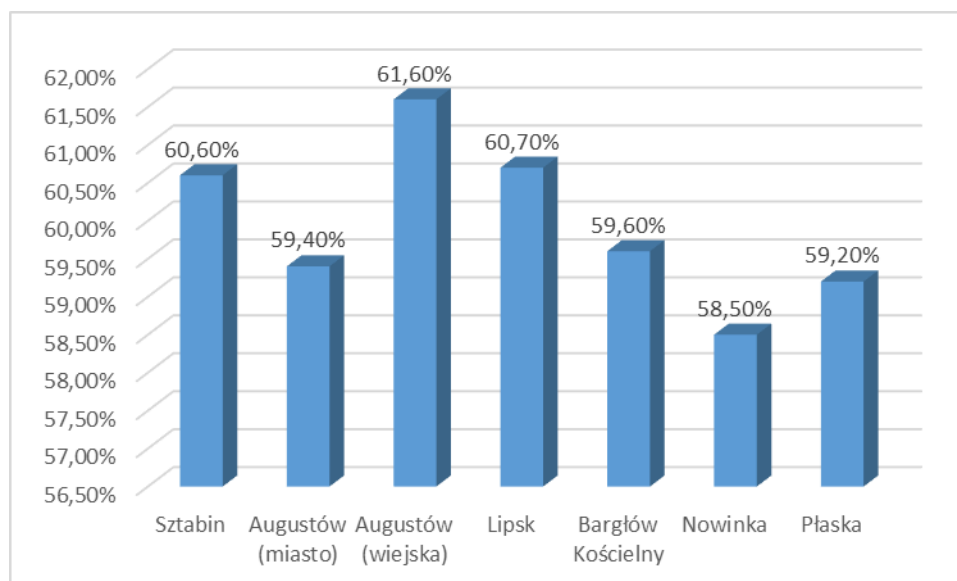
Wykres 27. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminach powiatu augustowskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

W zakresie liczby ludności w wieku produkcyjnym w 2021 r. w gminach powiatu augustowskiego największą ich grupę posiadała Gmina Augustów, najmniejszą zaś Gmina Nowinka. Gmina Lipsk zajmowała drugie miejsce w tym zakresie.

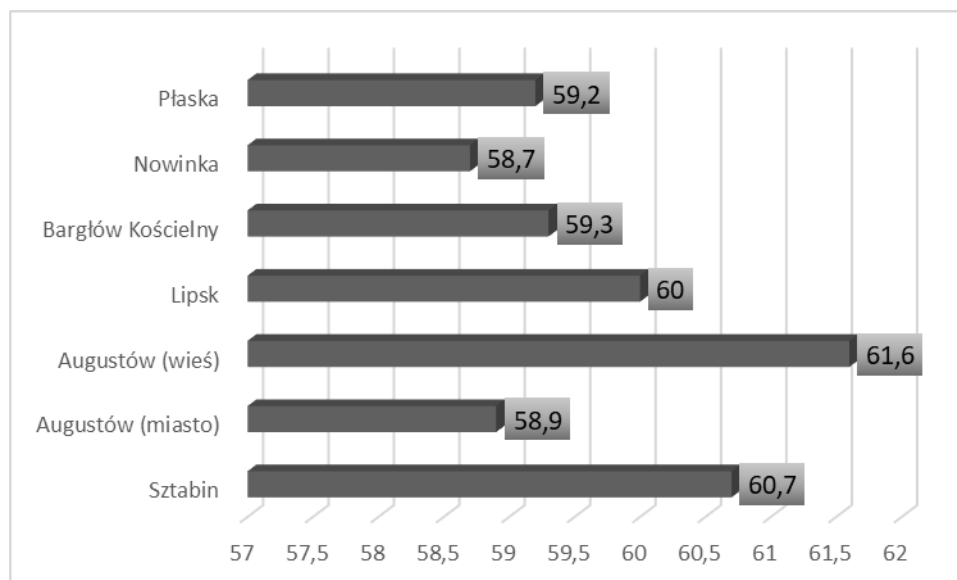
Wykres 28. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2021 r.

W 2022 r. sytuacja się powtórzyła i największy odsetek osób w wieku produkcyjnym miała Gmina Augustów a najmniejszy Gmina Nowinka. Gmina Lipsk zajmowała trzecie miejsce tuż za Gminą Augustów i Gminą Sztabin.

Wykres 29. Ludność w wieku produkcyjnym w gminach powiatu augustowskiego (%), 2022 r.

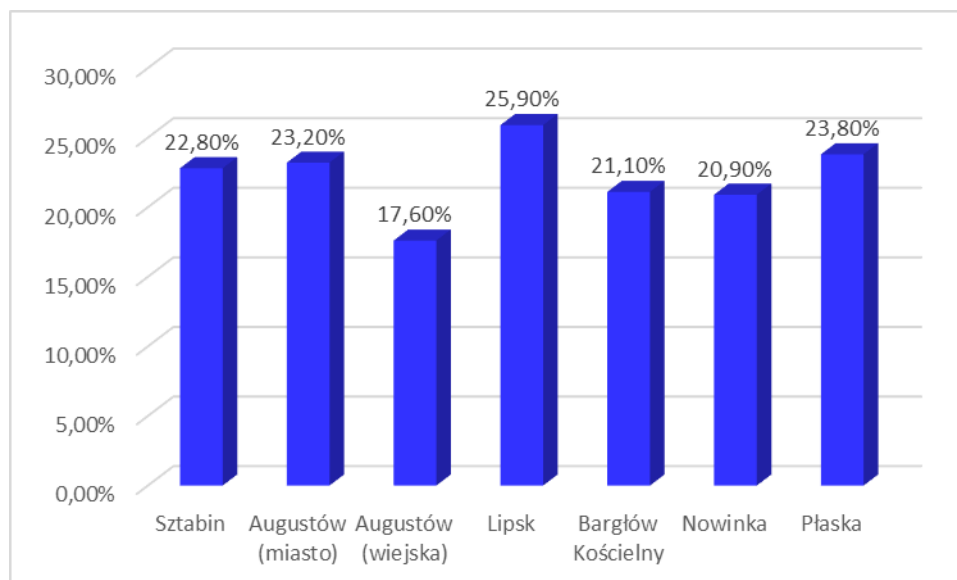

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

Procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w 2021 r. w gminach powiatu augustowskiego kształtował się w przedziale 17,6% (Gmina Augustów) – 25,9% (Gmina

Lipsk). Tym samym omawiana jednostka samorządu terytorialnego posiadała ich największy poziom. Wskazane dane zaprezentowano na wykresie 30.

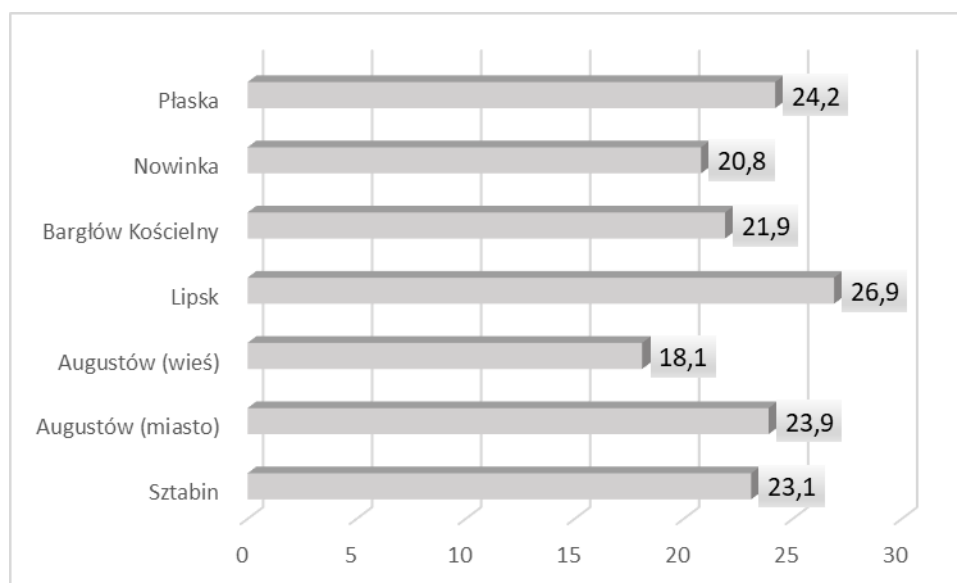
Wykres 30. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2021 r.

W 2022 r. największy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wystąpił na terenie Gminy Lipsk, najniższy w Gminie Augustów.

Wykres 31. Ludność w wieku poprodukcyjnym w gminach powiatu augustowskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, dane za 2022 r.

Choć brak konkretnych danych dla Gminy Lipsk ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2021 r. dotyczącego wykształcenia to zostały opublikowane ogólne dane. Można uznać, że te ogólne tendencje mają swoje przełożenie również na sytuację województwa podlaskiego, powiatu augustowskiego i Gminy Lipsk.

Według wstępnych wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim wyniósł 55,5% (w 2011 r. - 48,5%) tj. wzrósł o 7 p. proc. Najbardziej dynamiczny wzrost (ponad 30%) został odnotowany w odniesieniu do osób o wykształceniu wyższym, których udział zwiększył się z 17,1% w 2011 r. do 23,1% w 2021 r. (wzrost o 6 p. proc.) wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej. Jednak największą dynamikę pozytywnych zmian (wzrost o prawie 40% w porównaniu do 2011 roku) odnotowano w grupie osób posiadających tytuł magistra, magistra inżyniera lub równorzędny. Absolwenci szkół średnich (łącznie z policealnymi) zajmują nadal dominującą pozycję w strukturze ludności według poziomu wykształcenia – w 2021 r. odsetek takich osób wyniósł 32,4% (w 2011 r. – 31,4%). W tej grupie najwyższy udział stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym, których udział w 2021 r. wyniósł 18,2%, natomiast w 2011 r. - 17,2%. Wykształcenie zasadnicze zawodowe nadal zajmuje znaczące miejsce w strukturze ludności według poziomu wykształcenia. W 2021 r. udział osób o tym poziomie wykształcenia wyniósł 19,6%, jednak w stosunku do 2011 r. zaobserwowano spadek o 2,1 p. proc. (21,7%). W ciągu ostatnich 10 lat znacząco obniżył się udział osób z wykształceniem podstawowym z 18,3% w 2011 r. do poziomu 11,7% w 2021 r. oraz osób z wykształceniem gimnazjalnym – z 4,9% do poziomu 3,1%. Dla 8,0% nie ustalono poziomu wykształcenia. Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci. W 2021 r. wśród ogółu mężczyzn 19,0% ukończyło szkoły wyższe. Z kolei udział kobiet z wykształceniem wyższym wyniósł 26,9%, co oznacza, że przeszło co czwarta kobieta posiadała dyplom ukończenia studiów wyższych. Można uznać, że na terenie Gminy Lipsk również zwiększyła się liczba osób z wyższym i średnim wykształceniem. Nadal istnieje różnica pomiędzy poziomem wykształcenia kobiet i mężczyzn (więcej kobiet z wyższym wykształceniem w porównaniu do mężczyzn).

3.3. MIESZKALNICTWO

W czasie tworzenia Diagnozy dane dotyczące mieszkalnictwa w 2022 r. były jeszcze niedostępne. Dlatego w tym zakresie analizowane będą lata 2016 – 2021.

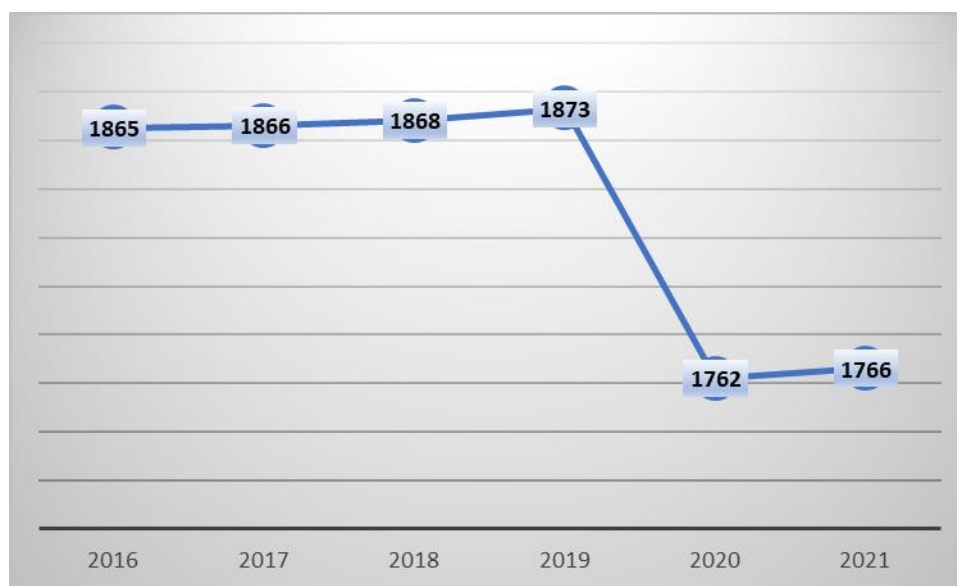
Na terenie Gminy Lipsk w 2021 r. istniało ogółem 1766 mieszkań, z czego 856 na obszarach miejskich i 910 na obszarach wiejskich (dane GUS). Ich powierzchnia wynosiła 143 349 m². Do 2019 r. liczba mieszkań na terenie gminy wzrastała, zmniejszyła się ona w 2020 r. by w 2021 r. odrobinę wzrosnąć (zgodnie z danymi GUS). Podobnie sytuacja wyglądała w przypadku izb i powierzchni użytkowej mieszkań.

Tabela 33. Zasoby mieszkaniowe Gminy Lipsk w latach 2016 – 2021

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zasoby mieszkaniowe ogółem							
mieszkania	-	1865	1866	1868	1873	1762	1766
izby	-	7651	7657	7667	7693	7346	7374
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	150151	150316	150538	151205	142621	143349
Zasoby mieszkaniowe w miastach							
mieszkania	-	854	854	855	859	854	856
izby	-	3674	3674	3680	3703	3669	3679
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	69128	69128	69293	69889	68969	69206
Zasoby mieszkaniowe na wsi							
mieszkania	-	1011	1012	1013	1014	908	910
izby	-	3977	3983	3987	3990	3677	3695
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	81023	81188	81245	81316	73652	74143

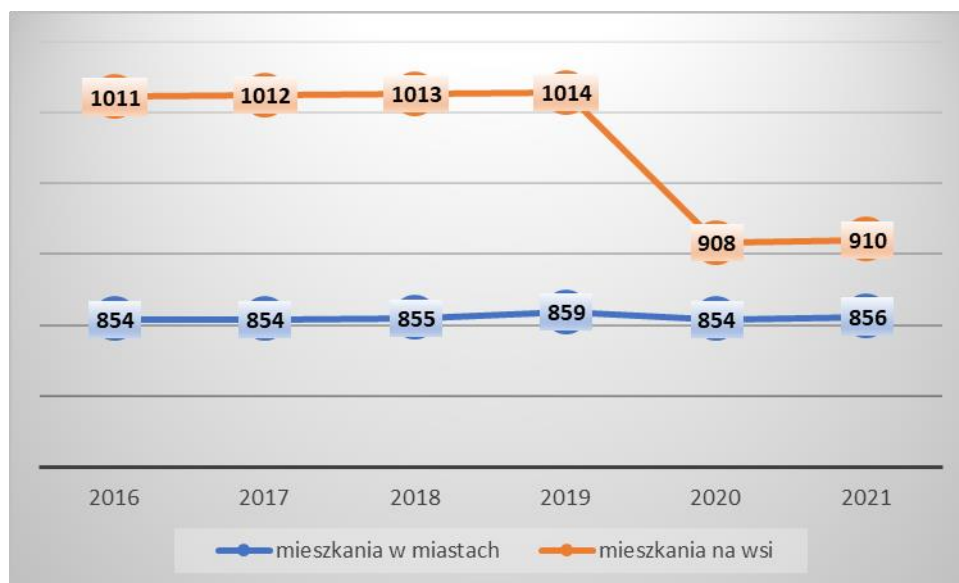
Źródło: Dane GUS

Wykres 32. Liczba mieszkań ogółem na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 - 2021

Źródło: Dane GUS

Wykres 33. Liczba mieszkań z podziałem na obszary miejskie i wiejskie

Źródło: Dane GUS

W latach 2016 – 2020 poziom wyposażenia mieszkań w instalacje wzrósł i to zarówno w odniesieniu do wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki, jak i centralnego ogrzewania.

W 2020 r. zarazem w mieście jak i na wsi było więcej mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę i centralne ogrzewanie w porównaniu do 2016 r.

W 2020 r. 81,1% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 76,7% - w ustęp spłukiwany, 75% - w łazienkę i 57,8% - w centralne ogrzewanie. Lepiej ta sytuacja wyglądała na terenie miejskim niż na wsi (gdzie mniejszy procent mieszkań był wyposażony we wspomniane instalacje).

Na stronie GUS brak danych dotyczących 2021 r. w tym zakresie.

Tabela 34. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2021

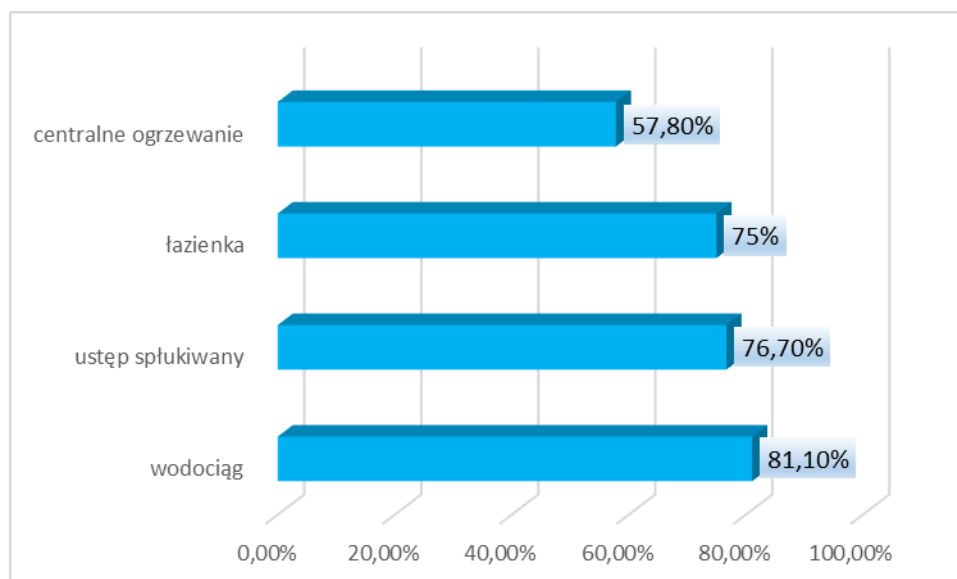
	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne							
ogółem							
wodociąg	-	1414	1415	1417	1422	1429	b.d.
ustęp spłukiwany	-	1336	1337	1339	1344	1351	b.d.
łazienka	-	1307	1308	1310	1315	1322	b.d.
centralne ogrzewanie	-	1003	1004	1006	1011	1018	b.d.
w miastach							
wodociąg	-	826	826	827	831	835	b.d.
ustęp spłukiwany	-	798	798	799	803	807	b.d.

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
łazienka	-	784	784	785	789	793	b.d.
centralne ogrzewanie	-	735	735	736	740	744	b.d.
na wsi							
wodociąg	-	588	589	590	591	594	b.d.
ustęp splukiwany	-	538	539	540	541	544	b.d.
łazienka	-	523	524	525	526	529	b.d.
centralne ogrzewanie	-	268	269	270	271	274	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
ogółem							
wodociąg	%	75,8	75,8	75,9	75,9	81,1	b.d.
ustęp splukiwany	%	71,6	71,7	71,7	71,8	76,7	b.d.
łazienka	%	70,1	70,1	70,1	70,2	75	b.d.
centralne ogrzewanie	%	53,8	53,8	53,9	54	57,8	b.d.
w miastach							
wodociąg	%	96,7	96,7	96,7	96,7	97,8	b.d.
ustęp splukiwany	%	93,4	93,4	93,5	93,5	94,5	b.d.
łazienka	%	91,8	91,8	91,8	91,9	92,9	b.d.
centralne ogrzewanie	%	86,1	86,1	86,1	86,1	87,1	b.d.
na wsi							
wodociąg	%	58,2	58,2	58,2	58,3	65,4	b.d.
ustęp splukiwany	%	53,2	53,3	53,3	53,4	59,9	b.d.
łazienka	%	51,7	51,8	51,8	51,9	58,3	b.d.
centralne ogrzewanie	%	26,5	26,6	26,7	26,7	30,2	b.d.

Źródło: Dane GUS

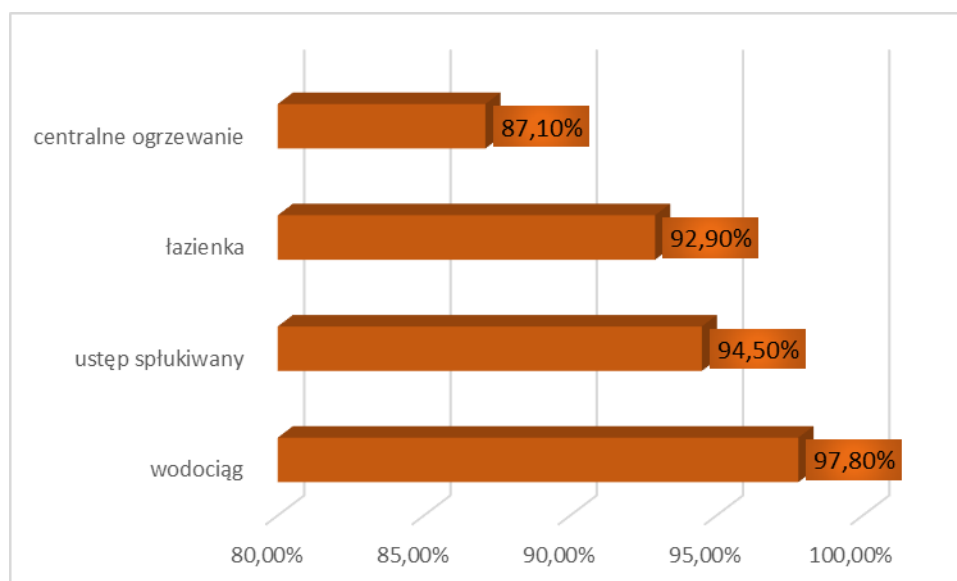
W 2020 roku, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, było 1429 mieszkań wyposażonych w wodociąg, 1351 w ustęp splukiwany, 1322 w łazienkę, 1018 w centralne ogrzewanie.

Wykres 34. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne, 2020 r.

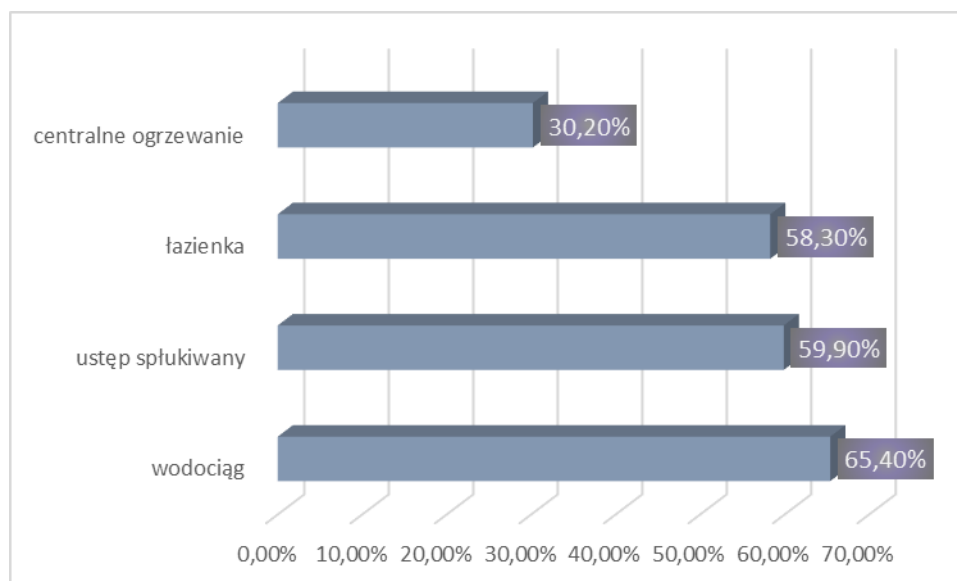
Źródło: Dane GUS

Wykres 35. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne, miasto, 2020 r.

Źródło: Dane GUS

Wykres 36. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne, wieś, 2020 r.

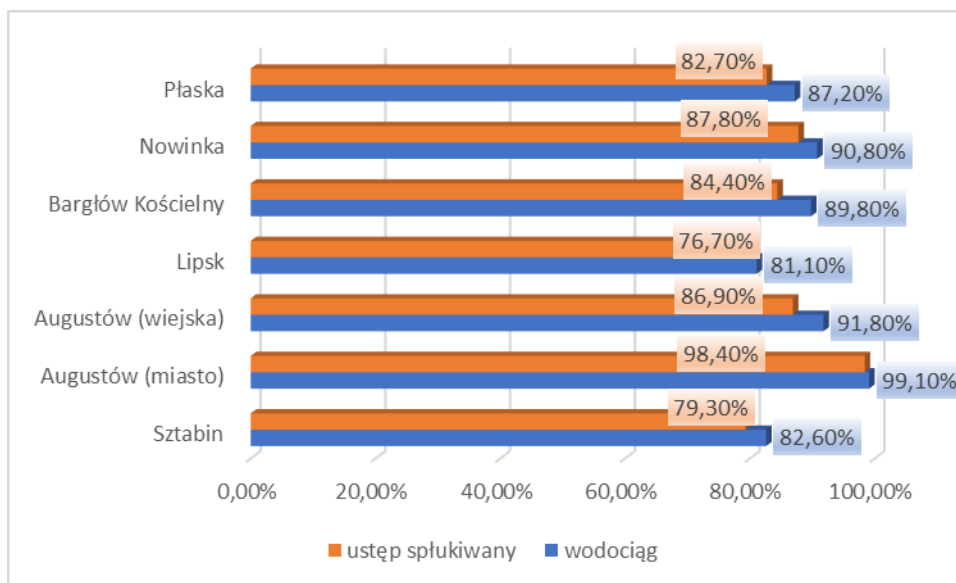

Źródło: Dane GUS

Biorąc pod uwagę wyposażenie sanitarne mieszkań w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego należy stwierdzić, że Gmina Lipsk zajmuje ostateczne miejsce pod kątem wyposażenia mieszkań w wodociąg, w łazienkę, w ustęp splukiwany oraz trzecie od końca miejsce w zakresie dostępu do centralnego ogrzewania.

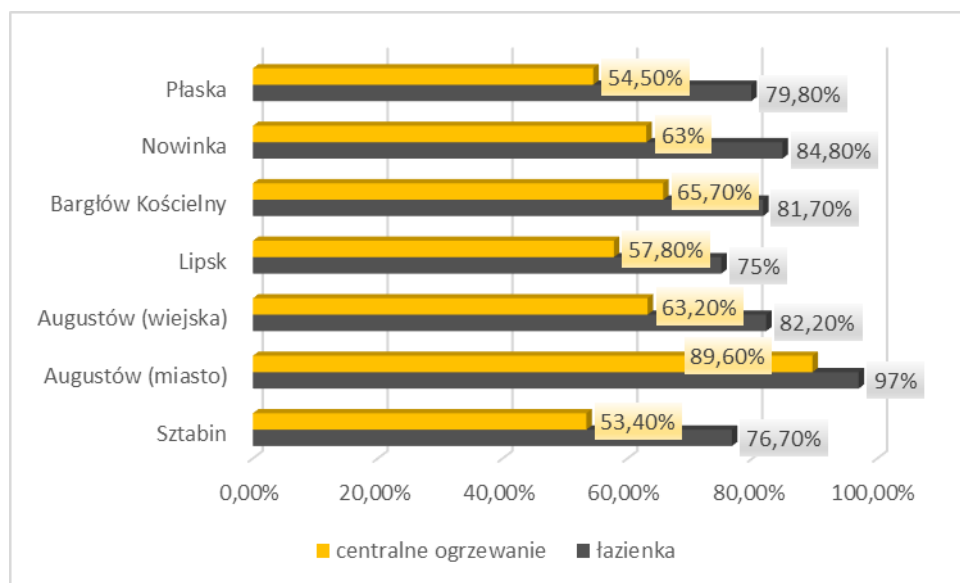
Potrzebna jest realizacja przedsięwzięć mających na celu osiągnięcie wyższego poziomu wyposażenia mieszkań w instalacje i zmniejszenie nierówności pomiędzy poszczególnymi gminami wchodzącymi w skład powiatu augustowskiego.

Wykres 37. Wyposażenie sanitarne mieszkań w gminach powiatu augustowskiego – wodociąg i ustęp spłukiwany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

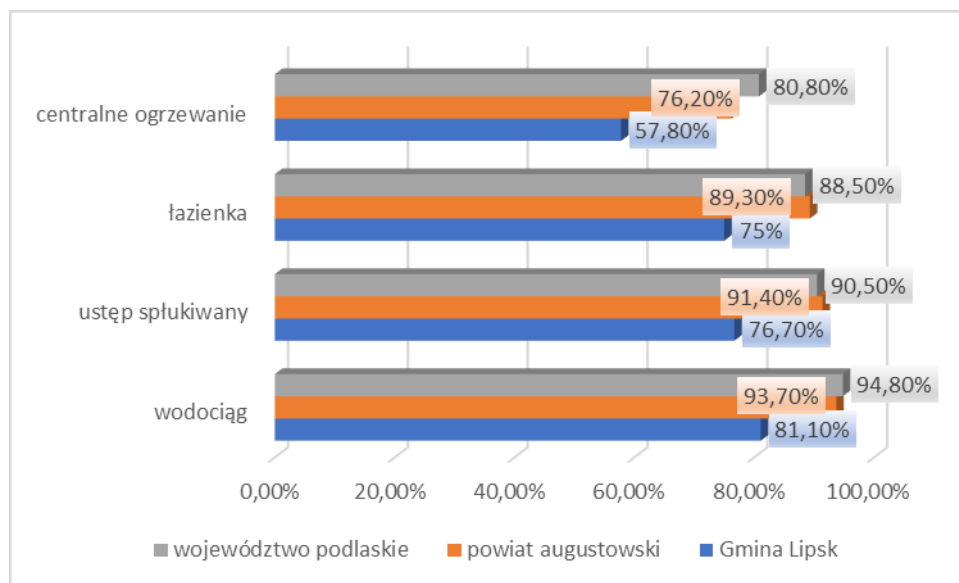
Wykres 38. Wyposażenie sanitarne mieszkań w gminach powiatu augustowskiego – centralne ogrzewania i łazienka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2020 r.

Porównując stan wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że stopień wyposażenia mieszkań w gminie jest niższy niż na terenie powiatu oraz niż średnia wartość dla województwa podlaskiego.

Wykres 39. Wyposażenie sanitarne mieszkań na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2020 r.

3.4. STRUKTURA ZATRUDNIENIA I RYNEK PRACY, ŹRÓDŁA UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW

Działalność rolnicza na terenie Gminy Lipsk jest podstawowym źródłem utrzymania wielu mieszkańców gminy.

Dane dotyczące 2022 r. były w tym zakresie jeszcze nie dostępne. Analizowane są lata 2016 – 2021.

Brak jednolitej tendencji w liczbie osób pracujących na terenie gminy. Ich największa ilość wystąpiła w 2016 r. W 2021 r. liczba pracujących była o 10 osób mniejsza niż w 2016 r.

Tabela 35. Liczba osób pracujących na terenie Gminy Lipsk

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pracujący w gminach wg płci							
ogółem	osoba	269	262	239	256	246	259
mężczyźni	osoba	110	103	102	120	97	108
kobiety	osoba	159	159	137	136	149	151
Pracujący na 1000 ludności							
pracujący na 1000 ludności ogółem	osoba	51	50	46	51	53	57

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
pracujący na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	osoba	80,3	79	73,4	80,5	86,4	93,9

Źródło: Dane GUS

Patrząc na liczbę osób pracujących pod względem na ich płeć zauważyć można, że większą grupę stanowią kobiety (było tak we wszystkich latach analizy).

Zgodnie z danymi z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (stan na dzień 17.01.2023 r.) ilość wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności wyglądała następująco (status wpisu – ilość):

- Aktywny – 123,
- Działalność nierozpoczęta (data rozpoczęcia działalności we wniosku jest datą przyszłą) – 2,
- Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych – 2,
- Wykreślony – 192,
- Zawieszony – 39.

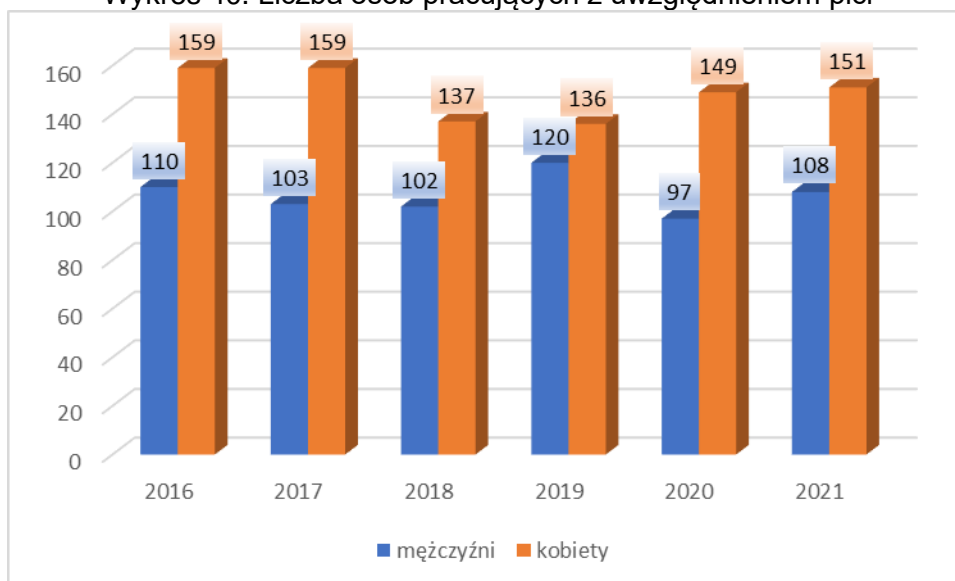
Suma – 358.

Ilość wpisów dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy wyglądała zaś następująco:

- Aktywny – 132,
- Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych – 2,
- Oczekuje na rozpoczęcie działalności – 1,
- Wykreślony – 179,
- Zawieszony – 39.

Suma: 353.

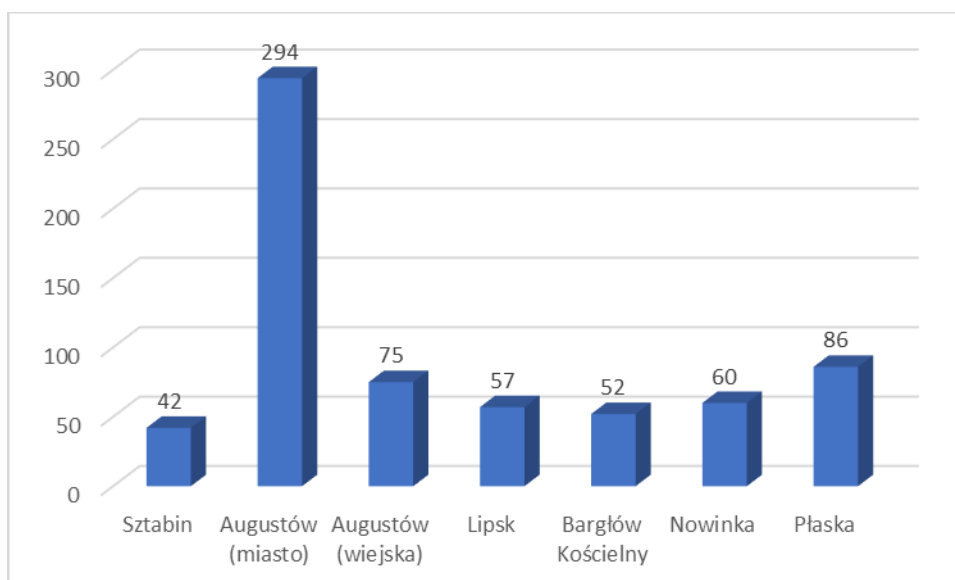
Wykres 40. Liczba osób pracujących z uwzględnieniem płci

Źródło: Dane GUS

Porównując wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego Gmina Lipsk zajmuje wśród nich miejsce trzecie od końca (liczba pracujących jest jedną z najmniejszych, tylko w dwóch gminach sytuacja ta jest gorsza). Najlepiej sytuacja wygląda w Gminie Miasto Augustów oraz Gminie Płaska. Najgorzej w Gminie Sztabin.

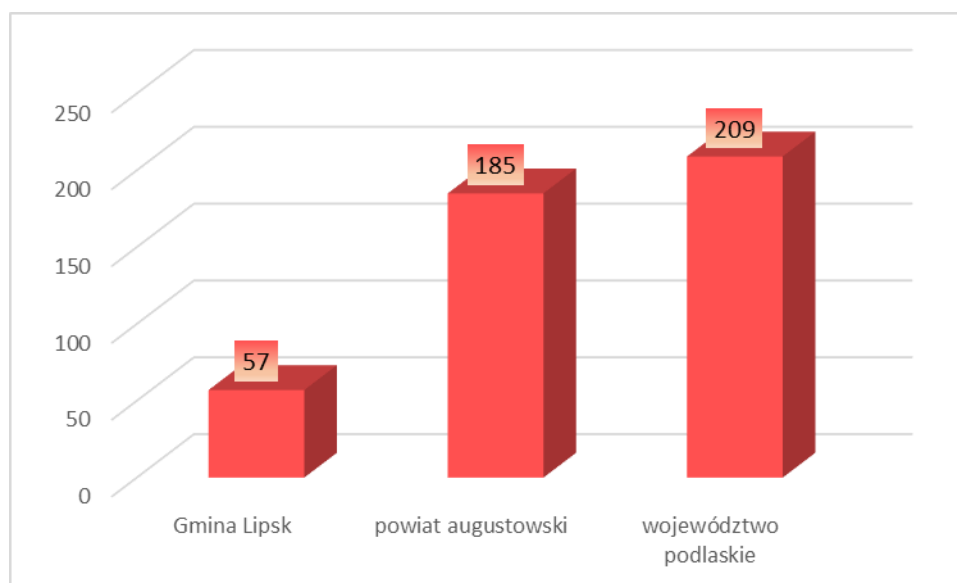
Wykres 41. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Porównując wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Lipsk z sytuacją na terenie powiatu i województwa zauważyć można, że sytuacja ta jest w gminie najgorsza. Wskaźnik ten jest prawie 4 razy mniejszy niż w województwie i przeszło 3 razy mniejszy niż w powiecie.

Wykres 42. Wskaźnik pracujących na 1000 mieszkańców na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

3.5. BEZROBOCIE

Brak jednolitej tendencji (wzrost, spadek) dotyczącej ilości osób zarejestrowanych jako bezrobotne na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022. Warto zaznaczyć, że w 2022 r. wystąpiła najmniejsza liczba bezrobotnych w porównaniu do pozostałych lat analizy.

Analizując dane dotyczące bezrobocia nie można zapomnieć, że badania statystyczne prowadzone przez GUS i PUP nie pokazują pełnego obrazu rynku pracy, nie rejestrując przede wszystkim problemu ukrytego bezrobocia w rolnictwie. Nie można także pomijać faktu, że w przeciągu ostatnich lat zmieniały się przepisy dotyczące sposobu określania statusu osoby bezrobotnej, które eliminowały z tej statystyki niejednokrotnie całe grupy społeczne. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na statystyki rynku pracy jest ujemne saldo migracji (które wystąpiło we wszystkich latach analizy). Pomimo tych faktów oraz ogólnopolskich i światowych problemów, które mają różnorodne źródła i mogą zapowiadać recenżę

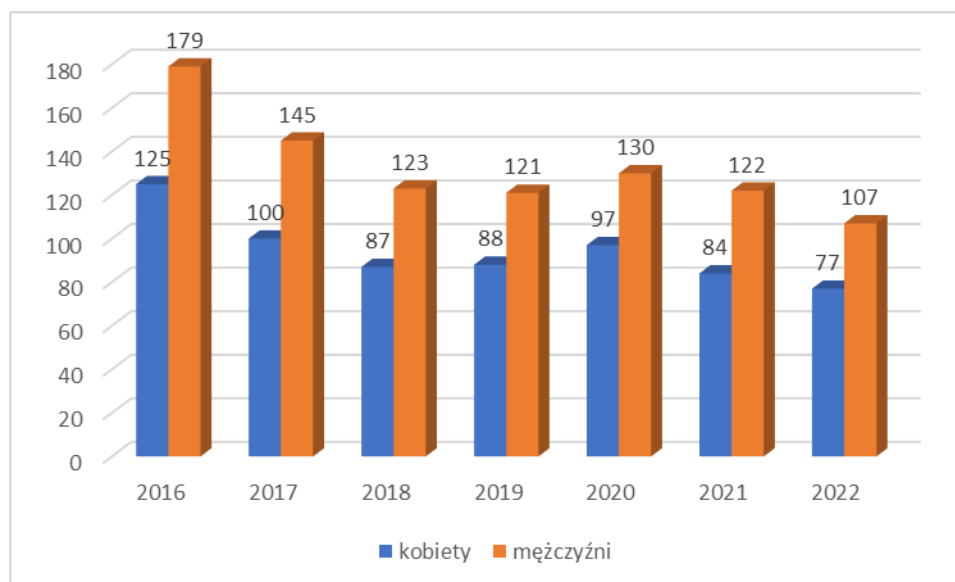
(związaną także ze zwolnieniami, trudniejszą sytuacją na rynku pracy) to dane statystyczne dają nadzieję, że w odniesieniu do rynku pracy na terenie gminy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym będzie spadać.

Tabela 36. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bezrobotni zarejestrowani według gmin - stan w końcu grudnia								
ogółem	osoba	304	245	210	209	227	206	184
kobiety	osoba	125	100	87	88	97	84	77
mężczyźni	osoba	179	145	123	121	130	122	107
do 25 roku życia	osoba	57	47	39	41	56	47	36
do 30 roku życia	osoba	108	80	79	73	87	74	62
powyżej 50 roku życia	osoba	96	86	65	55	58	59	56
długotrwale bezrobotni	osoba	190	157	135	114	139	140	121
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
ogółem	%	9,1	7,4	6,4	6,6	8	7,5	-
mężczyźni	%	9,8	7,9	6,8	6,9	8,2	7,9	-
kobiety	%	8,2	6,7	6	6,2	7,7	6,9	-

Źródło: Dane GUS

Wykres 43. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Lipsk w latach 2016 – 2022

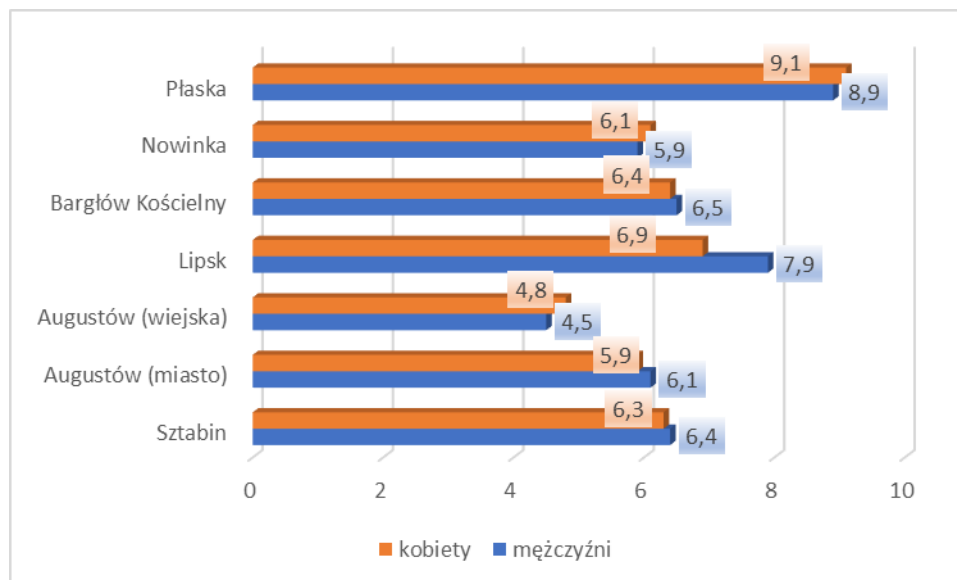

Źródło: Dane GUS

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Lipsk nie wyróżnia się od sytuacji w innych gminach położonych na terenie powiatu

augustowskiego. W 2021 r. najmniejszy udział kobiet jak i mężczyzn bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wystąpił w Gminie Augustów. Największy w Gminie Płaska.

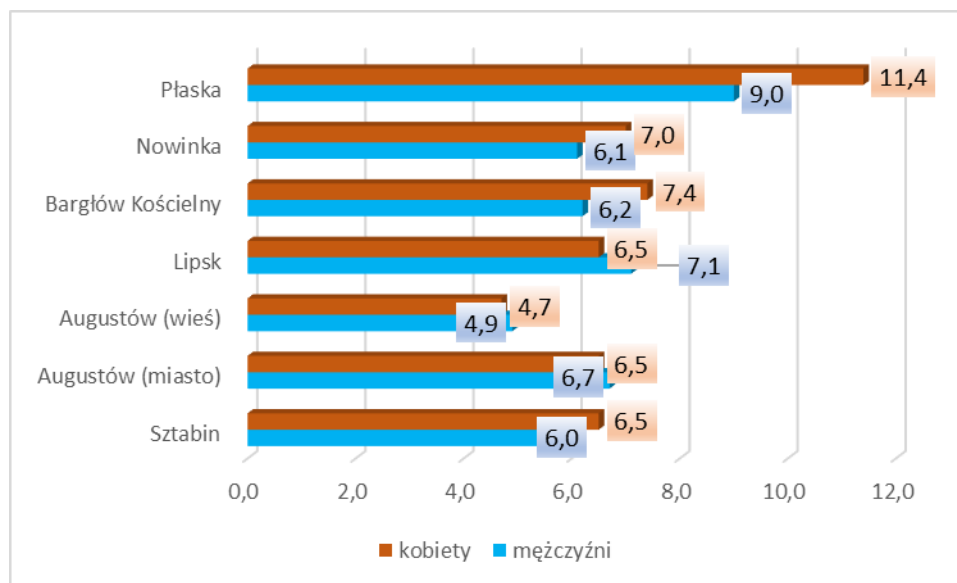
Wykres 44. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego (%), 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

W 2022 r. sytuacja się powtórzyła i najmniejszy udział kobiet oraz mężczyzn bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wystąpił w Gminie Augustów, a największy w Gminie Płaska.

Wykres 45. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego (%), 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Zgodnie z powyższym problem bezrobocia nie stanowi głównego problemu społecznego analizowanego obszaru. Wciąż jednak potrzeba przeprowadzania działań służących zwiększeniu możliwości podjęcia pracy – zwiększenia liczby osób pracujących.

4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. ROLNICTWO

Według danych pochodzących z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. na terenie Gminy Lipsk było 659 gospodarstw rolnych prowadzących sprzedaż własnych produktów rolnych.

Na terenie gminy było 744 gospodarstw rolnych, w tym 31,99% stanowiły gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha, co wskazuje na stosunkowo nieduże rozdrobnienie powierzchni zajmowanej pod produkcję rolniczą co jest zjawiskiem korzystnym i wpływa na opłacalność działalności.

Tabela 37. Gospodarstwa rolne ogółem na terenie Gminy Lipsk

Wyszczególnienie	Gospodarstwa
ogółem	744
do 1 ha włącznie	5
1 - 5 ha	153
5 - 10 ha	208
10 - 15 ha	140
15 ha i więcej	238

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (Powszechny Spis Rolny z 2020 r.) największy obszar – powierzchnia zasiewów dotyczyła uprawy zbóż – 4 488,93 ha (zboża razem), co zaprezentowano w tabeli 38.

Tabela 38. Powierzchnia zasiewów wybranych upraw na terenie Gminy Lipsk

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Powierzchnia
ogółem	ha	5983,26
zboża razem	ha	4488,93
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	4352,07
pszenica ozima (łącznie z orkiszem)	ha	32,94
pszenica jara (łącznie z orkiszem)	ha	25,58
żyto ozime	ha	1250,06
żyto jare	ha	0
jęczmień ozimy	ha	0

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Powierzchnia
jęczmień jary	ha	33,49
owies	ha	1134,88
pszenżyto ozime	ha	617,68
pszenżyto jare	ha	34,91
mieszanki zbożowe ozime	ha	33,8
mieszanki zbożowe jare	ha	1180,81
kukurydza na ziarno	ha	113,55
przemysłowe (rocznikowe)	ha	41,36
strączkowe jadalne na suche ziarno razem	ha	22,3
ziemniaki	ha	102,74
buraki cukrowe	ha	0
rzepak i rzepik razem	ha	0
warzywa gruntowe	ha	13,1
międzyplony (poplony) jare	ha	360,5
międzyplony (poplony) ozime	ha	110,72

Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Analizując pogłowie zwierząt gospodarskich, zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym z 2020 r., zauważyć można, że przeważało drób ogółem nad bydłem i świniami.

Tabela 39. Pogłowie zwierząt gospodarskich

Wyszczególnienie	Jedn. miary	
bydło ogółem	szt.	8558
bydło - krowy	szt.	3586
świnie ogółem	szt.	466
świnie - lochy na chów	szt.	48
drób ogółem	szt.	6419
drób kurzy	szt.	5983

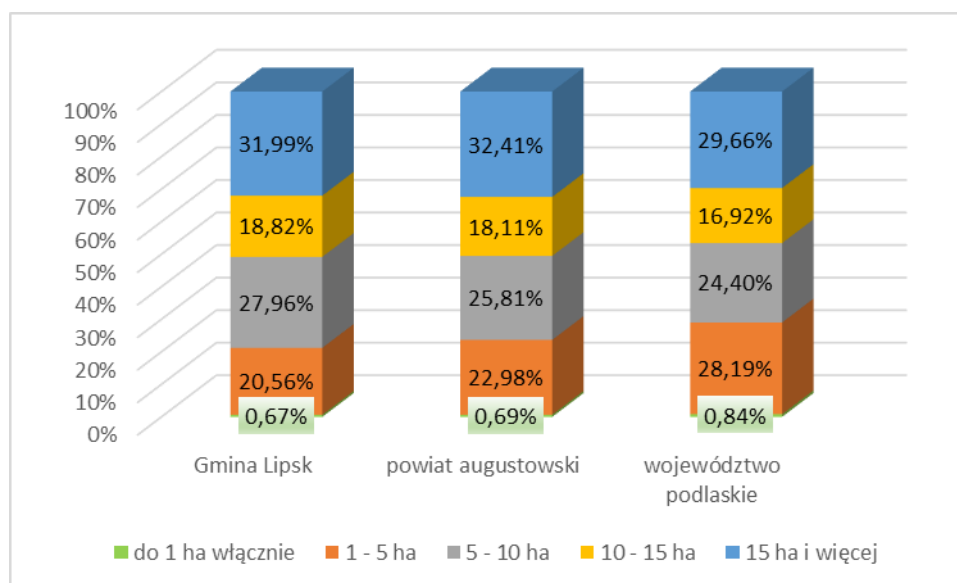
Źródło: Dane GUS, PSR 2020

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 46 gospodarstwa rolne w Gminie Lipsk charakteryzują się zadawalającą strukturą agrarną, gdzie największy odsetek stanowią gospodarstwa duże (powyżej 15 ha). Występuje jednak niewielka różnica pomiędzy odsetkiem gospodarstw powyżej 15 ha a odsetkiem gospodarstw o powierzchni 5 – 10 ha.

Porównywalną strukturą agrarną charakteryzuje się powiat augustowski, w którym gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią 32,41% ogółu.

Trochę mniej korzystna sytuacja występuje w przypadku całości województwa. W województwie podlaskim aż 28,19% ogółu reprezentują gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, co świadczy o ich znacznym rozdrobieniu i może wpływać na mniejszą opłacalność ekonomiczną prowadzenia działalności rolniczej.

Wykres 46. Struktura gospodarstw w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim i województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Na terenie Gminy Lipsk – zgodnie z danymi GUS – w 2022 r. istniało 263 podmiotów gospodarki narodowej, z czego sektor prywatny reprezentowało 254 podmiotów. Największą ilość podmiotów prywatnych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - w 2022 r. było ich 204.

Tabela 40. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych w latach 2016 – 2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podmioty wg sektorów własnościowych							
podmioty gospodarki narodowej ogółem	233	235	243	237	251	257	263
sektor publiczny - ogółem	12	11	11	11	10	10	9
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	8	8	8	7	7	6
sektor prywatny - ogółem	221	224	232	226	241	247	254
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	176	179	188	178	192	196	204
sektor prywatny - spółki handlowe	8	8	7	8	9	11	11
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	2	2	2	2	2
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	13	13	13	13	13	13

Źródło: Dane GUS

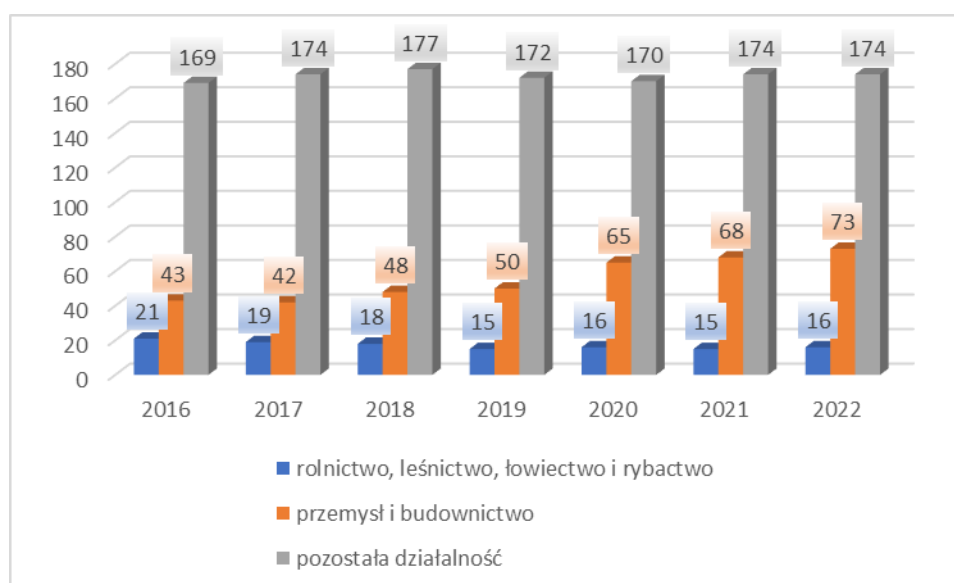
Na sektor publiczny składają się głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, w 2022 r. było ich 6, sektor publiczny ogółem liczył 9 podmiotów. Na sektor prywatny oprócz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą składają się również spółki handlowe (11), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (2), spółdzielnie (2), fundacje (1) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (13).

Tabela 41. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	233	235	243	237	251	257	263
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21	19	18	15	16	15	16
przemysł i budownictwo	43	42	48	50	65	68	73
pozostała działalność	169	174	177	172	170	174	174

Źródło: Dane GUS

Wykres 47. Podmioty według grup rodzajów działalności PKD 2007 w latach 2016 – 2022

Źródło: Dane GUS

Analizując podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD 2007 można zauważyć, że w 2022 r. na terenie Gminy Lipsk najwięcej podmiotów zajmowało się pozostałą działalnością – 174, a najmniej rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – 16.

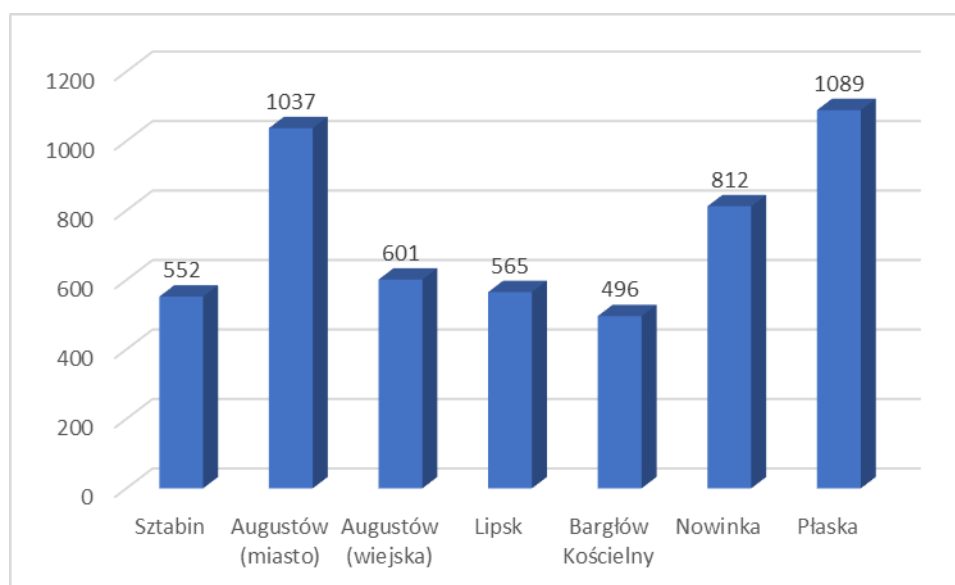
Na terenie Gminy Lipsk w 2022 r. (zgodnie z danymi GUS) najwięcej było przedsiębiorstw o wielkości do 9 pracowników. Można więc stwierdzić, że na terenie gminy działają głównie niewielkie podmioty.

Tabela 42. Podmioty według klas wielkości

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	233	235	243	237	251	257	263
0 - 9	225	226	234	228	244	250	256
10 - 49	7	9	9	9	7	7	7
50 - 249	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane GUS

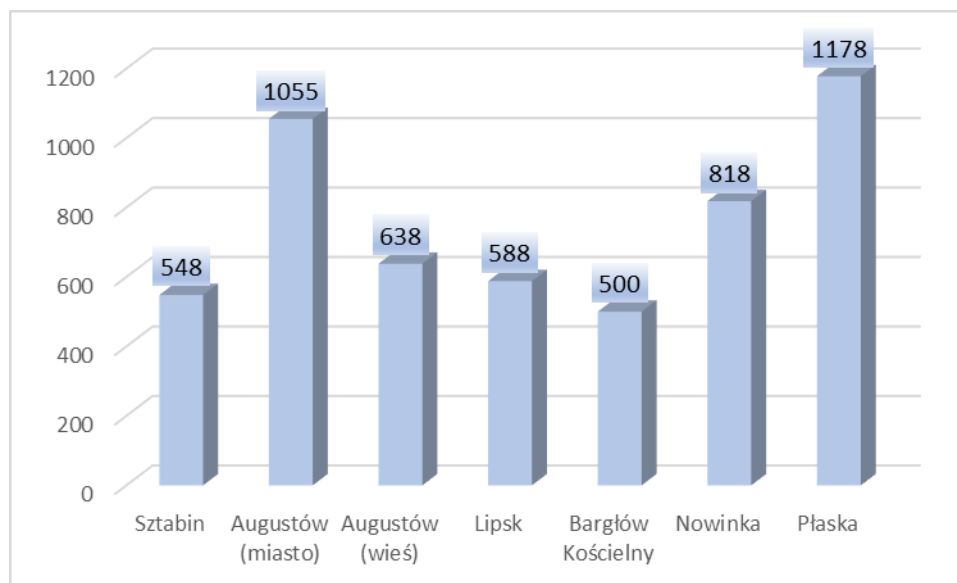
Wykres 48. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Aktywność gospodarczą oraz przedsiębiorczość mieszkańców dobrze charakteryzuje wskaźnik podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Pod tym względem Gmina Lipsk w 2021 r. zajmowała trzecie miejsce od końca wśród gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego. W 2022 r. sytuacja ta się nie zmieniła.

Wykres 49. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

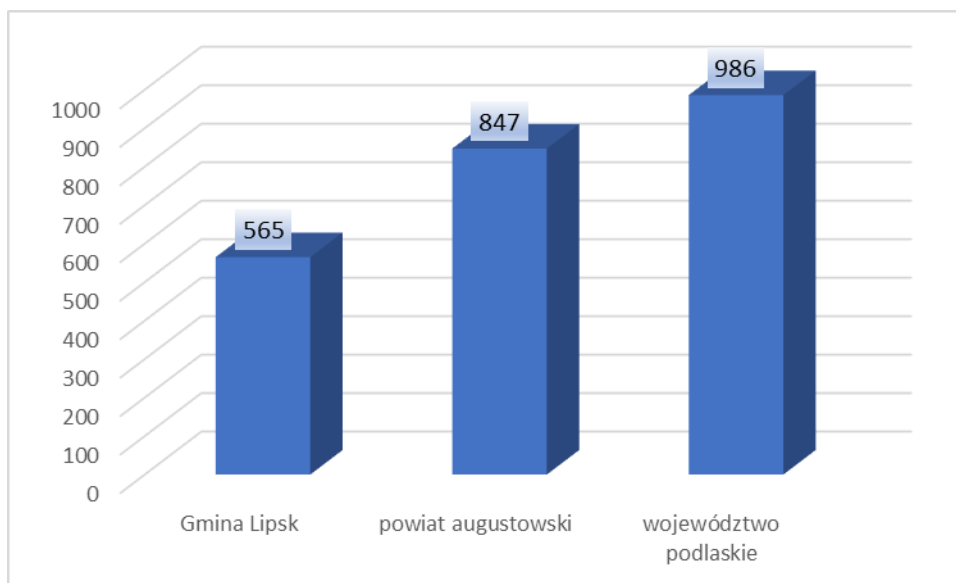

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

Porównując ten wskaźnik na terenie gminy ze średnią dla powiatu i województwa to był on mniejszy zarazem od sytuacji w powiecie augustowskim jak i województwie podlaskim. Sytuacja ta wystąpiła zarówno w 2021 r. jak i w 2022 r.

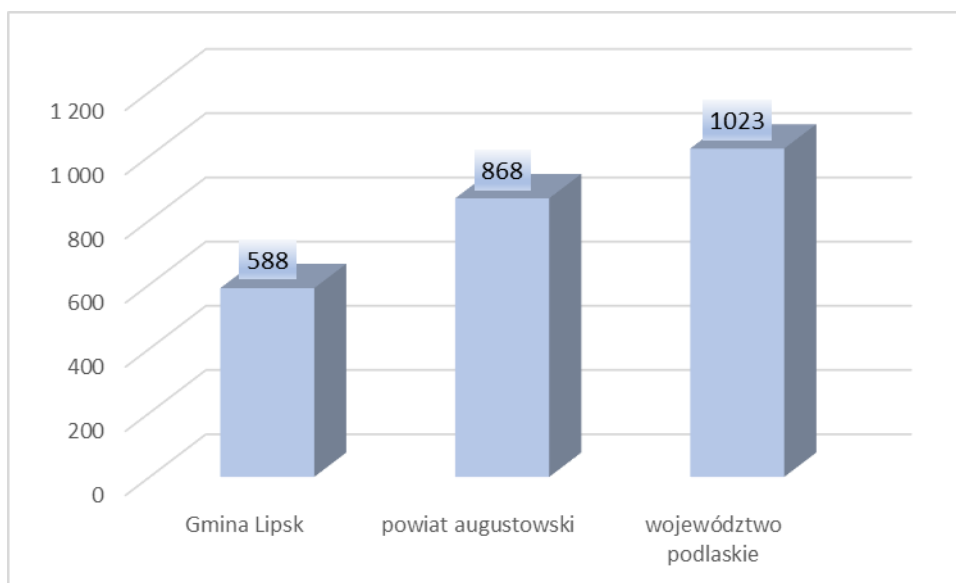
Wskazuje to na potrzebę przeprowadzania działań służących pobudzeniu przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Mogłaby ona ulec poprawie.

Wykres 50. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Wykres 51. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego, 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

4.3. TERENY INWESTYCYJNE

Na terenie Gminy Lipsk, zgodnie z danymi gminy, znajdują się tereny o charakterze inwestycyjnym. Lokalizacja: działka 656/4 obręb ewidencyjny 0011. Jest to teren niezabudowany, wolny, położony w bezpośrednim sąsiedztwie terenów produkcyjno - usługowych po byłej Spółdzielni Usług Rolniczych (aktualnie działają tam spółki produkujące maszyny i sprzęt rolniczy, plastikowe okna) i na takie, bądź zbliżone cele (usługi lub produkcja) może być wykorzystany. Adres: ul. Jermakowicza, 16-315 Lipsk. Powierzchnia 1,3051 ha.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Układ komunikacyjny Gminy Lipsk stanowią: drogi publiczne.

Przez teren gminy przebiegają:

- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie Gminy Lipsk to 25,206 km. Długość dróg powiatowych zamiejskich to 46,401 km. Długość dróg powiatowych miejskich to 6,585 km. Długość całkowita dróg gminnych wynosi 132,838 km.

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. drogi dla rowerów ogółem na terenie gminy miały długość 13,9 km.

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipsk” przez teren gminy przebiegają szlaki turystyczne, związane bezpośrednio z niepowtarzalnymi walorami przyrodniczymi Biebrzańskiego Parku Narodowego. Jednym z nich jest szlak kajakowy. Przez gminę Lipsk przebiegają następujące etapy szlaku kajakowego: Rogożynek - Lipsk 7,5 km (początek szlaku kajakowego rzeki Biebrzy). Dogodne miejsce rozpoczęcia spływu znajduje się na prywatnej działce naprzeciw skrzyżowaniu drogi lokalnej prowadzącej przez wieś Rogożynek; częściowo Lipsk - Kamienna Nowa 16,6 km (24,1 km). W odległości 3 km od rzeki znajduje się leśniczówka BPN - Trzyrzeczki i ścieżka przyrodnicza "Las".

Miasto i Gmina Lipsk położone są na ważnym szlaku komunikacyjnym do Grodna na Białorusi. Z terenem gminy związany jest system ścieżek rowerowych składający się z następujących tras:

- 1) Międzynarodowy szlak turystyki rowerowej z Polski na Białoruś (Biała Piska) – granica województwa – Augustów – Lipszczany – Grodno (planowany do stworzenia);
- 2) „Pierścień rowerowy Suwalszczyzny R65” - szlak o charakterze transgranicznym, oznakowany tabliczkami z symbolem R-65. Przez Suwalszczyznę prowadzi w okolicy dwóch przejść granicznych z Litwą (Budzisko i Ogrodniki) oraz w terenie nadgranicznym z Białorusią i rosyjskim Obwodem Kaliningradzkim. Ma długość 316,3 km i tworzy zamkniętą pętlę z dwoma

głównymi węzłami w Dowspudzie k. Raczek i w Żegarach k. Sejn, gdzie krzyżuje się z innymi ważnymi szlakami rowerowymi. Trasa na kompleksowe poznanie całego regionu Suwalszczyzny w kilka dni. Na trasie m.in.: Góry Sudawskie i Wiżajny, Puszcza Romincka i wiadukty w Stańczykach, Dolina Rospudy i Dowspuda z romantycznymi ruinami pałacu hrabiego Paca, a także Kanał Augustowski, Dolina Górnej Biebrzy, Puszcza Augustowska, Ziemia Sejneńska z Puńskiem i Sejnami. Na terenie Gminy Lipsk odcinek szlaku R65 przebiega przez: Nowy Lipsk - Lipsk - Kurianka - Dulkowszczyzna - Siółko - Kopczany - Bartniki - Starożyńce - Żabickie;

3) Podlaski Szlak Bociani - najdłuższy znakowany szlaki rowerowy województwa podlaskiego liczący 412,5 km, łączący najpiękniejsze miejsca województwa, w tym 4 parki narodowe: Białowiecki – najstarszy polski park narodowy, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości - ostoja żubra, Narwiański - nazywany polską Amazonią, Biebrzański – największy park narodowy w Polsce - ostoja łosia oraz raj dla ornitologów, Wigierski – zespół jezior stanowiący jeden z najciekawszych i bezcennych krajobrazów naszego kraju. Nadrzędnym walorem szlaku obrazującym jego unikatowość jest występowanie wielu skupisk bocianów, trwale wpisanych w krajobraz Podlasia.

Podlaski Szlak Bociani należy do sieci Zielonych Szlaków - Greenways w Polsce. Greenways to szlaki dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, tworzone wzdłuż rzek, tradycyjnych, historycznych tras handlowych, naturalnych korytarzy przyrodniczych i kolei. Zielone szlaki łączą regiony, atrakcje turystyczne i lokalne inicjatywy społeczne, wspierają rozwój turystyki przyjaznej dla środowiska i rekreacji oraz promują zdrowy i aktywny styl życia.

Na terenie Gminy Lipsk Podlaski Szlak Bociani przebiega przez: Podwołkuszne - Lipsk - Skieblewo - Żabickie - Starożyńce - Bartniki - Bohatery Nowe - Wołkusz;

4) Zachodni szlak turystyczny Lipsk – Jałowo – Szuszałewo – Kamienna Stara i Nowa – Ostrowie Biebrzański – Nowy Lipsk – Lipsk. Długość szlaku wynosi ok. 33 km. Szlak jest dostępny dla rowerów i w zasadzie dla samochodów osobowych. Szlak na odcinku od Lipska do mostu na Biebrzy w Ostrowie Biebrzańskim, pokrywa się ze szlakiem “niebieskim” wytyczonym przez pracowników Biebrzańskiego Parku Narodowego. Od mostu na Biebrzy do Lipska szlak pokrywa się ze szlakiem “zielonym” BPN. Szlak prowadzi północną częścią Gminy Dąbrowa Białostocka i południowo-zachodnimi terenami Gminy Lipsk. W części „zielonej” obok szlaku znajdują się unikalne i nieznanne w Polsce ekosystemy otwartych turzycowisk i mechowisk, karłowatych lasów bagiennych i zbiorowisk żurawin na torfowiskach wysokich. Cały szlak prowadzi wokół środkowego odcinka biegu górnej Biebrzy. Pod względem botanicznym, z punktu widzenia fitocenozy, jest to jedno z najciekawszych miejsc w Polsce;

5) Trasa Niedźwiedzicy - szlak rowerowy dolinami górnej Biebrzy, Niedźwiedzicy i Nurki. Długość całkowita trasy około 33,2 km, szlak dostępny jest również dla samochodów. Lipsk - Kurianka - Jaczniki - Rygałówka - Ponarlica - Koniuszki - Rogożyn Nowy - Rogożynek - Lipsk. Szlak nie jest zagospodarowany turystycznie. Walory przyrodnicze i krajobrazowe szlaku określa dolina górnej Biebrzy przy jej źródłach oraz doliny rzek Niedźwiedzica i Nurka. Na podkreślenie zasługują walory etnograficzne i historyczne miejscowości, przez które prowadzi szlak. Wieś Ponarlica jest najstarszą siedzibą ludzką na tych terenach – wymieniana w dokumencie lokacyjnym z 1498 r. wydanym przez Wielkiego Księcia Litewskiego Aleksandra Jagiellończyka.

6) Trasa rzeki Wołkuszanka - szlak turystyczny dolinami Hacıłówwki i Wołkuszanki, Lipsk - Skieblewo - Wołkusz - Bartniki - Starożyńce - Kurianka. Szlak prowadzi północną częścią Gminy Lipsk. Długość szlaku ok. 40 km, dostępny dla rowerzystów i samochodów. Szlak nie jest zagospodarowany turystycznie. Walory przyrodnicze i krajobrazowe szlaku określają doliny rzeki: Hacıłówwki, Wołkuszanki, Perstunki oraz Biebrzy, a także południowo-wschodni fragment Biebrzy. Z zabytków kultury materialnej do obejrzenia pozostały nieliczne już obiekty drewnianych zabudowań wiejskich, zwłaszcza we wsiach Wołkusz i Starożyńce. Zbiory etnograficzne możemy obejrzeć w Społecznym Muzeum Regionalnym w Lipsku. Ewenementem na skalę ogólnopolską są położone wzdłuż szlaku, na odcinku od Lipska po Wołkusz, schrony bojowe, zbudowane przez Armię Czerwoną w latach 1940 – 1941. Stanowią one pozostały w granicach polskich fragment tzw. Grodzieńskiego Rejonu Umocnionego, który był częścią „linii Mołotowa” wybudowanej na zachodnich granicach przedwojennego ZSRR.

7) Trasa Biebrza – Wigry. Długość całkowita trasy 60,1 km; Trasa prowadzi od Lipska nad Biebrzą przez Puszcę Augustowską do Wigierskiego Parku Narodowego. Godne obejrzenia po drodze liczne schrony bojowe „Linii Mołotowa” z lat 1940-1941, gustowne budownictwo wiejskie. Szlak ociera się o rezerваты „Kurjańskie Bagno”, „Mały Borek”, „Perkuć”, prowadzi na dwukomorową śluzę Paniewo na Kanale Augustowskim i następną Gorczycę, biegnie wzdłuż wyjątkowo pięknego jeziora Serwy, obok jeziora Tobołowo, a potem panoramy jeziora Wigry. Na terenie Gminy Lipsk odcinek Trasy Biebrza – Wigry przebiega przez: Lipsk - Kolonia Lipsk - Skieblewo - granica gminy.

Część dróg stanowiących sieć drogową Gminy Lipsk nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach prawa dla dróg publicznych, charakteryzuje się niewystarczającymi parametrami technicznymi w stosunku do określonych w nich wymogów. Na terenie gminy występują drogi posiadające nawierzchnię nieutwardzoną, co powoduje, że możliwość poruszania się tymi

szlakami komunikacyjnymi jest bardziej uzależniona od warunków atmosferycznych niż ma to miejsce w przypadku dróg asfaltowych.

W związku z tym zasadne jest podjęcie działań mających na celu poprawę standardu technicznego dróg publicznych, zapewniającą poprawę jakości dróg i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W tym celu niezbędne jest dokonanie budowy, przebudowy, rozbudowy i modernizacji istniejących dróg publicznych stanowiących sieć komunikacyjną gminy. Ponadto – dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa rowerzystów – konieczne jest tworzenie ścieżek rowerowych.

5.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Ujęcia wody na terenie gminy znajdują się w miejscowościach: Lipsk, Krasne i Skieblewo.

Na terenie Gminy Lipsk w 2021 r. – według danych GUS – 74,3% ludności korzystało z wodociągów (w czasie tworzenia Diagnozy dane za 2022 r. w tym zakresie były niedostępne).

W 2021 roku zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 30,8 m³. Długość czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 143,5 km. Było 968 przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Wystąpiło 15 awarii sieci wodociągowej.

Tabela 43. Stan zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Lipsk

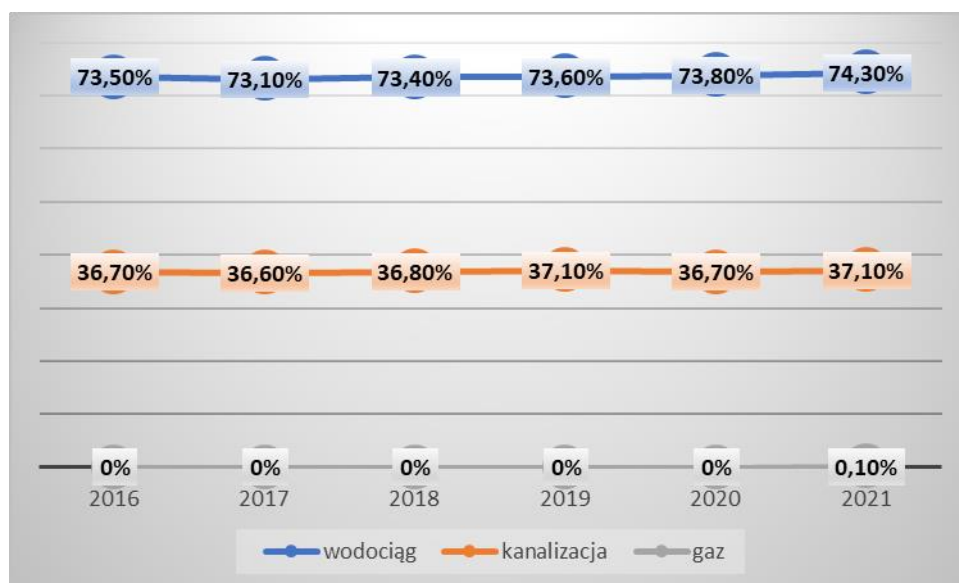
	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wodociągi							
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	143,5	143,5	143,5	143,5	143,5	143,5
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	140,9	140,9	140,9	140,9	140,9	140,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	951	908	921	930	948	968
awarie sieci wodociągowej	szt.	11	5	2	18	23	15

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
woda dostarczona	dam ³	-	-	-	-	151,9	152,2
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	130,4	125,2	132,1	141,5	145,9	142,4
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	24,4	23,7	25,3	27,6	31	30,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	22,3	22	22,9	24,2	26,3	24,5
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	26,2	25,1	27,3	30,4	35,1	36,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2291	2253	2229	2192	2137	2103
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3908	3847	3799	3725	3673	3607
straty wody	dam ³	-	-	-	-	-	49,9
dobowa produkcja wody	m ³	-	-	-	-	-	553,7
liczba awarii sieci wodociągowej na 1 km sieci wodociągowej	szt.	-	-	-	-	-	0,1
udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody	%	-	-	-	-	-	24,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej na wsi	osoba	-	-	-	-	-	1504
Zużycie wody z wodociągu gospodarstwach domowych							
na 1 mieszkańca	m ³	24,4	23,7	25,3	27,6	31	30,8
na 1 korzystającego	m ³	33,4	32,5	34,8	38	39,7	39,5
Woda dostarczona do wodociągu na terenie gminy w czasie doby w badanym roku							
woda dostarczana do wodociągu	dam ³	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku							
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	2	3	2	2	2	2

Źródło: Dane GUS

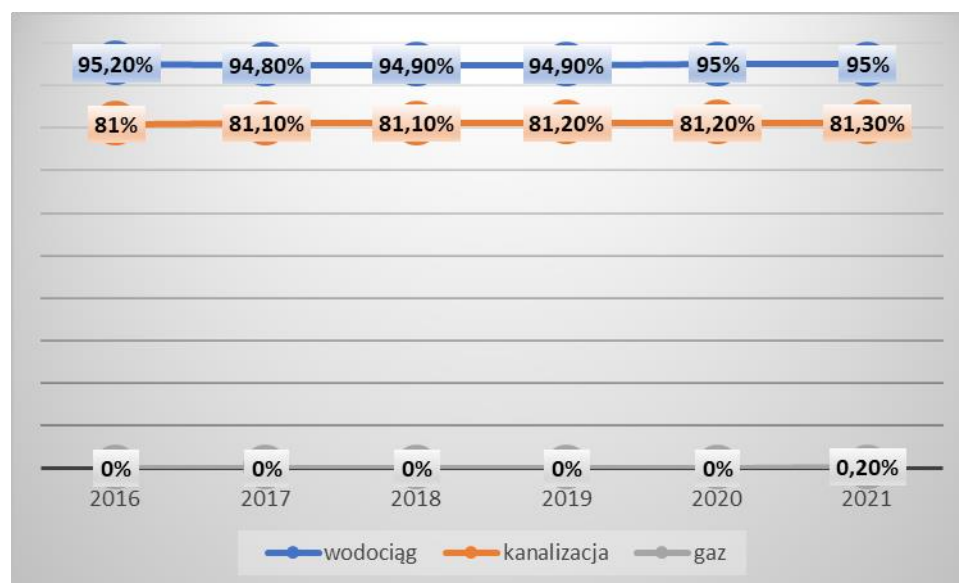
W sprawie zasad korzystania z wodociągu oraz kanalizacji na terenie gminy istnieje regulamin przyjęty przez Uchwałę nr XXIV/181/21 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 11 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Lipsk (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2021 r., poz. 3179).

Wykres 52. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i gazowej w latach 2016 – 2021

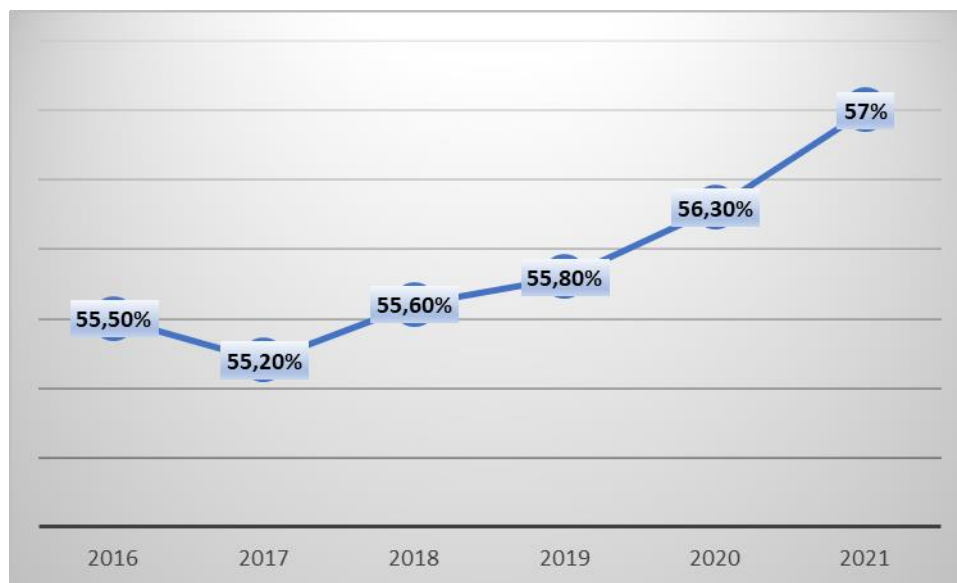
Źródło: Dane GUS

Wykres 53. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i gazowej w latach 2016 – 2021, obszar miejski

Źródło: Dane GUS

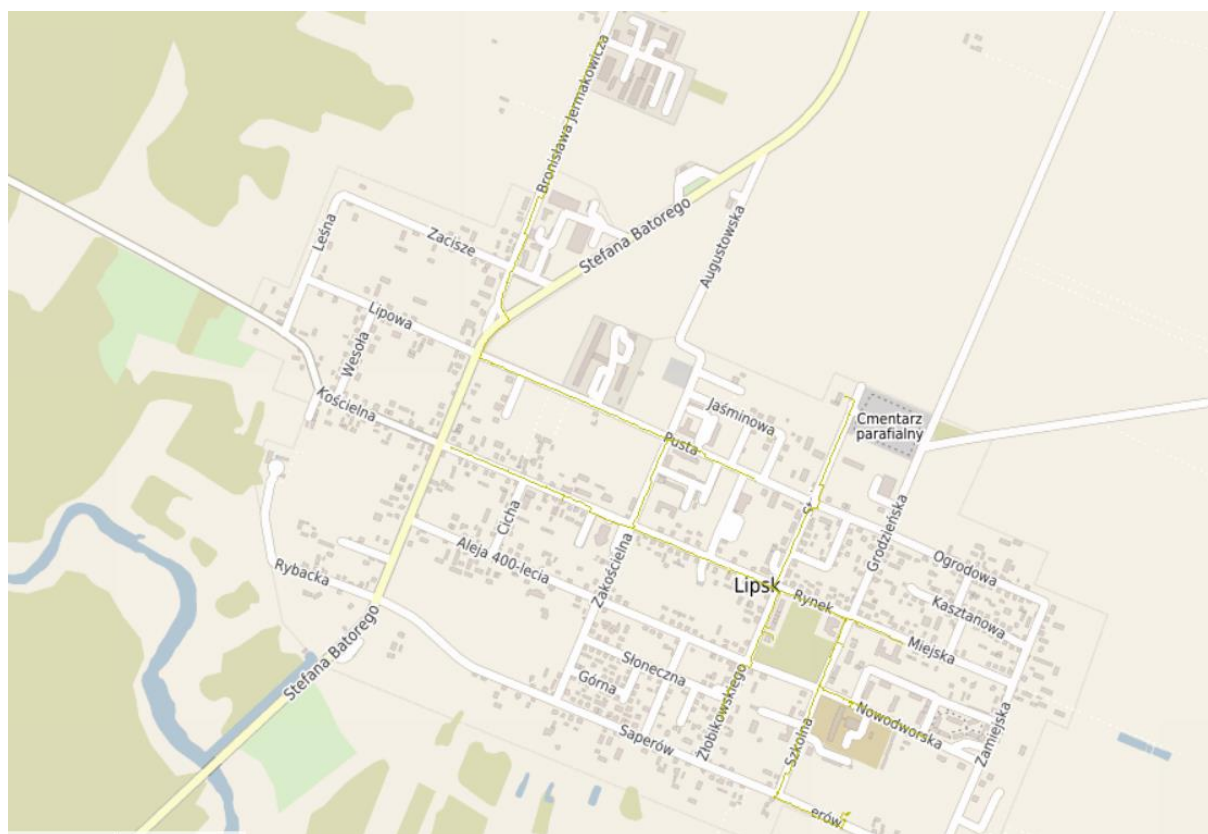
Wykres 54. Odsetek ogółu ludności gminy korzystający z sieci wodociągowej w latach 2016 – 2021, obszar wiejski

Źródło: Dane GUS

W 2021 r. 0,1% mieszkańców korzystało z sieci gazowej (zgodnie z danymi GUS), analizując jedynie obszar miejski było to 0,2% mieszkańców tego terenu.

Rysunek 23. Sieć gazowa - Lipsk

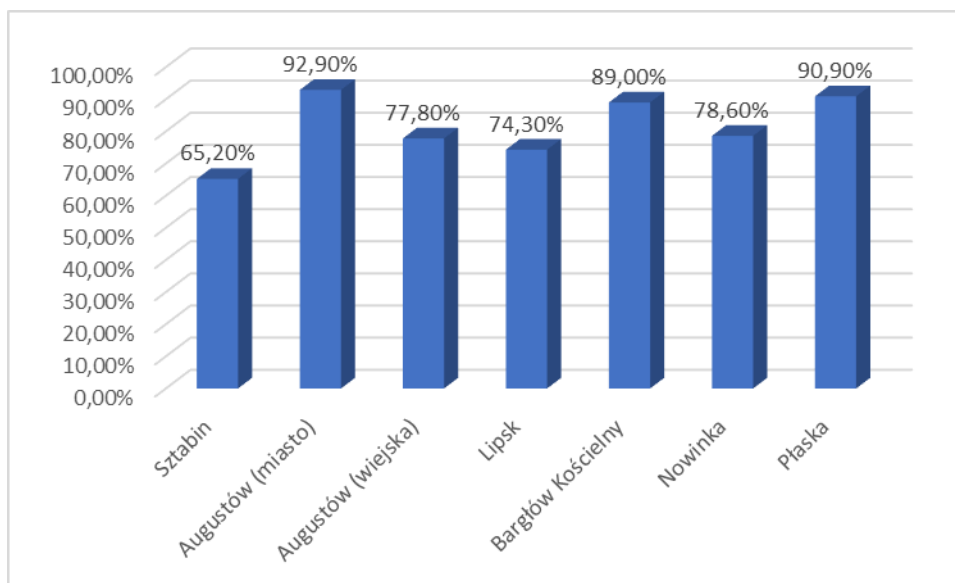

 Sieć gazowa

Źródło: <https://lipsk.e-mapa.net>

Biorąc pod uwagę odsetek ogółu ludności gminy korzystającej z wodociągu Gmina Lipsk zajmuje drugie od końca miejsce z jednym najniższym poziomem ludności korzystających z wodociągu. Gorzej sytuacja wygląda jedynie na terenie Gminy Sztabin. Najlepiej sytuacja prezentuje się Gminie Miasto Augustów oraz Gminie Płaska.

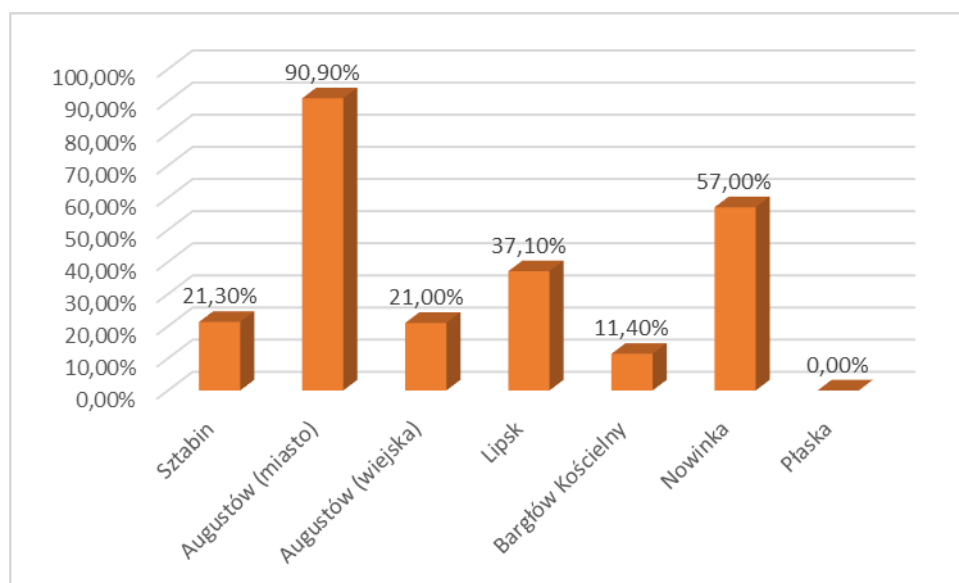
Wykres 55. Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w gminach leżących na terenie powiatu augustowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Biorąc zaś pod uwagę korzystających z kanalizacji w % ogółu ludności Gmina zajmuje 3 miejsce spośród innych gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego. Najlepiej sytuacja wygląda w Gminie Miasto Augustów oraz Gminie Nowinka. Najgorzej w Gminie Płaska.

Wykres 56. Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności w gminach leżących na terenie powiatu augustowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Teren Gminy Lipsk jest częściowo skanalizowany (obszar miejski). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej, zgodnie z danymi GUS, w 2021 r. wyniosła 9,8 km. W tymże roku istniało 273 przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Tabela 44. Sieć kanalizacyjna

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kanalizacja							
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	269	269	270	271	273	273
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	0	1	0	0	0
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	51,8	45,8	46	47	47	46,7
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	52	57	55	53	55	54
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1950	1926	1906	1875	1828	1799
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1950	1926	1906	1875	1828	1799
Sieć rozdzielcza na 100 km²							
sieć kanalizacyjna	km	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3

Zródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. istniała 1 oczyszczalnia komunalna z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ogółem z oczyszczalni korzystało 1 1925 osób. Odprowadzono 54 dam³ ścieków, taką samą wielkość odpadów oczyszczono (w przypadku ścieków oczyszczanych łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi było ich 56 dam³).

Tabela 45. Nieczystości ciekłe i oczyszczalnia ścieków

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność korzystająca z oczyszczalni							
ogółem	osoba	2000	2000	2000	2000	1927	1925
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	2000	2000	2000	2000	1927	1925
z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ludności	%	37,6	38	38,6	39,5	41,2	42,3
ogółem	osoba	2000	2000	2000	2000	1927	1925
w miastach	osoba	2000	2000	2000	2000	1927	1925
Oczyszczalnie komunalne							
z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	1	1	1	1	1	1
Osady wytworzone w ciągu roku							
ogółem	t	7	7	7	16	10	5
stosowane w rolnictwie	t	6	6	0	12	0	3
magazynowane czasowo	t	1	1	7	4	10	2
Ścieki oczyszczane w ciągu roku							
odprowadzone ogółem	dam ³	52	57	55	53	55	54
odprowadzane w czasie doby do kanalizacji	dam ³	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³	54	59	57	56	57	56
oczyszczane razem	dam ³	52	57	55	53	55	54
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	52	57	55	53	55	54
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100	100	100	100	100	100
odprowadzone na 1 mieszkańca	-	0,01	0,011	0,011	0,01	0,012	0,012
Nieczystości ciekłe							
zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	467	467	502	505	512	518

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 grudnia	szt.	18	19	22	22	23	26
stacje zlewne - stan w dniu 31 grudnia	szt.	1	1	1	1	1	1
nieczystości ciekłe ogółem wywiezione do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych - w ciągu roku	dam ³	-	1,70	-	-	-	-
nieczystości ciekłe z gospodarstw domowych wywiezione do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych - w ciągu roku	dam ³	-	0,60	-	-	-	-
nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane w ciągu roku	m ³	-	-	1 664,0	1 532,0	1 564,0	1 798,0
ścieki bytowe w tym przekazane do stacji zlewnej	m ³	-	-	1 664,0	1 532,0	1 564,0	1 798,0

Źródło: Dane GUS

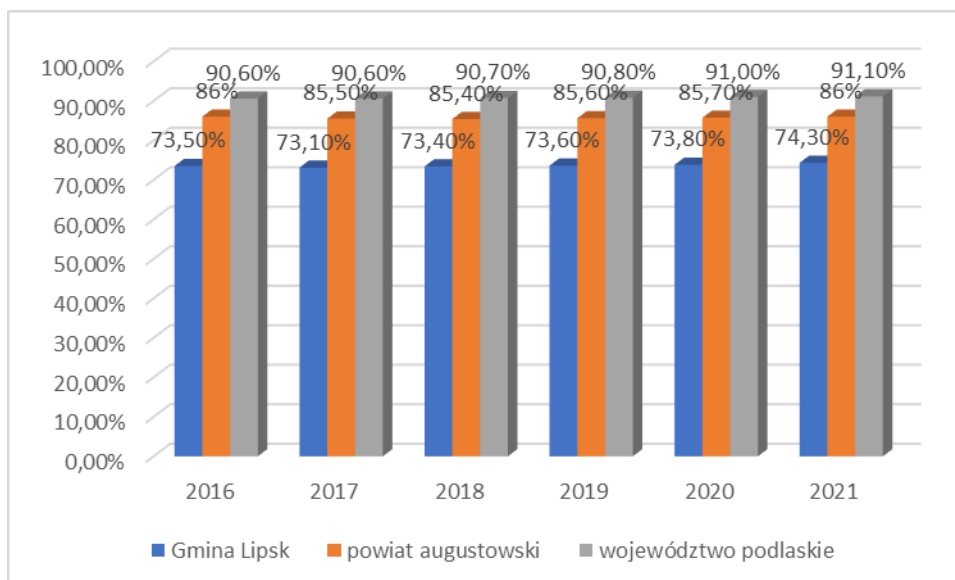
Ścieki komunalne z terenu gminy bywają również oczyszczane w instalacjach przydomowych lub przechowywane w zbiornikach bezodpływowych.

W 2021 r. na terenie gminy istniało 518 zbiorników bezodpływowych i 25 oczyszczalni przydomowych. Istniała także 1 stacja zlewna.

Porównując odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że na obszarze Gminy Lipsk odsetek ten był niższy niż w powiecie i w województwie we wszystkich analizowanych latach.

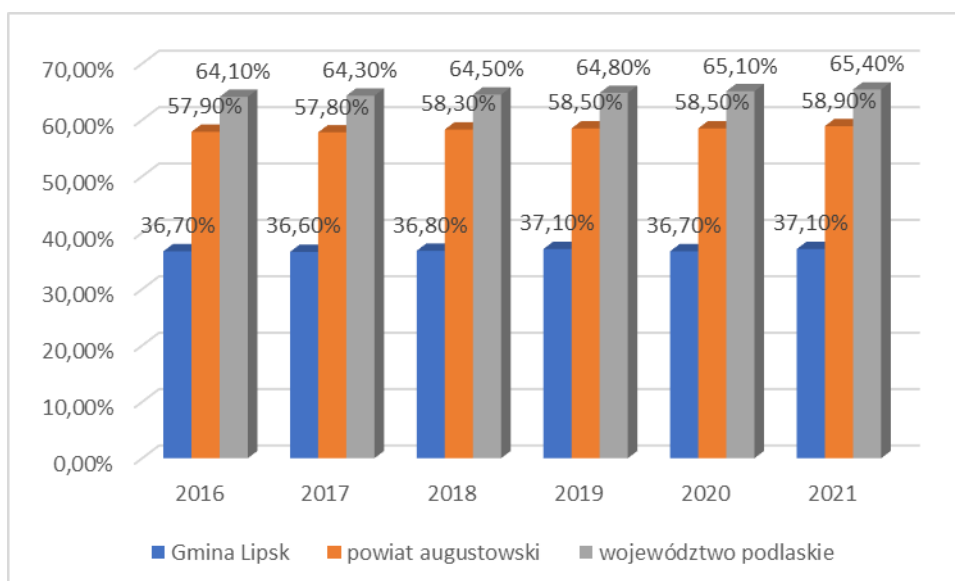
W przypadku sieci kanalizacyjnej sytuacja na terenie gminy jest dużo mniej korzystna niż w powiecie i województwie podlaskim (mniejsza niż średnia ogółem dla województwa jednak lepsza niż średnia dla terenów wiejskich województwa podlaskiego).

Wykres 57. Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego (ogółem), %

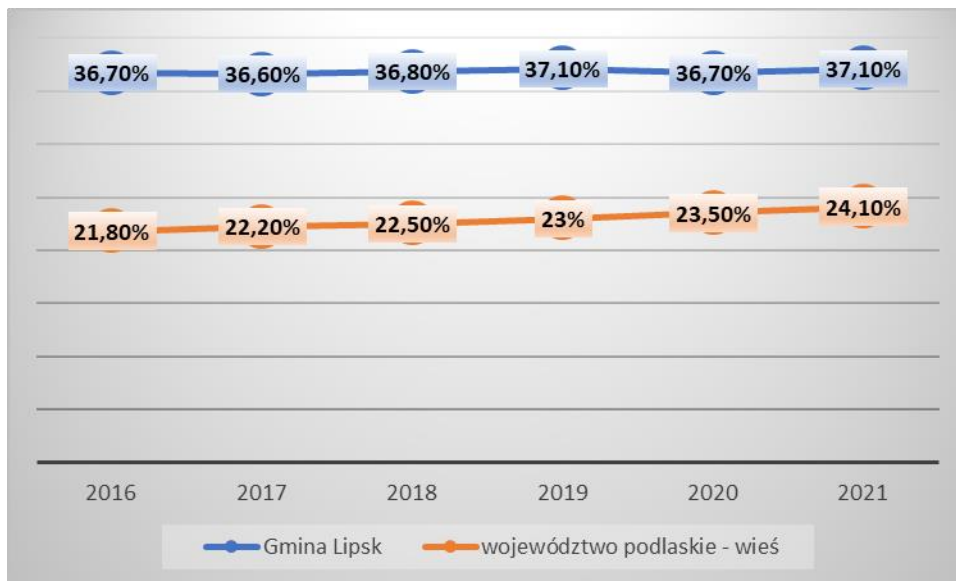
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 58. Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

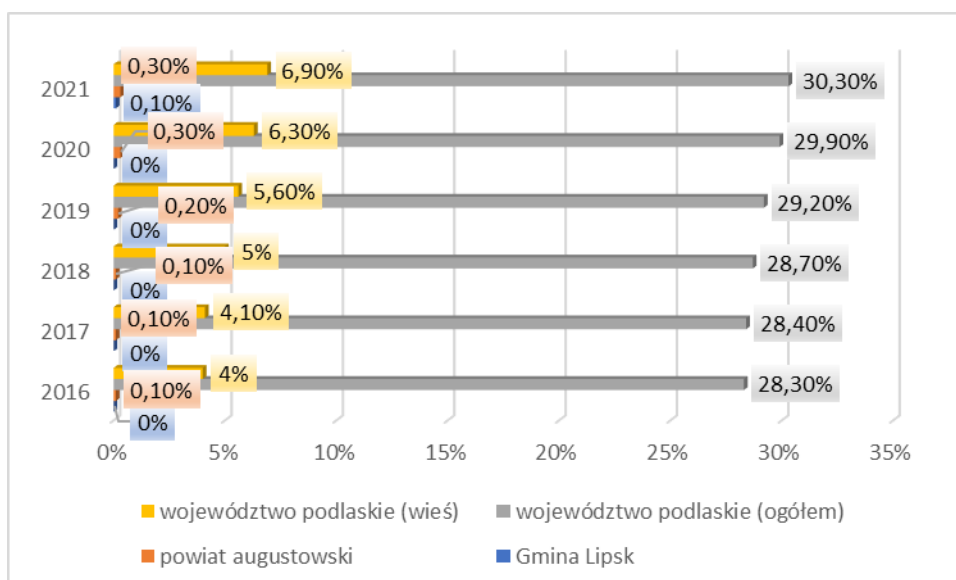
Wykres 59. Odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lipsk i obszarze wiejskim województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przypadku sieci gazowej sytuacja na terenie gminy jest gorsza niż w powiecie augustowskim i województwie podlaskim (zarazem biorąc średnią dla całego województwa jak i tylko obszarów wiejskich w województwie).

Wykres 60. Odsetek osób korzystających z sieci gazowej na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie Gminy Lipsk źródłami wytwarzanych odpadów są:

- przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą,
- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe czy niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- ulice i place.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należą do nich: poziom rozwoju gospodarczego obszaru, zamożność społeczeństwa, rodzaj zabudowy mieszkalnej, sposób gospodarowania zasobami, przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych, a także cechy charakterologiczne mieszkańców i ich podatność na edukację ekologiczną.

Zgodnie z danymi GUS – w 2021 r. na terenie Gminy Lipsk zebrano 950,41 t odpadów. Na jednego mieszkańca przypadało 100,1 kg odpadów zmieszanych. W 2021 r. ilość odebranych odpadów zmieszanych była mniejsza niż w roku poprzednim (i najniższa w analizowanych latach). Ilość odpadów zebranych selektywnie w 2021 r. była wyższa niż w 2020 r. (i najwyższa w analizowanych latach).

Odpady zebrane selektywnie w 2021 r. stanowiły większy odsetek zebranych odpadków w relacji do ogółu odpadów niż w roku 2020. Odsetek ten od 2019 r. wynosi powyżej 30%. Co może świadczyć o coraz lepszym segregowaniu odpadów.

Tabela 46. Odpady komunalne z terenu Gminy Lipsk

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	-	1018,39	1055,72	1061,12	904,51	950,41
ogółem w tys. ton	tys. t	-	1,02	1,06	1,06	0,9	0,95
z gospodarstw domowych	t	-	925,73	953,65	960,09	786,84	801,03
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	92,66	102,07	101,03	117,67	149,38
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku							

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	t	-	102,48	162,17	361,93	441,04	488,31
z gospodarstw domowych	t	-	102,48	161,17	359,93	433,5	469,29
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	0	1	2	7,54	19,02
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku							
ogółem	t	979,67	915,91	893,55	699,19	463,47	462,1
ogółem na 1 mieszkańca	kg	183,6	173,2	170,9	136,3	98,4	100,1
z gospodarstw domowych	t	877,24	823,25	792,48	600,16	353,34	331,74
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	164,4	155,7	151,6	117	75	71,9
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	2	2	2	2	2	2
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	-	92,66	101,07	99,03	110,13	130,36
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów							
ogółem	%	-	10,1	15,4	34,1	48,8	51,4
z gospodarstw domowych	%	-	11,1	16,9	37,5	55,1	58,6
papier i tektura, metale, szkło i tworzywa sztuczne	%	-	8	8,6	18	21	20,9
biodegradowalne	%	-	-	-	-	16,2	17,6

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z „Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lipsk za 2022 r.” w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r., zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkanymi i ich transport do Instalacji Przetwarzania Odpadów (IPOK) realizowany był przez: - BIOM Trans Sp. z o. o., Dolistowo Stare 144, 19 – 124 Jaświły (odpady zmieszane oraz odpady zbierane w sposób selektywny).

W związku z potrzebą redukcji ilości bioodpadów przekazywanych do instalacji Rada Miejska w Lipsku Uchwałą Nr XXVII/203/21 z dnia 10 grudnia 2021 r. zwolniła z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Zwolnienie to wynosiło 5,00 zł od jednego mieszkańca. Wg stanu na 31.12.2022 r. na terenie gminy: 932 właścicieli nieruchomości kompostuje bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych, a 155 właścicieli nieruchomości (w tym Spółdzielnia Mieszkaniowa oraz lokalne wspólnoty mieszkaniowe) przekazuje bioodpady stanowiące odpady komunalne do IPOK.

Na terenie gminy Lipsk nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady zmieszane, bioodpady oraz pozostałości z sortowania i mechaniczno-biologicznego przetwarzania w 2022 r. kierowane były do Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce - Instalacji Przetwarzania Odpadów (IPOK).

Wszelkie potrzeby inwestycyjne gminy Lipsk związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi realizowane są za pośrednictwem Związku Komunalnego Biebrza, którego gmina jest członkiem oraz firmy BIOM Sp. z o. o. – operatora ZZO w Koszarówce, której Gmina Lipsk jest współudziałowcem.

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne zawarli na terenie Gminy Lipsk 44 umowy na wywóz odpadów. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, którzy nie zawarli umów nie stwierdzono.

Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych umiejscowiony był w Dolistowie Starym. W 2022 r. z terenu gminy Lipsk odebrano i zagospodarowano w sumie 870,556 Mg odpadów komunalnych, w tym 141,95 Mg odpadów podobnych do komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych oraz 1,94 Mg przekazanych przez mieszkańców gminy do PSZOK w Dolistowie Starym. W podziale na poszczególne frakcje odebrano i zebrano (razem z PSZOK) następujące ilości odpadów komunalnych:

- 1) 430,54 Mg - zmieszane odpady komunalne,
- 2) 24,01 Mg – papier i tektura,
- 3) 80,71 Mg – szkło,
- 4) 87,16 Mg – tworzywa sztuczne,
- 5) 0,080 Mg – metale,
- 6) 0,156 Mg – przeterminowane leki,
- 7) 30,44 Mg – odpady wielkogabarytowe,
- 8) 0,76 Mg - zużyte opony,

- 9) 5,46 Mg – zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 10) 61,76 Mg – popiół,
- 11) 144,40 Mg – bioodpady,
- 12) 5,02 Mg – odpady budowlane,
- 13) 0,06 Mg – tekstylia,
- 14) 0,00 Mg – farby, tusze, kleje.

Podobnie jak w roku 2021, w roku 2022 powierzono prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców gminy Spółce BIOM z Dolistowa Starego. Jest to rozwiązanie tymczasowe, ponieważ nowy PSZOK ma powstać w ramach projektu, który będzie realizował Związek Komunalny „Biebrza”. Projekt będzie dotyczył budowy i doposażenia PSZOK-ów na terenie gmin – członków Związku. Dla Gmin: Lipsk, Nowy Dwór oraz Dąbrowa Białostocka PSZOK zostanie zlokalizowany na terenie stacji przeladunkowej w Dąbrowie Biał.

5.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

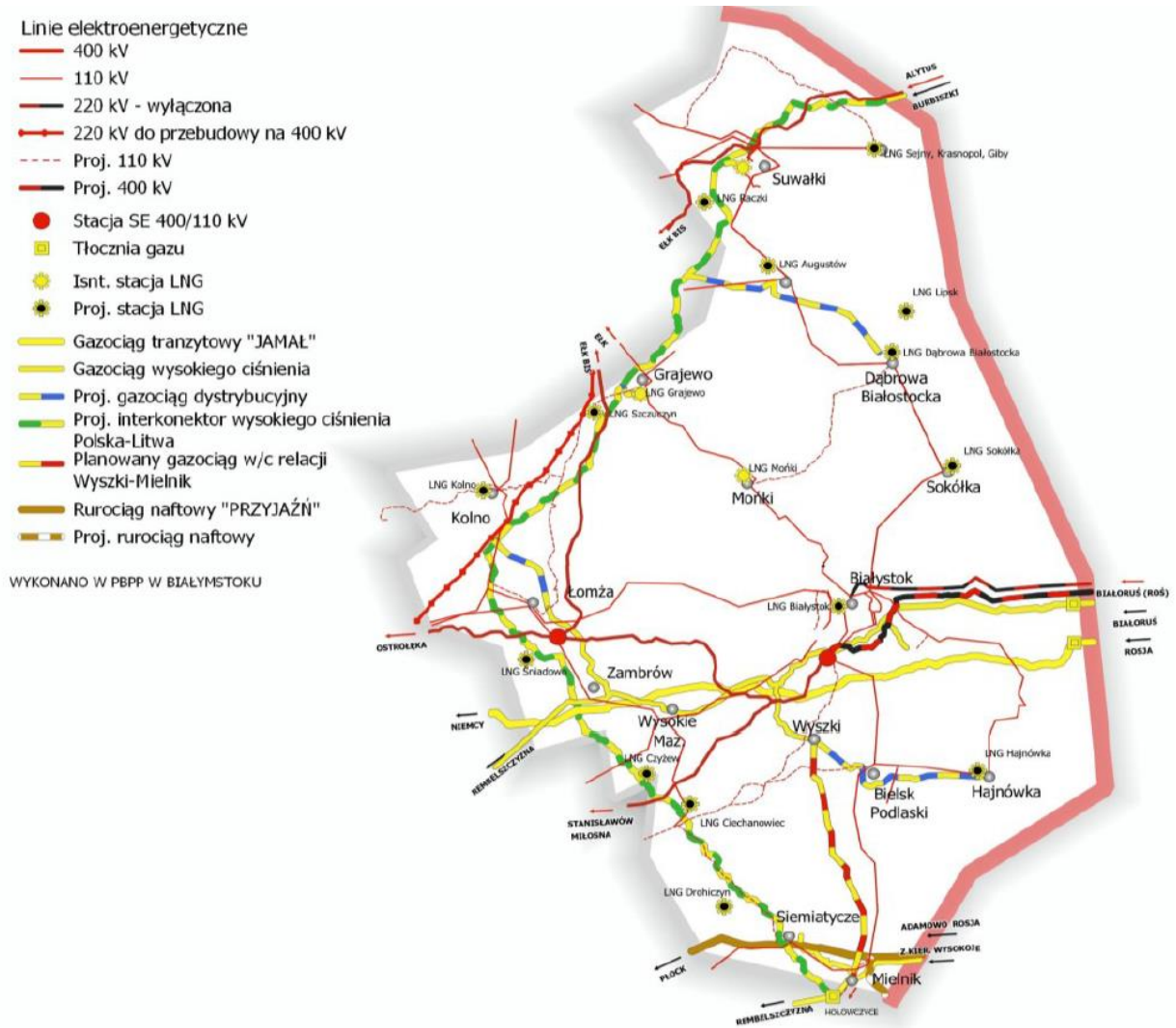
Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipsk” w zakresie ciepłownictwa potrzeby Miasta Lipsk zaspokajane są za pomocą 3 kotłowni lokalnych i 22 indywidualnych. Kotłownie zaopatrują w ciepło budynki mieszkalne wielorodzinne oraz budynki użyteczności publicznej. Ponadto na terenie gminy w nielicznych budynkach prywatnych zamontowane są piece zasilane olejem opałowym. Większość indywidualnych gospodarstw domowych na terenie gminy posiada własne kotłownie opalane drewnem, niektóre z dodatkiem węgla.

Tereny Miasta i Gminy Lipsk w energię elektryczną zasilane są ze stacji 110/15 kV w Dąbrowie Białostockiej. Obszar gminy pokryty jest jedynie siecią SN i Nn, usytuowaną w sposób mało kolizyjny, nie stwarzający zagrożenia. Istniejący system sieci zabezpiecza potrzeby energetyczne. Na terenie Gminy Lipsk, zgodnie z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lipsk”, brak jest sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia.

W 2021 r. 0,1% mieszkańców korzystało z sieci gazowej (zgodnie z danymi GUS), analizując jedynie obszar miejski było to 0,2% mieszkańców tego terenu. Na terenie gminy uruchomiono rozprężnie gazu w Lipsku.

Rysunek 24. przedstawia infrastrukturę energetyczną przebiegającą przez województwo podlaskie.

Rysunek 24. Infrastruktura energetyczna województwa podlaskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Przez jej teren przebiega Sieć Szerokopasmowej Polski Wschodniej.

6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

6.1. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

Na terenie Gminy Lipsk działały następujące szkoły:

- *Szkoła Podstawowa w Bartnikach,
- *Szkoła Podstawowa w Rygałówce,
- Zespołu Szkół Samorządowych w Lipsku.

Szkoła Podstawowa w Rygałówce została zlikwidowana z dniem 31 sierpnia 2020 r. Szkoła Podstawowa w Bartnikach została zlikwidowana w dniu 31 sierpnia 2022 r. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje jedynie Zespół Szkół Samorządowych w Lipsku.

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. były 22 oddziały w szkołach podstawowych, uczęszczało do nich 273 osób.

Tabela 47. Szkolnictwo podstawowe

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych							
ogółem							
ogółem	ob.	3	3	3	3	2	2
prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	ob.	3	3	3	3	2	2
oddziały w szkołach							
ogółem	-	17	21	24	31	23	22
uczniowie							
ogółem	osoba	228	263	303	297	286	273

Źródło: dane GUS

Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2021 r. na terenie gminy prezentowały się następująco (ZSS Lipsk):

- j. polski - 62%;
- matematyka - 52%;
- j. angielski - 72%;
- j. rosyjski- 61%.

Tabela 48. Wyniki egzaminu ósmoklasisty, 2022

Gmina - nazwa	Typ gminy	język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język rosyjski	
		liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	liczba zdających	wynik średni (%)
Augustów	Gmina wiejska	73	51	73	55	73	54				
Augustów	Gmina miejska	381	56	382	56	381	64	1		3	
Bargłów Kościelny	Gmina wiejska	72	56	72	53	72	49				
Lipsk	Obszar wiejski	2		2						2	
Lipsk	Miasto	43	55	43	67	39	61			4	
Nowinka	Gmina wiejska	40	49	40	50	36	63			4	
Płaska	Gmina wiejska	35	58	35	59	35	56				
Sztabin	Gmina wiejska	49	56	49	56	48	58			1	

Źródło: mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow

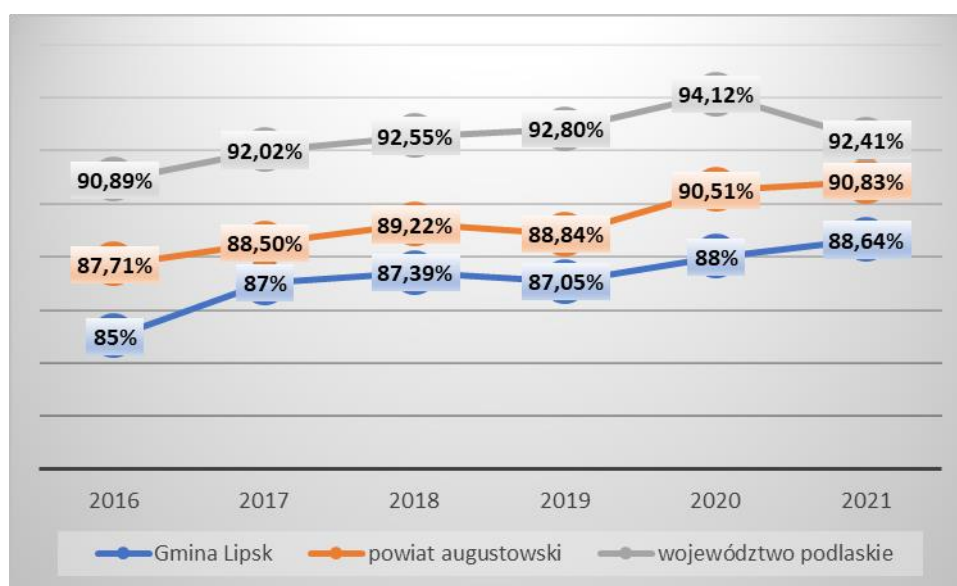
Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty, który został przeprowadzony w 2022 r. widać, że wyniki uczniów z terenu Gminy Lipsk nie różnią się znacząco od wyników uczniów z innych gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego. Stosunkowo dobrze wygląda sytuacja w przypadku egzaminu z matematyki (najlepszy wynik wśród gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego).

Wyniki egzaminów mogą wskazywać na to, że poziom edukacji na terenie gminy jest stosunkowo zadawalającym poziomie. Wciąż jednak niezbędne jest przeprowadzenie dodatkowych prac służących by poziom nauczania był na jak najwyższym poziomie wraz ze wsparciem osób mających trudności w nauce, wykazujących specjalne zainteresowania w jakiejś dziedzinie oraz osób wybitnie uzdolnionych.

Współczynnik skolaryzacji netto jest liczony jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Porównując współczynniki skolaryzacji w stosunku do szkół podstawowych na terenie Gminy Lipsk, powiatu augustowskiego oraz województwa podlaskiego można zauważyć, że najmniejsza wartość wskaźnika występuje na terenie gminy, a największa na terenie województwa podlaskiego.

Wykres 61. Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim oraz w woj. podlaskim (szkoły podstawowe)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. było najmniej dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, w porównaniu do lat 2016 – 2020.

W 2021 r. funkcjonowało 1 przedszkole – 1 obiekt z 1 oddziałami/grupami/klasami.

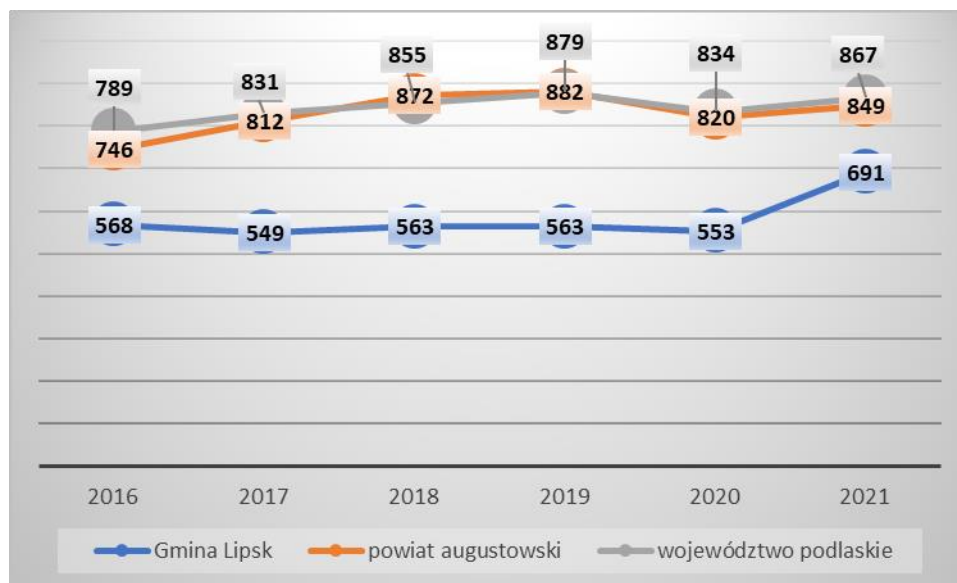
Tabela 49. Wychowanie przedszkolne

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych wg wieku							
ogółem	osoba	11	10	8	10	5	2
chłopcy	osoba	6	5	5	6	2	1
dziewczęta	osoba	5	5	3	4	3	1
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych							
ogółem	ob.	2	2	2	2	1	1
oddziały (klasy, grupy)	-	2	2	2	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując wskaźnik ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3 – 5 lat w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim oraz województwie podlaskim można wskazać, że poziom objęcia wychowaniem przedszkolnym najmłodszych mieszkańców Gminy Lipsk jest zdecydowanie niższy niż średnia dla powiatu i województwa. Na terenie gminy ilość dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3 – 5 lat w 2021 r. był najwyższy w porównaniu do lat 2016 – 2020. W czasie tworzenia Diagnozy dane dotyczące 2022 r. w tym zakresie były niedostępne.

Wykres 62. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. INFRASTRUKTURA SPORTOWA I REKREACYJNA

Na terenie Gminy Lipsk znajdują się różne obiekty sportowe i rekreacyjne. Zaliczyć do nich można obiekty sportowe znajdujące się na terenie ZSS w Lipsku – zostały one zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela 50. Obiekty sportowe znajdujące się na terenie Szkoły Podstawowej w Lipsku

Rodzaj obiektu	Rok oddania do użytku	Rok modernizacji podnoszącej standard obiektu	Rodzaj nawierzchni (1trawiasta / ziemna, 2syntetyczna 3 betonowa / asfaltowa 4żwirowa / ceglana)	Liczba dni w roku, w których obiekt był otwarty	Liczba dni w roku, w których obiekt był wykorzystywany w celach sportowo – rekreacyjnych
Boisko piłkarskie pełnowymiarowe	-				
Boisko piłkarskie niepełnowymiarowe	2009		2syntetyczna	200	200
Boisko do koszykówki pełnowymiarowe	1976		asfalt	365	300
Boisko do piłki ręcznej pełnowymiarowe	2009	2018	2syntetyczna	200	200

Rodzaj obiektu	Rok oddania do użytku	Rok modernizacji podnoszącej standard obiektu	Rodzaj nawierzchni (1trawiasta / ziemna, 2syntetyczna 3 betonowa / asfaltowa 4żwirowa / ceglana)	Liczba dni w roku, w których obiekt był otwarty	Liczba dni w roku, w których obiekt był wykorzystywany w celach sportowo – rekreacyjnych
Boisko do piłki siatkowej pełnowymiarowe	2009		2syntetyczna	200	200
Sala gimnastyczna	1976	2004	teraflex	200	150
Siłownia zewnętrzna	-				
Bieżnia prosta	1976	2009	2syntetyczna	365	200

Źródło: dane Gminy Lipsk

W dniu 18 maja 2018 r. dokonano odbioru końcowego inwestycji pn. „Zagospodarowanie budynku byłej szkoły podstawowej na potrzeby Lipskiego Ośrodka Lokalnej Aktywności”.

W ramach projektu wykonano remont dachu, stolarki okiennej i drzwiowej, elewacji budynku, instalacji elektrycznej oraz instalacji sanitarnej. Wykonano także prace brukarskie wokół budynku oraz remont jego pomieszczeń. W ramach projektu powstał Lipski Ośrodek Lokalnej Aktywności (LOLA), będący centrum edukacyjno-sportowo-kulturalnym integrującym mieszkańców Miasta i Gminy Lipsk. W ośrodku funkcjonują lokalne stowarzyszenia i organizacje, tworząc atrakcyjne miejsce umożliwiające wszechstronny rozwój lokalnej społeczności. Założenia projektu wpisują się założenia dotyczące niwelowania różnic w dostępie do usług społecznych na obszarach objętych Lokalną Strategią Działania LGD Fundusz Biebrzański.

Z Ministerstwa Sportu i Turystyki Gmina Lipsk otrzymała dofinansowanie na budowę Otwartej Strefy Aktywności na terenie miasta (przy LOLI, ul. Szkolna 4). Zbudowany został ogrodzony plac zabaw, siłownia zewnętrzna wyposażona w 10 urządzeń do ćwiczeń oraz obiekty małej architektury.

Także w roku 2018 przy Lipskim Ośrodku Lokalnej Aktywności (LOLA) wybudowano dwie altany rekreacyjne na działce o nr geod. 591, przy ul. Szkolnej w Lipsku.

Na terenie gminy funkcjonuje również Gminny Ośrodek Rekreacji, którego integralną częścią jest doskonale wyposażone pole namiotowe. W jego skład wchodzi: budynek sanitariatu, kuchnia turystyczna, wiatra - stojak na rowery, 7 wiat 8-osobowych, przebieralnia. Jest to doskonale miejsce do spędzania wolnego czasu i rekreacji.

Na terenie gminy działa Szkolny Klub Sportowy – 2 grupy.

6.3. INFRASTRUKTURA KULTURY

Na terenie Gminy Lipsk funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Lipsku.

2021 r.

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności merytorycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku za 2021 rok” działalność jednostki w tymże roku przedstawiał się następująco:

- Twórczość ludowa

Rokrocznie twórczynie z terenu miasta biorą udział w różnego rodzaju imprezach, festynach i kiermaszach. Dnia 28 marca zorganizowano Kramik z pisankami przy kościele w Lipsku. Warsztaty wykonywania tradycyjnych pisanek wielkanocnych odbywały się w siedzibie M-GOK w Lipsku od 1 do 24 marca 2021 r. - w poniedziałki i czwartki, po 2 godz. Wzięło w nich udział ok. 20 osób.

Konkurs na „Najładniejszą Gminną Pisanek Wielkanocną”, został ogłoszony w marcu. Podsumowanie konkursu i wręczenie nagród odbyło się w końcu kwietnia. W kategorii dziecięcej wzięło udział 7 dzieci, w kategorii dorosłych 4 osoby.

Z Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku na Wojewódzki Przegląd Pisanki w Mońkach w 2021 r. przekazano 12 prac dorosłych pisanek i jedną osoby wykonującej palmy. Pisanki wykonało także 4 dzieci.

- Zespół Regionalny „Lipsk” wystąpił na 8 imprezach a były to:
 - 10 lipiec – Diecezjalny Odpust ku czci bł. Marianny Biernackiej;
 - 14 lipiec – otwarcie gry miejskiej „ Czarna Perła”;
 - 24 lipiec – Suwalski Jarmark Folkloru;
 - 22 sierpień – Dożynki w Sidrze;
 - 5 wrzesień – Dożynki Gminne w Lipsku;
 - 25 wrzesień – Złote i Srebrne Gody;
 - 7 listopad – Dzień Seniora;
 - 24 grudzień – Wigilia dla wojska w Zespole Szkół Samorządowych.
- Działania na rzecz Seniorów:

24 października wizyta Klubu Seniora z Moniek – zwiedzanie muzeum i warsztaty pisanekarskie, które odbyły się w LOLI – ok. 30 osób.

Działania M-GOK przeprowadzone w 2021 r.:

11 - 15 stycznia - Zimowe Warsztaty Artystyczne. z udziałem 12 dzieci w wieku od 6 do 13 lat. W trakcie pobytu na feriach organizowano zajęcia: plastyczne, kulinarne, muzyczne, zabawy integracyjne i ruchowe oraz uwielbiane przez dzieci karaoke.

8 marca – koncert on-line z okazji Dnia Kobiet z udziałem Młodzieżowej Orkiestry Dętej.

kwiecień – konkurs na pisankę wielkanocną.

3 Maja – Święto Konstytucji. Corocznie organizowane obchody patriotycznego święta. Tradycyjnie odprawiona została msza św. w intencji Ojczyzny a władze samorządowe, przedstawiciele instytucji, stowarzyszeń złożyli kwiaty pod pomnikiem „Zginęli za Polskę”.

19 czerwiec – Odbył się plenerowy pokaz filmu Rafała Rowińskiego pt. "W Augustowie się kręciło".

13 lipiec – Wieczór Pamięci w 78 rocznicę mordu mieszkańców Lipska w Naumowiczach, który odbył pod pomnikiem „Zginęli za Polskę”. W tym dniu uczczono pamięć pomordowanych poprzez odczytanie ich nazwisk i zapalenie zniczy. Dalsza część to spotkanie w M- GOK i promocja historycznego tomiku "Lipsk nad Biebrzą zaprasza" oraz koncert zespołu „Po prostu tak”.

5-16 lipiec – Wakacje dzieciom. Udział wzięło 30 dzieci w wieku od 6-13 lat. w czasie pobytu dzieci brały udział w warsztatach plastycznych, muzycznych, kulinarnych itp. Zorganizowano dwa wyjazdy do Parku Trampolin i Wioski Indiańskiej.

29 sierpnia – Uroczystości w Jasionowie – upamiętnienie tragicznych wydarzeń w Jasionowie. Rocznica gromadzi mieszkańców i gminy i okolic, rodziny ofiar oraz delegacje ze szkół, instytucji.

5 wrzesień – Dożynki Gminne i XII Turniej Wsi. Wystąpiły zespoły działające w Lipsku. Odbył się konkurs na wieńce dożynkowe oraz gminny konkurs dla osób zaszczepionych przeciw Covid-19. Na zakończenie dożynek zabawa pod gwiazdami.

25 wrzesień – Złote i Srebrne Gody. Realizowane przy współpracy z USC w Lipsku. Wystąpił Zespół Regionalny „Lipsk”. Po oficjalnych uroczystościach jubilaci spotkali się przy kawie.

7 listopad – Dzień Seniora. Wystąpili: Zespół Regionalny „Lipsk”, zespół „Po prostu Tak”, pokaz zumbi oraz mażoretki. Na zakończenie seniorzy spotkali się przy kawie.

11 listopad – Święto Odzyskania Niepodległości - corocznie organizowane obchody święta patriotycznego. Świętowanie rozpoczęto od mszy św., złożenia wiązanek i zniczy pod Kopcem Wolności oraz Pomnikiem. Uroczystość uświetnili żołnierze z I Batalionu Zmechanizowanego z Lęborka. Następnie w sali widowiskowej M-GOK odbył się montaż słowno-muzyczny pn. „Wolność kocham i rozumiem” w wykonaniu uczniów ze szkoły podstawowej w Lipsku.

23 grudnia – Spotkanie wigilijne Młodzieżowej Orkiestry Dętej i żołnierzy przebywających w Lipsku.

- Zajęcia Zumbi dla dorosłych

W każdy poniedziałek odbywały się zajęcia rekreacyjne dla dorosłych, będące połączeniem fitnessu z tańcem. Zajęcia prowadzi licencjonowany instruktor Agnieszka Burzyńska.

- Zajęcia taneczne dla dzieci

W czasie nauki szkolnej odbywały się raz w tygodniu zajęcia taneczne dla dzieci prowadzone przez instruktorów tańca z Augustowa.

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta

Zajęcia prowadzone przez kapelmistrza Krzysztofa Dadurę. Zajęcia 2-3 razy w tygodniu, oraz według potrzeb. Orkiestra liczyła 18 członków. Orkiestra uczestniczyła w uroczystościach państwowych oraz kościelnych. W dniach 23-25 sierpnia uczestniczyli w obozie muzycznym w Płaskiej.

- Mażoretki DREAM GIRLS

Pracowały pod kierunkiem instruktora i choreografa Pani Jadwigi Tyłendy. W zajęciach udział wzięło 12 dziewcząt w wieku 8-13 lat. Na zajęciach dziewczęta uczyły się podstaw tańca klasycznego i nowoczesnego oraz poznawały technikę pracy z pałeczką mażoretkową. Doskonaliły również swoje umiejętności taneczne, z pałeczką i pomponem. W swoim repertuarze zespół ma choreografie sceniczne (cała grupa, solo, duo, trio, mini formacje), przemarsze uliczne z Młodzieżową Orkiestrą Dętą.

Wystąpiły w dniu 13 czerwca na Otwartych Mistrzostwach Mażoretek Polski Północno-Wschodniej w Olecku zajmując IV miejsce w kategorii duo/trio pom pom i VI miejsce w kategorii formacja baton. 5 września na Dożynkach Gminnych, 7 listopada na Dniu Seniora.

- Zajęcia gry na gitarze – koło gitarowe

Zajęcia prowadzone przez instruktora Karola Żabickiego – 3-4 razy w tygodniu. W zajęciach uczestniczyło 11 osób.

- Imprezy współorganizowane

- Premiera gry mobilnej „Czarna perła” – użyczenie sprzętu wraz z obsługą.

- Spotkanie z Mikołajem – użyczenie sprzętu wraz z obsługą.

- Współorganizacja WOŚP wolontariuszami – udostępnianie pomieszczeń M-GOK (sali kinowej, sceny itd., nagłośnienia i sprzętu oświetleniowego).

- Współdział w publikacji pod kierunkiem prof. Adama Dobrońskiego – od czerwca do listopada 2021 r.

- Zajęcia i imprezy na Orliku

Orlik funkcjonował regularnie w miesiącach marzec-listopad.

Zajęcia na Orliku zaczynały się o godzinie 16. Regularnie zajęcia odbywały się dla grupy rocznika 2011-2012. Już po raz drugi z rzędu nie odbyły się planowane turnieje ze względu na obostrzenia Covidowe. Natomiast w późniejszych terminach odbyły się zawody pt. "Kocham Ręczną na Orliku" a także "Dzień Sportu na Orliku".

- Kino

Kilka razy w roku odbywały się seanse filmowe w sali kinowej (2 razy), wyświetlane przez firmę „Lumier” z Białegostoku – 9 seansów – 380 widzów.

- Turystyka, agroturystyka, informacja

Prowadzono wypożyczalnię kajaków oraz utrzymano pole namiotowe. Z wypożyczenia kajaków w 2021 r. skorzystało ok. 30 osób (najczęściej były to wypożyczenia na kilka godzin lub na jeden dzień).

Z istniejących kwater agroturystycznych skorzystało 55 osób.

Prowadzono Punkt Informacji Turystycznej (obsługę turystów), który odwiedziło 120 osób z kraju. Punkt posiada certyfikację – jedną gwiazdkę.

Lipsk odwiedziło ogółem 240 osób w tym: 235 osób – turyści krajowi (indywidualni), 5 osób – turyści zagraniczni.

- Inne działania:

- redagowano i drukowano lokalną gazetę „Echo Lipska” (opracowywanie tekstów, dobór zdjęć i skład komputerowy);

- raz w tygodniu udostępniano salę na próby chóru parafialnego;

- raz w tygodniu udostępniano salę na zajęcia zumbi;

- prowadzono na bieżąco stronę internetową i profil M-GOK na portalu społecznościowym facebook;

- udostępniano pomieszczenia dla: Koła Wędkarskiego, Koła Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, TPL, Klubu Amazonek, Stowarzyszenia Pomóż Sobie;

- opracowywano i wysyłało teksty dotyczące wydarzeń w gminie do innych mediów oraz redagowano wpisy do przewodników, atlasów turystycznych i innych wydawnictw;

- opracowywano materiały graficzne: plakaty, dyplomy, podziękowania itp.;

- wynajmowano pomieszczenia osobom fizycznym, firmom, instytucjom, członkom różnych stowarzyszeń;

- świadczone usługi: ksero, drukowanie, skanowanie z obróbką zdjęć.

Obiekty administrowane przez M-GOK:

- Muzeum – utrzymywano porządek na posesji przy muzeum i w muzeum oraz sprawowano opiekę nad Muzeum Lipskiej Pisanki i Tradycji a także oprowadzano turystów po muzeum. Naprawiano ogrodzenie posesji oraz piłowano drewno.
- Gminne Centrum Rekreacji – koszone trawę, wypożyczano kajaki, utrzymywano porządek w całym obiekcie, wykonano drobne naprawy w toaletach i zapleczu kuchennym.
- Lipski Ośrodek Lokalnej Aktywności (Szkolna 4) – utrzymywano porządek wewnątrz i na zewnątrz budynku.
- Plac zabaw przy M-GOK – na bieżąco prowadzono konserwacje urządzeń i wymieniono spróchniałe elementy.
- Boisko ORLIK – utrzymywanie porządku i drobne naprawy wyposażenia.

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności merytorycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku za 2021 rok” w bibliotece publicznej przybyło w ciągu roku – 650 woluminów. W tym: z zakupu (dotacja podmiotowa) – 328 wol, z zakupu (dotacja Biblioteki Narodowej) – 254 wol., dary – 68 wol. w tym: literatury pięknej dla dorosłych – 451 wol., literatury pięknej dla dzieci – 88 wol., literatury niebeletrystycznej – 111 wol.

Najliczniejsze grupy czytelników wg wieku:

powyżej 60 lat	– 61 czytelników,
45 - 60 lat	– 61 czytelników,
25 – 44 lat	– 40 czytelników,
6 – 12 lat	– 10 czytelników,
13– 15 lat	– 16 czytelników,
16 - 19 lat	– 11 czytelników,
20 – 24 lata	– 13 czytelników,
do lat 5	– 3 czytelników.

W październiku został założony profil Biblioteka Publiczna w Lipsku na Facebooku, na którym prowadzona jest promocja czytelnictwa. Biblioteka zamieszcza tam przede wszystkim nowości wydawnicze i zachęca do odwiedzin. Profil cieszy się dużym zainteresowaniem czytelników w różnym wieku. Czytelnicy mogą zgłaszać propozycje na zakup nowości. Wszystkie zakupione książki są dostępne w Katalogu Online. Stali czytelnicy zamawiają książki przez telefon dzięki temu mają szybciej zrealizowane zamówienie. Dla czytelników mających problemy z wchodzeniem po schodach został zamontowany specjalny dzwonek.

W ramach animacji czytelnictwa zorganizowane zostały akcje czytelnicze:

- Walentynki – randka w ciemno – czytelnicy mogli wypożyczać losowo specjalnie przygotowane książki o miłości
- Dzień Kobiet – Książki o kobietach, pisane przez kobiety – przygotowany został specjalny regał z wybraną literaturą, eksponowany przy stanowisku do wypożyczenia.

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności merytorycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku za 2021 rok” zorganizowano konkursy:

- w lutym 2021 r. został zorganizowany Gminny Konkurs Plastyczny dla Przedszkolaków „Zimowe ptaki”. Otrzymaliśmy 78 prac. Każde dziecko dostało książkę i dyplom za udział w konkursie.
- 24 czerwca 2021 r. w Czytelni odbył się Teatrzyk Kukiełkowy „Czerwony Kapturek” dla dzieci i rodziców na zakończenie roku w Przedszkolu w Lipsku. W przedstawieniu udział wzięli dzieci i rodzice. Na zakończenie dzieci otrzymały książeczki. Ze względu na wymogi sanitarne spotkanie odbyło się w grupach. Razem 30 dzieci i rodzice.
- w czerwcu odbyło się także spotkanie z fanami Harrego Pottera. W przygotowanym przez pracowników biblioteki i MGOK escape roomie wzięła udział 6 LDHSG „Żubry”. Przedsięwzięcie wymagało przygotowania dekoracji, strojów, rekwizytów.

Złożone projekty (wnioski):

- „Kreatywny Dom Kultury” – projekt złożony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Edukacja Kulturalna. Projekt zakłada szkolenie pracowników oraz organizację serii spotkań warsztatowych dla mieszkańców Lipska.
- „Publikacja o tradycjach Ziemi Lipskiej” - projekt złożony do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Kultura Ludowa i Tradycyjna. Projekt zakłada wydanie publikacji poświęconej twórczości ludowej oraz organizację imprezy z udziałem twórców ludowych. Zadanie przewidziane do realizacji w trybie dwuletnim.

2022 r.

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności merytorycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku za 2022 rok” działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku przedstawiała się następująco:

- Twórczość ludowa i Zespół Regionalny „Lipsk”.

Co roku twórczynie z miasta biorą udział w różnego rodzaju imprezach, festynach i kiermaszach na terenie gminy, województwa i kraju.

- 6 marca udział twórców na Kaziukach w Suwałkach – 7 osób.

- 9 kwietnia – uczestniczyły w Jarmarku Wielkanocnym w Grajewie – 10 osób,
- 10 kwietnia wzięły udział w Kramiku z pisankami i palmami przy kościele w Lipsku i Kiermaszu Wielkanocnym w Pokamedulskim Klasztorze na Wigrach.

W Wojewódzkim Przeglądzie Pisanki w Mońkach wzięło udział 20 twórców w tym kategorii pisankarstwo – 17 osób, palmy wielkanocne – 1 osoba, wycinanka – 1 osoba i pająki – 1 osoba.

- 23 lipca twórcy uczestniczyli XXII Jarmarku Folkloru w Suwałkach – 6 osób.
- 14 sierpnia – Biebrzańskie Targi Twórczości i Sztuki Ludowej „100 Pomysłów dla Biebrzy” w Goniądzu – 5 osób.

Zespół „Lipsk” wystąpił:

23 stycznia – Spotkanie kolędnicze pn. „Zaśpiewajmy Maleńkiemu”;

24 kwietnia – „Wałakonniki” – widowisko obrzędowe związane z kolędowaniem wiosennym w czasie święta Wielkanocy,

4 maja – występ z widowiskiem „Wałakonniki” dla uczniów ZSS w Lipsku,

9 lipca – Diecezjalny Odpust ku czci bł. Marianny Biernackiej,

15 sierpnia – „Piknik przy granicy” impreza,

3 września – Dożynki Diecezjalno-Gminne w Lipsku,

24 września – Odświeżenie pomnika Piłsudskiego przed plebanią,

5 listopada – Złote i Srebrne Gody,

18 grudnia – Wigilia dla zespołów działających przy M-GOK.

- Działania na rzecz Seniorów:

W roku 2022 Klub Seniora był prowadzony wspólnie z Towarzystwem Przyjaciół Lipska.

22 seniorki spotykały się regularnie – raz w tygodniu - w pracowniach TPL, znajdujących się w budynku LOLA przy ul. Szkolnej 4. Na miejscu mogły skorzystać z bogatej oferty zajęciowej i terapeutycznej: warsztatów aktywności fizycznej, warsztatów dietetycznych, warsztatów rękodzieła oraz wyjazdów na wydarzenia kulturalne (koncerty, spektakle).

- Działania M-GOK:

23 stycznia – Kolędowanie p.h. „Zaśpiewajmy Maleńkiemu”. Wystąpili: Zespół Regionalny „Lipsk”, Zespół „Sztabiniaki”, Grupa Śpiewacza, Młodzieżowa Orkiestra Dęta.

31.01-04.02 – Zimowe Warsztaty Artystyczne z udziałem 12 dzieci w wieku od 6 do 13 lat.

W trakcie pobytu na feriach zorganizowano zajęcia: plastyczne, kulinarne, muzyczne, zabawy integracyjne i ruchowe oraz uwielbiane przez dzieci karaoke.

28 luty – Warsztaty wykonywania krajek. Uczestniczyło 6 osób.

6 marca – koncert z okazji Dnia Kobiet. Wystąpili: Zespół wokalny „AZALISZ” z Sokółki, Zespół taneczny „Mała Pasja” ze ZSS w Lipsku, Zumba Fitness Lipsk, Zespół „Po Prostu Tak”.

7 marca – 10 kwietnia odbyły się warsztaty wykonywania tradycyjnych pisanek wielkanocnych. Wzięło w nich udział ok. 150 osób.

24 kwietnia – Widowisko „Wałakonniki” w wykonaniu Zespołu Regionalnego „Lipsk” oraz podsumowanie konkursu na „Najładniejszą Gminną Pisanek Wielkanocną”. W kategorii dziecięcej wzięło udział 8 dzieci, w kategorii dorosłych 6 osób.

3 maja – Święto Konstytucji. Corocznie organizowane obchody patriotycznego święta. Tradycyjnie odprawiona została msza św. w intencji Ojczyzny a władze samorządowe, przedstawiciele instytucji, stowarzyszeń złożyli kwiaty pod pomnikiem „Zginęli za Polskę”.

4-5 czerwca – Dni Lipska. Sobota na sportowo. Odbyły się XIX Biegi Biebrzańskie, Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Lipska, a wieczorem wystąpił zespół „Po Prostu Tak”, gwiazdą wieczoru był zespół „MaSza”. Zabawa pod gwiazdami z zespołem „Golden Hit”. W drugi dzień wystąpiły zespoły działające przy M-GOK oraz Zespół Pieśni i Tańca „Grajewianie” i zespoły ze Sztabina. Gwiazdą wieczoru był zespół BAYERA. W pierwszym i drugim dniu nie zabrakło atrakcji dla dzieci tj. urządzeń rekreacyjnych oraz konkursów i zabaw prowadzonych przez animatorów.

27.06 – 08.07.2022 – Wakacyjne Warsztaty Artystyczne. Udział wzięło 32 dzieci w wieku od 6-13 lat. W czasie pobytu dzieci brały udział w warsztatach plastycznych, muzycznych, kulinarnych itp. do Wioski Darów Lasu w Kopcu i na basen do Augustowa.

15 lipca – Piknik przy granicy – impreza poświęcona uczczeniu święta Wojska Polskiego. Wystąpili: Zespół Regionalny „Lipsk”, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, oraz zespół „Po Prostu Tak”. Odbyła się prezentacja sprzętu Wojska Polskiego i Straży Granicznej a wieczorem zabawa pod gwiazdami z zespołem „Helios”. W tym dniu otwarto wystawę pn. „Tkaniny ludowe gminy Lipsk”, wystawa wpisała się w cykl wystaw pod nazwą Podlaskie Sploty, którym patronował Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku.

25 sierpnia – Uroczystości w Jasionowie – upamiętnienie tragicznych wydarzeń w Jasionowie. Rocznicą gromadzi mieszkańców i gminy i okolic, rodziny ofiar oraz delegacje ze szkół, instytucji.

3 września – Dożynki Diecezjalno-Gminne. Wystąpiły zespoły działające przy M-GOK w Lipsku i z terenu Diecezji Ełckiej. Odbył się konkurs na „Najlepsze wiejskie stoisko kulinarne” (9 stoisk z Gminy Lipsk i pow. augustowskiego) i konkurs na wieńce dożynkowe. Na zakończenie dożynek odbyła się zabawa pod gwiazdami.

30 października – wystąpił Teatr Pneumatyczny z Augustowa z widowiskiem „Słoiki, czyli skrócony kurs robienia przetworów”.

5 listopad – Złote i Srebrne Gody. Realizowane przy współpracy z USC w Lipsku. Wystąpił Zespół Regionalny „Lipsk”. Po oficjalnych uroczystościach jubilaci spotkali się przy kawie.

11 listopad – Święto Odzyskania Niepodległości. Poszczególne delegacje zakładów pracy i instytucji złożyły kwiaty przy pomniku „Zginęli za Polskę”.

13 listopada – Uroczystości z okazji Święta Niepodległości przy obelisku upamiętniającym pobyt marszałka Józefa Piłsudskiego w Lipsku. Złożono kwiaty i wianki a uroczystość uświetnili żołnierze z Jednostki Wojskowej z Suwałk. Na zakończenie w M-GOK odbyła się tradycyjnie część artystyczna. Młodzież z Zespołu Szkół Samorządowych w Lipsku przygotowała montaż słowno–muzyczny, pieśni wojskowe i patriotyczne zaśpiewał Chór Cantabile. Kolejnym punktem obchodów było otwarcie wystawy Krystyny Żelewskiej Mirskiej „Listopadowe sploty” wraz z poezją Lucyny Jakubiak-Poręby.

18 grudnia – Spotkanie wigilijne zespołów i grup działających przy M-GOK.

1.06 – 31.12 – MGOK realizował zadanie pn. „Kreatywny Dom Kultury”. Zadanie polegało na rozszerzeniu oferty kulturalnej o warsztaty rękodziela. W ramach zadania zorganizowano 10 spotkań warsztatowych z zakresu: haftu cieniowanego, malowania na szkle, ozdabiania pierników metodą nitki lukru, biżuteria z żywicy epoksydowej, szycie patchworkowych poduszek, makramy, pirografii, tworzenie ozdób bożonarodzeniowych. W ramach zadania zorganizowano także szkolenia animacyjne dla pracowników. Pracownicy M-GOK wzięli udział w całodniowym szkoleniu integracyjnym z zakresu tańca tradycyjnego, dramy oraz technik plastycznych. Zadanie uzyskało dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Edukacja Kulturalna w wysokości 15 000 zł.

W latach 2021 - 2022 r. MGOK prowadził szkolenia dzieci i młodzieży z zakresu "Bezpieczne zachowania w sieci" oraz "Projektowanie graficzne z użyciem aplikacji cyfrowych". W szkoleniach on-line wzięło w sumie 14 dzieci w tym 6 obywateli Ukrainy. Szkolenia odbyły się w ramach projektu "Sieć na kulturę" realizowanego przez Fundację Wspierania Zróżnicowanego Rozwoju.

- Imprezy współorganizowane

6 stycznia – Orszak Trzech Króli.

30 stycznia – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy – udostępnianie pomieszczeń M-GOK (sali kinowej, sceny itd., nagłośnienia i sprzętu oświetleniowego).

9 lipca – Diecezjalny Odpust ku czci bł. Marianny Biernackiej.

28 sierpnia – Odpust w Jasionowie. Udział Młodzieżowej Orkiestry Dętej.

3 września – Dożynki Diecezjalno-Gminne w Lipsku.

16 września – Turniej Piłki Nożnej na Orliku organizowany ze Strażą Graniczną.

24 września - Odświeżenie pomnika Piłsudskiego przed plebanią.

- Zajęcia Zumby dla dorosłych

odbywały się zajęcia rekreacyjne dla dorosłych, będące połączeniem fitnessu z tańcem. Panie prezentowały swoje umiejętności podczas imprez tj. Dni Lipska, Dnia Kobiet. Zajęcia od września zostały zawieszono ze względu na kontuzję instruktora.

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta

Zajęcia prowadzone przez kapelmistrza Krzysztofa Dadurę 2-3 razy w tygodniu, oraz według potrzeb. Orkiestra liczyła 14 członków. Orkiestra uczestniczyła w uroczystościach państwowych oraz kościelnych.

Wystąpili: 9 stycznia – w koncercie charytatywnym w Sztabinie, 23 stycznia – Kolędowanie ph. „Zaśpiewajmy Maleńkiemu”, 3 maja – Konstytucja 3 maja, 5 czerwca – Dni Lipska, 15 sierpnia – „Piknik przy granicy” w Lipsku, 28 sierpnia – Odpust w Jasionowie, 3 września – Dożynki Diecezjalno-Gminne w Lipsku, 13 listopada – Święto Niepodległości, 18 grudnia – Wigilia dla zespołów działających przy M-GOK.

- Chór „Cantabile”

Chór wystąpił: 23 stycznia – Kolędowanie ph. „Zaśpiewajmy”, 21 sierpnia – Dożynki Gminne w Sztabinie, 3 września – Dożynki Diecezjalno-Gminne w Lipsku, 13 listopada – Święto Niepodległości.

- Mażoretki DREAM GIRLS

Pracowały pod kierunkiem instruktora i choreografa Pani Karoliny Karpińskiej. W zajęciach udział wzięło 26 dziewcząt w wieku 8-13 lat. Na zajęciach dziewczęta uczyły się podstaw tańca klasycznego i nowoczesnego oraz poznawały technikę pracy z pałeczką mażoretkową. Doskonaliły również swoje umiejętności taneczne, z pałeczką i pomponem. W swoim repertuarze zespół miał choreografie sceniczne (cała grupa, solo, duo, trio, mini formacje), przemarsze uliczne z Młodzieżową Orkiestrą Dętą.

Mażoretki wystąpiły: Dzień Kobiet, Dni Lipska, 11 listopada na turnieju w szkole.

- Zajęcia gry na gitarze – koło gitarowe

Zajęcia prowadzone przez instruktora Karola Żabickiego – 3-4 razy w tygodniu. W zajęciach uczestniczyło 12 osób.

- Zajęcia i imprezy na Orliku

Zajęcia na Orliku były prowadzone przez 5 dni w tygodniu dla różnych grup wiekowych, również w soboty i niedziele. Zatrudniano Animatora Orlika, który był dofinansowany z Programu Lokalny Animator Sportu.

W 2022 r. drużyna Orlik Lipsk uczestniczyła w Finale województwa podlaskiego z "Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku", który odbył się w Sokółce w dniach 3-4 czerwca. Drużynie nie udało się wyjść z grupy gdyż mieli mocną drużynę z Wigier Suwałki. Odbył się Turniej Piłki Nożnej z okazji Dni Lipska o puchar Burmistrza Lipska, w którym wzięły udział między innymi drużyna żołnierzy (wojska stacjonującego w Lipsku), która sumarycznie wygrała całe zawody a także drużyny z okolicznych miejscowości m.in. z Dąbrowy Białostockiej. W sumie w turnieju wzięło udział 8 drużyn, ok. 70 uczestników. Odbył się również Turniej Piłki Nożnej Służb Mundurowych, gdzie Animator Orlika był sędzią. Wzięło w nim udział 5 drużyn: SG Lipsk, SG Augustów, PSP Augustów, żołnierze Wojska Polskiego oraz Policja.

- Kino

Kilka razy w roku odbywały się seanse filmowe w sali widowiskowej (3 razy), wyświetlane przez firmę „Lumier” z Białegostoku – 9 seansów – 520 widzów.

- Turystyka, agroturystyka, informacja

Prowadzono wypożyczalnię kajaków oraz utrzymano pole namiotowe. Z wypożyczenia kajaków w 2022 r. skorzystało ok. 25 osób (najczęściej były to wypożyczenia na kilka godzin lub na jeden dzień). Z istniejących kwater agroturystycznych skorzystało 65 osób.

Prowadzono Punkt Informacji Turystycznej (obsługę turystów), który odwiedziło 110 osób z kraju. Punkt posiada certyfikację – dwie gwiazdki.

Lipsk odwiedziło ogółem ok. 280 osób w tym: 270 osób – turyści krajowi (indywidualni i grupowi), 10 osób – turyści zagraniczni.

Obiekty administrowane przez M-GOK:

- Muzeum (TOLA) – utrzymywano porządek na posesji przy muzeum i w muzeum oraz sprawowano opiekę nad Muzeum Lipskiej Pisanki i Tradycji a także oprowadzano turystów po muzeum. Naprawiano ogrodzenie posesji oraz piłowano drewno.
- Gminne Centrum Rekreacji – koszone trawę, wypożyczano kajaki, utrzymywano porządek w całym obiekcie, wykonano drobne naprawy w toaletach i zapleczu kuchennym.
- Lipski Ośrodek Lokalnej Aktywności (Szkolna 4) – utrzymywano porządek wewnątrz i na zewnątrz budynku.
- Plac zabaw przy M-GOK – na bieżąco prowadzono konserwacje urządzeń i wymieniono spróchniałe elementy.
- Boisko ORLIK – utrzymywanie porządku i drobne naprawy wyposażenia.

Inne działania:

- Redagowano i drukowano lokalną gazetę „Echo Lipska” (opracowywanie tekstów, dobór zdjęć i skład komputerowy);
- Prowadzono na bieżąco stronę internetową i profil M-GOK na portalu społecznościowym Facebook;
- Opracowywano i wysyłano teksty dotyczące wydarzeń w gminie do innych mediów oraz redagowano wpisy do przewodników, atlasów turystycznych i innych wydawnictw;
- Opracowywano materiały graficzne: plakaty, dyplomy, podziękowania itp.;
- Wynajmowano pomieszczenia osobom fizycznym, firmom, instytucjom, członkom różnych stowarzyszeń;
- Świadczone usługi: ksero, drukowanie, skanowanie z obróbką zdjęć.

Zgodnie ze „Sprawozdaniem z działalności merytorycznej Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku za 2022 rok” w Bibliotece Publicznej przybyło w ciągu roku – 639 woluminów. W tym: z zakupu (dotacja podmiotowa) – 326 wol., z zakupu (dotacja Biblioteki Narodowej) – 308 wol., dary – 5 wol. W tym: literatury pięknej dla dorosłych – 455 wol., literatury pięknej dla dzieci – 122 wol., literatury niebeletrystycznej – 62 wol.

Najliczniejsze grupy czytelników wg wieku:

powyżej 60 lat – 60 czytelników,

45 – 60 lat – 59 czytelników

25 – 44 lat – 46 czytelników

20 – 24 lat – 9 czytelników

16 – 19 lat – 7 czytelników

13 – 15 lat – 14 czytelników

6 – 12 lat – 14 czytelników

do 5 lat – 1 czytelnik

Grupy wg zajęcia: pracujący – 91 czytelników, uczący się (uczniowie studenci) – 44 czytelników, pozostali (emeryci i niepracujący) – 75 czytelników.

Biblioteka udostępnia gazety i czasopisma na miejscu oraz na zewnątrz. Dla czytelników dostępne były 2 komputery z darmowym dostępem do Internetu. Biblioteka posiada także terminal Academica - cyfrową wypożyczalnię międzybiblioteczną książek i czasopism naukowych. Dzięki temu zapewniono darmowe korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej.

Aktualizowany jest na bieżąco profil Biblioteka Publiczna w Lipsku na Facebooku, na którym prowadzona jest promocja czytelnictwa. Biblioteka zamieszcza tam przede wszystkim nowości wydawnicze i zachęca do odwiedzin. Profil cieszy się dużym zainteresowaniem czytelników

w różnym wieku. Dzięki temu biblioteka zdobywa nowych czytelników, ułatwiona jest także interakcja zdalna z czytelnikami. Mogą oni zgłaszać propozycje na zakup nowości.

Wszystkie zakupione książki są dostępne w Katalogu Online. Stali czytelnicy zamawiają książki przez telefon dzięki temu mają szybciej zrealizowane zamówienie.

Dla czytelników mających problemy z wchodzeniem po schodach został zamontowany specjalny dzwonek.

W ramach promocji czytelnictwa zostały zorganizowane akcje na:

- Walentynki – Książki dla zakochanych. Literatura obyczajowa i młodzieżowa.
- Dzień Kobiet – Książki o kobietach, pisane przez kobiety – przygotowany został specjalny regał z wybraną literaturą, eksponowany przy stanowisku do wypożyczania.
- Dzień Dziecka – Zakup nowości dla małych i starszych dzieci. Rozdawanie malowanek i książeczek dla aktywnych czytelników.
- Wakacje – Odwiedziny dzieci przebywających na wakacjach w Lipsku. Rysunki wakacyjne.
- Boże Narodzenie – Wybrane książki o tematyce świątecznej dla dzieci i dorosłych były eksponowane na stojakach oraz promowane na stronie FB. Z okazji Mikołajek rozdawane były prezenty dla najmłodszych czytelników.

W 2022 r. odbywały się także spotkania w Bibliotece i czytelni z przedszkolakami z Lipska (czytanie i omawianie książek, oraz prace w czytelni pod okiem instruktorów) w ramach lekcji bibliotecznych. Odbyły się też wizyty dzieci z klas 1-3 ze szkoły w Lipsku. Wszystkie dzieci dostały upominki (malowanki i słodycze).

- Wyjazd bibliotekarek na spotkanie autorskie z pisarzem Wojciechem Chmielarem – popularnym autorem powieści kryminalnych. Podczas spotkania autor podpisał egzemplarze swoich książek dostępne w naszej Bibliotece.

Zorganizowane konkursy:

W lutym 2022 r. został zorganizowany Gminny Konkurs Plastyczny dla Przedszkolaków, „Humor w wierszach Juliana Tuwima”. Otrzymano 89 prac. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się 11 kwietnia w Bibliotece. Przybyły wszystkie grupy przedszkolaków (razem 92 dzieci). Każde dziecko dostało książkę i dyplom za udział w konkursie. Prace dzieci zostały wystawione do obejrzenia w Bibliotece.

Złożone projekty (wnioski):

- 30.11 został złożony wniosek w ramach programu Edukacja kulturalna na realizację projektu „Kreatywność sposobem na życie. Twórcze warsztaty artystyczne w M-GOK w Lipsku”. Wnioskowana kwota dofinansowania – 30 400 zł

Zadanie pn. "Kreatywność sposobem na życie. Twórcze warsztaty artystyczne w M-GOK w Lipsku" ma polegać na zorganizowaniu 20 spotkań warsztatowych z zakresu szeroko

pojętego rękodzieła, z elementami edukacji kulturalnej i kultury tradycyjnej, skierowanych do osób dorosłych i seniorów. Zajęcia w grupach 10 osobowych pozwolą na budzenie w uczniach motywacji do rozwoju, odwagi poszukiwania i odkrywania swoich talentów i powołania.

- 30.11 został złożony wniosek w ramach programu Infrastruktura Domów Kultury na realizację projektu „Remont dachu Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Lipsku”. Wnioskowana kwota dofinansowania – 102 400 zł.

W ramach zadania pn. "Remont dachu na budynku M-GOK w Lipsku" zaplanowane zostały prace budowlane mające na celu demontaż starego pokrycia dachowego oraz zakup materiałów budowlanych i montaż nowego pokrycia dachowego w podobnej technologii.

W 2021 r., zgodnie z danymi GUS, na terenie Gminy Lipsk było 2,2 bibliotek publicznych na 10 tys. ludności (najlepszy wynik w latach 2016 – 2021), poziom ten utrzymał się w 2022 r.

Najmniejsza ilość osób na 1 placówkę biblioteczną w analizowanych latach wystąpiła w 2022 r.

Tabela 51. Biblioteki publiczne - wskaźniki

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	ob.	1,9	1,9	1,9	2	2,1	2,2	2,2
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	5320	5263	5176	5059	4678	4548	4470
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3673,3	3812,3	3958,1	4147,5	4575	4795,3	4914,8
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	60	52	50	48	46	47	47
wypożyczenia księgozbioru na 1	wol.	18,8	20,2	19,2	20,2	18,9	23,2	23,6

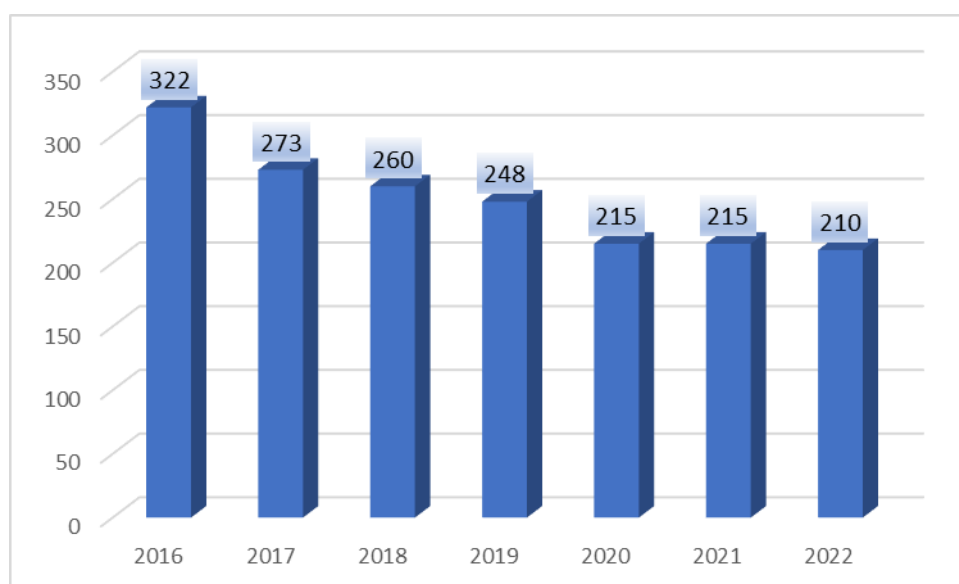
	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
czytelnika w woluminach								

Źródło: Dane GUS

Zgodnie ze wskaźnikami dotyczącymi bibliotek publicznych na terenie Gminy Lipsk w 2022 r. wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach wyniosły 23,6 (najwyższy wynik spośród lat 2016 - 2022).

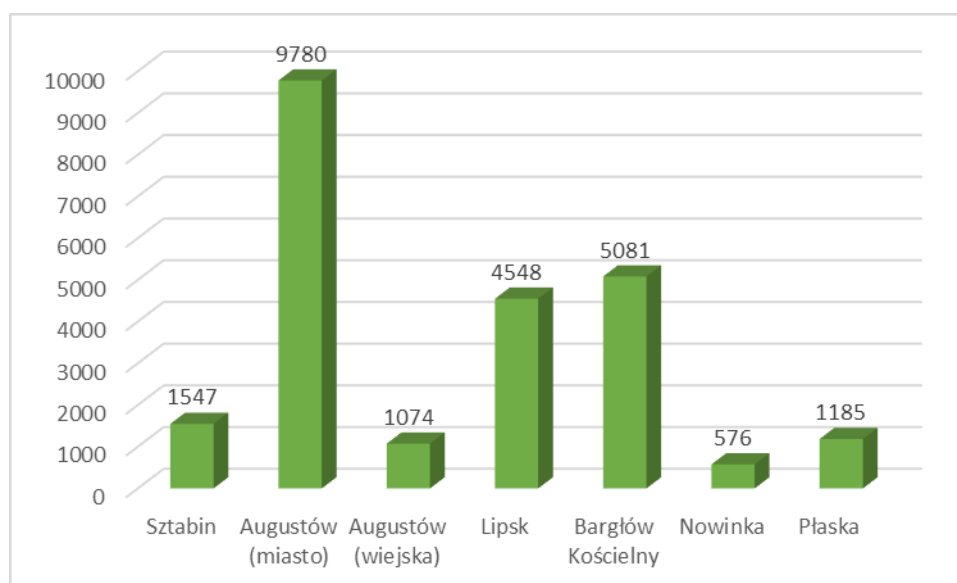
Na Wykresie 63 zaprezentowano liczbę czytelników na terenie Gminy Lipsk, zgodnie z danymi GUS, w latach 2016 – 2022. Ich liczba największa była w 2016 r.

Wykres 63. Liczba czytelników w ciągu roku (2016 – 2022)

Źródło: Dane GUS

Wykres 64. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2021 r.

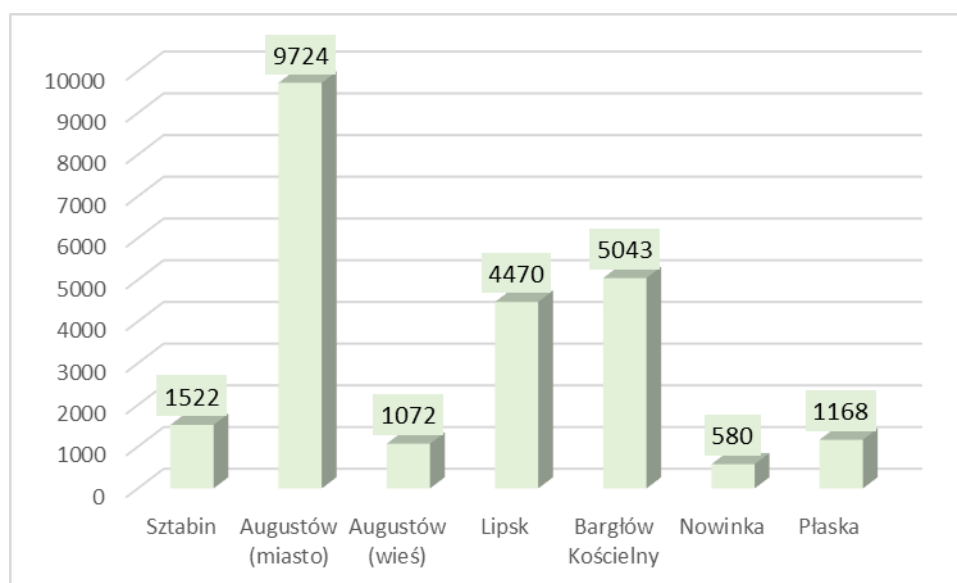

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Porównując liczbę osób przypadających na 1 placówkę biblioteczną w 2021 r. można zauważyć, że w przypadku Gminy Lipsk sytuacja ta znajdowała się na średnim poziomie w porównaniu do innych gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego. Gmina zajmowała 3 od końca miejsca (z jedną z najwyższych liczbą mieszkańców na 1 placówkę co jest zjawiskiem niekorzystnym). Gorsza sytuacja występowała jedynie w Gminie Bargłów Kościelny i Gminie Miasto Augustów.

Porównując ten wskaźnik wśród gmin powiatu augustowskiego w 2022 r. zauważyć można, że sytuacja Gminy Lipsk nie uległa zmianie i wciąż zajmuje pośród nich trzecie od końca miejsce.

Wykres 65. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w poszczególnych gminach powiatu augustowskiego, 2022 r.

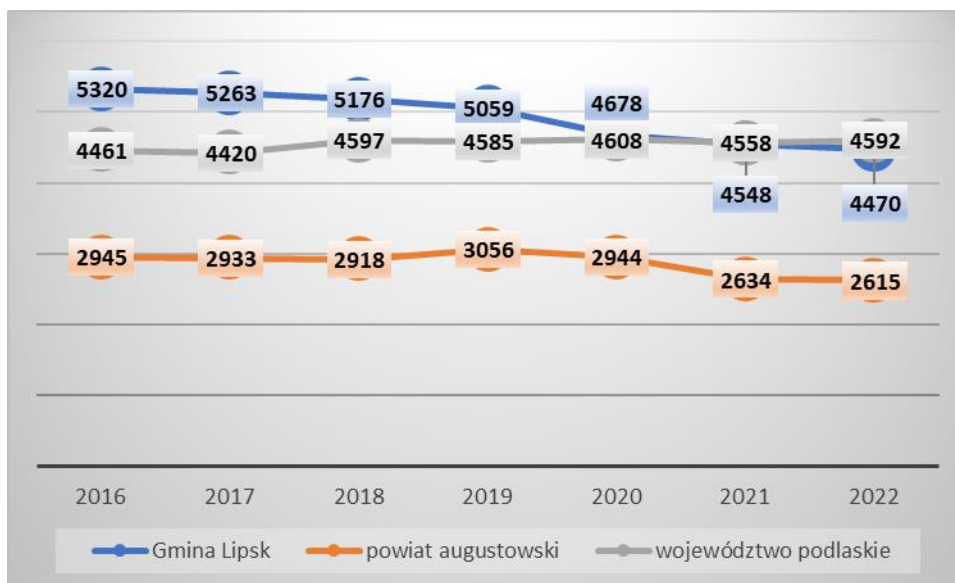

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2022 r.

W porównaniu do wielkości wskaźnika w powiecie i województwie sytuacja gminy również wygląda niezadawalająco. Jest gorsza niż w powiecie i województwie w prawie wszystkich latach analizy (w latach 2016 – 2022 jedynie w 2021 r. i 2022 r. sytuacja w gminie była lepsza niż w województwie).

W przypadku gdyby liczba ludności wzrosła (co byłoby samo w sobie zjawiskiem pozytywnym) dobry dostęp do biblioteki i jej zasobów w przypadku braku dalszych inwestycji mógłby ulec jeszcze pogorszeniu. Warto powiększać ofertę bibliotek.

Wykres 66. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim oraz województwie podlaskim (2016 – 2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.4. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Lipsk” ludności zamieszkałej na obszarze gminy świadczeń w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipsku. W SP ZOZ w Lipsku funkcjonują: poradnia dla Dzieci, 3 Poradnie Lekarzy Rodzinnych, Poradnia "K", Poradnia Rehabilitacji Medycznej, Laboratorium Analityczne, Gabinety Fizjoterapii, Gabinet Zabiegowy i Szczepień, Pracownia EKG.

W zakresie opieki szpitalnej oraz specjalistycznej mieszkańcy korzystają z usług placówek zlokalizowanych m.in. na terenie Gminy Miasto Augustów.

Zgodnie z danymi GUS na obszarze gminy w 2021 r. i w 2022 r. funkcjonowały dwie apteki.

Jednym z głównych aspektów w kwestii infrastruktury społecznej i jakości opieki zdrowotnej, który uwzględniono w analizie, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny, zwłaszcza w kontekście najstarszych mieszkańców gmin. Zgodnie z informacjami zaprezentowanymi na Wykresie 67 w latach 2016 – 2022 brak jednolitej tendencji w liczbie udzielonych porad. Najmniejsza ich liczba wystąpiła w 2020 r. co może wiązać się z sytuacją w kraju związaną z obostrzeniami wynikającymi z pojawienia się pandemii Covid – 19.

W 2021 r. ich liczba był trochę wyższa niż w roku poprzednim. W 2022 r. ich liczba ponownie wzrosła lecz wciąż nie powróciła do wielkości ponad 20 tys. porad.

Wykres 67. Liczba porad zdrowotnych udzielonych na terenie Gminy Lipsk

Źródło: Dane GUS

Zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipsku, który jest jednostką organizacyjną gminy. W analizowanych latach liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności na terenie gminy spadała – oprócz 2020 r., gdzie ich liczba wzrosła by w 2021 r. osiągnąć najniższy wynik.

Analizując zaś dane na temat liczby osób oraz gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej, szczegóły zaprezentowane zostały w tabeli 52, można również zauważyć, że w 2021 r. było najmniej gospodarstw i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (w porównaniu do lat 2016 – 2020) co jest zjawiskiem korzystnym i może wraz z utrzymaniem tendencji spadkowej powodować w przyszłości brak konieczności przekazywania dodatkowych środków z budżetu gminy na cele związane z pomocą społeczną.

W czasie przygotowania Diagnozy dane dotyczące 2022 r. na stronie GUS były jeszcze niedostępne.

Tabela 52. Liczba osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy Lipsk

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej - wskaźniki							
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	osoba	1621	1312	1215	1066	1108	942
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego							
ogółem	gosp.	284	241	225	191	187	160
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	188	156	150	110	107	93
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	96	85	75	81	80	67
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku							
ogółem	osoba	865	694	635	547	522	435
poniżej kryterium dochodowego	osoba	564	445	416	313	290	233
powyżej kryterium dochodowego	osoba	301	249	219	234	232	202
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego							
ogółem	%	16,2	13,1	12,1	10,7	11,1	9,4
poniżej kryterium dochodowego	%	10,6	8,4	8	6,1	6,2	5
powyżej kryterium dochodowego	%	5,6	4,7	4,2	4,6	4,9	4,4

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z danymi MGOPS, według stanu na 31.12.2022 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem wynosiła 379 (liczba ogółem nie jest sumą wyszczególnionych powodów przyznania pomocy, ponieważ przesłanek do udzielenia pomocy w jednej rodzinie zazwyczaj jest kilka). Powody korzystania z pomocy społecznej z liczbą rodzin objętych pomocą:

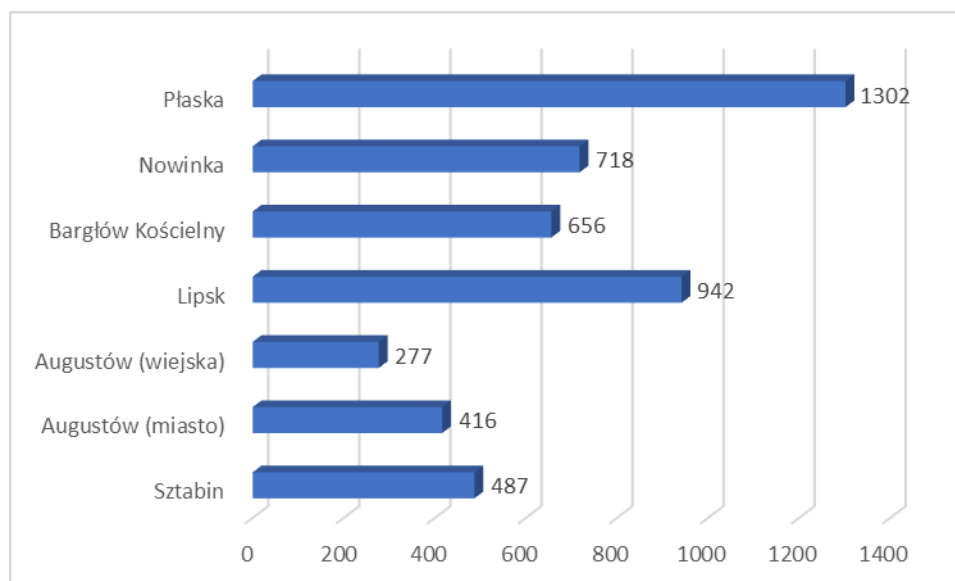
- alkoholizm – 16,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 52,
- bezrobocie – 130,
- niepełnosprawność – 86,

- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności – 146,
- przemoc – 2,
- ubóstwo – 256.

Liczba osób objętych niebieską kartą – 52.

Częstymi powodami korzystania z pomocy społecznej były: ubóstwo i potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności.

Wykres 68. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach leżących na terenie powiatu augustowskiego

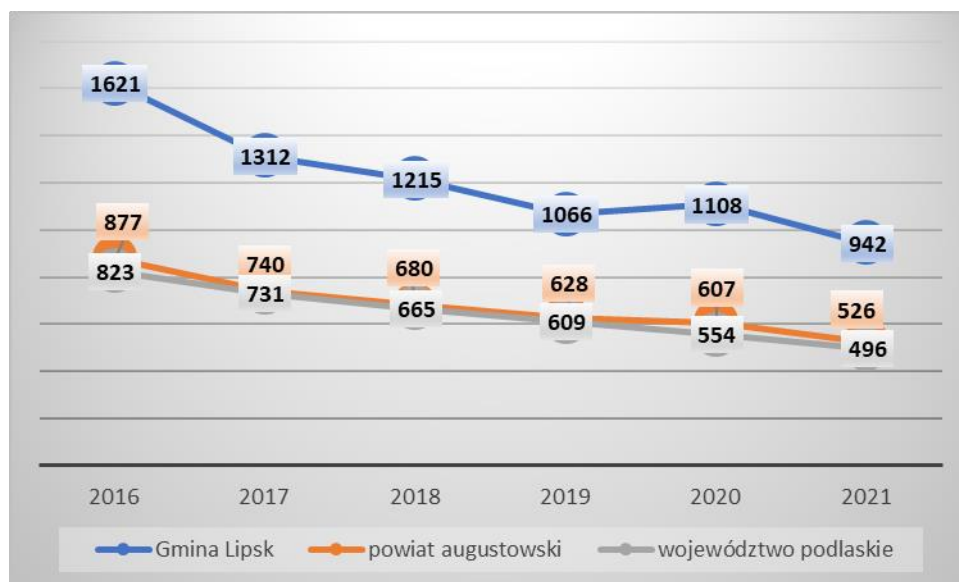
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2021 r.

Biorąc pod uwagę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie patrząc na sytuację Gminy Lipsk i innych gmin położonych na terenie powiatu augustowskiego sytuacja na jej terenie nie odbiega znacząco od sytuacji w innych gminach. Najmniejsza liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej znajdowała się w Gminie Augustów (wiejska), największa w Gminie Płaska. Gmina Lipsk zajmuje drugie miejsce z największą liczbą beneficjentów tejże pomocy.

Porównując liczbę osób będących beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Lipsk z adekwatnymi wskaźnikami na poziomie powiatu augustowskiego i województwa podlaskiego w latach 2016 - 2021 widać, że sytuacja ta

była lepsza w powiecie i województwie niż na terenie gminy – ich liczba jest mniejsza niż dla Gminy Lipsk.

Wykres 69. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Lipsk, powiecie augustowskim oraz województwie podlaskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.5. INFRASTRUKTURA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

W zakresie usług obronności i bezpieczeństwa funkcjonuje Posterunek Policji w Lipsku.

Na terenie gminy działają również Ochotnicze Straże Pożarne, które również dbają o bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Lipsk. Są nimi: Ochotnicza Straż Pożarna w Lipsku, Bartnikach, Siółku, Krasnem, Kuriance.

Jak również Państwowa Straż Pożarna w Augustowie.

7. FINANSE SAMORZĄDOWE

W tabeli 53 zaprezentowano dochody i wydatki Gminy Lipsk w latach 2016-2021, zgodnie z danymi GUS. Wynika z nich, że w latach 2017 – 2019 gmina odnotowała deficyt budżetowy. W pozostałych okresach dochody przewyższały wydatki, co pozwala na założenie, że w kolejnych latach gmina będzie dysponowała środkami niezbędnymi do realizacji inwestycji poprawiających stan życia mieszkańców.

Tabela 53. Dochody i wydatki Gminy Lipsk w latach 2016 - 2021 (zł)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem	19621593,87	20804561,76	23813486,31	23943265,22	24283523,76	26041090,97
Wydatki ogółem	18964047,36	21611210,32	25169767,32	24169100,5	23584303,55	23367717,37
Różnica	657546,51	-806648,56	-1356281,01	-225835,28	699220,21	2673373,60

Źródło: Dane GUS

W analizowanych latach dochody gminy wzrastały. W przypadku wydatków brak tak jednolitej tendencji, w 2021 r. były niższe niż w 2020 r. Szczegółowy podział dochodów i wydatków według działów Klasyfikacji Budżetowej prezentuje tabela 54.

Zgodnie z Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipsk na lata 2023 – 2034 (przyjęta Uchwałą Nr XXXIX/314/23 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipsk na lata 2023 – 2034) przewidywane wyniki roczne budżetu (do 2034 r. włącznie) będą w większości dodatnie (jedynie w 2023 r. i w 2025 r. przewidziano wynik ujemny).

Tabela 54. Dochody i wydatki wg działów Klasyfikacji Budżetowej

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	-	20804561,76	23813486,31	23943265,22	24283523,76	26041090,97
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	zł	618816,09	585999,21	553064,97	724031,92	868836,14	905453,04
Dział 600 – Transport i łączność	zł	0,00	0,00	955152,17	622724,33	0,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	436369,05	663408,70	126660,03	99222,26	142637,51	254263,52
Dział 720 - Informatyka	zł	21471,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	41905,79	61175,86	44405,74	38209,40	96602,18	82528,74
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	14549,77	1164,00	66446,03	52941,39	50754,77	1135,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	12078,81	8804,03	104743,21	18850,00	48445,00	76332,75
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	zł	3464802,26	3969711,67	4343237,81	4325995,83	4467757,03	4932601,81

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dział 758 - Różne rozliczenia	zł	8072684,40	8049808,46	9557420,13	8916865,72	9696069,87	11584491,54
Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	367060,29	398560,43	430370,41	301612,62	451344,78	404220,93
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	131,38	0,00	13,74	0,00	8,29	71999,38
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	5916147,36	1287782,57	1225764,21	1526904,05	1775702,53	1528028,39
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	80665,11	80000,00	94965,80	89928,00	73800,00	70529,40
Dział 855 - Rodzina	zł	-	5134921,40	5004602,60	5214065,30	5679899,82	5279138,28
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	574911,38	545978,25	724095,96	2011914,21	929451,84	834554,60
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	0,00	17246,50	512842,81	0,00	2214,00	15393,59
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	0,72	0,68	69700,69	0,19	0,00	420,00
Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej							
ogółem	zł	18964047,36	21611210,32	25169767,32	24169100,50	23584303,55	23367717,37
Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	zł	624268,57	593111,57	560373,10	730678,64	875774,94	912822,59
Dział 600 – Transport i łączność	zł	430260,70	2454832,51	3368303,19	958296,60	1842992,37	755337,35
Dział 630 - Turystyka	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4000,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	107223,96	111601,50	575458,91	205731,31	192455,27	203168,89
Dział 710 - Działalność usługowa	zł	33456,00	13210,20	14587,80	16617,30	23960,40	17023,20

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dział 750 - Administracja publiczna	zł	2038664,91	2210394,74	2478709,11	2460805,88	2413054,73	2553596,98
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	14549,77	1164,00	66446,03	52941,39	50754,77	3291,00
Dział 752 - Obrona narodowa	zł	0,00	1029,89	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	374070,87	357970,37	442216,93	694891,16	363376,83	471713,50
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	157906,99	144174,57	170371,81	218713,47	147766,65	101068,09
Dział 801 – Oświata i wychowanie	zł	6209827,42	6192731,87	6656495,75	6752199,96	6406466,64	6634378,01
Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	91572,33	97930,51	111028,50	121090,21	63421,97	152176,91
Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	6976710,30	2180328,10	2128905,08	2598576,51	2741805,85	2811474,67
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	0,00	0,00	0,00	0,00	5557,32	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	109765,11	109200,00	182497,44	245178,18	200130,29	166817,79
Dział 855 - Rodzina	zł	-	5330927,52	5190912,32	5415615,18	5912558,74	5498335,85
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	1089755,73	1074259,43	1485723,26	2868502,20	1591412,42	1792441,50

	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	680922,59	709409,47	1594818,12	813798,84	748982,35	1279506,07
Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	25092,11	28934,07	142919,97	15463,67	3832,01	10564,97

Źródło: Dane GUS

8. PODSUMOWANIE ANALIZY I DIAGNOZY

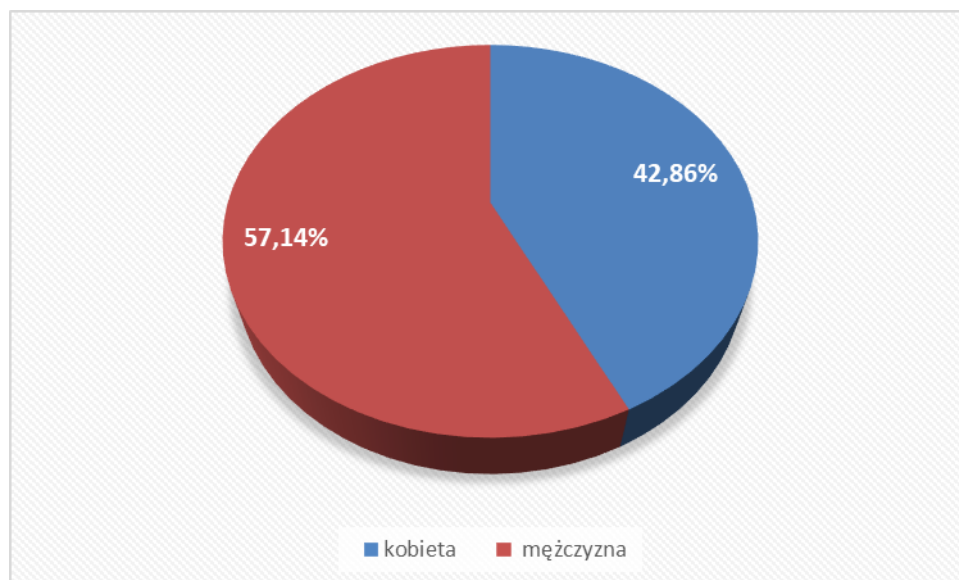
8.1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA ANKIETOWEGO

W ramach prac nad przygotowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lipsk” oraz „Strategii Rozwoju Gminy Lipsk na lata 2023 - 2030” wśród mieszkańców analizowanej jednostki samorządu terytorialnego zostało przeprowadzone badanie ankietowe. Ankieta była dostępna w Urzędzie Miejskim Lipsk. W sumie w badaniu wzięło udział 51 osób zamieszkujących Gminę Lipsk.

Struktura ankietowanych z uwzględnieniem ich płci, wieku i statusu zawodowego została zaprezentowana na wykresach 70 – 72.

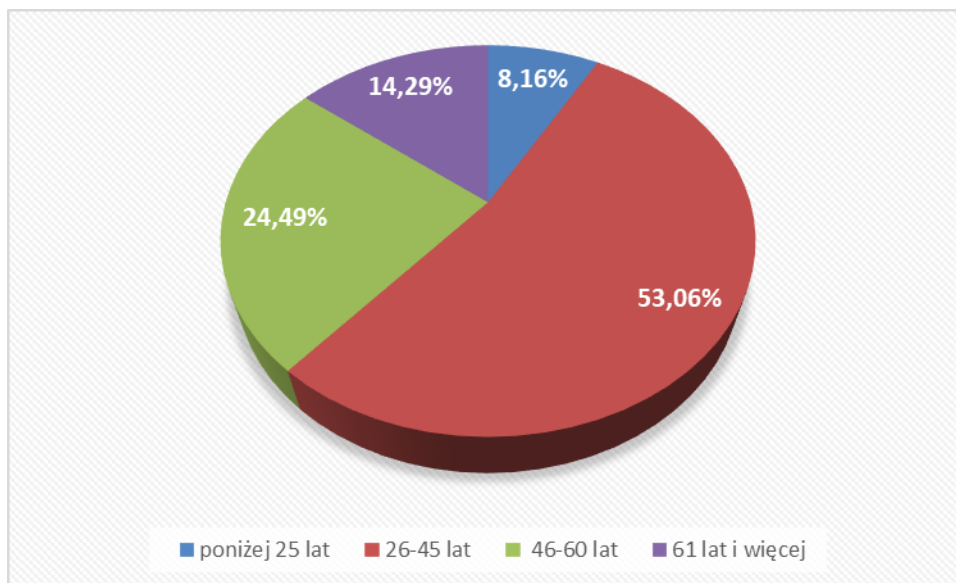
Wynika z nich, że wśród osób biorących udział w badaniu przeważali mężczyźni, którzy stanowili 57,14% ankietowanych. Biorąc pod uwagę wiek - przeważały osoby w przedziale 26 - 45 lat (53,06%). Analizując dane dotyczące statusu zawodowego należy stwierdzić, że największa ilość ankietowanych posiadała status pracownika – osoba pracująca 64,71%). Żadna z ankietowanych osób nie określiła swojego statusu jako osoba bezrobotna. Wśród ankietowanych osób określających swój status jako inny 57,14% osób wskazało, że posiada status emeryta.

Wykres 70. Płeć ankietowanych

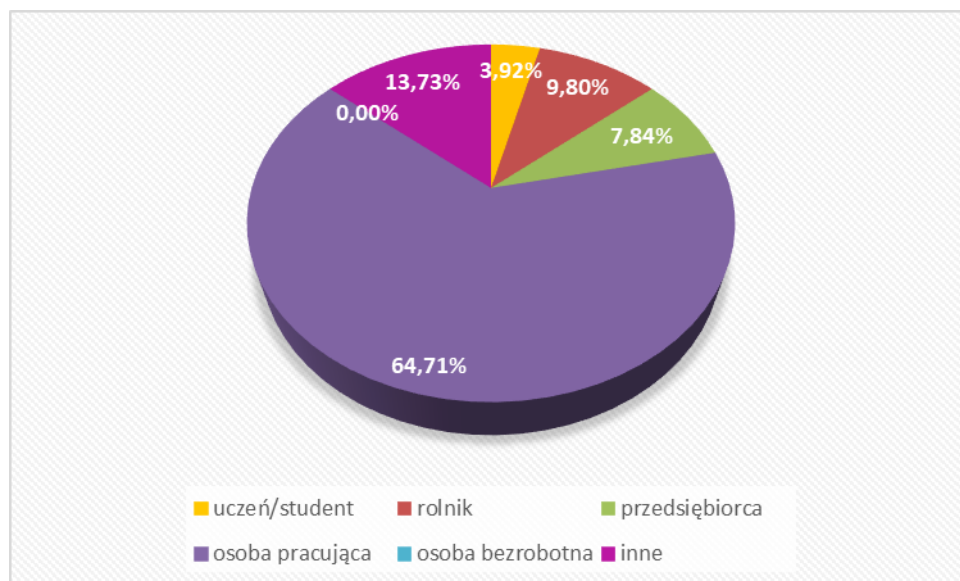
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 71. Wiek ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Wykres 72. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Pytania sformułowane w ramach ankiety zostały podzielone na następujące obszary:

- społeczeństwo;
- gospodarka;
- środowisko i przestrzeń;
- infrastruktura techniczna;
- turystyka i rekreacja;
- kultura;

– edukacja.

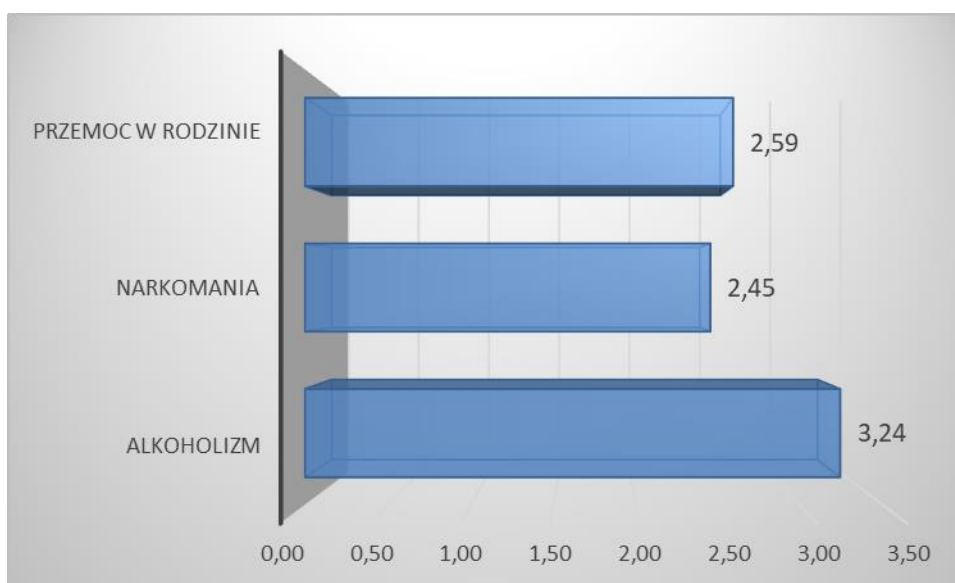
W ramach poszczególnych obszarów respondentów poproszono o dokonanie oceny według 5-ciostopniowej skali, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 - najwyższą. Na podstawie zebranych odpowiedzi obliczoną średnią ocenę dla każdego obszaru.

Ankietowanych poproszono także o wskazanie mocnych i słabych stron Gminy Lipsk, szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz najpilniejszych aspektów, które wymagają poprawy.

SPOŁECZEŃSTWO

Jako najbardziej istotny problem w obszarze: Społeczeństwo ankietowani wskazali alkoholizm (ocena średnia: 3,24 pkt), przemoc w rodzinie (2,59 pkt) oraz narkomanię (2,45 pkt). Oceny te są stosunkowo wysokie, w żadnym przypadku ocena nie była mniejsza niż 2 pkt co wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę zadbania by te problemy społeczne uległy zmniejszeniu. Dostrzegają, że jest to dość istotny problem na terenie gminy, szczególnie dotyczy to alkoholizmu, gdzie średnia ocena wyniosła ponad 3,00 pkt.

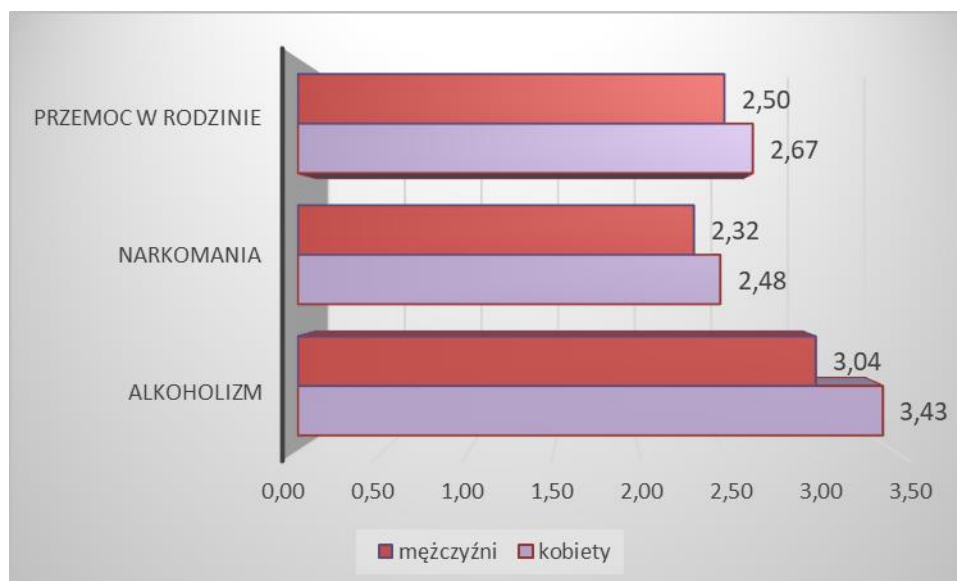
Wykres 73. Skala występowania problemów społecznych w Gminie Lipsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Patrząc na płeć ankietowanych większy problem z występowaniem wskazanych problemów społecznych zauważały kobiety. Średnia ocena wśród kobiet we wszystkich trzech przypadkach była wyższa niż wśród mężczyzn. Szczegóły zaprezentowano na Wykresie 58.

Wykres 74. Ocena występowania problemów społecznych, wg płci ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Ankietowani nie są w pełni zadowoleni z poziomu zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej (średnia ocena wyniosła 2,72 pkt).

Porównując odpowiedzi kobiet i mężczyzn dotyczących poziomu zaangażowania mieszkańców zauważyć można, że kobiety oceniły go lepiej (2,86 pkt) niż mężczyźni (2,63 pkt).

Patrząc na wiek ankietowanych najbardziej krytycznie w tej sprawie wypowiedzieli się mieszkańcy gminy w wieku 61 lat i więcej. Średnia ocena w tym przedziale wiekowym wyniosła 2,00 pkt (85,71% ich ocen było na poziomie 1 i 2, warto zauważyć, że dużo odpowiedzi na poziomie 1 i 2 wystąpiło także wśród ankietowanych w wieku poniżej 25 lat – 50%). Najlepiej ocenili zaangażowanie mieszkańców ankietowani w wieku 26-45 lat – średnia 3,00 pkt. W tej grupie wiekowej 19,23% odpowiedzi to wskazania na ocenę 3 i 38,46% odpowiedzi to wskazania na ocenę 4, a 3,85% odpowiedzi na ocenę 5.

Trochę lepiej niż zaangażowanie mieszkańców ankietowani ocenili dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie. Została oceniona na 2,94 pkt, wciąż to był wynik poniżej 3,00 pkt co wskazuje, że sytuacja ta mogłaby ulec poprawie. Lepiej ocenili ją mężczyźni – średnia 3,04 pkt, niż kobiety – średnia 2,81 pkt.

Patrząc na wiek ankietowanych najniżej poziom ochrony zdrowia ocenili ankietowani poniżej 25 lat – średnia 2,75 pkt. Najwyżej zaś osoby w wieku 61 lat i więcej – średnia 3,29 pkt. Dostęp do usług ochrony zdrowia na 1 najczęściej oceniali ankietowani w wieku poniżej 25 lat w porównaniu do ankietowanych w innych grupach wiekowych (25,00% wskazań w tej grupie

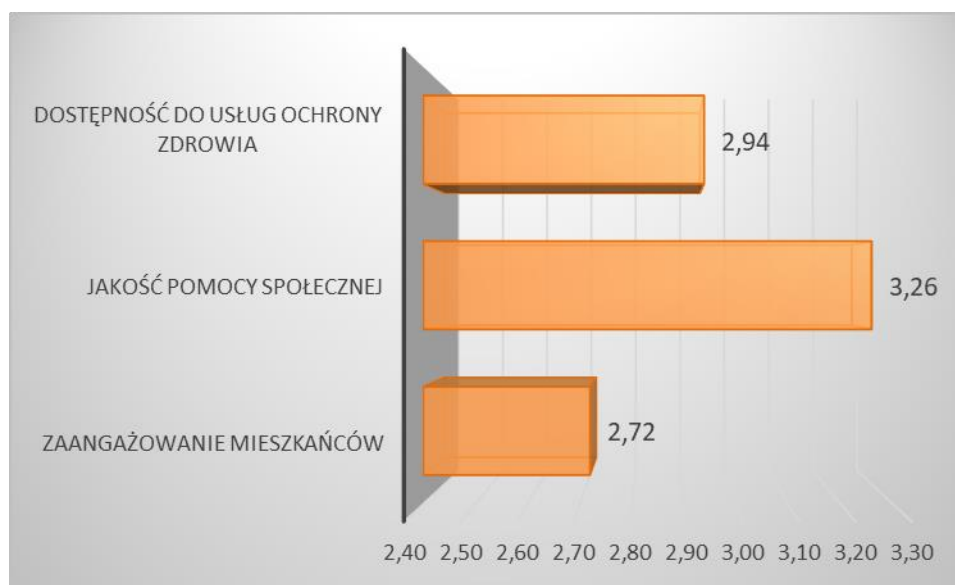
wiekowej, ocen na 5 najczęściej dokonywali ex aequo ankietowani w wieku 26-45 lat oraz 46-60 lat (3,85% wskazań w tej grupie wiekowej).

Jakość pomocy społecznej na terenie Gminy Lipsk została oceniona na 3,26 pkt, co jest dobrą oceną choć wciąż istnieje przestrzeń do poprawy. Warto podkreślić, że ocena ta choć lepsza niż w przypadku poziomu zaangażowania mieszkańców i oceny dostępności do usług ochrony zdrowia.

Lepiej ocenili ją kobiety – średnia ocena 3,33 pkt. Średnia ocena wśród mężczyzn wyniosła 3,21 pkt.

Patrząc na wiek ankietowanych najniższą ocenę wskazały osoby poniżej 25 lat (średnia ocena 2,75 pkt). Najlepiej ocenili jakość pomocy społecznej ankietowani w wieku 46-60 lat – 3,75 pkt. Ocenę 1 nie wskazały osoby w wieku 61 lat i więcej oraz 46-60 lat, na ocenę 5 nie wskazały osoby jedynie żadne osoby w przedziale wiekowym poniżej 25 lat. Najwięcej ocen na 5 wystąpiło wśród ankietowanych w wieku 46-60 lat (25,00% wskazań wśród odpowiedzi w tej grupie wiekowej. Najwięcej ocen na 1 wystawiły osoby w wieku poniżej 25 lat (25,00% ich odpowiedzi).

Wykres 75. Ocena poziomu zaangażowania mieszkańców oraz podstawowych usług w Gminie Lipsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

GOSPODARKA

W sferze gospodarczej ankietowani najlepiej ocenili rolę działalności rolniczej na terenie gminy w dalszej perspektywie rozwoju całości gminy (3,52 pkt). Uznając i podkreślając tym samym jej ważność dla funkcjonowania Gminy Lipsk. Jej ważność bardziej zauważają kobiety –

średnia ocena 3,62 pkt, średnia ocena wśród mężczyzn - 3,46 pkt. Patrząc na wiek ankietowanych najwyżej ocenili ten aspekt osoby w wieku 26 - 45 lat (średnia ocena – 3,85 pkt), najniżej zaś osoby w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena – 2,00 pkt).

Respondenci najniżej ocenili natomiast możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (1,74 pkt). Patrząc na płeć ankietowanych gorzej ocenili ją kobiety (1,43 pkt, mężczyźni – 1,89 pkt). Patrząc zaś na wiek ankietowanych najgorzej ocenili ją osoby w 26-45 lat (średnia ocena 1,58 pkt).

Ankietowali trochę lepiej ocenili działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie inwestorów/przedsiębiorców tworzących miejsca pracy – średnia ocena 2,06 pkt (kobiety – 1,89 pkt, mężczyźni – 2,21 pkt). Zauważają tym samym potrzebę poprawy w tym zakresie.

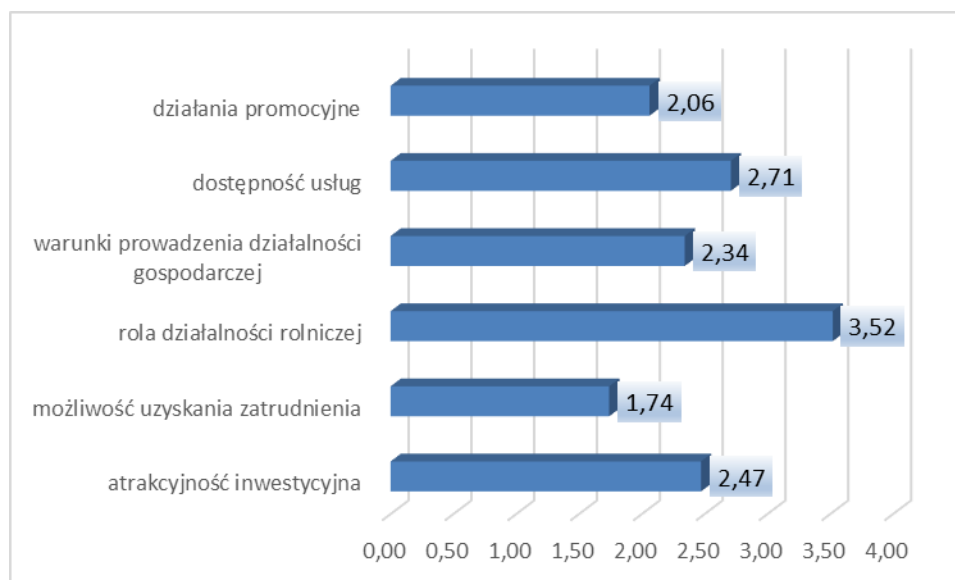
Respondenci nisko ocenili również warunki prowadzenia działalności gospodarczej – średnia ocena 2,34 pkt (kobiety – 2,33 pkt, mężczyźni – 2,35 pkt). Szczególnie nisko ocenili ją ankietowani w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena 1,25 pkt). Najbardziej pozytywnie ocenili ją respondenci w wieku 25 – 45 lat (średnia ocena 2,52 pkt), wciąż jednak średnia ocena była poniżej 3,00 pkt. Tylko ankietowani w wieku 61 lat i więcej nie dokonali wskazania na ocenę 1. W żadnej grupie wiekowej dokonano wskazania na ocenę 5. 100% odpowiedzi ankietowanych w grupie wiekowej poniżej 25 lat stanowiły wskazania na ocenę 1 i 2. Ocenę na 4 wskazały jedynie osoby w grupie wiekowej 26-45 lat (4,35% wskazań z tej grupy wiekowej).

Niska ocena zarówno w przypadku możliwości uzyskania zatrudnienia i trochę lepsza choć wciąż niska ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej ukazuje potrzebę podjęcia działań służących poprawie tej sytuacji na terenie gminy. Mieszkańcy zauważają w tym zakresie duży problem.

Średnią ocenę poniżej 3,00 pkt wskazano również w przypadku pytań dotyczących atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz) oraz dostępności usług na terenie gminy (handel, punkty usługowe) co uzupełnia widok sytuacji gospodarczej na terenie Gminy Lipsk oczami jej mieszkańców. Atrakcyjność inwestycyjną oceniono na 2,47 pkt (kobiety - 2,52 pkt, mężczyźni - 2,39 pkt). Szczególnie nisko ocenili ją mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena: 1,25 pkt). Najlepiej ocenili ją respondenci w wieku 46-60 lat (średnia ocena: 2,58 pkt).

Dostępność usług oceniono na 2,71 pkt (kobiety - 2,53 pkt, mężczyźni - 2,86 pkt). Najniżej ocenili ją osoby w wieku poniżej 25 lat (średnia ocena: 1,75 pkt). Najlepiej zaś ankietowani w grupie wiekowej 46 – 60 (średnia ocena: 3,25 pkt).

Wykres 76. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – gospodarka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Ankietowani najlepiej ocenili czystość środowiska naturalnego na terenie gminy (średnia ocena: 3,63 pkt, kobiety - 3,86 pkt, mężczyźni - 3,54 pkt).

Na średnią ocenę poniżej 3,00 pkt oceniono jedynie jedno zagadnienie - efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie) (średnia ocena 2,86 pkt, kobiety - 2,95 pkt, mężczyźni - 2,74 pkt). Najbardziej krytycznie ocenili ją ankietowani w wieku poniżej 25 lat - 2,25 pkt. Najlepiej zaś respondenci w grupie wiekowej 46 – 60 lat - 3,08 pkt. Ankietowani nie są w pełni zadowoleni ze sposobu zagospodarowania przestrzeni. Uważają, że nie jest ono w pełni efektywne.

Stosunkowo dobrze (w porównaniu z innymi ocenami zagadnień związanych ze środowiskiem i przestrzenią) oceniono estetykę miejscowości – średnia ocena 3,33 pkt (kobiety - 3,52 pkt, mężczyźni - 3,19 pkt).

Trochę gorzej oceniono funkcjonalność obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd, świetlice, boiska, place zabaw itp.) – średnia ocena 3,28 pkt (kobiety – 3,40 pkt, mężczyźni – 3,21 pkt).

Tylko trochę gorzej oceniono estetykę obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, urząd, świetlice, boiska, place zabaw itp.) – średnia ocena 3,27 pkt (kobiety – 3,48 pkt, mężczyźni – 3,18 pkt).

Wpływ działalności zakładów przemysłowych i wytwórczych działających na terenie gminy na jakość środowiska naturalnego została oceniona na 3,22 pkt, uznano ich wpływ za obojętny/lekko korzystny. Najbardziej krytyczni okazali się respondenci w wieku 26 – 45 lat – średnia ocena 3,12 pkt (gdzie 3 to wpływ obojętny, a 4 - pozytywny).

Bardziej pozytywnie na wpływ zakładów na środowisko widzą mężczyźni – średnia ocena 3,19 pkt (kobiety – 3,14 pkt).

Wykres 77. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – środowisko i przestrzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

W obszarze: Infrastruktura techniczna ankietowani najlepiej ocenili system odbioru odpadów (3,52 pkt), poziom rozwoju sieci wodociągowej (3,29 pkt) oraz dostęp do Internetu (3,14 pkt). Co wskazuje, że mieszkańcy zauważają poprawę w jakości i dostępności infrastruktury i pozytywnie oceniają działania władz gminy mające na celu zapewnienie jak najszerszego dostępu do infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej oraz istniejący system odbioru odpadów.

Gorzej oceniono infrastrukturę sportowo –rekreacyjną w miejscu zamieszkania (boiska, place zabaw, sale gimnastyczne, itp.) (3,06 pkt, kobiety – 3,33 pkt, mężczyźni – 2,89 pkt).

Mieszkańcy nie są w pełni zadowoleni ze stanu dróg w gminie (3,00 pkt, kobiety – 3,14 pkt, mężczyźni – 2,93 pkt). Stan dróg najlepiej ocenili mieszkańcy w wieku 46-60 lat (3,67 pkt). Najgorzej zaś respondenci w wieku poniżej 25 lat (2,50 pkt).

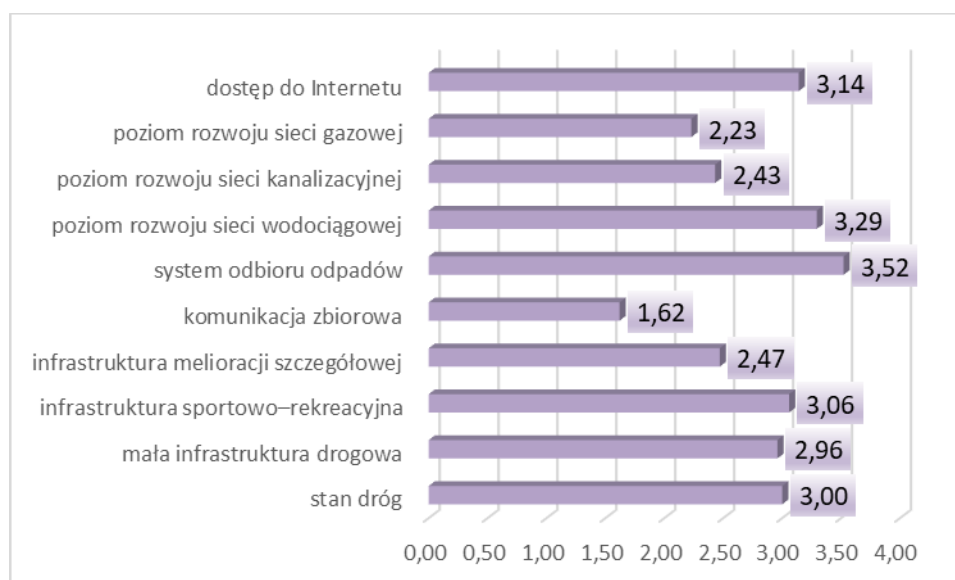
Resztę zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną oceniono poniżej 3,00 pkt. Ankietowani dostrzegają braki w małej infrastrukturze drogowej w gminie (chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.) (2,96 pkt, kobiety – 3,00 pkt, mężczyźni – 2,96 pkt).

Jeszcze gorzej oceniono małą infrastrukturę drogową w gminie (chodniki i ścieżki rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.) (2,47 pkt), poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej (2,43 pkt).

Ankietowani nie są zadowoleni z poziomu rozwoju sieci gazowej, którą ocenili na 2,23 pkt (kobiety – 2,38 pkt, mężczyźni – 2,16 pkt).

Najbardziej krytycznie respondenci podszli do komunikacji zbiorowej w gminie (linie autobusowe itp.), którą ocenili jedynie na 1,62 pkt (kobiety – 1,52 pkt, mężczyźni – 1,56 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najniższą ocenę wystawiły osoby w wieku poniżej 25 lat – 1,00 pkt. Wśród mieszkańców pojawiają się wręcz głosy, że na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego brak komunikacji autobusowej.

Wykres 78. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

TURYSTYKA I REKREACJA

Mieszkańcy Gminy Lipsk zauważają potrzebę inwestowania w rozwój turystyki (3,94 pkt, kobiety 4,05 pkt, mężczyźni 3,93 pkt). Patrząc na wiek ankietowanych najbardziej tę potrzebę dostrzegają mieszkańcy w wieku 26 – 45 lat (4,04 pkt).

Podjęcie takich kroków – inwestowanie w rozwój turystyki może przyczynić się także do wzrostu dochodów mieszkańców, którzy dzięki rozwojowi tej gałęzi gospodarki będą mogli znaleźć zatrudnienie na terenie gminy.

Mieszkańcy najniżej ocenili ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży (2,12 pkt, kobiety – 2,14 pkt, mężczyźni – 2,04 pkt). Najgorzej ocenili ją ankietowani w wieku poniżej 25 lat (1,75 pkt).

Najwyższa średnia ocena u ankietowanych kobiet dotyczyła ważności inwestowania w rozwój turystyki (4,05 pkt). Najniższa dotyczyła oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży (2,14 pkt). Wśród ankietowanych mężczyzn zagadnienia te się pokrywały w przypadku najwyższej średniej oceny, czyli ważności inwestowania w turystykę. Średnia ocena wśród mężczyzn wyniosła 3,93 pkt. Najniższa średnia ocena wśród mężczyzn dotyczyła poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej (2,00 pkt).

Najstarsi ankietowani (61 lat i więcej) najwyżej ocenili ważności inwestowania w rozwój turystyki, średnia ocena 4,00 pkt. Najniżej zaś ocenili poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (średnia ocena 1,86 pkt). Najmłodszy ankietowany – poniżej 25 roku życia najniżej ocenili ex aequo ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej i działania promocyjne gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów (1,75 pkt).

Ankietowani dostrzegają też pewien potencjał związany z atrakcyjnością turystyczną gminy (3,08 pkt), który mógłby być wykorzystany.

Resztę zagadnień oceniono poniżej 3,00 pkt. Co wskazuje, że mieszkańcy widzą w tych zagadnieniach przestrzeń do poprawy.

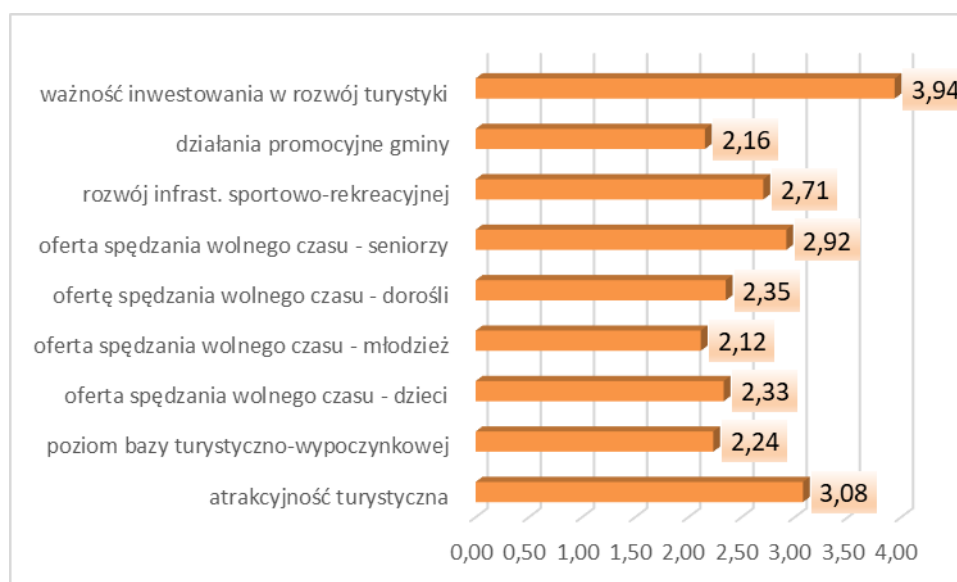
Ankietowani widzą braki w ofercie spędzania wolnego czasu na terenie gminy. W przypadku seniorów ocenioną ją na 2,92 pkt, w przypadku dorosłych na 2,32 pkt a w przypadku dzieci na 2,33 pkt. Co przy ocenie 2,12 pkt w przypadku oferty dla młodzieży ukazuje, że jest to ogólny problem, nie dotyczy jedynie jednej grupy wiekowej.

Poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej został oceniony na 2,71 pkt (kobiety – 3,00 pkt, mężczyźni 2,50 pkt). Najbardziej pozytywnie ocenili ją mieszkańcy w wieku 46-60 lat (3,08 pkt). Najgorzej zaś mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (2,50 pkt).

Respondenci nisko ocenili poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (2,24 pkt). Szczególnie nisko ocenili ją najmłodszy mieszkańcy (poniżej 25 lat). Najlepiej ocenili ją mieszkańcy w wieku 46-60 lat (2,42 pkt).

Respondenci nisko ocenili działania promocyjne gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów – średnia ocena 2,16 pkt (kobiety - 2,29 pkt, mężczyźni – 2,04 pkt). Szczególnie negatywnie oceniły ją osoby poniżej 25 lat (1,75 pkt), najwyżej osoby w wieku 46-60 lat (2,42 pkt).

Wykres 79. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – turystyka i rekreacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

KULTURA

Mieszkańcy Gminy Lipsk zauważają spore braki w jakości oraz różnorodności wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego (2,47 pkt). Odrobinę lepiej oceniły ją kobiety – 2,71 pkt niż mężczyźni – 2,21 pkt. Najniższą średnią ocenę wystawili mieszkańcy w wieku poniżej 25 lat (2,00 pkt).

Warto zauważyć, że wskazania na 5 dokonano wśród ankietowanych w wieku 46 - 60 lat (16,67%). Na 1 dokonano wskazań wśród respondentów w każdej grupie wiekowej, najwięcej wśród respondentów w wieku 61 lat i więcej (42,86%).

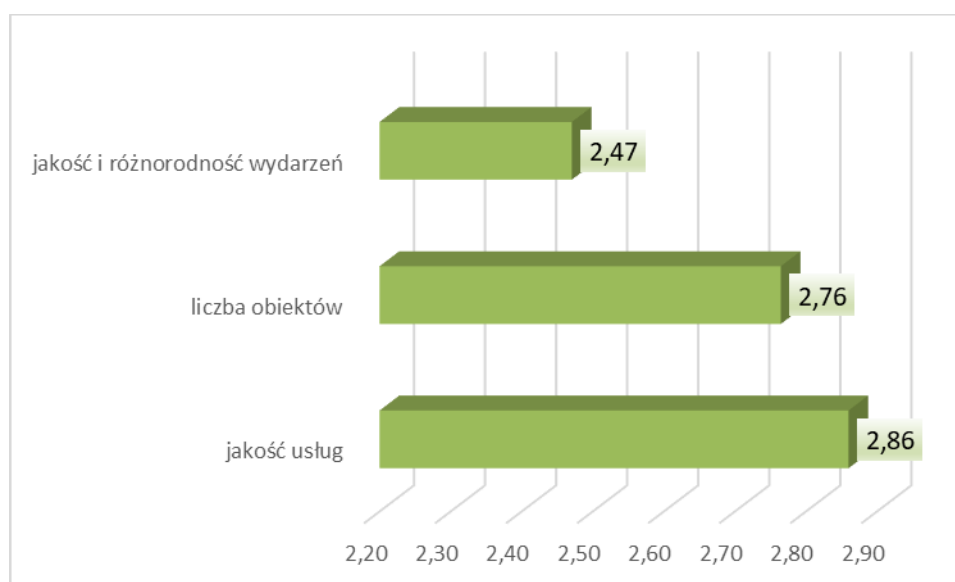
Trochę lepiej oceniono liczbę obiektów kulturalnych w gminie (świetlice, biblioteki, domy kultury, itp.) – 2,76 pkt (kobiety – 2,67 pkt, mężczyźni – 2,79 pkt).

Najlepiej oceniono jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne – 2,86 pkt. Średnia ocena wśród mężczyzn i kobiet różniła jedynie nieznacznie. Lepiej oceniły ją kobiety – 2,90 pkt niż mężczyźni – 2,89 pkt.

Patrząc na wiek respondentów najgorzej ten aspekt funkcjonowania gminy postrzegają osoby w wieku 61 lat i więcej – średnia ocena 2,71 pkt. Najlepiej zaś osoby w wieku 46-60 lat - średnia ocena 3,08 pkt.

Najwięcej wskazań na 1 i 2 występowały wśród mieszkańców w wieku poniżej 25 lat (75,00%) oraz 61 lat i więcej (71,43%).

Wykres 80. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – kultura

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

EDUKACJA

W zakresie działań edukacyjnych na terenie Gminy Lipsk ankietowani najlepiej ocenili jakość edukacji w szkołach podstawowych (3,43 pkt). Trochę gorzej ocenili jakość edukacji przedszkolnej (3,33 pkt).

Ankiety posiadały jeszcze pytanie dotyczące jakości edukacji w gimnazjum (3,10 pkt). Obecnie gimnazja nie funkcjonują co zostało uwypuklone przez część respondentów.

Nie licząc pytania dotyczącego gimnazjów najgorzej oceniono ilość obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły) – średnia ocena 3,16 pkt. Wciąż jednak wynik ten był na poziomie ponad 3,00 pkt co wskazuje, że choć w kontekście zagadnień edukacyjnych

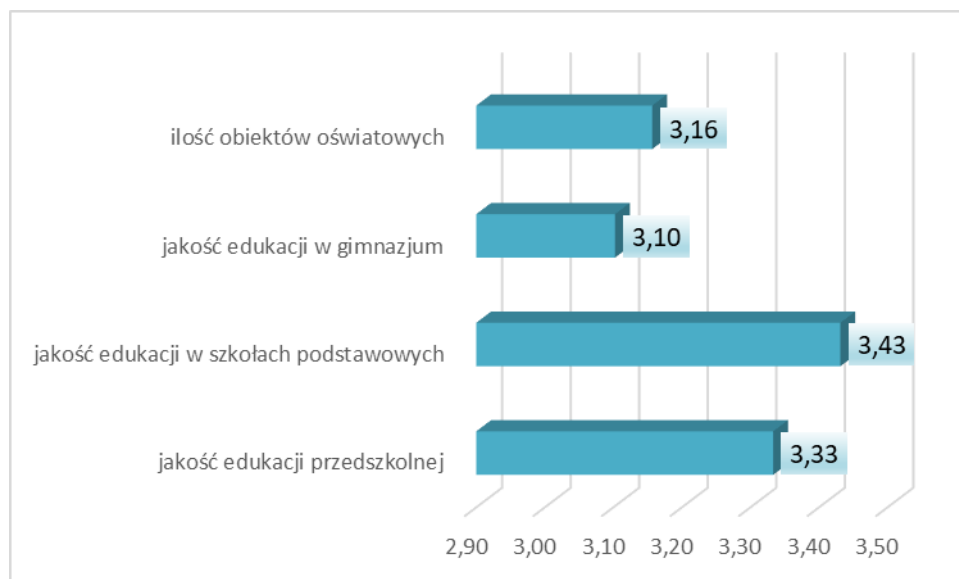
oceniono ją najgorzej to nie jest to według mieszkańców najistotniejszy problem. Choć zauważają pewną przestrzeń do poprawy są umiarkowanie zadowoleni z ich ilości.

Lepiej tę ilość ocenili mężczyźni – 3,21 pkt niż kobiety – 3,05 pkt. Patrząc na wiek ankietowanych najwyżej ocenili ją osoby w wieku 61 lat i więcej – 3,43 pkt, najniżej zaś ex aequo osoby w wieku 26-45 lat oraz 46-60 lat – 3,08 pkt.

Na ocenę 1 dokonały wskazań jedynie osoby w wieku 26-45 lat (3,85%). Na ocenę 1 i 2 najwięcej wskazań było w grupie wiekowej 46-60 lat (16,67%).

Na ocenę 5 dokonały wskazań jedynie osoby w grupie wiekowej 61 lat i więcej (14,29%). Na ocenę 4 i 5 najwięcej wskazań było we wspomnianej grupie wiekowej (61 lat i więcej, 28,57%).

Wykres 81. Ocena warunków funkcjonowania Gminy Lipsk – edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

ASPEKTY WYMAGAJĄCE POPRAWY

W ramach ankiety mieszkańcy gminy wskazali także sfery, które wymagają najpilniejszej poprawy. Jako najbardziej istotne wskazano:

- poprawę jakości obsługi medycznej – 15,79% wskazań;
- zmniejszenie bezrobocia – 12,50% wskazań;
- rozwój turystyki – 12,50% wskazań;
- budowa kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – 10,53%;
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 10,53% wskazań.

MOCNE I SŁABE STRONY GMINY, SZANSE I ZAGROŻENIA DLA JEJ ROZWOJU

Według respondentów mocne strony gminy to przede wszystkim:

- czyste środowisko naturalne;
- wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach i punktach przedszkolnych;
- wysokie walory środowiska naturalnego;
- dobry stan dróg.

Z kolei słabymi stronami Gminy Lipsk są:

- brak dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linie autobusowe);
- brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie;
- słaby dostęp do opieki medycznej;
- wysoki poziom bezrobocia.

Jako największe zagrożenia dla rozwoju gminy respondenci wskazali:

- ucieczkę ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast;
- niski przyrost naturalny;
- malejące dochody budżetu gminy;
- brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi).

Szanse dla zwiększenia potencjału Gminy Lipsk to – według mieszkańców:

- dostęp do środków finansowych z Unii Europejskiej;
- osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców;
- wysokie walory środowiska naturalnego;
- agroturystyka i ekoturystyka;
- rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi).

PODSUMOWANIE

Przedstawiony materiał badawczy zawiera informacje odnośnie opinii mieszkańców Gminy Lipsk w wielu ważnych dla niej kwestiach. Głównym celem badania było zweryfikowanie poglądów mieszkańców na temat funkcjonowania kluczowych obszarów gminy oraz poznanie oczekiwań co do jej przyszłości. Badanie dostarcza materiałów diagnostycznych, jak również inspiracji w kontekście definiowania kierunków rozwoju gminy, które zostaną wykorzystane w ramach dalszych prac nad konstruowaniem Strategii Rozwoju Gminy Lipsk na lata 2023 – 2030.

Zauważają oni ważność środków finansowych z Unii Europejskiej dla rozwoju i funkcjonowania gminy (wskazane zostały one jako jedno z głównych szans rozwojowych). Wielokrotnie

podkreślano istotność walorów przyrodniczych terenu i doceniono stosunkowo czyste środowisko (szanse rozwojowe i mocne strony gminy). Stosunkowo pozytywnie mieszkańcy ocenili też estetykę miejscowości położonych na terenie Gminy Lipsk.

Ankietowani ukazują potrzebę poprawy komunikacji zbiorowej, dostrzegają braki w liczbie dogodnych międzymiastowych połączeń komunikacyjnych (linie autobusowe). Niektórzy ankietowani wręcz wskazali, że brak jakiegokolwiek komunikacji autobusowej na terenie gminy. Mieszkańcy stosunkowo pozytywnie ocenili jakość pomocy społecznej, choć wciąż jej ocena mogłaby być wyższa. Średnio oceniono poziom występowania na terenie omawianej jednostki samorządu terytorialnego takich problemów jak: narkomania, alkoholizm i przemoc domowa. Największym problemem jest alkoholizm.

Za jedną ze słabych stron gminy uznano wysoki poziom bezrobocia, brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie co wraz z największymi zagrożeniami typu brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi) ukazuje potrzebę podjęcia działań w tym zakresie. Szczególnie przy niskiej ocenie możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy. Za szanse rozwojowe uznano m.in. agroturystykę i ekoturystykę oraz rozwój małej przedsiębiorczości (handel, usługi) ukazując tym samym kierunki, które ich zdaniem (ankietowanych) mogą pomóc w obecnej niesatysfakcjonującej sytuacji gospodarczej gminy. Mieszkańcy zauważają potrzebę rozwoju turystyki co wraz z ważnością w ich oczach działalności rolniczej na terenie gminy w dalszej perspektywie jej rozwoju nie dziwi, że dostrzegają szanse rozwojowe właśnie we wspomnianej agroturystyce i ekoturystyce.

Stosunkowo pozytywnie oceniono poziom edukacji na terenie gminy oraz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy, choć wciąż pozostają w tym zakresie możliwości rozwoju i poprawy obecnej sytuacji. Poziom edukacji i zagospodarowania czasu wolnego może w dłuższej perspektywie mieć wpływ nie tylko na poziom aktywności mieszkańców, ale również na ich sytuację na rynku pracy.

Do tego dużym zauważalnym problemem na terenie gminy jest słaby dostęp do opieki medycznej. Co wraz z największymi zagrożeniami takimi jak: niski przyrost naturalny i ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast dopełnia obraz gminy w oczach jej mieszkańców.

8.2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia.

Analiza SWOT została przeprowadzona w oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji gminy oraz z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych badań ankietowych. Zgodnie z zakresem przeprowadzonej diagnozy oraz w oparciu o sfery najbardziej istotne dla rozwoju gminy, analizę SWOT przeprowadzono w pięciu obszarach:

- sfera przestrzenno-środowiskowa;
- sfera społeczna;
- sfera gospodarcza;
- infrastruktura techniczna;
- infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców.

Sfera przestrzenno-środowiskowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">– korzystne położenie;– tradycje kultywowane podtrzymywane przez mieszkańców;– funkcjonujące koła gospodyń wiejskich;– cenne zabytki architektoniczne;	<ul style="list-style-type: none">– niewystarczający stan techniczny części dróg;– niewystarczająca długość sieci kanalizacyjnej i niewystarczająca ilość

<ul style="list-style-type: none"> - duża świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; - walory kulturowe; - zadawalający stan części dróg; - obowiązywanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określającego zasady zagospodarowania terenu całej gminy; - wysokie walory środowiska naturalnego; - występowanie terenów cennych pod kątem turystycznym 	<ul style="list-style-type: none"> przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; - niewystarczający poziom izolacyjności budynków; - niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; - niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych i użyteczności publicznej; - występowanie nieefektywnego oświetlenia ulicznego; - zanieczyszczenie wód powierzchniowych; - występowanie terenów zagrożonych suszą
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - racjonalna polityka przestrzenna; - poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji; - możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; - stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; - tworzenie i rozbudowa istniejących tras turystycznych; - poprawa oznakowania poziomego i pionowego; - zadbanie o utrzymanie czystości środowiska naturalnego; - zwiększenie efektywności energetycznej budynków wraz ze zwiększeniem wykorzystywania odnawialnych źródeł energii; - remont, modernizacja i budowa infrastruktury sportowo – rekreacyjnej; - polepszenie oświetlenia ulicznego - budowa ścieżek edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji; - duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; - zwiększenie kosztów montażu alternatywnych źródeł energii; - niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych mająca wpływ na zachowania i wybory mieszkańców

Sfera społeczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - wzrastający poziom wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje; - podnoszenie poziomu wykształcenia przez mieszkańców gminy; - świadomość społeczna lokalnego dziedzictwa kulturowego; - spadająca liczba osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne zmiany demograficzne w tym starzenie się społeczeństwa (ujemne saldo migracji, ujemny przyrost naturalny, spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym); - występowanie zauważalnych przez mieszkańców problemów społecznych – np. alkoholizm; - zauważalny przez mieszkańców problem z dostępem do opieki medycznej; - niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych, a także seniorów; - niewystarczająca jakość oraz różnorodność wydarzeń kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie;

	<ul style="list-style-type: none"> - zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień dla pokonywania barier w zakładaniu przedsiębiorczości
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - lokalizacja gminy; - rozwój rolnictwa ekologicznego; - rozwój agroturystyki i ekoturystyki; - zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych; - stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego zapewniających dodatkowe dochody dla mieszkańców gminy; - krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych; - osiedlanie się na terenie gminy nowych mieszkańców; - rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej; - zapewnienie możliwości prowadzenia usług fizjoterapeutycznych i rehabilitacyjnych na terenie gminy; - przeprowadzanie działań służących integracji mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystne ogólnopolskie zmiany demograficzne; - zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; - brak rozwoju małej przedsiębiorczości; - rosnące koszty pracy; - ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast; - rosnące koszty życia; - wzrost trudności ze znalezieniem atrakcyjnego zatrudnienia

Sfera gospodarcza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - potencjał do rozwoju turystyki dzięki korzystnemu położeniu i wysokim walorom środowiska; 	<ul style="list-style-type: none"> - częściowo niewystarczający stan infrastruktury oraz bazy turystycznej; - mała ilość podmiotów gospodarczych; - brak podmiotów gospodarczych o silnej pozycji w regionie; - zauważalny przez mieszkańców niedobór udogodnień dla pokonywania barier w zakładaniu przedsiębiorczości;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; - zapotrzebowanie na wypoczynek w gospodarstwach rolnych, - transfer nowych technologii do rolnictwa zmierzających do modernizacji zaplecza technicznego; - stworzenie spójnej oferty turystycznej oraz rozwój i rozbudowa zaplecza rekreacyjnego i okołoturystycznego; - zwiększenie poziomu inwestowania na terenie gminy; - rozwój agroturystyki i ekoturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - brak jednolitej oferty turystycznej na terenie powiatu; - niestabilność warunków ekonomiczno-prawnych dla działalności gospodarczej; - zbyt mała różnica między najniższym wynagrodzeniem, a wysokością świadczeń socjalnych; - rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej; - ograniczenie dostępu do środków zewnętrznych – dofinansowań; - brak rozwoju małej przedsiębiorczości (handel, usługi)

Infrastruktura techniczna	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – efektywny system gospodarki odpadami; – prowadzenie prac polepszających stan dróg na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca długość sieci kanalizacyjnej oraz niewystarczająca ilość przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szczelnych szamb; – niewystarczający poziom izolacyjności części budynków użyteczności publicznej oraz obiektów prywatnych; – niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych; – niewystarczający poziom efektywności energetycznej części budynków indywidualnych; – niedostateczny stan dróg oraz infrastruktury drogowej (chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie); – brak funkcjonującej sieci gazowej; – sieć wodociągowa wymagająca rozbudowy i przeprowadzenie prac modernizacyjnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – racjonalna polityka przestrzenna, tworzenie planów miejscowych na terenach rozwojowych, – poprawa dostępności terenów i poprawa systemów komunikacji, – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – rozwój infrastruktury wodno – ściekowej; – stworzenie korzystnych warunków do tworzenia farm wiatrowych i innej przyjaznej dla środowiska infrastruktury wytwarzającej energię 	<ul style="list-style-type: none"> – przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji, – duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, – wzrost kosztów budowy alternatywnych źródeł energii, – zmiany prawa powodujące zmniejszenie opłacalności wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – wzrost kosztów przeprowadzania inwestycji w infrastrukturę w wyniku wzrastających cen

Infrastruktura społeczna, jakość życia mieszkańców	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie placówek wychowania przedszkolnego; – funkcjonowanie szkół podstawowych; – funkcjonowanie ośrodka zdrowia; – funkcjonowanie Ochotniczej Straży Pożarnej zapewniającej bezpieczeństwo mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca oferta w zakresie zajęć pozalekcyjnych; – niewystarczający system aktywizacji osób starszych, dorosłych oraz młodzieży; – niesatysfakcjonujący poziom opieki medycznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania funduszy w nowej perspektywie finansowej; – zwiększenie współpracy Gminy Lipsk z organizacjami pozarządowymi; – przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na dofinansowanie inicjatyw organizacji pozarządowych; 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego; – trudności w pozyskaniu zewnętrznych funduszy; – wzrost kosztów funkcjonowania instytucji kultury i edukacji

<ul style="list-style-type: none">– poprawa bezpieczeństwa poprzez m.in. poprawę oznakowania poziomego i pionowego oraz stanu dróg i oświetlenia;– krzewienie kultury regionalnej, tworzenie i promowanie produktów regionalnych;– poprawa jakości edukacji;– poprawa oferty kulturalnej;– rozwój oferty medycznej;– wyposażenie jednostek OSP	
---	--

9. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

TABELA 1. MIESZKAŃCY POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY	7
TABELA 2. ZESTAWIENIE NIERUCHOMOŚCI WEDŁUG RODZAJÓW (POWIERZCHNIA W METRACH KWADRATOWYCH)	10
TABELA 3. ZESTAWIENIE GRUNTÓW WEDŁUG KLAS UŻYTKÓW	16
TABELA 4. ZESTAWIENIE ZASOBNOŚCI GLEB NA TERENIE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO W LATACH 2011-2014.....	17
TABELA 5. ZŁOŻA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH NA TERENIE GMINY LIPSK, 2021 R.....	21
TABELA 6. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH ZAMIEJSKICH	23
TABELA 7. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH MIEJSKICH W GMINIE LIPSK.....	23
TABELA 8. DROGI GMINNE.....	25
TABELA 9. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI LASÓW	39
TABELA 10. POMNIKI PRZYRODY – „MODRZEWIE JESIONOWSKIE”	41
TABELA 11. ZADANIA OCHRONNE USTANOWIONE DLA BIEBRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO ..	44
TABELA 12. TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA BIEBRZAŃSKA PLB200006	59
TABELA 13. CELE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 OSTOJA AUGUSTOWSKA	65
TABELA 14. TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA OBSZARU NATURA 2000 DOLINA BIEBRZY PLH200008, CZ. 1 – OGÓLNE CEL OCHRONY	68
TABELA 15. TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA OBSZARU NATURA 2000 DOLINA BIEBRZY PLH200008, CZ. 2.....	73
TABELA 16. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY LIPSK.....	78
TABELA 17. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPLYWAJĄCYCH PRZEZ GMINĘ LIPSK – ELEMENTY FIZYKOCHEMICZNE	79
TABELA 18. JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH PRZEPLYWAJĄCYCH PRZEZ GMINĘ LIPSK – STAN EKOLOGICZNY I CHEMICZNY	80
TABELA 19. STAN RZEK – 2020 R.	83
TABELA 20. CELE ŚRODOWISKOWE JCWP, CZ. 1	85
TABELA 21. CELE ŚRODOWISKOWE JCWP, CZ. 2	86
TABELA 22. JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH (JCWPD) NA TERENIE GMINY LIPSK.....	88
TABELA 23. CELE ŚRODOWISKOWE JCWPD	89
TABELA 24. ZMIANY WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH W REGIONIE PÓŁNOCNO-WSCHODNIM DO 2030 R.	97

TABELA 25. ZABYTKI NIERUCHOME ZGODNIE Z WOJEWÓDZKĄ EWIDENCJĄ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH.....	104
TABELA 26. WYKAZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY LIPSK..	113
TABELA 27. STAN LUDNOŚCI ZAMIESZKUJĄCEJ TEREN GMINY LIPSK W LATACH 2016-2022.....	115
TABELA 28. MIESZKAŃCY GMINY WEDŁUG PŁCI I WIEKU, 2022 R.	116
TABELA 29. LUDNOŚĆ NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 – 2022	119
TABELA 30. RUCH NATURALNY NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2022.....	119
TABELA 31. MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE W LATACH 2016 - 2022.....	126
TABELA 32. GRUPY WIEKOWE LUDNOŚCI W LATACH 2016 – 2022.....	131
TABELA 33. ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2021	139
TABELA 34. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2021	140
TABELA 35. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH NA TERENIE GMINY LIPSK.....	145
TABELA 36. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2022 ...	149
TABELA 37. GOSPODARSTWA ROLNE OGÓŁEM NA TERENIE GMINY LIPSK.....	152
TABELA 38. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW WYBRANYCH UPRAW NA TERENIE GMINY LIPSK.....	152
TABELA 39. POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.....	153
TABELA 40. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W LATACH 2016 - 2022.....	155
TABELA 41. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007	156
TABELA 42. PODMIOTY WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI.....	157
TABELA 43. STAN ZAOPATRZENIA W WODĘ NA TERENIE GMINY LIPSK	164
TABELA 44. SIEĆ KANALIZACYJNA	170
TABELA 45. NIECZYSTOŚCI CIEKŁE I OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	171
TABELA 46. ODPADY KOMUNALNE Z TERENU GMINY LIPSK.....	175
TABELA 47. SZKOLNICTWO PODSTAWOWE	180
TABELA 48. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY, 2022.....	181
TABELA 49. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE.....	183
TABELA 50. OBIEKTY SPORTOWE ZNAJDUJĄCE SIĘ NA TERENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W LIPSKU	184
TABELA 51. BIBLIOTEKI PUBLICZNE - WSKAŹNIKI	199
TABELA 52. LICZBA OSÓB I GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY LIPSK	205
TABELA 53. DOCHODY I WYDATKI GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2021 (zł)	208
TABELA 54. DOCHODY I WYDATKI WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ.....	209

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY LIPSK NA TLE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO	4
RYSUNEK 2. LOKALIZACJA W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	5
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE GMINY LIPSK NA TLE REGIONÓW FIZYCNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 1	12
RYSUNEK 4. POŁOŻENIE GMINY LIPSK NA TLE REGIONÓW FIZYCNOGEOGRAFICZNYCH, CZ. 2	13
RYSUNEK 5. SZLAKI KOMUNIKACYJNE, CZ. 1	35
RYSUNEK 6. SZLAKI KOMUNIKACYJNE, CZ. 2	36
RYSUNEK 7. POŁOŻENIE BIEBRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO NA TERENIE GMINY	50
RYSUNEK 8. POŁOŻENIE OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU NA TERENIE GMINY LIPSK	57
RYSUNEK 9. POŁOŻENIE OBSZARÓW NATURA 2000 (OBSZARY SIEDLISKOWE) NA TERENIE GMINY LIPSK	76
RYSUNEK 10. POŁOŻENIE OBSZARÓW NATURA 2000 (OBSZARY PTASIE) NA TERENIE GMINY LIPSK	76
RYSUNEK 11. MAPA ZASOBÓW DYSPOZYCYJNYCH WÓD PODZIEMNYCH W OBSZARACH BILANSOWYCH STAN NA 31.12.2021 R.	91
RYSUNEK 12. MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO	92
RYSUNEK 13. PRZEGLĄDOWA MAPA OSUWISK I OBSZARÓW PREDYSPONOWANYCH DO WYSTĘPOWANIA RUCHÓW MASOWYCH W POWIECIE AUGUSTOWSKIM (A)	93
RYSUNEK 14. USŁONECZNIENIE	95
RYSUNEK 15. SUMA OPADÓW	96
RYSUNEK 16. ZAGROŻENIE SUSZĄ ATMOSFERYCZNĄ	98
RYSUNEK 17. ZAGROŻENIE SUSZĄ ROLNICZĄ	99
RYSUNEK 18. ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROLOGICZNĄ	100
RYSUNEK 19. ZAGROŻENIE SUSZĄ HYDROGEOLOGICZNĄ	101
RYSUNEK 20. ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ TERENU GMINY LIPSK	102
RYSUNEK 21. ZABYTKI WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW WRAZ Z SEKCJAMI ARCHEOLOGICZNEGO ZDJĘCIA POLSKI	111
RYSUNEK 22. ZABYTKI WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW WRAZ Z SEKCJAMI ARCHEOLOGICZNEGO ZDJĘCIA POLSKI	112
RYSUNEK 23. SIĘĆ GAZOWA - LIPSK	168
RYSUNEK 24. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	179
WYKRES 1. POWIERZCHNIA GMIN W POWIECIE AUGUSTOWSKIM	11
WYKRES 2. SOŁECTWA I MIEJSCOWOŚCI W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO	11
WYKRES 3. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH W WOJEWÓDZTWACH, 2021	90
WYKRES 4. TEMPERATURY POWIETRZA I OPADY ATMOSFERYCZNE W STACJI METEOROLOGICZNEJ W SUWAŁKACH, 2021 R.	94
WYKRES 5. LUDNOŚĆ ZAMIESZKUJĄCA TEREN GMINY WEDŁUG PŁCI, STAN NA 31.XII.	116

WYKRES 6. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	117
WYKRES 7. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	117
WYKRES 8. LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	118
WYKRES 9. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	118
WYKRES 10. PRZYROST NATURALNY WEDŁUG PŁCI W LATACH 2016 - 2022	120
WYKRES 11. URODZENIA ŻYWE NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	121
WYKRES 12. ZGONY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	121
WYKRES 13. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	122
WYKRES 14. URODZENIA ŻYWE NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	123
WYKRES 15. ZGONY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	123
WYKRES 16. PRZYROST NATURALNY NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	124
WYKRES 17. WSKAŹNIKI URODZEŃ ŻYWYCH, ZGONÓW ORAZ PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2021 R.	125
WYKRES 18. WSKAŹNIKI URODZEŃ ŻYWYCH, ZGONÓW ORAZ PRZYROSTU NATURALNEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	125
WYKRES 19. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	127
WYKRES 20. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	128
WYKRES 21. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2021 R.	129
WYKRES 22. SALDO MIGRACJI OGÓŁEM NA 1000 MIESZKAŃCÓW GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	129
WYKRES 23. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM (2016 – 2022)	132

WYKRES 24. STRUKTURA LUDNOŚCI W PODZIALE NA GŁÓWNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM, 2021 R.....	133
WYKRES 25. STRUKTURA LUDNOŚCI W PODZIALE NA GŁÓWNE GRUPY WIEKOWE W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (%), 2022 R.	134
WYKRES 26. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	134
WYKRES 27. LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO (%), 2022 R.	135
WYKRES 28. LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	136
WYKRES 29. LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO (%), 2022 R.	136
WYKRES 30. LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	137
WYKRES 31. LUDNOŚĆ W WIEKU POPRODUKCYJNYM W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO (%), 2022 R.	137
WYKRES 32. LICZBA MIESZKAŃ OGÓŁEM NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2021.....	139
WYKRES 33. LICZBA MIESZKAŃ Z PODZIAŁEM NA OBSZARY MIEJSKIE I WIEJSKIE	140
WYKRES 34. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE, 2020 R.	142
WYKRES 35. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE, MIASTO, 2020 R.	142
WYKRES 36. MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE, WIEŚ, 2020 R.	143
WYKRES 37. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO – WODOCIĄG I USTĘP SPŁUKIWANY	144
WYKRES 38. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ W GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO – CENTRALNE OGRZEWANIA I ŁAZIENKA	144
WYKRES 39. WYPOSAŻENIE SANITARNE MIESZKAŃ NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	145
WYKRES 40. LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH Z UWZGLĘDNIENIEM PŁCI	147
WYKRES 41. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	147
WYKRES 42. WSKAŹNIK PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	148
WYKRES 43. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY LIPSK W LATACH 2016 - 2022..	149

WYKRES 44. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO (%), 2021 R.....	150
WYKRES 45. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO (%), 2022 R.....	151
WYKRES 46. STRUKTURA GOSPODARSTW W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM I WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	154
WYKRES 47. PODMIOTY WEDŁUG GRUP RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI PKD 2007 W LATACH 2016-2022	156
WYKRES 48. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	157
WYKRES 49. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	158
WYKRES 50. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2021 R.	159
WYKRES 51. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYS. LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO, 2022 R.	159
WYKRES 52. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ W LATACH 2016 - 2021	166
WYKRES 53. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ W LATACH 2016 – 2021, OBSZAR MIEJSKI	166
WYKRES 54. ODSETEK OGÓŁU LUDNOŚCI GMINY KORZYSTAJĄCY Z SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2016 – 2021, OBSZAR WIEJSKI.....	167
WYKRES 55. KORZYSTAJĄCY Z WODOCIĄGU W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO	169
WYKRES 56. KORZYSTAJĄCY Z KANALIZACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO	169
WYKRES 57. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO (OGÓŁEM), %	173
WYKRES 58. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	173
WYKRES 59. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE GMINY LIPSK I OBSZARZE WIEJSKIM WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	174
WYKRES 60. ODSETEK OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z SIECI GAZOWEJ NA TERENIE GMINY LIPSK, POWIATU AUGUSTOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO	174

WYKRES 61. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI NETTO W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM ORAZ W WOJ. PODLASKIM (SZKOŁY PODSTAWOWE).....	182
WYKRES 62. DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO NA 1 TYS. DZIECI W WIEKU 3-5 LAT W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM....	184
WYKRES 63. LICZBA CZYTELNIKÓW W CIĄGU ROKU (2016 – 2022)	200
WYKRES 64. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2021 R.	201
WYKRES 65. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU AUGUSTOWSKIEGO, 2022 R.	202
WYKRES 66. LUDNOŚĆ NA 1 PLACÓWKĘ BIBLIOTECZNĄ W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (2016 – 2022).....	203
WYKRES 67. LICZBA PORAD ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH NA TERENIE GMINY LIPSK	204
WYKRES 68. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINACH LEŻĄCYCH NA TERENIE POWIATU AUGUSTOWSKIEGO	206
WYKRES 69. BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 10 TYS. LUDNOŚCI W GMINIE LIPSK, POWIECIE AUGUSTOWSKIM ORAZ WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM.....	207
WYKRES 70. PŁEĆ ANKIETOWANYCH	213
WYKRES 71. WIEK ANKIETOWANYCH	214
WYKRES 72. STATUS ZAWODOWY RESPONDENTÓW	214
WYKRES 73. SKALA WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE LIPSK	215
WYKRES 74. OCENA WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH, WG PŁCI ANKIETOWANYCH .	216
WYKRES 75. OCENA POZIOMU ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW ORAZ PODSTAWOWYCH USŁUG W GMINIE LIPSK	217
WYKRES 76. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – GOSPODARKA.....	219
WYKRES 77. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	220
WYKRES 78. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	221
WYKRES 79. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – TURYSTYKA I REKREACJA .	223
WYKRES 80. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – KULTURA.....	224
WYKRES 81. OCENA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA GMINY LIPSK – EDUKACJA.....	225